T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GAZETECİLİK ANABİLİM DALI

HABERİN İKTİDARI-ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE YENİ MEDYA: BİR ÖRNEK OLAY OLARAK RUSYA'NIN KIRIM'I İLHAKI

Yüksek Lisans Tezi

Pınar ODABAŞI DEMİRCİ

Ankara-2019

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GAZETECİLİK ANABİLİM DALI

HABERİN İKTİDARI-ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE YENİ MEDYA: BİR ÖRNEK OLAY OLARAK RUSYA'NIN KIRIM'I İLHAKI

Yüksek Lisans Tezi

Pınar ODABAŞI DEMİRCİ

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Nurcan TÖRENLİ

Ankara-2019

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GAZETECİLİK
ANABİLİM DALI

PINAR ODABAŞI DEMİRCİ

HABERİN İKTİDARI-ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE YENİ MEDYA: BİR ÖRNEK OLAY OLARAK RUSYA'NIN KIRIM'I İLHAKI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Nurcan TÖRENLİ

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı	**İmzası**
Prof. Dr. Nurcan TÖRENLİ	.....
Prof. Dr. Haluk GERAY	.....
Prof. Dr. Cem YAŞIN	.....

Tez Sınavı Tarihi: 26.12.2019

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile, bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim. (26/12/2019)

Tezi Hazırlayan Öğrencinin

Adı ve Soyadı

PINAR ODABAŞI DEMİRCİ

İmzası

ÖNSÖZ

"Yeni medya ve geleneksel medyanın karşılaştırmasını yapmak amacıyla böyle bir çalışmanın içine girilmiştir. Örnek olay olarak da TRT muhabiri olarak 20 gün yerinde takip ettiğim Kırım'ın Rusya'ya bağlanmasını seçmek avantaj sağlayacaktır. Konunun bir yüksek lisans tezinde incelenebilir hale gelmesi için sınırlama getirilmiş, uluslararası ilişkilerde yeni medya kullanımına bakmanın ve bu bağlamda geleneksel medya ile karşılaştırma yapmanın daha uygun olacağına karar verilmiştir.

Yeni medyanın uluslararası ilişkileri ve medyanın aktif olarak kullanıldığı önemli bir alan olan kamu diplomasisini nasıl etkilediği incelenmiştir. Kurumların yanında uluslararası ilişkiler aktörlerinin de bireysel olarak yeni medya etkinliklerine bakılmıştır. Haberin iktidarı kavramına da çalışmada ayrıca vurgu yapılmıştır.

Tezi hazırladığım süre içerisinde sabırla bana her konuda yardımcı olan tez danışmanın Prof. Dr. Nurcan Törenli'ye teşekkürü bir borç biliyorum. Bu tezi bitirebilmem için desteğini esiremeyen ve bana inancını her daim dile getiren annem ve babama, tezi hazırlama sürecinde manevi yanında, maddi ve teknik desteğini de esirgemeyen eşime ayrıca teşekkür etmek istiyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ..... **i**
İÇİNDEKİLER ..... **iv**
KISALTMALAR ..... **vii**
TABLOLAR DİZİNİ ..... **ix**
GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM
SİYASAL KONJONKTÜR – AKTÖRLER – TANIMLAR – TARİHSEL TOPLUMSAL SÜREÇ

İKİNCİ BÖLÜM
ULUSLARARASI DİPLOMASİNİN YENİ DİLİ

2.1. Medyanın Kamu Diplomasisindeki Yeri 18
2.2. Kamu Diplomasisinde Dünya Pratikleri 19
2.3. Amerika Birleşik Devletleri 20
2.4. Rusya 20
2.5. Türkiye 22
2.6. Kamu Diplomasisi ve Yeni Medya 23
2.7. Sanal Diplomasi 24

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
DİPLOMASİNİN GELENEKSEL VE YENİ ARAÇLARI İLE ORTAMLARI

3.1. Twitter 27
3.2. Facebook 28
3.3. Vkontakte (VK) 31
3.4. Yeni Medya ve Geleneksel Medyanın Özellikleri 31

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA, YÖNTEM, ANALİZ YÖNTEMİ

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR

5.1. Geleneksel Medya Verileri 54
5.1.1. Türkiye 54
5.1.1.1. Genel Haber Analizi 54
5.1.1.1.1. Makro Yapı Çözümlemesi 54
5.1.1.1.1.1. Tematik Yapı İncelemesi 54
5.1.1.1.1.2. Şematik Yapı İncelemesi 62
5.1.1.1.2. Mikro Yapı Çözümlemesi 72
5.1.1.1.2.1. Sentaktik Çözümleme 72
5.1.1.1.2.2. Bölgesel Uyum 74
5.1.1.1.2.3. Sözcük Seçimleri 76
5.1.1.1.2.4. Haber Retoriği 78
5.1.1.2. Hürriyet Gazetesi Haberlerinin Detaylı İncelenmesi 81
5.1.1 ABD – USA Today 109
5.1.2.1. USA Today Genel Haber Analizi 109
5.1.2.1.1. Makro Yapı Çözümlemesi 109
5.1.2.1.1.1. Tematik Yapı İncelemesi 109
5.1.2.1.1.2. Şematik Yapı İncelemesi 114
5.1.2.1.2. Mikro Yapı Çözümlemesi 123
5.1.2.2. USA Today Haberlerinin Detaylı Analizi 128
5.1.3. Rusya – İzvestiya 145
5.1.3.1. İzvestiya Genel Haber Analizi 145
5.1.3.1.1. Makro Yapı Çözümlemesi 145
5.1.3.1.1.1. Tematik Yapı İncelemesi 145
5.1.3.1.1.2. Şematik Yapı İncelemesi 156
5.1.1.3.2. Mikro Yapı Çözümlemesi 161
5.1.3.2. İzvestiya Haberlerinin Detaylı İncelemesi 169
5.2. Yeni Medya Analizi 196
5.2.1. Araştırma Evreni, Kapsam ve Sınırlılıklar 196
5.2.2. Uluslararası İlişkilerde Yeni Medya Kullanımı 199
5.2.2.1. Türkiye 200

5.2.2.2. ABD 201
5.2.2.3. Rusya 204
5.2.3. Tematik Analiz 206
5.2.4. Bağlam Analizi 207
SONUÇ 209
KAYNAKÇA 219
ÖZET 239
ABSTRACT 240

KISALTMALAR

AA	: Anadolu Ajansı
AB/ EU	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AFAD	: Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı
AGİT/ OSCE	: Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
AK	: Avrupa Konseyi
AP	: Associated Press (Amerikalı Haber Ajansı)
APEC	: Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği
ARPA	: İleri Araştırmalar Projeleri Ajansı
BBC	: British Broadcasting Corporation (İngiltere'de yayın yapan kuruluş)
BİLGESAM	: Bilge Adamlar Stratejik Araştırmalar Merkezi
BM/ UN	: Birleşmiş Milletler
BMGK	: Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi
BYEGM	: Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü
CERN	: Avrupa Nükleer Araştırma Organizasyonu
CHA	: Cihan Haber Ajansı
CNN	: Cable News Network (ABD'de yayın yapan haber kanalı)
DHA	: Doğan Haber Ajansı
DTÖ	: Dünya Ticaret Örgütü
EBU	: Avrupa Yayın Birliği
GATT	: Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Anlaşması
ICANN	: İnternet Tahsisli Sayılar ve İsimler Kurumu
IGO	: Uluslararası Hükümet Kuruluşları
ILO	: Uluslararası Çalışma Örgütü
IMF	: International Monetary Found (Uluslararası Para Fonu)

INGO : Uluslararası Hükümet Dışı Kuruluşlar

ITU : Uluslararası Telekomünikasyon Birliği

İHH : İnsani Yardım Vakfı

İKÖ : İslam Konferansı Örgütü

İSTABİP : İstanbul Tabip Odası

KEİT : Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı

KTMM : Kırım Tatar Milli Meclisi

KDK : Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü

NAFTA : Kuzey Amerika Serbest Ticaret Örgütü

NBC : ABD'de yayın yapan televizyon kanalı

NYT : Amerikalı gazete - New York Times

OECD : Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü

OGC : Birleşik Devletler Global İletişim Ofisi

SAM : Stratejik Araştırma Merkezi

SAM : Stratejik Araştırma Merkezi

SSCB : Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği(Sovyetler Birliği)

STK : Sivil Toplum Kuruluşu

TBMM : Türkiye Büyük Millet Meclisi

TASAM : Türkiye Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi

TİKA : Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı

TRT : Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

USAID : United States Agency For International Development (Amerika Birleşik Devletleri Kalkınma Kuruluşu)

USIA : United States Information Agency (ABD Enformasyon Ajansı)

UNESCO : Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü

UNICEF : Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

USAK : Uluslararası Stratejik Araştırma Kurumu

Windows'u Etk

WIPO : Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü

YTB : Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Yeni Medya ile Geleneksel Medya Arasındaki Farklılıklar. 33
Tablo 2. İncelemeye alınan Twitter hesapları 37
Tablo 3. ABD Dışişleri Bakanlığı hesabı tweetleri 46
Tablo 4. ABD Dışişleri Bakanlığı'nın bir diğer hesabı "@StateDeptLive" tweetleri 46
Tablo 5. ABD Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Morgan Ortagus'un tweetleri 47
Tablo 6. Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun tweetleri 48
Tablo 7. Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun İngilizce paylaştığı tweetler 49
Tablo 8. Haber ve tweet sayılarının karşılaştırılması 50
Tablo 9. (İnfografik) Nicel analiz 53
Tablo 10. İncelenen Twitter Hesapları 199
Tablo 11. Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun tweet analizi 200
Tablo 12. Dönemin ABD Başkanı Obama'nın tweet analizi 201
Tablo 13. Dönemin ABD Başkan Yardımcısı Joe Biden'ın tweet analizi 202
Tablo 14. Dönemin Dışişleri Bakanı John Kerry'nin tweet analizi 202
Tablo 15. ABD Dışişleri Bakanlığı adına paylaşılan tweetlerin analizi 202
Tablo 16. ABD Senatosunun resmi hesabından paylaşılan tweetlerin analizi 203
Tablo 17. ABD Savunma Bakanlığı tarafından paylaşılan tweetlerin analizi 203
Tablo 18. ABD Hazine Bakanlığının hesabından paylaşılan tweetlerin analizi 204
Tablo 19. NATO'nun resmi twitter hesabından paylaşılan tweetlerin analizi 204
Tablo 20. BM resmi hesabından paylaşılan tweetlerin analizi 204
Tablo 21. Rus Başbakan Medvedev'in hesaplarından paylaşılan tweetlerin analizi ... 205
Tablo 22. Rusya hükümeti resmi hesabından paylaşılan tweetlerin analizi 205
Tablo 23. Dönemin Rusya Başbakan Yardımcısı Dimitri Rogozin'in paylaştığı tweetlerin analizi 206
Tablo 24. Rusya Dışişleri Bakanlığı'nın resmi hesabından paylaşılan tweetlerin analizi 206
Tablo 25. Yayımlanan haber ve paylaşılan tweet sayıları 210

GİRİŞ

Gelişen teknoloji ile birlikte dünya küresel bir köy halini almaktadır. Teknoloji imkânları arttıkça iletişim de çok boyutlu hale gelmekte ve hayatımızın her alanına yansımaktadır.

Medya dördüncü güç olma iddiasını sürdürürken asli görevlerinden olan propaganda da pek çok kesim tarafından kullanılmaktadır. Uğur Dolgun, Kitle İletişim Araçları ve Yeni Medya başlıklı makalesinde (Dolgun, 2016) başta ABD olmak üzere birçok ülkede kiliselerin kendilerine ait televizyon kanallarıyla çok daha geniş kitlelere ulaşmakta ve onları yönlendirmekte olduğuna dikkat çekmektedir. Yeni toplumsal hareketler, sosyal medya üzerinden organize olmakta, özellikle eğitimli ve genç kesimlerin önderliğinde gerçekleştirdikleri protesto eylemleriyle, hükümetlerin korkulu rüyasına dönüşmektedir. Çokuluslu şirketler, bilişim teknolojileri tarafından biçimlendirilen yeni dünya düzeninde, küresel pazarlara hükmetmektedir. Kısacası, enformasyon toplumu olarak da adlandırılan bugünün dünyasında, hiçbir şeyi medyadan ayrı düşünmek artık mümkün değildir.

Medya, geleneksel ve yeni olarak ikiye ayrılmaktadır. Yeni medya, gittikçe güçlenip yaygınlaşmakta ve uluslararası ilişkilerin de bir parçası haline gelmektedir. Bu noktada asıl önemli soru, yeni medyanın bu faaliyetlere ne kattığı, diplomasi pratiği içine neden dahil edildiğidir. Marx ve Engels, Alman İdeolojisi'nde belirtmişlerdir ki(2008: 76); hangi sınıf üretim araçlarını elinde bulunduruyorsa, o sınıf hem zihin üretimi, hem de dağıtımı sağlayan araçları da kontrol etmektedir.

Bu bağlamda tezin çalışma konusu, haberin iktidarı ve uluslararası ilişkilerde yeni medya kavramları olarak belirlenmiştir.

İstatistikler dünyada 4.38 milyar internet kullanıcısı bulunduğuna işaret etmektedir. Bu, dünya nüfusunun yüzde 56'sına denk gelmektedir. Sosyal medya kullanıcısı sayısı da 3.48 milyardır. Bu da toplam yaşayan nüfusun yüzde 45'ini

oluşturmaktadır. mobil kullanıcısı sayısı olarak da 5.11 milyar ifade edilmektedir, bu da dünya nüfusunun yüzde 67'sine karşılıkgelmektedir. Mobil sosyal medya kullanıcısı ise ; 3.25 milyardır. Bu da, dünya nüfusunun yüzde 42'sine işaret etmektedir. (Bayrak, 2019) Bu durum yeni medyanın önemini açıkça ortaya koymaktadır.

Edvan H. Potter (2002: 4-5)geleneksel medya ile hiyerarşik tek yönlü iletişim modeli söz konusudur. Ancak yeni medya bunu değiştirmiştir. Yeni medya engelsiz bir iletişim sağlamaktadır. Potter, hem devlet ve şirketlerin, hem de kişilerin yeni medya ortamında enformasyon üretip dağıtabildiğine dikkat çekmiştir. Bu durum da geleneksel aracı birimlerin gereksizleşmesine neden olmuştur.

Brown ve Studemeister (2003: 585) medyanın ikna özelliğinin altını çizerek geleneksel ve yeni medyayı bu alanda karşılaştırmıştır. Geleneksel yöntemlerle yürütülen diplomasi ulusal ölçekte ifade edilirken, sanal diplomasinin uluslararası ölçekte bir ikna pratiği haline geldiği kaydedilmiştir. Burada sanal diplomasinin kullandığı yeni iletişim teknolojilerine özel önem atfedilmiştir. Diplomasi hükümetler arasındaki ilişkileri karşılarken, sanal diplomaside araya halk yani kulllanıcılar da girmektedir.

Uluslararası ilişkiler ve iletişim bilimleri alanında yeni medyaya olumlayıcı bir etken olarak tanımlanmaktadır. Bu yeni araçsal ortam, sınırsız özgürlükler alanı olarak nitelenirken demokratikleşme anlamında bir gelişme olduğuna da işaret edilmektedir.

Tez çalışmasında amaç 2014 yılında yeni medyanın uluslararası ilişkileri nasıl etkilemeye başladığını göstermektir. 2014 yılında bugünkü şartlar olmasa da Kırım'ın ilhakı gibi büyük bir olay, yeni medyanın diplomasi aktörleri tarafından kullanımını da etkilemiştir. Siyasetçiler de sosyal medya üzerinden tepkilerini dile getirmeye, sosyal medya üzerinden mesaj vermeye başlamıştır. Yeni medyadaki etkileşim ve alınan hızlı reaksiyon onların da bu alana yönelmesine neden olmuştur. Hatta bir süre sonra sadece

sosyal medya üzerinden paylaşılanlarla haber yapılır hale gelmiş, basın toplantısı düzenlemek yerine liderler mesajlarını Twitter üzerinden vermeye başlamıştır.

Bu bağlamda Kırım krizi örnek olay olarak belirlenmiştir. Krizin aktörleri Rusya, ABD ve Türkiye olarak ele alınmıştır. Ukrayna'da devam eden kriz yüzünden Ukraynalı siyasetçiler ve kurumların paylaşımları yetersiz olduğu için değerlendirmeye alınmamıştır. ABD Rusya'ya karşı Ukrayna'nın çağrısına kulak vermiş ve sürecin aktörlerinden biri olmuştur. Türkiye de Kırım Tatarları nedeniyle sürecin önemli aktörlerinden bir tanesidir. Türkiye'nin bu denklemdeki yeri de önemlidir. Kırım'ın Türkiye için neden önemli olduğu tarihe bakılarak açıklanmaktadır:

> *"1400'lü yıllarda Venedik ve Cenevizliler kontrolündeki Kırım'da halk ile Cenevizliler arasında vergi nedeniyle gerginlikler oluşması üzerine Kırım halkı, Osmanlılardan yardım istemiştir. Bunun üzerine Osmanlı donanması Kırım'ı ele geçirmiştir. 1477 yılında da Kırım Hanlığı, Osmanlı himayesine girmeyi kabul etmiştir. Karadeniz'in ticareti tamamen Osmanlı egemenliğine girmiş, böylece Karadeniz, Türk gölü olmuştur."* (Erdoğan, 2014)

Fatih Sultan Mehmet'in Kırım hamlesi stratejik olarak nitelendirilmektedir. Karadeniz'in Türk gölü olmasının temelinde Fatih Sultan Mehmet'in stratejisinin olduğu düşünülmektedir. Ayrıca Kırım Hanlığı'nın kuruluş tarihi ile İstanbul'un fethi arasında yalnızca oniki yıl vardır.

"Kırım Hanlığı 1441 yılında Hacı Giray tarafından kurulmuştur. 1466'da Hacı Giray'ın vefatının ardından oğulları taht kavgasına başlamış, bunun üzerine Tatarlar Osmanlı'dan yardım talep etmiştir. Fatih Sultan Mehmet, Gedik Ahmet Paşa komutasında Osmanlı donanmasını bölgeye göndermiştir ve elde edilen zaferler sonrasında Kırım'da Mengli Giray başa geçirilmiştir. Kırım Hanlığı Osmanlı'da geniş özerklik elde etmiştir. Kırım süvarileri de savaşlarda Osmanlı ordusuna önemli katkılarda bulunmuştur.Kırımlı süvariler özellikle Rusya ile savaşlarda etkili olmuşlardır. Üstelik 1571 yılında Kırım Hanı Devlet Giray'ın ordusu Moskova'ya saldırısında başarılı olmuştur. Rus Çarı Petro, iki kez Kırım'ı ele geçirmeye çalışmıştır. 1696 yılında Ruslar Azak Kalesi'ni ele geçirmiş, 1783 yılında da Kırım'ı almıştır. Rusların Kırım'ı Ruslaştırmaya çalışması üzerine Kırım Tatarları Osmanlı'ya göçmüşlerdir. Sonuçta Türkiye'de köklü bir Kırım Tatarı toplumu, Kırım ile Türkiye arasında da yaklaşık 600 yıllık bir bağ oluşmuştur. 1917 devrimi sırasında da kendi kaderlerini kendileri tayin etmeye çalışmışlardır, ancak Bolşevikler tarafından engellenmişlerdir. Kırım Tatarları en büyük darbeyi 11 Mayıs 1944'de Stalin'in sürgün kararı ile almıştır. Kırım Tatarları, uygunsuz koşullardaki trenlerle haftalarca

süren ölüm yolculuğu ile sürgüne gönderilmiştir. 'Büyük Sürgün'de yaklaşık 100 binden fazla Kırım Tatarının yaşamını yitirdiği kaydedilmektedir."

Kırım Rusya için de tarihi öneme sahiptir. Kırım Rusya'nın, 'sıcak denizlere inme' politikasının sembollerinden biridir. Bu bağlamda Sivastopol Limanı, Rusya'nın Karadeniz üzerinden Akdeniz'de hatta daha da ileride egemenlik sağlama isteğini gerçekleştirmesi için başlandıcı nitelemektedir. Kırım, uzun bir dönem Rusların egemenliğinde kalmıştır. Ancak Nikita Kuruşçev, Kırım'ı, 1954 yılında, Ukrayna Sovyet Cumhuriyeti'ne vermiştir." (Erdoğan, 2014)

BM Nüfus Fonu 2014 yılı verilerine göre yarımadada yaşayanların çoğunluğu kendilerini 'Rus' olarak görmektedir, anadili de Rusçadır. Verilere göre nüfusun yüzde 58,3'ü Rus, yüzde 24,3'ü Ukraynalı, yüzde 12,1'si ise Tatardır. Kırım'da yaşayan Tatarlar yaklaşık 300 bin kişidir. (Asker, 2014) Kırım referandumunu Ukraynalılar ve Kırım Tatarları boykot etmiş, oy kullanmamıştır. Ruslar ise sandık başına giderek oy kullanmış ve bu nedenle yüksek oranla Rusya'ya bağlanma yönünde oy çıkmıştır. Kırım'ın ilhakı gibi önemli ve tarihi bir olayda hem yöneticiler hem de kamu, hem sosyal medyayı hem de geleneksel medyayı aktif olarak kullanmıştır.

Bu çalışmada tüm aktörlerin hem sosyal medya hem de geleneksel medya üzerinden gün be gün nasıl mesajlar verdikleri toplanmaya çalışılmıştır. İnceleme alanını daraltmak için etki alanı ve paylaşım sıklığı da dikkate alınarak Twitter'da 21 hesap seçilmiştir. Geleneksel medya incelemesi olarak da üç ülkede en çok okunan ve hükümete yakınlığıyla bilinen gazeteler tercih edilmiştir. Türkiye'den Hürriyet, ABD'den USA Today, Rusya'dan da İzvestiya incelenmiştir.

Kırım'ın ilhakı sürecinde en hareketli süreç olan Mart ayını incelemek uygun görülmüştür. Çünkü gösterilerin devam ettiği bu dönemde Kırım referanduma gitme kararı almış ve 16 Mart'ta referanduma gitmiştir. Referandumda Kırım, Rusya'ya bağlanma kararı almış ve hızlı bir Ukrayna'dan ayrılma, Rusya'ya bağlanma süreci yaşamıştır. Tüm bu olaylar Mart ayında gerçekleşmiştir. Mart ayı boyunca Kırım dünya gündeminin ilk sıralarında yer almıştır. Türk medyası da Kırım'da yaşananları

muhabirler aracılığı ile anı anına aktarmıştır. Yeni medya ile geleneksel medya karşılaştırmasının Kırım'ın ilhakı örneği üzerinden ve uluslararası ilişkiler bağlamında ele almak zengin bir tez konusudur. Uluslararası ilişkilerde yeni medyayı inceleyerek; haberin gücüne, iktidar tarafından yaptırıldığına tanık olarak, süreçte de yaşananlar göz önüne alındığında haberin iktidarı kavramı da teze eklenmiştir.

Bu çerçevede tezin birinci bölümünde kavramsal ve kuramsal çerçeve ortaya konulmuş, siyasal konjonktür, aktörler ve tarihsel toplumsal süreç aktarılmıştır. Tezin ikinci bölümünde "Kamu diplomasisi yeni medya üzerinde daha mı güçleniyor?", "Yeni medya diplomaside nasıl kullanılıyor" sorularına yanıt aranarak uluslararası diplomaside yeni bir dil oluşup oluşmadığı tartışılmıştır. Üçüncü bölümde ise geleneksel medya ile yeni medya arasındaki farklılıklar ve benzerlikler ortaya konulmuştur. Dördüncü bölümde araştırma yöntemi anlatılmış ve örnek olayın neden seçildiği açıklanmıştır. Beşinci bölümde nicel ve nitel bulgular ortaya konmuştur. Son bölüm olan altıncı bölümde de ulaşılan sonuç gözler önüne serilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

SİYASAL KONJONKTÜR – AKTÖRLER – TANIMLAR – TARİHSEL TOPLUMSAL SÜREÇ

Devlet: Bir vatan üzerinde ortak bir kültürü paylaşan insanların oluşturduğu hem hukuki hem de siyasi otorite olarak tanımlanan devletin başlıca öğeleri halk; ülke, egemenlik olarak belirtilmektedir. Devletler, anayasalarına göre, yalınç devletler ve bileşik devletler olarak ikiye ayrılırlar. Bileşik devletler de birleşik devletler, konfederasyonlar ve federasyonlar diye üçe ayrılabilir. Devletler, ayrıca, egemenlik hakkının kullanılma biçimine göre de, monarşi ve cumhuriyet diye de ikiye ayrılırlar. Monarşilerde, hükümdarın idaresi, halkın seçtiği meclislerin iradesiyle sınırlanmışsa,

bunlara, meşrutî hükümdarlık denir. Böyle sınırlayıcı bir kurum yoksa, devlet, mutlak hükümdarlık sayılır. (Kapani, 1999)

Devletin birtakım temel özellikleri vardır. Bunların başında da, hükümet gelir. Hükümet, ülkeyi korumak için, emri altında kuvvet bulundurmaya yetkili bir kuruluştur. Devlet, hiçbir dış kuvvetin denetimi altında bulunmamalıdır. Yalnız, uluslararası yasalar bunun dışındadır. Devletin özelliklerinden biri de, başka devletlerce tanınmış olmasıdır. Devlet toplumsaldır, toplum tarafından oluşturulmaktadır. Bu toplumun aynı dil ve kültürü paylaşması gerekmektedir. Toplumun üzerinde yaşadıı kara parçası, o kara parçasına bağlı olan deniz ve soluk alınan hava da bu bütünlüğün içindedir.(Sander, 1993)

Toplum, insanların aileler, toplumsal ve kültürel topluluklar halinde, serbestçe biraraya gelmesi ile oluşur. Millet ise, ortaklaşa bir dili, tarihi, kültürü, gelenekleri olan toplum demektir. Ancak siyasal sınırlar buna dahil değildir. Devlet de, bu toplulukların, belirli sınırlar içine alınmasıyla meydana gelir. (Aslan, 2014)

Devlet için en önemli unsurlardan biri vatandaşlarının ve ülkenin huzurunu, devamlılığını ve istikrarını sağlamaktır. Bunu başarmak isteyen devletler arasında rekabetin hatta çatışmanın olması kaçınılmazdır. (Altındal, 2010)

İktidar: Yönetmek ve bu güce sahip olmak şeklinde tanımlanan iktidar; güç ve kudret anlamlarına da karşılık gelmektedir. Ayrıca bazı kişi, grup veya kurumların emir verme ve verilen emirleri yaptırma gücü olarak da belirtilmektedir. Bertrand Russel (1990), hayvanlarda da iktidar güdüsünün olduğunu ancak insanlarda çok daha tehlikeli boyutlar taşıdığını ifade etmektedir. Russel, iktidar ve şan kazanma isteğini insanların en çok sahip olmak istedikleri olarak belirtmektedir. Münci Kapani (1999) ise iktidarı, "ötekilerin davranışlarına etki etme ve denetleyebilme fırsatı" olarak ifade etmektedir.

İktidarın iki türü vardır. Mikro iktidar iletişimle ilgilidir ve kurala bağlı değildir. Makro iktidar ise, devletle birlikte ortaya çıkmıştır. (Kapani,1999)

Max Weber "zor" kavramını iktidara dahil ederek bir iradenin, ona karşı gelindiğinde bile devam edebilme yetisi olarak tanımlamaktadır. Duverger de tanımlama yaparken etki, güç, eşitsizlik, emir, zorlama ve saygınlık kavramlarını kullanmaktadır. (Kapani,1999)

Siyasal iktidar ise ülkedeki yetkili, yönetici konumundaki iktidar için kullanıan bir kavramdır.

Ulus: En geniş toplumsal örgütlenme şekline ulus denir. Aynı topraklar üzerinde yaşayan, dil, din gibi ortak değerleri olan insanların oluşturduğu topluluk olarak da tanımlanır. (Zengin,Uluslararası İlişkiler Sözlüğü). Bir devlet içinde birçok ulus yer alabileceği gibi bir ulus birden çok devlette bulunabilir. Bir diğer tanımlamaya göre ise ortak bir geçmişe ve geleceğe, aynı zamanda da inanç birliğine sahip insan topluluğudur.

Ulusal Devlet: Ulusal devlet bir uluslararası birimdir. Ulusal devlet aynı zamanda, bir devlet biçimidir. (Ülgen, 2010) Türkiye Türk milletinin oluşturduğu ulusal bir devlettir. Fransa da Fransızların ulusal devletidir.

Ulusal Güç: Devletlerin diğer devletleri bir şey yaptırmak için kullanabileceği potansiyeldir (Zengin, Uluslararası İlişkiler Sözlüğü).Ulusal gücü oluşturan faktörler coğrafya, endüstriyel kapasite, askeri hazırlık derecesi olarak sınırlanabilir. Ülkenin askeri kapasitesi bu gücün en öenmli göstergelerinden biridir. Nüfus da bir ölçüt olarak göz önünde bulundurulmalıdır.(Taştan,2016). Elde bulunan olanakların değerlendirilmesi açısından diplomasinin niteliği de önemli bir faktördür. Diplomasi ulusal gücü en iyi şekilde değerlendirebilmektir.

Uluslararası ilişkiler: Ülkeler, hükumetler arası örgütler, çok uluslu şirketler ve uluslararası toplumun ilişkilerini inceleyen "uluslararası ilişkiler"; siyaset bilimi, iktisat, tarih, hukuk, felsefe, sosyoloji, psikoloji, coğrafya, antropoloji gibi birçok disiplinden yararlanmaktadır (Uluslararası İlişkiler nedir?, analizportal).

1648 yılında imzalanan Westphalia Barışı ve sonrasında oluşturulan devlet sistemi uluslararası ilişkilerin ilk çıkışı olarak kabul edilmektedir(Uluslararası İlişkiler nedir?, analizportal). Soğuk Savaş döneminde ise kavram şu anki anlamıyla oluşmaya başlamıştır. Devletlerin bloklaşması, ulus devletlerin kurulması, Milletler Cemiyeti, Birleşmiş Milletler gibi uluslararası örütlerin kurulması da mevcut dünya düzeninin oluşmasına neden olmuştur. Uluslararası İlişkiler tam da bu durumu ele almaktadır.

Diplomasi: Türk Dil Kurumuna göre diplomasi, "uluslararası ilişkileri düzenleyen antlaşmalar; yabancı bir ülkede ve uluslararası toplantılarda ülkeyi temsil etme işidir. Aynı zamanda diplomasi bu işte çalışan kişinin mesleğidir ve bu mesleği yapan kişinin zorlu görüşmelerin üstesinden gelebilmesidir.

Uluslararası İlişkilerin araçlarından biri olan diplomasi, devletler arasındaki ilişkilerin, temsilciler aracılığıyla yürütülmesi olarak tanımlanmaktadır. Eğer diplomasi başarısız olursa diğer araçlar yani yaptırım, güç kullanımı kullanılmaya başlamaktadır. Yaptırım, diplomasi olmayınca, devreye sokulan ilk araçtır. Devletleri anlaşmaya ikna etmek için kullanılmaktadır. Diplomatik ilişkilerin kesilmesi, ekonomik bariyerler ve ambargolar uygulanan yaptırım uyulama şekilleridir. Son dönemlerde özellikle ABD tarafından birden fazla ülkeye karşı ekonomik yaptırımlar uygulanmaktadır. Savaş ya da güç kullanımı, uluslararası ilişkilerde son çaredir. uluslararası bilgilendirme de bir devletin işlediği suçların uluslararası düzeyde kamuoyuna açıklanması yoluyla yapılmaktadır. BM'nin İnsan Hakları Komisyonu'nun 1235. prosedürüyle insan haklarını ihlal eden ülkeleri kamuoyuna açıklaması örnek olarak gösterilebilir. (Uluslararası İlişkiler nedir?, analizportal).Bir İngiliz Diplomat olan Sir Victor Wellesley diplomasinin dış politikanın aracı olarak açıklamaaktadır. İkisinin birbirini tamamladığını ifade eden Wellesley, diplomasinin dış politikadan bağımsız olmadığını belirtmektedir. İngiliz diplomat, dış politikanın stratejiyi, diplomasinin ise taktiği belirlediğini kaydetmektedir. (Yıldırım,2014)

Diplomasi geçmişten bugüne kullanılmaktadır. Hititlerin Mısırlılar ile yaptığı Kadeş Anlaşması ilk yazılı diplomasi belgesi olarak bilinmektedir. Hitit ve Mısırlılar arasındaki bu anlaşma Kadeş Savaşını bitirmiş, kalıcı bir barış sağlanmasına neden olmuştur. Antik Yunanlılarda, site devletleri arasındaki barış anlaşmaları ve ittifaklar da diplomasinin ilk örnekleri olarak incelenmektedir. Modern diplomasi, Batıda Roma diplomasisi ve Doğuda Osmanlı diplomasisi ile doğmuştur:

> *"Roma Imparatorluğu'nda elçiliklere 'legasyon', elçilere de 'Iega' veya 'hatip' denilmekteydi. Eski Roma döneminde sadece krallar başka devletlere elçi gönderebilmekteydi. Cumhuriyetler kurulduktan sonra senato elçi göndermeye başlamıştır."* (İskit, 2018)

Diplomasinin kurumsallaşması Avrupa'da başlamıştır. Rönesans döneminde İtalya'da şehir devletlerinin birbirlerine elçi atamaları diplomasinin kurumsallaşmasının kanıtıdır. Sonrasında diplomasinin 18. ve 19. yüzyıllarda gelişmesinde de Avrupa devletleri arasındaki ilişkiler önemli olmuştur.

Osmanlılarda ise diplomatik ilişkiler daha beylik iken başlamıştı. Osmanoğulları beyliği bir uç beylikti ve bu nedenle sürekli yabancılarla iletişim halindeydi. Osmanlı devletinde yapılan 'askeri ittifak'lar diplomasinin ilk örnekleri olarak kabul edilmektedir.

15. yüzyılda İstanbul'un fethi ile imparatorluğa dönüşen Osmanlı Devleti'nde diplomatik kurumlar da artış göstermiştir. Bu döneme kadar dış ilişkileri "nişancı" yürütürken, bu tarihten itibaren "reisülküttap" bu göreve getirilmiştir.

Osmanlı Devleti'nde modern diplomasinin gelişmesi tek yanlı ve süreklilik göstermeyen diplomasinin bırakılmasıyla başlamıştır. Avrupa'da ilk örneklerini İtalya'da şehir devletlerinin kendi aralarında elçilikler kurarak başlattıkları sürekli diplomasi yöntemi Osmanlı'da da bir gereksinim haline gelmiştir. Osmanlı'da bunu Padişah Sultan III. Selim başlatmıştır. III. Selim, Osmanlı Devleti'ni Batının gerisinde bırakmamamk ve o devletler hakkında doğru bilgi alabilmek için Avrupa ülkelerinin başkentlerinde sürekli elçilikler kurmuştur.

Osmanlı'nın ilk elçiliği 1793'te İngiltere'nin başkenti Londra'da kurulmuştur. Londra'ya atanan ilk sürekli elçi Yusuf Agah Efendi olmuştur. 2 yıl sonra da Afif Efendi Viyana'ya, Giritli Ali Efendi de Berlin'e elçi olarak atanmıştır. Paris büyükelçiliği 1796'da açılmış, ilk Paris Büyükelçisi Moralı Esseyit Ali Efendi olmuştur.

Diplomasi kavramını bugünkü anlamıyla ilk Edmund Burke 1976 yılında kullanmıştır. Edmund Burke'ye göre diplomasi "devletlerarası ilişkiler ve görüşmelerin yürütülmesindeki kabiliyet ve stratejidir.

Diplomatik iletişim ise devletler arasındaki ilişkileri şekillendiren antlaşmalar bütününe ve bu süreç yürütülürken kullanılan dil ve üsluptur. (Karaismailoğlu; Diplomaside İletişim)

Uluslararası ilişkilerde diplomasinin başarılı olup olmaması durumu diplomatik iletişimin önemini ortaya koymuştur. Uluslararası ilişkilerin aktörleri, ilişkileri uyum içinde sürdürebilmek için mesajları doğru ve etkin biçimde iletmelidir, bunun için de iletişimin devreye girmesi gerekmektedir. Bu durum, diplomasi ile iletişimin iç içe geçmesine neden olmuştur. Hem sağduyu, hem de güvenilirlik, diplomasi ve iletişimin benzer yönleridir. Güç, baskı, manipülasyon, propaganda, müzakere, ikna, kamuoyu, uzlaştırma kavramları ikisi için de geçerlidir. (Karaismailoğlu, Diplomaside İletişim)

İlhak: Bir devletin, kendine ait olmayan bir toprak parçasını kendi topraklarına eklemesi ve orada hakimiyet kurmasına ilhak denir. Bu anlaşma yoluyla veya referandum yoluyla olabileceği gibi, askeri bir çatışma sonrasında da olabilir. İlhakta devletin egemenliği tamdır, bu daonu işgal, himaye ya da vesayet kavramlarından ayırır. (Şöhret,2017) İlhak fiilen el koyma ile olmaktadır. Tanınma ile meşruluk kazanır ve tek taraflıdır. Genellikle önceden istila ve işgal edilmiş topraklar bunların sonrasında ilhak edilmektedir. Burada askeri işgalin ilhakla sonuçlanmak zorunda olmadığını da belirtmek geremektedir. Örneğin II. Dünya Savaşından sonra müttefik devletler Almanya'yı işgal etti ancak sonra ilhak etmedi. BM Anlaşması'nda kınanan yasadışı

şiddet kullanımına dayalı ilhak yakın dönemde Kırım'da da yaşanmıştır. Rusya da önce asker göndermiş sonra da referandum ile Kırım'ı kendine bağlamış yani ilhak etmiştir.

İşgal: Bir yeri ele geçirmek olarak tanımlanan işgal, bir yabancı ülke toprağı üzerinde hakimiyet kurmak anlamına gelmektedir. Zaman olarak sınırlı olan işgal durumu savaşın bitiminde son bulur. İşgal edilmiş toprak; ya geri verilir veya işgal eden tarafın topraklarına katılır. (Zengin, Uluslararası İlişkiler Sözlüğü) Barış zamanında işgalde ise bir barış anlaşmasında yer alan özel şartlara uyulmalıdır. Örneğin, Ren nehrinin sol tarafı Versailles Antlaşması ile işgal edilmiştir. Taraflar arasındaki anlaşmaya dayanan işgal olarak anılmaktadır.

Birleşmiş Milletler Örgütü (BM): 24 Ekim 1945'te kurulmuştur. Merkezi New York'tadır. Amaçları, dünyada barış ve güvenliği korumak, ülkeler arasında dostluk ilişkilerini geliştirmek ve sorunları çözmek için uluslararası işbirliği sağlamak olarak sıralanmaktadır.

BM adı ilk kez 26 ülkenin 1 Ocak 1942'de Washington'da imzaladığı BM bildirisinde kullanılmıştır. Bu ülkeler II. Dünya Savaşı sırasında Mihver'e (Almanya, Japonya, İtalya) karşı birleşmişlerdir.

ABD Başkanı Franklin Delanor Roosevelt ile İngiltere Başbakanı Winston Churchill tarafından 14 Ağustos 1941 tarihinde yayınlanan "Atlantik Bildirisi" BM'nin kurulması yolunda ilk adım olarak belirtilmektedir. ABD, SSCB, İngiltere ve Çin temsilcileri arasında yapılan görüşmelerde Güvenlik Konseyi'nde oy verme yöntemi sorun olmuş, 3-11 Şubat 1945'te Churchill, Roosevelt ve Josef Stalin'in yaptığı "Yalta Konferansı"nda Çin, ABD, SSCB, İngiltere, Fransa'ya "veto" hakkı verilmesi ile bu sorun çözüme kavuşturulmuştur. Almanya ve Japonya'ya savaş açan devletler 25 Nisan 1945 tarihinde ABD'nin San Fransisco şehrinde toplanarak yüz on bir maddelik "Birleşmiş Milletler" antlaşmasını oybirliği ile kabul etmişlerdir. Yetmiş maddelik "Uluslararası Adalet Divanı Statüsü"nün de eklendiği BM kurucu antlaşması 24 Ekim

1945 tarihinde yürürlüğe girmiştir. BM her ne kadar "Milletler Cemiyeti"nin mirasçısı gibi görünse de ondan farklıdır. Tüm üye devletler eşittir denilen BM anlaşmasına göre devletler arasındaki anlaşmazlıklar barışçı yollardan çözülmelidir. Örgüt, üye devletlerin iç işlerine karışmaz. Genel Kurul, Güvenlik Konseyi, Ekonomik ve Sosyal Konsey, Vesayet Konseyi, Uluslararası Adalet Divanı ve Sekreterlik örgütün temel organlarıdır. Elliye yakın danışma ve teknik organı da mevcuttur. (Birleşmiş Milletler Teşkilatı)

BM 1991-2001 yılları arasında en etkin dönemini yaşamıştır. Eski Yugoslavya'nın dağılması sürecinde devrede olmuş, uluslararası barışı koruma misyonlarını, özellikle Somali dahil olmak üzere dünyanın birçok ülkeye genişletmiştir.(Akgün, 2016)

BM ile ilgili en önemli sorun; Güvenlik Konseyi üyeleri arasındaki uyumsuzluktur, bu da alınamayan kararlarla kendini göstermektedir. Çünkü uluslararası sistem BM'den bağımsız olarak özellikle ekonomi-politik güç ilişkileri anlamında 1945'e göre çok değişmiştir. ABD; Soğuk savaş ve sonrasında dünyada bir numaraydı ancak bugün bu algı kırılmaya başlamıştır. Güvenlik Konseyi ülkeleri ve konseyin dışında kalan daha fazla etkin olma isteğiyle diğer ülkelerin çıkarlarını savunamaz hale gelmişlerdir.

Tüm bunların üzerine dünyanın gözünün üzerinde olduğu Arap Baharı ve devamındaki dönemde istenilen etkiyi yapamamıştır. Sonrasında ise Suriye krizi iyi yönetilememiş, güvenlik endişelerinin yanısıra dünya büyük bir göç dalgası ve mülteci kriziyle başbaşa kalmıştır. Bu nedenlerle BM'de reform istenmektededir. Ukrayna krizi de, BM Güvenlik Konseyi'nde çözümlenemeyen sorunlardan biri olarak tarihte yerini almıştır. Tüm bu gelişmeler göz önüne alındığında BM'nin işlevini yerine getiremediği düşünülmektedir.

Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkı: Roza Lüksemburg'a göre ulusların kaderlerini tayin hakkı bir halkın özgürce karar verebilmesi, ayrı bir devlet olarak örgütlenebilmesidir. Bu referandumla veya başka bir yöntemle olabilir. Halk bu hakkını sadece özgürleşmek veya ayrılmak için değil demokratik bir ülke olmak, özerklik ya da federasyona katılmak için de kullanabilir.

Ulusların kaderlerini tayin hakkının ilk olarak İkinci Enternasyonal'de komünistler tarafından ileri sürüldüğü belirtilmektedir. 1896 Londra Uluslararası Kongresinden itibaren İkinci Enternasyonal'de; Polonya milliyetçilerinin ulusal sorunun çözümü olarak bağımsız devletin kurulması tezi; ikincisi Rosa Luxemburg'un sosyalizmin ancak büyük kapitalist pazar temelinde kurulabileceğini düşündüğü tezi ve Kautsky'nin devrimci döneminde savunduğu ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı olmak üzere üç tez ortaya konulmuştur. Bu ilke daha sonra Kaustky tarafından terk edilmiş, Lenin sahip çıkmış ve Bolşeviklerin programına 1903'te dahil etmiştir. Burada altını çizmek gerekir ki, ulusların kaderlerini tayin hakkını inkar eden Rosa Luxemburg, savunan Lenin'dir. Lenin bunun ulusların hak eşitliğini savunmak, zora karşı çıkmak, ulusun siyasal ayrıcalıklarına karşı mücadele etmek olduğunu vurgulamaktadır. Lenin burada meşhur boşanma örneğini vermiştir: Kadının boşanmasının doğru olmadığını düşünebilirsiniz, ama boşanma hakkını elinden alamazsınız." (Tatar V. – Toprak N.G., 2015)

Rusya – SSCB: Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Birliği, Rusya İmparatorluğu'nun 1917 yılındaki Büyük Ekim Devrimi veya diğer bir ismi Bolşevik İhtilali ile yıkılmasının ardından aynı bölgede kurulmuştur. 1991 yılına kadar varlığını koruyan SSCB nüfus bakımında dünyanın üçüncü ülkesi olarak kabul edilmektedir. Soğuk Savaş sürecinde Amerika Birleşik Devletleri'nin(ABD) karşısında dünyanın iki büyük gücünden biri olarak bulunmuştur. Ancak Stalin'in ölümünün ardından durum değişmiş, Stalin'in yerine geçen Nikita Kruşçev döneminde Batı ile ilişkilerin gerilmesi, 1985

yılında Gorbaçov'un Batı ile durumu düzeltmek isterken Doğu Avrupa'daki ülkelerde milliyetçileri harekete geçirmesi ve Gorbaçov'un Glasnost (Açıklık) ve Perestroyka (Yeniden Yapılanma) ilkelerinin devreye girmesi SSCB'yi etkilemiştir. 6 yıl süren reformların ardından 1991 yılının sonunda SSCB dağılma noktasına gelmiş, SSCB'ye bağlı ülkeler teker teker bağımsızlıklarını ilan etmiştir. (Bekcan, 2013)

Gorbaçov'dan sonra başa geçen Yeltsin de ekonomik, sosyal, politik krizler yüzünden 31 Aralık 1999'da istifa etmiştir. Hemen ardından da Vladimir Putin halkın güvenini kazanarak seçimlerden başarıyla çıkmıştır. Putin son yıllarda halkın güvenini kazanan büyük bir lider olarak toplumun sempatisini elde etmiştir.Putin, yıllar sonra Çeçenistan problemini çözerek büyük bir başarıya imza atmış ve anayasayı değiştirmiştir. Osetya ve Abhazya konusunda gelişme kaydeden Putin sonunda Rusya için kritik önemdeki Kırım'ı da almayı başarmıştır. 2013 yılında Ukrayna'da Avrupa yönündeki kaos Kırım'a farklı yansımış, Rusça konuşan Kırımlılar Rusya'ya bağlanmak için ayaklanmışlardır. 2014 yılı Mart ayında yapılan referandumun ardından Kırım Rusya'ya bağlanmıştır.

NATO: 4 Nisan 1949 tarihinde kurulan NATO'nun görevi, üye ülkelerin özgürlük ve güvenliklerini korumaktır. Merkezi, Brüksel'de olan NATO'ya A.B.D., Almanya, Arnavutluk, Belçika, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Fransa, Hırvatistan, Hollanda, İngiltere, İspanya, İtalya, İzlanda, Kanada, Karadağ, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovakya, Slovenya, Türkiye(Üyelik tarihi 1952), Yunanistan üyedir.

İkinci Dünya Savaşının yol açtığı yıkımın ardından, Avrupa ve ABD, SSCB'nin yayılmacı politikalarına karşı harekete geçme gereği duymuş, 1948 Çekoslavakya'da darbe olmuş, 1948'de SSCB'nin Berlin'i ablukaya almasının Belçika, Fransa, Lüksemburg, Hollanda ve İngiltere'nin ortak bir savunma sistemi kurmak ve güvenliklerini sağlamak amacıyla bir antlaşma imzalamalarına neden olmuştur. 1948

yılı Mart ayında imzalanan Brüksel Antlaşmasıyla kurulan Batı Avrupa Savunma Örgütü, Kuzey Atlantik Antlaşmasının ilk adımıdır. Bu adımın ardından müzakerelere ABD ve Kanada, sonrasında ise Danimarka, İzlanda, İtalya, Norveç ve Portekiz dahil edilmiş, sonuç olarak 12 ülke Kuzey Atlantik Antlaşması'nı 1949 yılı Nisan ayında imzalayarak NATO'yu kurmuştur. 1952'de Türkiye ve Yunanistan, 1955'de Almanya ve 1982'de İspanya NATO'ya katılmış, 1999'da Çek Cumhuriyeti, Macaristan ve Polonya, 2004'de Bulgaristan, Estonya, Letonya, Litvanya, Romanya, Slovakya ve Slovenya, 2009'da ise Hırvatistan ve Arnavutluk NATO'nun üyesi haline gelmiştir.

Medya: Gazete, dergi, radyo, televizyon, internet gibi kitle iletişim araçlarının tümüne medya denilmektedir. Aynı zamanda medya, iletişimin gerçekleştiği ortamı da ifade etmektedir. Başlangıçta amaç haber almak olsa da teknolojinin gelişmesiyle yazılı araçların yanına işitsel ve görsel iletişim araçları da eklenmiş, medya artık haber alma vasıtası olmaktan çıkmıştır. (Medya nedir?)

Yeni medya ise dijital medya demektir. Yeni medya dijital ortam üzerinde şekillenir ve içeriğinde sanal gerçeklik ortamları, bilgisayar oyunları, blog sayfaları, mobil medya ortamları, multimedya araçları, elektronik postalar, interaktif televizyon yayınları, web siteleri ve yazılımlar yer almaktadır. (Özkoçak, 2019)Yeni medya denildiğinde en çok öne çıkan sosyal paylaşım siteleridir. Sosyal Paylaşım siteleri hem daha hızlı, hem de kolay erişilebilir olması ile süratle insanların hayatına girerek kalıcı hale gelmiştir. Facebook, Twitter, Instagram ve Youtube en çok kullanılan sosyal paylaşım siteleridir. Bir de Rusya kaynaklı sosyal paylaşım sitesi Vkontakte önemli bir kaynak olarak karşımıza çıkmaktadır. Tezin konusu ve örnek olay olarak işlenen Rusya'nın Kırım'ı ilhakı 2014 yılı Mart ayında gerçekleştiği için, o dönemde sıklıkla kullanılan Twitter, Facebook ve Vkontakte isimleri çalışmada bolca kullanılacaktır.

Yeni medya çok fonksiyonludur, içerik üretiminde enformasyonu toplama, işleme ve dağıtma görevlerini üstlenerek geleneksel iletişim araçlarına destek olmasının

yanında onların yerine de geçebilir hale gelmiştir. Diğer yandan geleneksel iletişim araçlarından farklı olarak karşılıklı etkileşim olanağını barındırmaktadır. Yeni medyada geri dönüş vardır yani mesaj iletimi daha hızlıdır. (Altınay, 2015)

Nurcan Törenli (2005) yeni medyanın enformasyonunun üretimi ve dağıtımını önceki iletişim araçlarına oranla hem küresel hem de yerel ölçekte daha esnek ve kolay biçimde denetlenip yönlendirilebilir hale getirdiğine dikkat çekmektedir. Yeni medya bunu uzaktan yönetme ve yönlendirme olanaklarıyla kendini pek hissettirmeden yapmaktadır. Bu durum sınıf hakimiyetini de ortadan kaldırmaktadır. (s:14-15)

Yeni medyanın da yaygınlaşması medyanın milyarlarca dolarlık devasa bir sektör haline gelmesine yol açmıştır. Dev şirketlerden yerel gazete ve dergilere kadar neredeyse herkes yeni medyada ticari faaliyetine başlamıştır. Bu şekilde sektör kendi ekonomisini yaratmış ve piyasasını oluşturmuştur.

Artık medya kavramı genişlemiş, toplumda iletişim araçlarını kullanabilen herkes bu kavrama dahil olmaya başlamıştır. Profesyonel olmayan kişiler de kendi internet sitelerini açarak veya internetten yayın yapan radyolarla kitle iletişimine dahil olmaktadır. Bunun en doğal sonucu olarak da medya sektörünün alanı her geçen gün genişlemektedir. Bu bağlamda medyanın da kendi içinde bölündüğü tartışılabilir. Yeni medya ve geleneksel medya olarak ikiye ayrılan medyanın, yasama- yürütme –yargıdan sonra "Dördüncü Güç" olma vasfı devam etmektedir. Hatta artık yeni medyanın sunduğu olanaklarla yöneticiler halka birebir hitap etme, onlarla yüz yüze gelmeden sosyal medya ortamında iletişim kurma olanağına erişiş ve bu şekilde hegemonyalarını geliştirme yoluna gitmişlerdir. Bu bağlamda haber unsurunun önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Zira artık haberin ne olup ne olmayacağına, nasıl işleneceğine de yönetim unsurlarının müdahale eder hatta karar verir hale gelmesi, yandaş medyanın günden güne güç kazanması bu tezi kuvvetlendiren unsurlardır. Haberin gücü ve etkisi o kadar genişlemiştir ki artık haber ile yönlendirme yapılabilmektedir. Hükümet yandaş medya

aracılığı ile gündem belirlemekte veya gündemi değiştirebilmektedir. Muhalefet de yine haber aracılığı ile iktidarı eleştirmekte ve hataları gün yüzüne çıkararak meydan okumaktadır. Buna iktidar yine haber üzerinden yanıt verebilmektedir. Yani artık haberin iktidarı söz konusudur. Haber mevcut konumunun önüne geçmiş, etkili bir araç haline gelmiştir. Üstelik bu durum uluslararası ilişkilere de yansımıştır. Ülkeler de haber üzerinden iletişim kurar hale gelmiştir. Yeni medyanın yaygınlaşması ile devlet başkanları, başbakanlar veya bakanlar sosyal medya üzerinden mesaj vermekte ve iletişim kurmaktadır. Böylece hem herkes bu mesajları görebilmekte hem de liderler kolayca iletişim kurabilmektedir.

İletişimdeki bu durum ilerlemeci ideolojinin yerini iletişim ideolojisine bırakmasına neden olmaktadır. Artık zaman ve mekan sınırlaması geçerliliğini yitirmektedir. Paul Virilio "coğrafyanın sonu"ndan söz etmeye başlamıştır. (Gezgin, 2007) Meyrowitz, "Medya yüzünden başka yerlerde yapılan gösterilerin izleyicileri oluruz ve yanımızda-yakınımızda olmayan izleyicilere erişebiliriz" ifadelerini kullanmıştır. Bu durum bireylerin ya da toplulukların alışılmış tüm değerlerini etkilemekte hatta değiştirmektedir. Ancak Amerikalı düşünür Zbigniew Brzezinski, daha çok "küresel kent" kavramını kullanmaktadır. Emperyalizm kavramının ABD'nin diğer devletlere karşı tutumu açısından yetersiz kaldığına dikkat çeken Brzezinski, "top arabası diplomasisi"nin yerini sanal diplomasiye bıraktığını ifade etmektedir. ABD, iletşim teknolojisi açısından en gelişmiş ülkedir, dünyadaki iletişim aygıtlarının yüzde 65'ine sahip olduğu kaydedilmektedir. Bu nedenle medya açısında da diğer ülkelerden daha ileri konumdadır. Bu durum ABD'nin evrensel anlamda etki gücünü artırmaktadır.(Gezgin, 2007)

İKİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI DİPLOMASİNİN YENİ DİLİ

Hans Tuch (1990) kamu diplomasisinin amacının; kendi ulusunu tüm kapsamıyla çok boyutlu olarak yabancı halklara anlatmak olarak belirtmiştir. Bu bir ileitşim politikası olarak yönetilmektedir. (s.3) Bunun bir sonucu olarak medyanın uluslararası ilişkilerdeki rolünü incelemekteyiz. Burada bir başka amaç da hükümetlerin kamuoyunun görüşleri doğrultusunda kendini geliştirmesidir. Başka ülkelerin kuruluşlarıyla hükümet dışı etkileşimde bulunulması ve buna yönelik dış ilişkilerin yönlendirilmesi de kamu diplomasisinin önemli bir parçasıdır.

Kamu Diplomasisi; hükümetler tarafından yabancı ülkelerde kamuoyu oluşturulması açısından, diplomatlar arasında iletişim sağlanması ve kültürler arası iletişim sürecinin geliştirilmesi bakımından da önem taşımaktadır. (Özkan, 2012) Direkt olarak ikirlerin ve düşüncelerin uluslararası dolaşımını sağlayan kamu diplomasisinin esası, ülkelerin medya, kültür, sanat, bilim, spor, eğitim gibi konulardan oluşan "yumuşak gücü" devreye sokmalarıdır. (Nye, 2005)

2.1. Medyanın ve Kamu Diplomasisi

Kamu diplomasisinin aracı genel olarak medyadır. Gelişen iletişim teknolojilerine paralel olarak kamu diplomasisi araçları arasında öne çıkmaktadır. Doç. Dr. Abdullah Özkan(2012), 21. yüzyılda kamu diplomasisinin önem kazanmasını iletişim teknolojilerinin gelişmesine ve bilgiye erişimin hızlanması ve kolaylaşmasına bağlamaktadır. (s:5)

Kamu diplomasisi iletişim ve ikna aracı olarak, televizyon, radyo, internet, gazete ve dergi yayıncılığını kullanmaktadır ve bu vasıta ile yüz milyonlarca insana ulaşarak, onları bilgilendirmekte, yönlendirmekte hatta onları etkileyebilmektedir. (Doğan, 2012)

İletişim teknolojilerindeki gelişmelere paralel olarak kamu diplomasisinde yaşanan değişimler "dijital diplomasi", "e-diplomasi", "kamu diplomasisi 2.0" gibi çeşitli adlandırmalarla ifade edilmiştir. (Fitzpatrick,2011) Her ne şekilde adlandırılırsa adlandırılsın, internet ve sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla birlikte devletler de diplomatik faaliyetlerinde bu araçları etkin bir şekilde kullanmaya başlamışlardır. Uluslararası gündemlere anında karşılık verebilmek, yabancı devletlerle olduğu kadar onların halklarıyla da doğrudan etkileşime girebilmek ve internet ortamında ülkeyi tanıtıcı ve imajını güçlendirici bir söylem geliştirmek yeni iletişim teknolojilerinin sağladığı avantajlar olarak ön plana çıkmıştır. Diğer ülkelerle ve halkla kurulması hedeflenen uzun vadeli ilişkinin devletlerin dış politika hamlelerini daha kolay kabul edilebilir hale getirmesi beklenmektedir (Kampf, Manor ve Segev, 2015). Geleneksel medya yanında son yıllarda yeni medyanın da bu amaçla yaygın olarak kullanılmaya başladığı dikkat çekmektedir.

2.2. Ülkelerin Kamu Diplomasisi Uygulamaları

Her ülke farklı şekilde kamu diplomasisi yürütmekte; kendi görüş, politika ve tezlerini ulusal ve uluslararası kamuoyuna sunmaktadır. Bu farklılıklar ülkelerin izlediği politikalarla ve sahip oldukları tarihi - kültürel birikimle ilgilidir.

2.3. Amerika Birleşik Devletleri

Kamu diplomasisinde en geniş olanaklara sahip ülke Amerika Birleşik Devletleridir. Üstelik Amerikan kamu diplomasisi diğer ülkelere nazaran daha uzun solukludur, çünkü diğer ülkelerden önce böyle bir politika izlemeye başlamıştır.

Kamu diplomasisi ilk kez 1965 yılında ortaya çıkmıştır. ABD'deki etkinlikler de bu dönemde başlamıştır. Bu noktada ABD'nin geçmişteki kamu diplomasisi kampanyalarını hatırlamak gerekmektedir. Savaştan çıkan Avrupa'nın yeniden yapılanmasına Marshall Planı destek olmuştur. Marshall Planı yardım sağlamak kadar fikirlerin ve değerlerin paylaşılması anlamına gelmektedir. Soğuk Savaş boyunca da ABD Bilgi Ajansı komünizmle mücadele etmek için demokratik sistemleri devreye sokmuş, demir perdenin ardındakilere ilişkin radyo programları ve çeşitli yayınlar ortaya koymuştur. Sovyetler Birliğine karşı ciddi bir ideolojik mücadele yürütülmüştür. (Powers, 2017)

ABD, kamu diplomasisini ABD Global Medya Ajansı, Dışişleri Bakanlığı, Beyaz Saray, USIA (ABD Bilgi Ajansı) ve Savunma Bakanlığı aracılığı ile yürütmektedir. (Kalın, 2010) Televizyon ve radyo yayınları, uluslararası değişim programları, araştırma ve eğitim projeleri, dil eğitimi programları ve diplomatların görev yaptıkları ülkelerde yürüttüğü etkinlikler kamu diplomasisi alanında başlıca yürütülen faaliyetlerdir. (Chodkowski, 2012).

2.4. Rusya

Uzmanlar Rusya'nın medyaya önem vermeye ve kamu diplomasisine 2005 yılında başladığını belirtmektedir. (Doğan, 2015). Bu tarihten iki yıl sonra, 2007 yılı Haziran ayında Rusya, kültürel gelişmelerle ilgilenmek üzere Russkiy Mir vakfını

kurmuştur. Gorçakov Kamu Diplomasisi Fonu da Rusya'nın kamu diplomasisine ne kadar önem verdiğinin göstergesidir. Fon, 2 Şubat 2010'da başkanlık genelgesiyle kurulmuştur. Russkiy Mir ve Gorçakov Kamu Diplomasisi Fonunun, Türkiye'deki muadilleri olan Yunus Emre Enstitüsü(Mayıs 2007) ve T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü (30 Ocak 2010) ile aynı dönemlerde kurulması dikkat çekici bir ayrıntıdır. Bu durum hem Rusya'nın hem de Türkiye'nin kamu diplomasisine aynı başladığı algısına neden olmaktadır (Ekşi, 2015) . Rossotrudnichestvo ise 2008 yılı Eylül ayında Rus Dışişleri Bakanlığı'na bağlı federal bir yapı olarak kurulmuştur. Anlamı, Yurtdışında Yaşayan Vatandaşlar ve Uluslararası İnsani İşbirliği Federal Ajansıdır. Türkiye'deki Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı'nın (YTB) Rus versiyonu olarak da nitelendirilmektedir. Bu kurumların da katkısıyla Rusya, uluslararası alanda olumsuz Rus algısını olumluya çevirmeyi hedeflemektedir. Kurumlar bu hedefe ulaşmak için medya ve enformasyon araçlarını kullanmaktadır. (Ekşi, 2015)

Ancak Rusya'nın 2008'de Gürcistan'la savaşması ve Gürcistan'a karşı Güney Osetya ve Abhazya'nın bağımsızlıklarını tanıması, 2014'te Kırım'ı ilhak etmesi ve sonrasında Ukrayna'nın doğusunda devam eden olaylara müdahil olması, Rusya'nın diğer ülkelerdeki görünürlüğünü kötü etkilediği kaydedilmektedir. Bu durum Rusya'nın kamu diplomasisini de etkisiz kılmaktadır.

Rusya kamu diplomasisinde eski Sovyet cumhuriyetlerine öncelik vermektedir ancak bunu baskıcı bir tavırla yaptığı için geçmişten gelen bağları ve kültürel değerleri avantaja çevirememektedir. Oysa yurtdışındaki 30 milyon civarındaki Rus diasporası ve paylaşılan dilsel, tarihsel ve kültürel bağlar, Rus kamu diplomasisi için büyük bir avantaj sağlamaktadır. Bu durum Rusya'nın imajını baskıcı ve emperyal göstermektedir (Osipova 2013:4). Rusya, 2014 yılında Ukrayna'ya askeri müdahalesi ve Kırım'ı ilhak etmesiyle dünyaya açıkça meydan okumuştur. Ukrayna krizinde Rusya "askeri

araçlar"ını kullanırken Batı ona "ekonomik araçları" kullanarak yanıt vermiştir. Bu durum uzun vadede Rusya'ya zarar vermiştir. (Ekşi:2015)

2.5. Türkiye

Türkiye'de kamu diplomasisi için ilk adım olarak Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, Yunus Emre Enstitüsü ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı oluşturulmuştur. Ayrıca 1990'larda açılan TİKA (Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı) bu dönemde yeniden yapılandırılmıştır. (Ekşi, 2015) Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçilmesiyle birlikte Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü kaldırılmış, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı aynı görevi devralmıştır.

Geleneksel Türk dış politikası, Atatürk milliyetçiliğinin realist bir perspektifindedir Uluslararası ilişkilerde Türkiye'nin jeopolitik konumu da dikkate alınmaktadır. Cumhuriyetin kurulmasını takip eden yıllarda Türk dış politikasının iki önemli kavramı bağımsızlık ve egemenlik olarak göze çarpmaktadır. Soğuk Savaş döneminde ise Sovyet komünizminden sakınarak Türkiye Batıcı bir dış politika izlemiştir. Türkiye, 1990'ların küresel değişim nedeniyle "çok boyutlu" sayılabilecek dış politika stratejisi izlemiştir. (Akgün: 2009) Türkiye'de kamu diplomasisi alanında atılan önemli adımlara TRT Arapça ve TRT World kanallarının yayına başlaması örnek verilmektedir. Geleneksel medya yanında yeni medyanın yaygın hale gelmesiyle birlikte Türkiye de bu mecrayı aktif olarak kullanmaya başlamıştır. Arap Baharı ile birlikte yeni medyanın önemi anlaşılmış, gezi olayları döneminde de yeni medya kullanımı yaygınlaşmıştır.

Türk medyasında kamu diplomasi incelenirken realist kuram üzerinden olayların değerlendirildiği görülmektedir. Bu durum söylemlerde öne çıkan ulusal güvenlik, güç kullanımı, toprak bütünlüğünün sağlanması ve askeri güç kullanımı gibi kavramlarla açıklanmaktadır. Doç. Dr. Ertan Efegil, söylemi tehdit endeksli endeksli güvenlik

anlayışına dayalı olarak nitelendirmektedir. Türk medyasında yer alan haberlerde öne çıkan bir başka konu da karşı tarafın görüşleri dikkate alınmadan kavramların kullanılmasıdır. Haber metinlerinde devlet ile paralel görüşler ortaya koyulmaktadır. (Efegil E. "Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi")

2.6. Kamu Diplomasisi ve Yeni Medya

Bu çalışmada ele alınan üç taraf olan Türkiye, Rusya ve ABD'den pek çok lider Twitter üzerinden mesaj vermiş ve sanal diplomasi yürütülmüştür. Kamu diplomasisi yürütülürken gelenekselden vazgeçilmemiş ancak yeni medya da kullanılmaya başlamıştır. Yeni medyada yayılımın ve geri bildirimin hızlı olması onu cazip kılmaktadır. Çalışmada bu durum ele alınacaktır.

Yeni medya pek çok amaç için kullanılabilir. Siyasal iktidara sesini duyurmak ve ülke meselelerinde söz sahibi olmak da bu amaçlar arasındadır. Sosyal medya iletileri üzerinden ilgili kişilere mesajlar iletilebilir, şikayetler dile getirilebilir, konular hakkında yorum yapılabilir, soru sorulabilir, hesap sorulabilir…. Buradaki asıl önemli nokta, yeni medya üzerinden siyasal iktidar aktörlerine hiçbir yerde ulaşamayacağınız kadar yaklaşabiliyor olmanızdır. Yeni medya araçları vasıtasıyla ilettiğiniz mesaj ona bir şekilde ulaştırılacaktır. Çünkü siyasal iktidar aktörleri de dördüncü güç medyayı özellikle de yeni medya üzerinden gelen mesajları önemsemekte ve dikkate almaktadır.

Aynı zamanda diğer ülkelerdeki imajın değişmesi ve yeni algı oluşturulması noktasında da belgeseller, TV programları, büyükelçilikler tarafından organize edilen etkinlikler kadar yeni medya araçları da kullanılır hale gelmiş, özellikle diplomatik aktörler tarafından bu amaçla paylaşılan iletilere büyük anlam yüklenmiştir. Örnek vermek gerekirse, Türkiye'ye en fazla turist Rusya'dan gelmektedir. Bunun için yıllardır hem diplomatik misyonlar hem de aktörler, Kültür Bakanlığı ile birlikte ciddi bir çalışma yürütmektedir. Bu çalışmalar arasında Rusların Türkiye merakını tetiklemek

amacıyla sosyal medya üzerinden paylaşım yapılması ve çeşitli etkinlikler düzenlenmesi de yer almıştır. Yürütülen çalışmaların sonucu olarak 2019 yılı Türk-Rus Kültür Yılı ilan edilmiştir. Böyle çalışmalar diğer ülkelerle de aktif olarak yürütülmektedir.

2.7. Sanal Diplomasi

İnternet ve diplomasi ilişkisi üzerine yapılan araştırmalar, internetin ortaya çıkışıyla birlikte politik ve diplomatik süreçlere daha fazla ve farklı aktörün müdahil olmaya başladığını ortaya çıkarmıştır (Bollier,2002; Christodoulides,2005). Kamu diplomasisi açısından baktığımızda da her türlü fikir, politika ve argümanın dünya kamuoyuna aktarılması ve kamuoyunun sanal ortamda ikna edilmesi bağlamında internet yeni araçlar sağlamıştır. Dış politikayı oluşturanlar sanal ortamdaki tartışma ve bilgi ağına katılmak durumundadır. Aynı zamanda buradan beslenerek ve internet ağlarını etkileşim temelinde aktif biçimde kullanarak sanal ortamda da bir üstünlük kurma mücadelesine girişmişlerdir. (Çömlekçi,2019)

Hanson (2012) sanal diplomasinin politika hedeflerini bilgi yönetimi, kamu diplomasisi, enformasyon yönetimi, konsolosluk iletişimi, afet yönetimi, internet özgürlüğü, dış dijital kaynaklardan faydalanma ve politika planlama olarak sıralamıştır. Bu çerçevede, dış politika üreticilerinin interneti doğru ve efektif biçimde kullanmaları elzemdir. Günümüzde sayısal iletişim ağları dış politika söylemlerinin kurulduğu, kamuoyuna aktarıldığı ve müzakere edildiği mecralar haline gelmiştir. Tüm dış politika uygulayıcıları da bu alanda görünür olma, dış politika hedef ve çıkarları doğrultusunda internet araçlarını efektif biçimde kullanma ve "yumuşak güç" yaklaşımıyla (Nye, 2004) kendi ajandaları bağlamında dünya kamuoyuna etki etme mücadelesi vermektedir. Bu duruma genel anlamda sanal diplomasi denilmektedir.

Sanal diplomasi kavramı Soğuk Savaş sonrası dönemde kullanılmış, kamu diplomasisi uygulamasının bir devamı olarak tanımlanmıştır. Helle C. Dale (2009) sanal

diplomasi için kamu diplomasisi web 2.0 ya da siber diplomasi kavramlarını kullanmaktadır. Philip Seib (2012) yeni iletişim teknolojileri ile dolayımlanan diplomasi uygulamalarını, eş-zamanlı diplomasi kavramını kullanarak açıklamayı tercih etmiştir. Manor ve Segev'e (2015) göre ise sanal diplomasi ülkelerin dış politika hedeflerine ulaşma ve saygınlık ve imajlarını dünya kamuoyu nezdinde yönetme gibi amaçlarla sosyal medya platformlarından her geçen gün daha fazla faydalandıkları bir süreçtir. Proaktif sosyal medya kullanımı, "trend" araştırmalarına göre sosyal medya stratejilerinin belirlenmesi, gündemdeki konulara hızlı reaksiyon göstermek ve geleneksel medya ile sosyal medyayı birlikte kullanarak kamuoyunu etkilemek olarak tanımlanmaktadır (Çömlekçi, 2019).

Hükümetler arasındaki ilişkiler bütünü geleneksel diplomasidir. Sanal diplomaside siyasi figürlere halk da eklenmektedir. (Yepsen, 2012)

Değerlendirme;

Diplomatik ilişkilerde yeni medya bir iletişim aracı olarak karşımıza çıkmaktadır. Hükümetler artık medya politikalarında yeni medyaya da önem vermekte ve bunun için özel uzmanlardan ulaşan ekipler oluşturulmaktadır. Sanal diplomasi kamu diplomasisinin devamı olarak nitelendirilse de yapılan çalışmalar göz önüne alındığında sanal diplomasiyi kamu diplomasiden ayrı düşünmemek gerekmektedir. İki kavram iç içe geçmiştir. Uluslararası İlişkilerde yeni medya kullanımının yaygınlaşması ile sanal diplomasi devreye girer hale gelmiştir. Kamu diplomasisi yeni medyayı araç olarak kullanırken sanal diplomasiyi de içine almaktadır. Bahsettiğimiz tüm bu kavramlar aslında birbirine bağıdır ve birbirini tamamlamaktadır. Bu konuya ilişkin ayrıntılar diğer bölümlerde ve sonuç kısmında verilecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DİPLOMASİNİN GELENEKSEL VE YENİ ARAÇLARI İLE ORTAMLARI

Önce internet, sonra da sosyal medya insanların hayatına girmiştir. Sosyal medya insanların bütün isteklerine yanıt veren bir ortam halini almıştır. Sosyal medyada oyunlar oynanmakta, sohbetler yapılmakta, videolar, fotoğraflar ve müzikler paylaşılabilmektedir. Sosyal medya gazeteciliğe de katkı sağlamıştır. Küçük bir haber sosyal medya ile milyonlarca kişiye saniyeler içinde yayılabilmekte, televizyon ekranında veya gazete sayfasında kendine yer bulamayan haberler sosyal medyanın gündemi olabilmektedir. İnsanlar her türlü bilgiye hızla ulaşabilmekte ve uzak mesafeler ile irtibat kurabilmektedir. (Hazar, 2011: 153)

Sosyal medya ayrıca insanları biraraya getirebilmekte, organizasyonlar düzenlenebilmektedir. Sosyal medya paylaşımları insanları etkilemek veya ikna etmek için daha etkili bir yönetim olarak nitelenebilir. Aynı görüşü savunan ancak birbirlerinden uzakta olan milyonlarca kişi sosyal medya üzerinden toplanabilir. Sosyal medyada bir olayın doğru veya yanlış olduğu konusunda da algı operasyonları yapılabilmektedir. (Lester, 2012)

Son yıllarda yaşanan gelişmelerden sonra sosyal medya hesabı olmayan insanlar da sosyal medyaya yönelmiştir. Özellikle anlık bilgi paylaşımı imkânı sunan Twitter popüler hale gelmiştir. Hatta bu görüşlerin ifadesi ve iletilerin yayılma hızı geleneksel medyayı bile geride bırakmıştır. Reuters ve Associated Press gibi büyük medya ajansları da son dakika gelişmelerini ilk olarak sosyal medya üzerinden paylaşır hale gelmiştir. BU duruma siyasiler de kayıtsız kalamamış, devlet başkanları, siyasiler de sosyal medya hesaplarını ciddiye almaya ve aktif olarak kullanmaya başlamışlardır. Hatta tüm kurumlar için ayrı sosyal medya ekipleri oluşturulmuştur. Sosyal medya

ajansları ortaya çıkmış ve sosyal medyadaki verilerin analizi de pek çok kurum tarafından raporlarda istenilen başlıca konular arasına girmiştir.

3.1. Twitter

Son dönemin en popüler sosyal ağlarından biri olan Twitter bir mikro blog sitesidir. Kullanıcıların profil oluşturarak kullanmaya Twitter, ilk etapta 140 karakter ya da daha azından oluşan metinlerin paylaşılmasına izin vermiştir. Ancak zaman geçtikçe tweetlere fotoğraf, gif ve video paylaşımları da dahil edilmiş, karakter sayısı da artırılmıştır.

Twitter'dan yapılan paylaşımlara "Tweet" adı verilmiştir. İsteğe bağlı olarak tweetler gizlenebilmekte sadece takipçilerle paylaşılabilmektedir. Twitter kullanıcıları, başka kullanıcılara direkt mesaj atabilmekte veya başka kullanıcıları takip edebilmektedir.

2006'da Jack Dorsey tarafından geliştirilen Twitter, özellikle 2008 yılı ABD seçimlerinde Barack Obama'nın aktif olarak kullanmasıyla dikkat çekmiş, popülerliği artmıştır. Twitter, 2011 yılının Nisan ayında Türkçe dil desteğini devreye sokmuş, sonrasında da Türkiye'de popüler hale gelmiştir. 2014 yılında 235 milyon kullanıcısı olan Twitter 2019 yılı itibariyle kullanıcı sayısını 269 milyona çıkarmıştır.

Twitter'ın aktif kullanımı için bazı özel terimleri bilmek gerekmektedir.

Trending Topic: Twitter'da en çok konuşulan konuların listesidir. Trending Topic, TT şeklinde kısaltılmaktadır. Bu bölüm Twitter ana sayfasının solunda veya sağında konumlandırılmıştır, kişisel ayarlama yapılabilmektedir. TT listesi ülkelere göre ve şehirlere göre değişmekte, kişi ayarlardan hangisini göreceğini seçebilmektedir.

Friday Follow: FF şeklinde kısaltılan Friday Follow'un sadece Cuma günleri yapıldığı için bu ismi aldığı bilinmektedir. FF, takip edilen kişilerin sizi takip etmesi anlamında kullanılmaktadır.

Retweet: Kullanıcıların, diğer kullanıcıların Tweetlerini kendi takipçilerinin de görebilmesi için paylaşmasıdır. Paylaşırken bu tweete yorum da ekleyebimektedir. Twitter'ın en çok kullanılan özelliklerinden biri olan Retweet, RT olarak kısaltılmaktadır.

Direct Message: Twitter kullanıcıları arasında gönderilen özel mesajları tanımlamaktadır. DM olarak kısaltılan mesaj özelliği e-mail gibidir.

Mention: Yazmakta olduğunuz Tweetin başına @ işareti koyarak yapılmaktadır. İletinizi görmesini istediğiniz kişiye direk olarak iletilemesini sağlayan bir özeliktir, ancak başkaları da onu mentionladığınızı görebilmektedir. Mention gönderileri, Twitter'da bahsedilenler kısmından görülebilmektedir.

Hashtag: Etiket anlamına gelen Hashtag, konu başlığı olarak da ifade edilmektedir. Kelimelerin başına diyez yani # işareti koyarak yapılmaktadır. Bu şekilde, paylaşılan tüm tweetleri birlikte okuyabilmeye olanak sağlamaktadır.

Windows'u Et

3.2. Facebook

Facebook, 4 Şubat 2004'te Mark Zuckerberg tarafından kurulmuştur. Başlangıçta Harvard Üniversitesi öğrencileri için hazırlanan Facebook, zaman içinde Boston çevresinde bulunan okullara ve sonra da tüm dünyaya yayılmıştır.

11 Eylül 2006'dan bu yana bütün uzantılara sahip e-mail adresi ile açılabilen Facebook, 31 Ağustos 2013 tarihinde yapılmış istatistiklere göre dünyada en çok ziyaret edilen ikinci sitedir. Siteyi en çok kullanan ve ziyaret eden ülkeler ise ABD, Mısır, Panama, Norveç, Türkiye ve Avustralya olarak kaydedilmiştir. 2014 yılında 1.32 milyar kullanıcıya sahip olan Facebook, 2019 yılında kullanıcı sayısını 2.12 milyara çıkarmıştır. (Facebook Facts and Statistics, Jeffbullas)

Facebook'ta kullanılan özellikler aşağıda sıralanmıştır:

Fotoğraflar: Kullanıcılar fotoğrafları paylaşabilir, bu fotoğraflarda arkadaşlarını etiketleyebilir, aynı zamanda kimler tarafından görüleceği de ayarlanabilir.

Hediyeler: Bu uygulama ile kullanıcılar birbirlerine hediyeler gönderebilmektedir. Bu hediyeler küçük ikonlardır. İkonlar, Apple tasarımcısı Susan Kare tarafından tasarlanmıştır. Hediyeleri kullanıcılar başkalarına açık verebilecekleri gibi gizli de verebilirler.

Etkinlikler: Etkinlik uygulamasıyla kullanıcıların arkadaşlarıyla organizasyonlar yapması mümkündür. Birçok doğum günü, düğün, imza günleri gibi organizasyonlar bu şekilde planlanabilmektedir.

Video: Video uygulamasıyla Facebook kullanıcılarının birbirlerine YouTube ve buna benzer sitelerde bulunan videoları göndermeleri mümkündür. Ayrıca Facebook'a da video yüklenebilmektedir. Ayrıca, özel mesajlarla birlikte video kameralarla görüntü kaydederek bunları mesaj olarak göndermeleri sağlanmaktadır.

Facebook'un amacı kullanıcıların birbirleriyle iletişim kurmalarını sağlamaktır. Ana sayfada akan haberler kullanıcıların arkadaşlarının neler yaptıklarına dair bilgi vermekte, bazen de sosyallaşmek adına teşvik edici olabilmektedir. Aynı zamanda ek uygulamalarla ve üye olunan sayfalarla kullanıcılar ilgi alanlarına göre sayfalarını düzenleyebilmekte ve buna bağlı olarak gelen bildirimleri denetleyebilmektedir. Facebook oyun oynama imkanı da sağlamaktadır.

Facebook, kullanıcıların uzun zamandır görüşemedikleri arkadaşlarıyla iletişim kurmalarına, birbirlerini bulmalarına zemin hazırlamış ve bu şekilde popüleritesini artırmıştır. 2017 yılı itibariyle ise Facebook'a bir de canlı yayın yapma özelliği eklenmiştir.

Facebook'ta grup oluşturma özelliği mevcuttur ve bu özellik sayesinde benzer düşüncelere sahip kişiler belli bir sayfada toplanarak paylaşımlar yapabilmekte veya bir

etkinlik düzenleyebilmektedir. 2014 yılında Kırım kriziyle alakalı olarak da pek çok topluluk kurulmuştur. Bu topluluklardan bazıları aşağıda verilmiştir:

Link: https://www.facebook.com/crimeainform?ref=br_rs

Crimea İnform: Kırım Bilgi Ajansı, bilgi ve haber paylaşımı yapılmakta ve etkinlikler organize edilmektedir. 7 bin kişi beğenmiş, 8 bin kişi de takip etmektedir. Rusya yanlısıdır.

Link: https://www.facebook.com/CrimeaSOS?ref=br_rs

Crimea SOS: Haber, video ve fotoğraf paylaşımları yapılmakta ve etkinlikler edilmektedir. 7 bin kişi beğenmiş, 6 bin 700 kişi de takip etmektedir. Rusya yanlısıdır.

Link: https://www.facebook.com/krymedia?ref=br_rs

Kırım Medya: Haber, video ve fotoğraf paylaşımları yapılmaktaydı. Topluluk sayfası daha sonra yayından kaldırılmıştır. Rusya yanlısıdır.

Link:https://www.facebook.com/radiosvobodakrym.org?ref=ts&fref=ts

Radyo Svoboda Kırım: Rusya'da yayın yapan muhalif radyonun Kırım versiyonu. Haberler ve fotoğraflar paylaşılmaktaydı. Ancak topluluk sayfası daha sonra yayından kaldırılmıştır. Rusya yanlısıdır.

Link: https://www.facebook.com/groups/crimean/?ref=ts&fref=ts

Kırım şehir portalı: Fotoğraflar ve videolar paylaşılmakta, etkinlikler organize edilmektedir. Topluluk hala aktiftir fotoğraf ve videolar paylaşılmaya devam etmektedir. Rusya yanlısıdır.

Link: https://www.facebook.com/crimeandiaspora?ref=br_rs

Kırım Diasporası: Haber, fotoğraf ve videolar paylaşılmaktan, etkinlikler organize edilmektedir. Ukrayna yanlısıdır. 7.700 kişi topluluğu beğenmiş, 7.500 kişi takip etmektedir.

Link: https://www.facebook.com/CrimeauaInfo?ref=br_rs

Kırım Ukrayna Değil: Propaganda amaçlı kurulan bir topluluktur. Haber, fotoğraf ve videolar paylaşılmaktan, etkinlikler organize edilmektedir. Ukrayna yanlısıdır. 4.700 kişi topluluğu beğenmiş, 4850 kişi takip etmektedir.

Link: https://www.facebook.com/krym.eho?ref=br_rs

Kırım'ın Sesi: Aynı zamanda bir radyodur. Haber, fotoğraf ve videolar paylaşılmaktan, etkinlikler organize edilmektedir. Ukrayna yanlısıdır. 2.600 kişi topluluğu beğenmiş, 2600 kişi takip etmektedir.

3.3. Vkontakte (VK)

Rusya'nın Facebook'u olarak da bilinen VK Facebook ile benzer özellikler taşımaktadır. VK, bu ağda bulunan arkadaşlarını bulmak için kullanılabildiği gibi, yeni arkadaşlar edinmek amacıyla da kullanılmaktadır. Şarkı, makale, video paylaşımları yapılabilen VK üzerinde gruplara üye olunabilmekte ya da yeni gruplar oluşturulabilmektedir. Kişisel sayfaların oluşturulması gibi özellikler de VK üzerinde yer almaktadır. Ayrıca tüm bu işlemleri gerçekleştirirken müzik dinleme imkânınız da bulunmaktadır. (Статистика во ВКонтакте, popsters) 2006 yılında kurulan sitenin 60 milyondan fazla kullanıcısı vardır. 80 dilde hizmet vermekte olan VK'ye üye olmak ücretsizdir. Bir incelemeye göre özellikle Vkontakte'yi Rusya üzerinde daha çok yükseköğrenim görmekte olan kişiler kullanmaktadır. Vkontakte'nin Rusya ve Ukrayna'nın yanı sıra en çok kullanıldığı bölgeler arasında Beyaz Rusya ve Kazakistan yer almaktadır.

3.4. Yeni Medya ve Geleneksel Medyanın Özellikleri

İletişim, sosyal medya uygulamalarının yaygınlaşmasıyla dönüşüme uğramıştır. Haber de bu nedenle geleneksel medya kuruluşlarının tekelinden çıkarak vatandaş

gazeteciliği kavramının öne çıkmasına vesile olmuştur. Hem vatandaşlar haberin içine girmiş hem de gazetecilere geniş ve zengin bir enformasyon alanı oluşmuştur. Sosyal medya haber bulma, haber kaynaklarına ulaşma, haberi güncelleme konularında gazetecilere yarar sağlamıştır (Metcalfe ve Gascoigne, 2011). Bu durum, okuyucu/izleyicinin de haber üretim süreçlerine katılma imkanı bulduğu yeni bir gazetecilik anlayışının oluşmasına neden olmuştur. (Kurt,2014). İzleyici ve okuyucular sosyal paylaşım siteleri ve web siteleri ile kendi yayınlarını yapabilmektedir. Bu alan o kadar gelişmiştir ki tutulan küçük bloag sayfaları büyüyerek dünya çapında takip edilen bir markaya dönüşebilmektedir. Bu duruma örnek olarak blog şeklinde kurulan Huffington Post birkaç yıl içerisinde beş dilde yayın yapan bir marka haline gelmiştir. (Behar, 2013) Sosyal medya geleneksel medyaya geçiş anlamında önemli bir dayanak noktası haline gelmiştir.

Sosyal medya, iletişim olgusunu bireyselleştirmiştir. Herkes bu sayede istediği gibi enformasyonu yayabilir, istediğine ulaşabilir veya engelleyebilir. Bu durumun da iletişimin demokratikleşmesine imkan sağladığı düşünülmektedir. Sosyal medya, bu bağlamda düşünüldüğünde ve geleneksel medya ile kıyaslandığında zaman ve mekân sınırlamasını da yok etmiştir. (Kınık, 2013: 76).

Sosyal medya paylaşımları tek boyutlu iletişimi çok boyutlu hale çevirmiştir. Diyaloğa ve tartışmaya olanak sağlayan sosyal medya paylaşımları etkileşimli iletişimi esas alır. Sosyal medya, her geçen gün daha fazla toplumsal hayata dahil olmakta ve buna bağı olarak da kullanıcı sayısı gittkçe artmaktadır (Alioğlu, 2013: 255) Teknolojinin gelişmesi, akıllı telefonların ve tabletlerin yaygınlaşmasının da bu durumda büyük etkisi vardır.

Sosyal medya, gazeteciler için daha interaktif daha katılımcı bir habercilik ortamı oluşturmuştur. Gazeteciler haber kaynağı olarak yeni bağlantıları sosyal medya sayesinde daha hızlı ve kolay kurabilmektedir. Son dönemdeki gelişmelere bakıldığında

gazetecilerin sosyal medya uygulamalarını aktif bir şekilde kullandıkları görülmektedir. (Behar, 2013).

Yeni medyanın bir diğer önemli kullanım yeri kamu diplomasisidir. Ülkeler diğer ülkeler üzerinde etki oluşturabilmek ve istedikleri mesajları verebilmek için aktif olarak yeni medyadan yararlanmaktadır. Bu anlamda en önemli aktörler olan siyasiler ve diplomatlar sosyal medyanın da iyi birer takipçisi haline gelmiştir. Özellikle önemli olaylarda sosyal medyadaki akış inanılmaz hızlanmakta ve etkisi devasa boyutlara ulaşmaktadır. Bu nedenle artık siyasiler de mesajlarını hızlı etki ettiği için sosyal medya üzerinden vermektedir. Bunun örneklerini bu çalışmada sizlerle paylaştık. Rusya'nın Kırım'ı ilhakı sırasında ve sonrasında özellikle liderlerin yeni medya kullanımları artmış, hatta sosyal medya üzerinden birbirlerine yanıt verir hale gelmişlerdir. Geleneksel medya ile yeni medya bir anlamda birbirlerini tamamlayıcı olarak da kullanılmıştır. Ancak ikisi birbirinden birçok noktada ayrılmaktadır.

Yeni medyanın temel özellikleri aşağıdaki tabloda göz önüne serilmiştir:

Tablo 1. Geleneksel ile yeni Medya Arasındaki Farklar. (Aktaş, Kırıkkale Üniversitesi t.y)

	GELENEKSEL MEDYA	YENİ MEDYA
Kanal	Az	Çok
Kontrol	Gönderen	Alıcı
İletim	Tek yönlü	İki yönlü, etkileşimli
İçerik	Sınırlı	Sınırsız
Kapsama Alanı	Bölgesel	Küresel
Toplumsal Kontrol	Kanunlar, meslek ve ahlâk ilkeleri,	Teknik aygıtlar, izleme
Zaman	Senkron	Asenkron
Yapısı	Merkeziyetçi (bir noktadan-çok noktaya)	Merkeziyetçi olmayan (çok noktadan-çok noktaya)

Sosyal medyada içerik çok önemlidir. İçerik paylaşımı söz konusu olduğunda sosyal medyanın, geleneksel medyaya göre ölçülebilirlik avantajı vardır. Bir haberi gazetede okuyabilir veya televizyonda izleyebilirsiniz. Ancak sosyal medya bu haberin

sadece hızlı yayılımını değil, aynı zamanda yorumlama olanağı da sağlar. Geleneksel medyada kullanıcıya tek taraflı bir bilgi akışı sağlanırken, sosyal medyada bu çok taraflı hale gelmektedir.

Geleneksel medya ortamında, medya patronları medya içeriğinin oluşturulmasında etkilidir. Büyük medya patronları medyayı yönetir, çoğunlukla da haberi iktidar verir. Yeni medya ortamında ise içeriğin büyük bir kısmı kullanıcılar tarafından oluşturulur. Kullanıcılar, aynı zamanda içerik üreticisidir ve kontrol onların elindedir. (Pavlik, 1998: 200; Oblak, 2005: 87–106).

Yeni medyanın geleneksel medyadan bir diğer farkı da aynı anda çok fazla çeşit içerik sunabilmesi ve bunu hem fotoğraf, hem video hem de web sitesi linkeriyle desteklemesidir. Göz önüne alınması gereken bir diğer fark ise yeni medyanın güncel medya içeriğini daha hızlı bir şekilde kullanıcılarına sunmasıdır.(Carlson, 2005: 68–71).

Yeni medyada geleneksel medyaya kıyasla kullanıcılar daha fazla kontrole sahiptir. Kullanıcı yeni medyada paylaşımlarını kendi seçer, istediği gibi sıralar. (Rogers & Allbritton, 1995:177–195).

Newhagen ve Rafaeli (1996) internetin en önemli yeni medya olduğunu belirtmektedir. İnternet, doğrusal olmayan karakteri ile de geleneksel medyadan ayrılmaktadır bu da medya içeriğinin daha hızlı değiştirilmesine ve kontrol edilmesine izin vermektedir.(4–13). Örneğin; kullanıcı bir içeriği, paylaşımı defalarca okuyabilirveya sadece bir bölümünü okuyup geçebilir, bir görüntüyü istediği zaman izleyebilir, sırasını değiştirebilir, içeriğe katkı yapabilir.(William, 2003: 395–410).

Ayrıca yeni medya, enformasyonun daha fazla ve hızla iletilebilmesine, saklanmasına ve veri depolanmasına olanak sağlar. Örneğin; haber sitelerinde haberlerle ilgili arama yapıldığında aranan konuyla ilgili tüm haberler bulunabilmekte, haber sitesi arşivindeki o konuyla ilgili tüm haberleri okuyucuya sunmaktadır.

Teknolojik aygıtlar ve izleme yöntemi kullanılarak denetim yapılmaktadır. Ancak, geleneksel medya ortamında sansür, yeni medyada ise daha çok otosansür söz konusudur. (Chaffee & Metzger, 2001: 365–379). Yeni medya kullanımının yaygınlaşması burada da kontrol mekanizması oluşturulmasına ve "Sosyal Ağlar Vasıtasıyla İşlenen Suçlar" ve cezaların tanımlanmasına neden olmuştur.

Ancak geleneksel medyanın prestijli olma durumu devam etmektedir. Hala basın toplantılarına büyük medya kuruluşları öncelikli olarak davet edilir. Haberlerin en çok okunan gazetelerde veya izlenen televizyon kanallarında yayınlanması istenir. Siyasiler hemen yayılmasını istedikleri haberleri yine önce büyük gazetelere veya haber kanallarına verirler. Haber yayınlandıktan sonra sosyal medya üzerinden duyurulur. Haber yayınlandıktan veya basıldıktan sonra sosyal medya üzerinden konuyla ilgili ileti paylaşılır. Yani hala yeni medya geleneksel medyanın ardından gelmektedir.

Haberin iktidarı her daim gücü elinde tutmaktadır. Haber hep en önemli olandır. Haberi veren iktidardır, haber iktidardır ve yine haberin iktidarını görmekteyiz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA, YÖNTEM, ANALİZ YÖNTEMİ

2014 yılında Kırım'ın Rusya'ya bağlanması tarihin yeniden yazılması, haritaların yeniden çizilmesi anlamına gelmektedir. Bu dönemde hem geleneksel medya hem de yeni medyada konuyla ilgili haberler çokça yapılıp, paylaşılmıştır. Rusya olayın birinci aktörü olarak ele alınmıştır. Olayın bir diğer tarafı Ukrayna'da kriz yaşandığı için sağlıklı veriler almak mümkün olmaması nedeniyle, Ukrayna incelemeye dahil edilmemiştir. Kırım Tatarları nedeniyle Türkiye de olayın bir tarafı haline elmiştir. ABD ise iki kutuplu dünya zamanında Rusya'nın karşısındaki diğer kutup, dünyanın süper gücü ve Ukrayna'nın müttefiki olarak Ukrayna'nın toprak bütünlüğünü savunma amaçlı olayın diğer bir tarafı olarak karşımıza çıkmaktadır. Tezi hazırlarken bazı talihsizlikler yaşandığı için arşivlenen haberlerin bir kısmı silinmiştir. Yeniden zaman aşımına uğradığı için ulaşmak mümkün olamamıştır. O nedenle genel bir değerlendirme yapılmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmada Kırım'da gösteriler şiddetini artırdıktan sonra uluslararası toplumun tepki göstermeye başladığı ve olayın dünya gündeminin ilk sırasına oturduğu dönem olan Mart ayı baz alınmıştır. Hemen aynı dönemde referandum kararı verilmiştir. 16 Mart'ta referandum yapılmış, Rusya'ya bağlanma kararı alındıktan sonra Kırım'da hızlı bir geçiş dönemi başlamıştır. Ukrayna'dan ayrılarak Rusya'ya bağlanma dönemi yine Mart ayı sonuna kadar hızla devam etmiştir. Bu nedenle 1 Mart ve 31 Mart arasında yayımlanan haberler ve uluslararası ilişkilerde önemli aktörlerin paylaştığı tweetler incelenmiştir.

Geleneksel medya kısmı için üç tarafta da en çok okunan ve iktidara yakın gazeteler seçilmiştir. Bu bağlamda Türkiye'den Hürriyet gazetesi, Rusya'dan İzvestiya gazetesi, ABD'den de USA Today gazetesi tercih edilmiştir.

Uluslararası ilişkilerde yeni medyanın kullanımını araştırmak için önce kurumların sonra da aktörlerin tweet kullanımına bakmanın en doğrusu olacağına karar verilmiştir.

Tablo 2. İncelemeye alınan kullanıcılar

	Kullanıcı Adı	**Hesap Adı**	**Hesap Türü**
1	UN Spokesperson	@UN_Spokesperson	Birleşmiş Milletler sözcüsü tarafından kullanılan resmi hesap
2	NATO	@NATO	Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
3	ABD Dışişleri Bakanlığı	@StateDept	Hükümet Birimi/ABD
4	Morgan Ortagus	@statedeptspox	Hükümet Birimi Sözcüsü
5	ABD Senatosu	@SenateFloor	Hükümet Birimi/ABD
6	Dmitry Medvedev	@MedvedevRussiaE	Kişisel hesap /Rusya Başbakanı
7	StateDept Live	@StateDeptLive	Hükümet Birimi/ABD
8	Obama NSC- Archived	@NSC44	Hükümet Birimi/ABD
9	Ahmet Davutoğlu	@A_Davutoglu_eng	Kişisel hesap /Türkiye Başbakanı
10	Dışişleri Bakanlığı	@TC_Disisleri	Hükümet Birimi/Türkiye
11	Government of Russia	@GovernmentRF	Hükümet Birimi/Rusya Hükümeti
12	President of Russia	@KremlinRussia_E	Hükümet Birimi/Rusya Devlet Başkanlığı
13	Treasury Department	@USTreasury	Hükümet Birimi/ABD
14	US Mission to NATO	@USNATO	Hükümet Birimi/ABD
15	VP Biden	@VP44	Kişisel hesap /ABD Başkan Yardımcısı
16	White House Archived	@ObamaWhiteHouse	Kişisel hesap /ABD Başkanı
17	Дмитрий Медведев[1]	@MedvedevRussia	Kişisel hesap /Rusya Başbakanı
18	МИД России [2]	@MID_RF	Hükümet Birimi/Rusya (Dışişleri Bakanlığı)
19	Дмитрий Рогозин[3]	@Rogozin	Kişisel hesap/ Rusya Başbakan Yardmcısı

Yukarıdaki tabloda ele aldığımız twitter hesapları görülmektedir. Belirlenen dönemde tweet paylaşıp paylaşılmadığına bakılarak bu hesaplar seçilmiştir.

Söz konusu dönemdeki haberler ve tweetler niceliksel ve niteliksel analize tabi tutulmuştur. Niceliksel analizde yeni media aracı olan Twitter'da hangi ülkeden kaç siyasi aktörün ne kadar tweet paylaşıldığına bakılmıştır. Bu tweetler tarih, cinsiyet, ülke,

[1] Dimitri Medvedev: Rusya Başbakanı
[2] Rusya Dışişleri Bakanlığı
[3] Dimitri Rogozin: Rusya Başbakan Yardımcısı

olumlu/olumsuz, özel/tüzel kategorilerine göre ayrılmıştır. Ayrılan tweetler hem söylem analizi, hem de tematik ve bağlam analizine tabi tutulmuştur.

Geleneksel medya olarak da ele alınan gazetelerde yayımlanan haberler tarih, olumlu/olumsuz/olumlu eleştirel/olumsuz saldırgan, haber türü (Durum, açıklama, diplomasi, analiz), kaynak kategorilerine göre incelenmiştir.

Haberler makro ve mikro yapı çözümlemesi olarak iki ayrı başlıkta analiz edilmiştir. Makro yapı çözümlemesinde önce tematik yapı incelemesi yapılmıştır. Bu amaçla önce haber başlıkları ele alınmıştır. İkinci aşama olarak da haber girişleri analiz edilmiştir. Bu bölümde son olarak haberde kullanılan fotoğraflar incelenmiştir.

Makro yapı çözümlemesinin ikinci aşaması Şematik Yapı incelemesidir. Bu amaçla ilk olarak ana olayın sunumu ve sonuçlar ortaya konmaya çalışılmıştır. Sonrasında ise ardalan ve bağlam bilgisi incelenmiştir. Üçüncü adım olarak haber kaynağına bakılmıştır. Bu aşamanın son adımında ise olay taraflarının değerlendirmeleri ele alınmıştır.

İkinci başlık olan Mikro Yapı Çözümlemesinde ilk olarak sentaktik çözümlemeye bakılmıştır. İkinci aşama ise bölgesel uyumun incelenmesidir. Bunun ardından sözcük seçimleri irdelenmiştir. Son olarak ise haber retoriği ele alınmıştır.

Genel bir incelemenin yanında, 17 Mart'ta yayımlanan haberler ayrı bir incelemeye tabi tutulmuştur.

Çalışmada niteliksel söylem analizi kullanılarak "Rusya'nın Kırım'ı ilhakı" konusunun ne şekilde, nasıl bir içerikle sunulduğu ortaya konmaya çalışacaktır. Cevizci (2000) incelemesinde söylemin bir meta-eylem olduğunu ve ideolojinin, bilginin, diyaloğun, gücün eyleme dönüşen dil pratiklerine ilişkin süreçler olduğunu ifade etmiştir" (76). Bu nedenle herhangi bir metnin, "aslında" ne söylemek istediğini satır aralarına kodlanmış işaretlerden yola çıkarak ortaya koymak mümkündür.

Haber metinlerinin Kırım'ı ilhak eden Rusya yönünden olumlu, olumsuz ya da nötr olma durumunun ortaya konması amaçlanmaktadır. Ayrıca bu haberlerin hangi noktalar, hangi konular ağırlıklı olmak üzere işlendiği de belirlenecektir. Başka bir deyişle haber metninin çeşitli değişkenlere, nedenlere bağlı olarak yanlı olacağı ön kabulünden hareketle bu yanlılığın biçimi tespit edilmeye çalışılacaktır. Çünkü medyanın bize sunduğu hiçbir şeyin gerçek olmadığı belirtilmektedir. Medyada sunulan; herhangi bir gerçeğin, teknik kıstaslara göre ortaya koyulabilen tek yönlü ve tek taraflı halidir" (Armağan, 1992:215). Bu nedenle niteliksel analiz ile Rusya'nın Kırım'ı ilhakı konusunun Rusya, ABD ve Türkiye'de nasıl bir bakış açısıyla işlendiğinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışmada, haber metinlerinde seçilen kelimelerden noktalama işaretlerinin kullanımına, başlığa, spota alınan konunun hangi yönüne, ne şekilde vurgu yapıldığına kadar incelenerek, eldeki metnin bir de "alt metni" olabileceğine ve gazetenin, muhabirin okura asıl vermek istediği mesajın da burada gizli olduğu tezinden hareket edilmektedir. Haberlerde işlenen gelişmeleri gazetenin nasıl bir tavır ile okuruna sunduğu araştırılacaktır. Haberin konusu kadar, hatta ondan daha çok gazetenin o konu ile ilgili nasıl bir tavır ortaya koyduğu, yani konu ile ilgili herhangi bir gelişmeyi okuruna nasıl verdiği önemlidir. (Özkan, 2016)

Habere konu teşkil eden gelişme aynıdır ama onun sunumu, seçilen kelimeler, haberde yer alan bazı ön kabuller olayın algılanmasını değiştirebilir. Biz de bu çalışmada üç farklı ülkenin en çok okunan gazetelerinden birer tane seçerek bir aylık dönemde paylaşılan haberleri inceledik. Detaylı inceleme olarak referandumun ertesi günü olan 17 Mart'ta paylaşılan haberleri tercih ettik. Çünkü Türkiye'de yayımlanan Hürriyet gazetesi ve Rusya'da yayımlanan İzvestiya gazetesi en çok haberi o gün paylaşmıştır. Üstelik referandum sonrası ilk tepkileri de bu haberlerde görebiliriz. Genel anlamda Rusya-Batı gerginliği de bu haberlerde net olarak karşımıza çıkmaktadır. Sadece USA Today için üç günlük haberleri analiz etmek durumunda kalınmıştır.

Çünkü yayımladığı haberlerin çoğu üzerinden zaman geçtiği için silinmiş veya video şeklinde ve yine zaman aşımına uğramıştır, video veya metne ulaşılamamaktadır.

Bu çalışmada örnek olay olarak Rusya'nın Kırım'ı ilhakı ele alınmıştır. 1 – 31 Mart tarihleri arasında yayımlanan haberler ve paylaşılan tweetler incelenmiştir. Olay ve söz konusu dönem aşağıda ayrıntılı olarak açıklanmıştır:

Ukrayna lideri Yanukoviç, 2013 yılının son aylarında, AB Ortaklık Anlaşmasını imzalamayacağını açıklamıştır. Bu açıklamanın arıdından Ukrayna'nın başkenti Kiev'de Batı yanlıları yönetimi protesto etmeye başlamıştır. Bu protestolar, yönetimin devrilmesine neden olmuştur. Protesto gösterileri Ukrayna'ya bağlı Kırım Özerk Cumhuriyeti'ne şekil değiştirerek yansımış, burada yaşayan ve çoğunluğu oluşturan Rus kökenliler Rusya'ya bağlanmak istediklerini dile getirmişlerdir.

Kırım'da varlık göstermeye başlayan, "Yeşil adamlar" olarak adlandırılan silahlı kişiler, Rusya yanlısı halktan da destek parlamento binasına girmiştir. Bu sırada Kırım'da, protestocular ve polis arasında ciddi çatışmalar yalanmıştır. Bu olayların ardından Kırım Özerk Cumhuriyeti Parlamentosu, konuyla ilgili toplantı yapmaya karar vermiş, tarih olarak 6 Mart kararlaştırılmıştır. Toplantı sonrasında bir referandum yapılmasına karar verilmiş, o referandumda da halka "Kırım, Ukrayna'nın parçası olarak kalmalı yoksa Rusya'ya mı bağlanmalı?" sorusunun yöneltilmesi kararı çıkmıştır. Referandumun da 16 Mart'ta yapılacağı açıklanmıştır.

Referandum kararı alınması uluslararası arenada tepkiyle karşılanmıştır. Kırım'daki referandum kararı protesto edilmiş, karar hem gayrimeşru, hem de anayasaya ve uluslararası hukuka aykırı olarak kaydedilmiştir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, konuyla ilgili beş kez toplanmış, ancak çözüm üretememiştir. BM bu nedenle de yoğun eleştirilere maruz kalmıştır.

Kırım Tatar Milli Meclisi referandumu boykot etme kararı almıştır. Ukrayna yanlıları da referanduma katılmayacaklarını açıklamıştır. 16 Mart'ta referandumda

Rusya yanlıları sağanak yağışa rağmen sabah 8:00'den itibaren oy kullanma merkezlerine akın etmiştir. Oy kullanmaya giden Kırımlıların "Eve dönüyoruz, mutluyuz ve heyecanlıyız. Yaşasın Putin, Yaşasın büyük Rusya" ifadelerini kullanmaları dikkat çekmiştir.

Daha oy kullanma süresi bile dolmadan, öğle saatlerinde Rusya yanlıları kutlamalara başlamışlardır. Oylama bitmeden Rusya'ya bağlanma kararı çıkacağından emin olan Kırımlılar sokaklarda zafer turu atmışlardır. Oylamanın bitmesiyle Başbakanlık Binası önündeki Lenin Meydanı'nda büyük bir gösteri düzenlenmiştir. Kutlamalarda, başbakanlık binasının duvarlarına ışıklarla "16 Mart, Kırım Baharı, Yaşasın Rusya" gibi ifadeler yansıtılmıştır. Kırım Başbakanı Sergey Aksiyonov da bu kutlamada sahneye çıkarak bir konuşma yapmış ve Pazartesi günü yani ertesi günü parlamentonun referandum sonucunu değerlendireceğini ve Rusya'ya katılmak üzere resmi başvuruyu yapacaklarını açıklamıştır. Saatler gece yarısını gösterdiğinde referandumun resmi sonucu açıklanmıştır: Yüzde 96.8 oranında bağlanılması yönünde oy kullanılmış, referanduma katılım oranı yüzde 83.1 olarak açıklanmıştır.

Ertesi sabah yerel saatle 10:00'da toplanan parlamento, bağımsızlığını ilan ederek Ukrayna'dan ayrılmış, Rusya'ya bağlanma kararı almış ve bu karar hemen Rusya parlamentosuna iletilmiştir. Aynı zamanda parlamentoda Sivastopol'ün özel statüye sahip olacağı da vurgulanmıştır.

O sırada dünyanın dört bir yanından yüzlerce gazeteci olayları yerinden takip etmek için başkent Simferopol yani Akmescit'e akın etmiştir.

Rusya hızlı davranmış, Kırım parlamentosunun başvurmasının üzerinden henüz 5 gün geçmişken, Kırım'ın Rusya'ya bağlanması süreci tamamlanmış, törenle Rusya Devlet Başkanı Putin imzayı atmıştır.

Bu sırada Kırım Tatarları toplantılar düzenleyerek ne yapacaklarına karar vermeye çalışmaktadır. Stalin tarafında sürgüne gönderilmiş bir topluluk olarak tekrar

Rus yönetimine girmek istemeyen Kırım Tatarları'ını akıbetini Türkiye yakından tekip etmekted ve Kırım Tatarlarına olan desteği her fırsatta ortaya koymaktadır. ABD ve Batı ülkeleri de referandumu tanımadığını açıklayarak Rusya'ya tepkilerini ortaya komuştur. Referandumun hemen ardından Amerikan Başkanı Obama başta olmak üzere pek çok lider Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'i arayarak kaygılarını iletmiştir.

27 Mart'ta BM Genel Kurulu da Rusya'ya karşı bir tutum sergilemiş, Ukrayna'nın toprak bütünlüğünü destekleyerek Kırım ve Sivastopol'u ülkenin ayrılmaz bir parçası olarak tanımıştır. BM Genel Kurulu, Rusya'nın Kırım'ı ilhakını yasadışı ilan etmiştir. Karar tasarısı, Almanya, Kanada, Kosta Rika, Lituanya, Polonya ve Ukrayna tarafından hazırlanmıştır ve bu Türkiye dahil 193 üye devletten 100 ülke "evet", 11 ülke "hayır" oyu kullanırken, 58 ülke ise "çekimser" kalmıştır.

Tüm bunlar yaşanırken Kırım tam bir geçiş dönemine girmiştir. Rus askerlerinin yanında Rusya'dan farklı alanlarda teknik personeller Kırım'a gitmiştir. İş makineleri hemen yollarda çalışmaya başlamış, caddeler asfaltlanmış, altyapı çalışmaları yapılmıştır. Ukrayna parası olan Grivna tükenirken Kırım, Rus parası rubleye adapte olma sürecine girmiştir. Bir süre etiketlerde hem grivna hem de ruble üzerinde fiyatlandırma yapılmıştır.

Kırım Tatar halkının sembolleşmiş lideri Abdülcemil Kırımoğlu ve Kırım Tatar Milli Meclisi yetkililerinin dahil olduğu bazı Tatarlara Kırım'a giriş yasağı getirilmiştir. Sonrasında KKTM de ekstremist örgüt olarak tanımlanarak etkinlikleri yasaklanmıştır. Ukraynalı yetkililer, Kırım'da bazı web sitelerine erişimin de engellendiğin açıklamış, sayının 60'dan fazla olduğuna dikkat çekmiştir. Bunların arasında çok takip edilen haber siteleri de vardır. Kırım yarımadasında bulunan Ukrayna ve Kırım Tatarlarına ait yayın yapan kanallar ve ajanslar ile Gazeteciler Araştırma Merkezi sitesinin ofisleri, baskılar karşısında tutunamayarak Kırım'dan ayrılmıştır.

Çalışmada yukarıda anlatılan dönemde yazılan haber ve tweetler ele alınmıştır. Bu inceleme yapılırken amaç geleneksel medya ve yeni medya farkını ortaya koymaktır. Olay uluslararsı boyutta olduğu için inceleme uluslararası ilişkiler bağlamında yapılmıştır. Uluslararası ilişkilerde önemli rol oynayan aktörlerin tweetleri ele alınmıştır. Bu tweetler incelendiğinde Rusya tarafındaki aktörlerin diğerlerine göre daha fazla paylaşımda bulunduğu görülmüştür. En az tweet Türkiye'deki aktörler tarafından paylaşılmıştır. Geleneksel medya bağlamında da ele alınan haberler bazında bakıldığında en az haber USA Today gazetesi tarafından yayımlanmış, en fazla haber de İzvestiya tarafından yayımlanmıştır. Ancak etki bazında ABD'nin daha etkili olduğu görülmektedir.

Tez hazırlarken haberin iktidarı kavramı da kullanılmıştır. Haberler incelenirken haberin başrölü kimseye kaptırmadığı görülmüştür. Medya, yöneticileri yönlendirici bir güce sahiptir. Bu konuyla ilgili ortaya atılan bir diğer görüş ise, yöneticilerin, medyayı kendi amaçları doğrultusunda yönlendirebildiğini savunur. Buna göre gündemi oluşturan, gizli diplomasiye, gizli görüşmelere ilişkin bilgi paylaşabilenler devlet elitleri ve birimleridir. Devlet elitleri bilgiyi istediği şekle sokarak paylaşabilir. Bu nedenle medya mensupları bu konularla ilgili haber yapabilmek için devlet elitlerine bağımlıdır. Aynı zamanda, devlet elitlerinin haberin nasıl görülmesi konusunda da etkisi büyüktür. Bu durum da bizi haberin iktidarı kavramına ulaştırmaktadır.

Bu çalışmada haber ve tweetler incelenirken genel olarak kamu diplomasisi ve yeni medya tanımlanmış ve bu bağlamda "Kamu diplomasisi yeni medya üzerinde daha mı güçleniyor yoksa araçsallaşıyor mu?" sorusuna yanıt aranmıştır.

Uluslararası ilişkiler aktörleri tarafından paylaşılan tweetler analiz edilirken yeni medya gayriresmi sözcü mü sorusuna da cevap bulunmaya çalışılmıştır. "Yeni medya diplomaside nasıl kullanılıyor?" sorusuna da hem bireyler hem de kurumlar düzeyinde yanıt bulunmuştur. Çalışmada sanal propaganda yapılıp yapılmadığı ve sanal diplomasi

kavramları tartışılmıştır. “Yeni medya ile yapılmak istenen siyasal iktidarı sıkıştırmak ve halkın sesini duyurmak mı?” sorusuna da yanıt aranmıştır.

Geleneksel medya ile ilgiliinceleme sonucunda; Hürriyet’te söz konusu dönemde 119 haber yayımlandığı görülmüştür. En fazla haber 17 Mart’ta yayımlanmıştır, bu tarihte yayımlanan haber sayısı 12’dir. Uluslararası ilişkiler bağlamında ele alırsak, liderlerin mesajları üzerine kurulan haber sayısı ise 63’tür.

USA Today’de 2014 yılı Mart ayında örnek olayla ilgili 48 haber yayımlanmıştır. Haberlerin çoğunda video kullanılması tercih edilmiş hatta daha sonra birçoğunun silindiği veya kaydedilen linklerin değiştiği görülmüştür. Son durumda USA Today’de günde 2 veya 3 haber paylaşıldığı görülmektedir. 16 Mart’ta 3, 17 Mart’ta 2 haber paylaşılmıştır. Haber sayısı az olmasına karşın metinler uzun tutulmuş ve tüm taraflarla uzmanların değerlendirmeleri de eklenerek kapsamlı haberler hazırlanmıştır. 14 haber siyasilerin açıklamalarını içermektedir. Diğerleri durum haberidir.

İzvestiya’da bahsedilen dönemde Kırım’la ilgili 152 haber yayımlanmıştır. Özellikle referandumun yapıldığı 16 Mart tarihinden itibaren paylaşılan haber sayıları artmaya başlamıştır. En fazla haber 15 haberle 18 Mart’ta paylaşılmıştır. 33 haber de siyasilerin açıklamaları yer almıştır.

Twitter kullanımına bakacak olursak da, 21 hesap incelenmiştir. Türkiye’den 3 hesap, ABD’den 9 hesap, uluslararası kuruluşlardan 2 hesap, Rusya’dan 5 hesap tarafından paylaşılan tweetler ele alınmıştır.

Rusya karşıtı Ukrayna yanlısı olarak, ABD ve uluslararası kuruluşların hesaplarından bahsedilen dönemde atılan tweet sayısı 159’dur.

Rusya’daki resmi hesaplardan 190 tweet atılırken; Türkiye’den de Ukrayna yanlısı ve özellikle Kırım Tatarlarına yönelik 40 tweet paylaşılmıştır. Türkiye’nin söz konusu dönemde özellikle bu konuda çok hassas davrandığı görülmektedir.

Cumhurbaşkanlığı ve başbakanlık hesaplarından Kırım ile ilgili tweet atılmaması da bu durumun sonucu olarak değerlendirilmiştir. Bu konuda açıklama ve mesaj verme görevi dönemin Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'na bırakılmıştır. Ancak Rusya ve ABD tarafından paylaşılanlara kıyaslanınca Türkiye'nin sayısal anlamda daha az paylaşımda bulunması dikkat çekicidir. İncelediğimiz hesaplardan örnekler vererek gitmek gerekirse Rusya Dışişleri Bakanlığının twitter hesabından incelediğimiz zaman diliminde neredeyse her gün paylaşım yapıldığını görüyoruz.

5 Mart'ta hiç tweet atılmamış, 20 Mart'tan 24 Mart'a kadar da en aktif olduğu gün olarak kayıtlara geçmiş ve her gün 8 tweet paylaşmıştır. Genel olarak Dışişleri Bakanı Lavrov'un diplomatik temasları, NATO ve uluslararası kurumların aldığı kararlar, önemli toplantılar ve Rus lider Putin'in açıklamalarına yönelik tweet atılmıştır. Ayrıca referandum sonucu gibi önemli açıklamalar da tweet olarak paylaşılmıştır.

İncelediğimiz bir diğer hesap olan ABD'nin Dışişleri Bakanlığı resmi hesabına da bir göz atalım:

Amerikan Dışişleri Bakanlığı'nın kullandığı "@StateDept, @statedeptspox , @StateDeptLive hesaplarını ayrı ayrı inceleyelim:

Tablo 3. ABD Dışişleri Bakanlığı hesabı tweetleri

@StateDept	A/S Victoria Nuland: We condemn violations on #Ukraine's sovereignty and territorial integrity by Russian forces. http://go.usa.gov/Ka39	3.Mar.14
Department of State @StateDept	At the direction of President Obama, @JohnKerry heads to London to discuss #Ukraine, Crimea with #Russia's FM Lavrov.	17.Mar.14
Department of State @StateDept	Today's vote was not necessary. #Ukraine has made clear its willingness to discuss increased autonomy for Crimea. http://go.usa.gov/KR2G	16.Mar.14
Department of State @StateDept	New @USTreasury sanctions target two Crimea-based separatist leaders, Ukrainian Choice leader, and Victor Yanukovych. http://go.usa.gov/KRvR	16.Mar.14
Department of State @StateDept	RT @macon44 Говорите по-русски? Follow @StateDept's new @ukrprogress: source that sets the record straight about #Ukraine & #Crimea	14.Mar.14

"Dışişleri Bakanlığı @StateDept" hesabından Rusya Dışişleri Bakanlığı hesabına kıyasla daha az paylaşım yapıldığını görüyoruz. 3, 14, 16 ve 17 Mart tarihlerinde paylaşım yapılmıştır. Referandumun yapıldığı gün olan 16 Mart'ta 2 farklı tweet atılarak referanduma olan tepki dile getirilmiş, 17 Mart'ta da Bakan Kerry'nin Obama'nın talimatı üzerine taraf ülkelerin dışişleri bakanları ile buluşmak üzere Londra'ya gittiği ifade edilmiştir. Az paylaşım yapılsa da "Kırım krizini diplomatik olarak çözmeye yönelik girişimlerimiz tüm hızıyla devam etmektedir" mesajı açıkça verilmektedir.

Tablo 4. ABD Dışişleri Bakanlığı'nın bir diğer hesabı "@StateDeptLive" tweetleri

@StateDeptLive	.@JohnKerry: President Obama and I have made clear there will be a cost attached to #Russia's actions in #Crimea.	18.Mar.14
@StateDeptLive	.@JohnKerry: #Russia's action on Crimea is a tactic straight out of history books. It's not how responsible nations act in the 21st century.	14.Mar

"@StateDeptLive" hesabından yalnızca 2 tweet paylaşıldığı dikkat çekiyor. Dönemin Dışişleri Bakanı John Kerry'nin kişisel hesabından paylaşılan iletiler retweet edilmiş. Paylaşılan mesajların Rusya'ya yönelik olması da ayrıca dikkat çekicidir. "Kırım'da Rusya'nın eylemlerinin bedeli olacak uyarısı" ve ikinci tweetde de "Rusya'nın Kırım'daki taktiği tarih kitaplarından" vurgusu Rusya'ya göz dağı vermeyi hedefliyor. ABD'nin genel olarak Ukrayna yanlısı olması ve Rusya'ya karşı olması politikası birebir yansıtılıyor bu tweetlerde. Özellikle ayrı bir hesaptan tekrar paylaşılma gereği duyulmuş olabilir. @StateDeptLive hesabından da aynı tweetler paylaşılmıştır.

Tablo 5. ABD Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Morgan Ortagus'un tweetleri

@statedeptspox	@BarackObama and @JohnKerry: focus on voices of Ukrainian ppl. Will NOT be a party to discussion about Ukraine w/out Ukraine.	30.Mar.14
@statedeptspox	@JohnKerry meeting with Russian Foreign Minister Lavrov in Paris tomorrow evening	29.Mar.14
@statedeptspox	Watching huge Russian military buildup on #Ukraine's borders: dangerous intimidation #RussiaIsolated	28.Mar.14
@statedeptspox	To echo @BarackObama today-proud to stand #UnitedForUkraine World should stand together with one voice	27.Mar.14
@statedeptspox	Like President Obama said today, we stand #UnitedForUkraine	26.Mar.14
@statedeptspox	World will hold #Russia to account for treatment of crew of the #Cherkasy #RussiaIsolated	26.Mar.14
@statedeptspox	@JohnKerry now meeting with Russian FM #Lavrov in The Hague	24.Mar.14
@statedeptspox	#Russia: where is Cmdr #Mamchur? World holding you responsible for his safe return. #Belbek #RussiaIsolated	23.Mar.14
@statedeptspox	#Russia responsible for their outrageous & illegal actions at #Belbak #RussiaIsolated.	23.Mar.14
@statedeptspox	Strong response by #EU today on #Ukraine - econ measures, 12 new names, etc. #RussiaIsolated #CostofCrimea @UkrProgress	21.Mar.14

"@statedeptspox" hesabından 21 – 30 Mart tarihlerinde tweet atılmış olması dikkat çekiyor. Diplomatik ilişkiler bu tweetlerde öne çıkıyor. Obama'nın Ukrayna yanlısı ve Rusya karşıtı açıklamaları, diplomatik temasların devam ettiği vurgusu ve Rusya'dan hesap sormaya yönelik ifadeler atılan tweetlerde vurgulanıyor. Üstelik sadece ABD değil dünyanın Rusya'ya karşı olduğu belirtiliyor.

Dönemin Dışişleri Bakanı John Kerry de kişisel hesabından konuyla ilgili 15 tweet paylaşmıştır. Mesajlarından Ukrayna'ya destek Rusya'ya ise gözdağı öne çıkmaktadır.

Türkiye'den Dışişleri Bakanlığının resmi hesabı ve dönemin Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun kişisel hesapları incelenmiştir:

Tablo 6. Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun tweetleri

@TC_Disisleri	#DIBDavutoglu "Kırım'daki bütün sorunların Ukrayna'nın bütünlüğü içinde, konuşularak çözülmesi gerektiğine inanıyoruz."	3.Mar.14
@TC_Disisleri	#DIBDavutoglu "Kırım'da düzenlenen referandum uluslararası anlaşmalara ve hukuka aykırı, meşru zeminden yoksun bir adımdır."	4.Mar.14
@TC_Disisleri	#DIBDavutoglu Kiev'de #Kırım Tatar Milli Meclisi eski Başkanı ve #Ukrayna Meclisi Üyesi Mustafa Kırımoğlu'yla görüştü	4.Mar.14
@TC_Disisleri	#DIBDavutoglu "Kırım'da emrivaki şeklinde yapılan referandum kabul edilemez niteliktedir." http://bit.ly/Ooskur	6.Mar.14
@TC_Disisleri	#DIBDavutoglu "Türkiye Kırım'daki gerginliğin azaltılması ve sorunların çözülmesi için her türlü katkıyı yapmaya hazırdır."	7.Mar.14
@TC_Disisleri	#DIBDavutoglu "Kırım Tatar soydaşlarımızın huzurunun korunması ve can ve mal güvenliklerinin emniyet altına alınması temel önceliğimizdir."	13.Mar.14
@TC_Disisleri	#DIBDavutoglu Kırım Derneklerinin temsilcileriyle Ankara'da biraraya geldi.	13.Mar.14
@TC_Disisleri	Kırım Parlamentosunun Kırım'ın statüsü hk. referandum kararını tehlikeli ve yanlış bir karar olarak değerlendiriyoruz http://bit.ly/1ig6CGz	13.Mar.14
@TC_Disisleri	Hayatını kaybeden Kırım Tatar Türkü Reşat Ametov ve Kırım'daki durum hakkında Basın Açıklaması http://bit.ly/1j6YF2q	24.Mar.14
@TC_Disisleri	#DIBDavutoglu'nun Kırım Tatar Milli Meclisi Eski Başkanı Mustafa Kırımoğlu'yla Ortak Basın Toplantısı (VİDEO) http://bit.ly/Ow05K7	24.Mar.14
@TC_Disisleri	Kırım'da Düzenlenen Referandum Hk. Basın Açıklaması http://bit.ly/1kWLnKj	24.Mar.14
@TC_Disisleri	#DIBDavutoglu 'nun Kırım Dernekleri Temsilcilerine hitabı (VİDEO) http://bit.ly/1jMsg2o	24.Mar.14
@TC_Disisleri	#DIBDavutoglu Kırım Tatar Milli Meclisi eski Bşk ve Ukrayna Meclisi üyesi Mustafa Kırımoğlu ile biraraya geldi.	24.Mar.14

Dışişleri Bakanlığı'nın resmi twitter hesabı "@TC_Disisleri"nden Davutoğlu'nun temasları ile ilgili tweetler paylaşılmıştır. Genel olarak Kırım Tatarlarına destek mesajları öne çıkarken diplomatik ilişkileri yoğunluğu da öne çıkmaktadır. Referandumun yapıldığı gün ve ertesi günü tweet paylaşılmamış olması da dikkat çekicidir. Bunu da Rusya'ya tepki ve Kırım Tatarlarını yol haritasını belirlemelerini bekleme olarak algılayabiliriz. Zira Kırım Tatarları referandumun ardından resmi anlamda ne yapılacağına uzun bir süre karar verememişlerdi.

Tablo 7. Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun İngilizce paylaştığı tweetler

Ahmet Davutoğlu @A_Davutoglu_eng	I saw that we share the same concerns over Ukraine. We discussed in detail the situation in Crimea and the well-being of Crimean Tatars.	20.Mar.14
Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu	ilişkiler geliştirmesinin önemine vurgu yaptım. Bu çerçevede Kırım'ın ve Kırım Tatarlarının bizim için önemini anlattım.	17.Mar.14
Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu	Erbil'de de temaslarda bulunacağım. Diğer yandan Ukrayna'daki gelişmeleri, Kırım'ın geleceği ile ilgili süreci de yakından takip ediyoruz.	17.Mar.14
Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu	Türkiye olarak #Kırım Tatarlarının güvenliği ile yakından ilgileniyoruz.	17.Mar.14
Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu	Ukrayna Parlamentosu milletvekili Mustafa Cemil Kırımoğlu ile de telefonla görüşerek #Kırım'daki son durumla ilgili bilgi aldım.	17.Mar.14
Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu	Muhatabıma özellikle Kırım'la ilgili yaklaşımımızı bir kez daha belirttim. Ukrayna'nın bütünlüğü hepimiz için çok önemli.	17.Mar.14
Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu	Bir Türk diplomatın da içinde olduğu #AGİT gözlemci heyetinin Kırım'da incelemelerde bulunabilmesi sürecin sağlıklı işlemesi için çok önemli	17.Mar.14
Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu	Ukrayna konusunda aynı endişeleri taşıdığımızı gördüm. Kırım'ın durumunu ve Kırım Tatarları'nın esenliğini detaylı şekilde ele aldık.	17.Mar.14

Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu "@Ahmet_Davutoglu" Türkçe tweetler paylaştığı hesabından en çok tweeti referandumun ertesi günü olan 17 Mart'ta paylaşmıştır. İletilerinde Davutoğlu, referandum sonrasında güçlü bir şekilde Kırım Tatarlarının yanındayız mesajı vermiştir.

Davutoğlu İngilizce tweetler paylaştığı hesabını Türkçe olana göre daha aktif kullandığını görüyoruz. Yine referandumu tanımadıkları, Türkiye'nin Kırım Tatarlarının yanında olduğu vurgulanarak diplomasinin hala devrede olduğu, görüşmelerin devam ettiği ve diplomasi ile sorunun çözülmeye çalışıldığı vurgulanmıştır. İngilizce hesaptan paylaşımın daha fazla olması uluslararası topluma mesaj verilme kaygısı gütmektedir.

Yeni medya ve geleneksel medya kullanımını karşılaştırmak gerekirse:

Tablo 8. Haber ve tweet sayılarının karşılaştırılması

Haber Sayısı	Tweet sayısı
Hürriyet : 119	Türkiye: 40
USA Today : 56	ABD: 133
İzvestiya : 152	Rusya : 190

Türkiye'ye örnek olay bazında baktığımızda haber sayısının tweet sayısında fazla olduğu görülmektedir.

ABD ve Rusya için de bu durumun tam tersi söz konusudur. Ancak Rusya tarafından atılan tweet sayısı fazla olsa da haber sayısının da diğer gazetelerdekinden fazla olduğu da farkedilmektedir. Rusya'nın medyayı ulusal güvenlik meselesinin bir parçası olarak gördüğünün ve kamu diplomasisine verdiği önemin kanıtı olarak gösterilmektedir.

Haberlerde de tweetlerde de ülke politikasına göre bir tavır alınmış, mevcut politikayı ortaya koyan metinler oluşturulmuştur.

Haberlerde liderler arasındaki gerginlik ve mesajlaşma da vurgulanmış, hatta tweetler üzerinden girişilen söz dalaşı da haberlere konu olmuştur. İncelemelerde de ayrıntılı olarak ele aldığımız Rusya Başbakan Yardımcısı Rogozin'in Obama'ya twitter üzerinden verdiği mesaj üç ülkede de haberlerde geniş olarak yer bulmuştur.

Çalışma sonucunda anlaşılmıştır ki, uluslararası ilişkilerde yeni medya, yeni bir iletişim türü olarak karşımıza çıkmaktadır ve aktörler tarafından yaygın olarak kullanılmaktadır. Yeni medya uluslararası ilişkilerin yeni mecralarından birine dönüşmüştür. Liderler artık röportaj vermek veya basın toplantısı düzenlemek yerine Twitter üzerinden mesaj vermeyi ve açıklama yapmayı tercih eder hale gelmiştir.

Tweetlerden anlaşılmıştır ki yeni medya kamu diplomasisinin de vazgeçilmez araçlarından biri olmuştur. Tweet metinleri bile bu amaçla, sözcükleri özenle seçilerek hazırlanmaktadır. Amaç diğer ülkelerin de bakış açısını değiştirmektir. ABD tüm dünyaya hitap ederek Rusya'ya karşı cephe aldığını ilan etmektedir. Türkiye de Kırım

Tatarları nedeniyle durumdan hoşnut olmadığını ortaya koymaktadır. Rusya ise Kırım halkının kendi isteğiyle Rusya'ya bağlandığını, Ukrayna'nın Kırım'ı unuttuğu ve üvey evlat muamelesinde bulunduğu, Kırımlıların bu durumdan sıkılarak Rusya'ya bağlanmak istediğini kanıtlamaya çalışmaktadır.

İncelediğimiz hesaplarda gördük ki özellikle Dışişleri Bakanlığının resmi hesapları ve bakanların kişisel hesaplarının bir iki gün istisnai durum dışında her gün paylaşım yaptıkları görülmektedir. Özellikle diplomatik temaslar ve ziyaretler sırasında, öncesinde ve sonrasında paylaşımlar yapıldığı görülmüştür. Kırım referandumu sırasında ve ertesi günü Ukrayna'ya ve Kırım Tatarlarına destek mesajları öne çıkmaktadır. Yani denilebilir ki diplomasi yeni medyayı sıklıkla kullanmakta hatta bazen geleneksel medyadan daha fazla sosyal medya kullanılmaktadır. Sosyal medyadan liderler mesajlarını iletirken, birbirleri ile de iletişim kurdukları ve sosyal medya üzerinden birbirlerine yanıt verdikleri de görülmektedir. Bakanlar tweet üzerinden önemli bir mesaj verdiklerinde o ileti kurumların resmi hesaplarında da retweet edilmektedir.

Twitter'ın uluslararası kurumlar ve aktörler tarafından gündem belirleyerek kamuoyu oluşturmak, uluslararası arenada farklı bir görünüş ve algı yaratmak, görüş ve politikaları hem iç hem de dış kamuoyuna duyurmak üzere kullanıldığı görülmüştür.

Bireysel kullanıcılar için ise Twitter, politik görüş belirttikleri içeriklerle yönetici sınıfa sesini duyurabilme ve taleplerini iletebilme yoludur. Twitter diplomatik aktörler arasında söylem mübadelesine ve anlık ileti akışına izin veren birtakım araçsal olanaklar sunmaktadır. Uluslararası örgütler, siyasal partiler, STK'lar ve bireyler Twitter aracılığıyla görüşlerini açıklamaktadır. Ancak iktidar yapıları Twitter, Facebook gibi sosyal ağları kapatabilmekte veya engellemektedir. Twitter'da analiz özelliği de mevcuttur, tweetlerin etkileşimi alınarak yayılımı görülebilir, ayını zamanda hangi tweetleri alıp hangilerini almayacağına da kullanıcı karar verebilir. Yani yeni medya ile

yönetenler, yönetilen kesimle diyalog kurma ve bu iletişimi değerlendirerek analiz etme imkanına kavuşmaktadır.

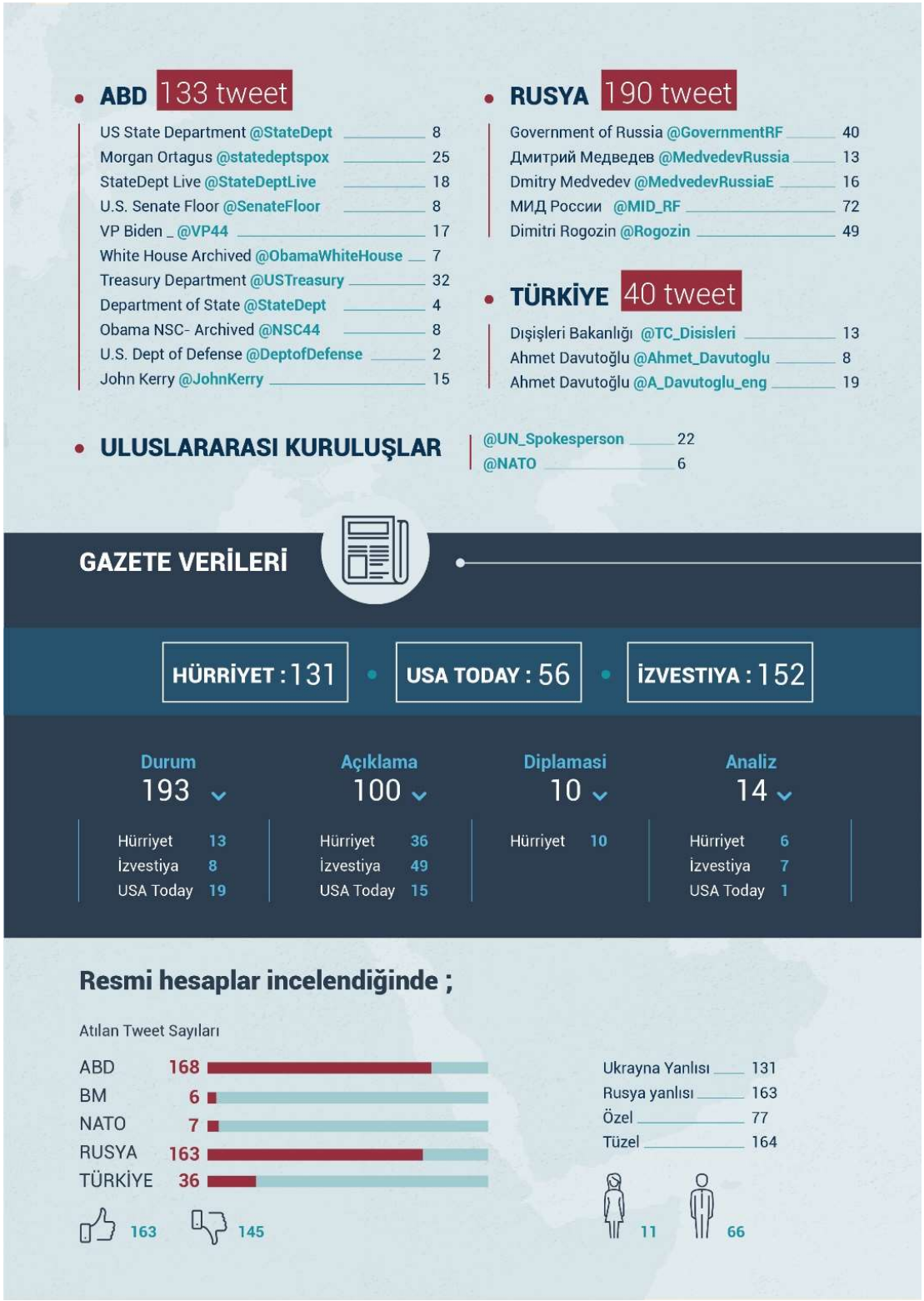
Seib (2012: 41) sanal diplomasiyi toplumun yeni medyanın sunduğu iletişim olanaklarından yararlanma durumu olarak tanımlamaktadır. Uzmanlar göre sanal diplomasinin egemen yapılara kontrol ve denetim olanakları da sunduğuna da dikkat çekmektedir. (Berkman, 2016)

Devlet ve devlet dışı aktörler sanal diplomasiyi bilgi edinmek ve halkın ne düşündüğünü anlamak için kullanmıştır. Diplomaside yeni medya güç ve iktidar ilişkilerinin yönetildiği bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle yeni medyanın salt bir bilgi içerdiği düşünülmemelidir. İçeriğin manipülatif yönü de vardır ve propaganda amaçlı kullanılmaktadır. Burada yapılmak istenen mevcut uygulamaların doğru olduğunu kanıtlamak ve herkesi buna inandırmaktır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR

Tablo 9. (İnfografik) Nicel analiz

5.1. Geleneksel Medya Verileri

5.1.1. Türkiye - Hürriyet

5.1.1.1. Genel Haber Analizi

Hürriyet Gazetesinde 2014 yılı Mart ayında yayımlanmış haberin analizi:

5.1.1.1.1. Makro Yapı Çözümlemesi

####### 5.1.1.1.1.1. Tematik Yapı İncelemesi

Başlıklar, haberin özeti gibidir. Haber başlıkları okuyucunun ilgisini ve merakını uyandırmada etkilidir. Çünkü okuyucu haberin metnini okumadan önce ilk olarak başlıklara bakmakta, başlık yeteri kadar ilgi oluşturduğunda metni okumaya başlamaktadır. Başlıklar aynı zamanda metinle ilgili bilgi içermeli, okunduğunda olayın içeriğine dair okuyucuda bir fikir oluşturmalıdır. Bu nedenle tematik çözümlemede başlıklar öncelikle ele alınmaktadır. (van Dijk 1988a: 188).

Hürriyet'in yayımladığı haberlerin başlıklarında genelde uyarı mesajları ve başlıklarda kullanılan olumsuz ifadeler öne çıkmaktadır... Başlıklarda kullanılan kelimelerden taraf olunduğu anlaşılmaktadır.

- Kırım'ın Statüsü Korunmalı
- Yeni Soğuk Savaş
- Merkel'den Putin'e uluslararası hukuk uyarısı
- Merkel: Putin'in gerçeklerle bağlantısı kopmuş

- Rusya Kırım'daki kontrolünü sıkılaştırıyor
- Doğalgazda Rusya gerilimi
- NATO'dan Rusya'ya sert tepki
- Kırım Tatarları BM'den yardım istedi
- Kırım'ın bağımsızlığı mahkemede
- Kırım'ın hava sahası kapatılıyor
- Merkel'den Rusya'ya Ukrayna krizinde üç kademeli uyarı
- Kerry: Kırım referandumunu tanımayacağız
- Kırım'da neler oluyor?
- Putin'e referandum öncesi piyasa şoku
- Rusya'dan BM'nin referandum tasarısına veto
- Türkiye Kırım'ın kararını tanımayacak
- Soğuk Savaş oylaması
- Davutoğlu: Referandum sonucu kabul edilemez
- Putin'e dünyadan tepki yağdı
- Kırım'da Ukrayna üssüne saldırı
- Ukrayna ile Rusya arasında Tatar savaşı

Yukarıdaki tabloda olumsuz ifade kullanılan başlıklar sıralanmıştır. Bu başlıklara bakıldığında Türkiye'nin Kırım konusunda Rusya karşıtı bir politika izlediği anlaşılabilir. Ayrıca başlıklarda kullanılan ifadeler ABD, Avrupa ve NATO ile birlikte hareket edildiğini de ortaya koymaktadır. Başlıklarda birden fazla referandumun geçersiz olduğunu vurgulayan ifadeler kullanılmıştır. Bu da aslında haberlerin vermek istediği ana mesajın ta kendisidir. Bu şekilde atılmış başlıklar çoğunluğu oluşturmaktadır.

Haber başlıklarında ayrıca diplomasinin de işletildiği yönünde ifadeler kullanılmıştır. Bu başlıklara bakıldığında hem Türkiye'nin hem de Batı'nın Kırım

krizini diplomasi yoluyla çözme gayretini devam ettirdiği de vurgulanmıştır. Aşağıdaki tabloda bu başlıklar sıralanmıştır.

- Roma'da ABD-Rusya buluşması
- ABD ve Rusya yine anlaşamadı
- Erdoğan-Merkel'den Ukrayna görüşmesi
- Kerry Putin'i böyle reddetmiş
- Diplomasi tükenmek üzere
- Erdoğan'dan sürpriz Kırım görüşmesi
- AB dışişleri bakanları toplantısı
- Obama ve Merkel'den Ukrayna mesaisi
- AB-Ukrayna ile ortaklık anlaşmasını imzalıyor
- Putin ile Obama telefonda görüştü

Ayrıca birçok da analiz haberi yapılmış ve süreç tarihsel bağlamda ortaya konularak önemi anlatılmaya çalışılmıştır. Ayrıca krizin ekonomik boyutu da yine analiz haberlerle açıklanmıştır. Rusya söz konusu olduğunda Batı açısından akla gelen ilk konu doğalgazdır. Bu nedenle Kırım krizi doğalgaz açısından da ele alınmış bu nedenle konuyla ilgili birçok haber yapılmıştır. Haber başlıklarından özellikle can alıcı ifadeler dikkat çekmeye yönelik kullanılmıştır. Söz konusu haber başlıkları aşağıdaki tabloda sıralanmıştır.

- Yeni Soğuk Savaş
- Doğalgazda Rusya gerilimi
- Vanaların sessizliği
- Kosova önemliyse Kırım'da önemli
- Tüm seçenekler Rusya'ya çıkıyor
- Altın fiyatları Putin'in iki dudağının arasında
- Putin'e referandum öncesi piyasa şoku

- Parada Kırım stresi
- Spekülatörler altın ve buğdaya yöneldi
- Kırım'da neler oluyor?
- Woolf İstanbul'un hala önemli merkez olduğunu söyledi

Başlık ile birlikte haber girişleri/spotlar, haberin makro yapısının ifadesi olarak stratejik işlev gören haberin özetini oluşturur (van Dijk 1988a: 226). Haber girişleri ya da spotlar, çoğunlukla başlıklardan küçük, haber metninden daha büyük puntolarda yazılmakta ve başlıklara göre daha fazla bilgiyi içermektedir. Haber girişleri, başlıktan ana metne geçişte aracılık yapar, ana fikri sunar ve yeni ek bilgiler içerir. Her haberde spot kullanılmayabilir. Bu ana metnin kısa olmasından ya da editoryal bir tercihten kaynaklanabilmektedir. (Sungunay,2018)

Hürriyet gazetesinde metnin uzunluğuna göre kısa ve uzun haber girişleri kullanılmıştır. Haber girişleri haberin genel anlamının özeti niteliğindedir. O nedenle olumsuz anlamlı haberlerin girişleri de aynı paraleldedir. O nedenle aşağıda olumlu, olumsuz, nötr haberlerden örnekler paylaşılmıştır:

LİNK: *http://www.hurriyet.com.tr/dunya/sirp-parali-askerler-kirim-da-25956882*

BAŞLIK*:* *Sırp paralı askerler Kırım'da*

GİRİŞ*:*

KIRIM'da Rus kuşatması devam ederken Simferopol'den Bahçesaray, Sivastopol ve Yalta'ya giden yollarda asker yok ama kent girişlerinde Rus askerleri duruyor.

Haberde olumsuz ifadeler kullanılmamıştır. O yüzden olumlu bir haber olarak değerlendirilmiştir. Hürriyet gazetesi muhabirinin kendi izlenimlerine dayanarak hazırladığı bir haberdir. Metnin içeriğindeki detaylar eleştirellik katmaktadır. Ayrıca haber metninde muhabir kendi kendine bir muhasebe yürütmüştür. Haberin girişi de haber metnini özetler niteliktedir. Ayrıca muhabirin gezi günlüğü tutar gibi resmi

olmayan bir dil kullanılmış. Kullanılan dil, bana, kendisiyle fotoğraf çektiren Sırp askerlerini olumlama gayreti içinde olduğunu düşündürdü. Haber girişinde Sırp askerlerden bahsedilmemiştir. Başlık ve haber girişi birbirini tamamlar vaziyette kullanılmıştır.

LİNK: *http://www.hurriyet.com.tr/dunya/sirp-parali-askerler-kirim-da-25956882*

BAŞLIK: *Kırım'da neler oluyor?*

GİRİŞ:

Kırım… Kırım Tatarlarının anavatanı… Onların deyimiyle 'Vatan Kırım'. Pazar günü, 16 Mart 2014… Kırım'da referandum var. Referandumda halka iki soru sorulacak. Birinci soru "Kırım'ın Federasyon olarak Rusya Federasyonu'na katılmasını istiyor musunuz", ikinci soruda "Kırım'da 1992 yıl Anayasası'nın yeniden uygulanmasından yana mısınız?" olacak. 1992 Anayasası Kırım'ı Ukrayna Cumhuriyetine bağlı 'Özerk Cumhuriyet' olarak tanımlıyor. Rus asıllı Kırımlılar nüfusun yüzde 60'a yakınını oluşturduğu için de referandum sonucu belli: Kırım Rusya'ya bağlanacak.

Uzun bir haber olduğu için haberin girişi de uzun tutulmuştur. Uzun ve Kırım'ın ve Tatarların Türkiye için önemini anlatan bir haber. Haber girişinde kısa ve yüklemsiz cümleler kullanılmıştır. Metinde kullanılan olumsuz anlam girişin son cümlesinde hissettirilmiştir. Metnin geneline yayılan referandum karşıtı tutum ve kullanılan ifadeler nedeniyle de saldırgan olarak da değerlendirilmiştir.

LİNK : *http://www.hurriyet.com.tr/dunya/abd-disisleri-bakani-kerry-ukraynaya-gidecek-259276344*

BAŞLIK: *ABD Dışişleri Bakanı Kerry, Ukrayna'ya gidecek*

GİRİŞ:

ABD Dışişleri Bakanı John Kerry, Ukrayna'ya gidecek.Kerry, Kiev ziyaretinde, "ABD'nin, Ukrayna'nın egemenlik, bağımsızlık ve toprak bütünlüğü ile dışarıdan bir müdahale veya provakasyon olmadan Ukrayna halkının kendi geleceklerini belirleme hakkına yönelik güçlü desteğini teyit edecek"

Haberde herhangi bir değerlendirmeye yer verilmemiş, olumsuz ifadeler de kullanılmamıştır. Nesnel bir ifade ile Kerry'nin açıklamaları aktarılmıştır. Olumlu veya olumsuz kategorilerine alamadığımız için haberi nötr olarak değerlendirdik. Haberin girişinde de kısaca habere konu kısım ve Kerry'nin açıklamalarının en önemli noktası verilmiştir.

Haberlerde fotoğraf seçimleri genel olarak metinle anlam bütünlüğünü sağlamaya yöneliktir. Durum haberlerinde konuyla ilgili bir fotoğraf karesi tercih edilirken, bir siyasinin açıklamasına yönelik haberlerde de o kişinin fotoğrafı kullanılmıştır. Analiz haberlerde metnin anlamını destekleyen fotoğraflar tercih edilirken diplomasi haberlerinde de ilgili görüşmelerden dikkat çeken fotoğraflar yer almıştır. Bazı haberlerde de fotoğraf kullanılmamıştır. Bu durum konuyla ilgili fotoğraf olmaması veya editoryal tercih olarak açıklanabilir.

Aşağıda durum, açıklama, analiz ve diplomasi olarak kategorize edilen haberlerden örnekler paylaşılmıştır:

***LİNK**: http://www.hurriyet.com.tr/dunya/abd-disisleri-bakani-kerry-ukraynaya-gidecek-259276344*

***BAŞLIK** : Rusya Kırım'daki kontrolünü sıkılaştırıyor*

GİRİŞ:

Rusya, Batı ülkelerinin geri çekilme çağrılarına karşın Kırım'daki askeri kontrolünü sıkılaştırıyor.

BBC Türkçe kaynaklı haberde Kırım'da kontrol sağlayan yüzü maskeli asker fotoğrafı kullanılmıştır. Söz konusu askerlerin Rus askeri olduğu iddia edilmektedir. Ancak Rusya bu askerlerin Rus askeri olmadığını savunmaktadır.

LİNK: *http://www.hurriyet.com.tr/dunya/kerry-kirim-referandumunu-tanimayacagiz-26009634*

BAŞLIK: *Kerry: Kırım referandumunu tanımayacağız*

GİRİŞ:

Londra'da Rus mevkidaşıyla görüştükten sonra basın toplantısı düzenleyen ABD Dışişleri Bakanı John Kerry, Kırım'da Pazar günü yapılacak referandumun sonucunu tanımayacaklarını söyledi.

Anadolu Ajansı kaynaklı haberde ABD Dışişleri Bakanı John Kerry'nin referandumu tanımayacaklarını belirten ve olumsuz öğeler içeren haberde Kerry'nin

düşünceli göründüğü ve başını kaşıdığı bir fotoğraf paylaşılmıştır. İfade olarak da Kerry'nin olumsuz göründüğü bir fotoğrafın tercih edilmesi dikkat çekicidir.

LİNK *:http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/vanalarin-sessizligi-25956085*

BAŞLIK: *Vanaların sessizliği*

GİRİŞ:

Doğalgaz tüketiminin yüzde 40'ını Rusya'dan sağlayan Avrupa Birliği (AB), Kırım krizine yeterince ses çıkaramamakla eleştiriliyor. Bir taraftan Avrupa'da 'Vanalar kesilir mi' korkusu yaşanırken, Avrupa Parlamentosu Üyesi Vittorio Prodi, "Ukrayna krizi bizim için sadece enerji güvenliği sorunu değil, bağımsızlık sorunudur" diyor.

Hürriyet'in muhabirlerinden biri tarafından hazırlanan analiz haber Kırım krizi yaşanırken Avrupa buna yeterince ses çıkarmamakla suçlanıyor ve buna gerekçe olarak Rusya tarafından doğalgaz kesileceği korkusu gösteriliyor. Doğalgaz vanası kapayan işçi fotoğrafı bu haber metni tamamlayıcı unsur olarak kullanılmıştır.

LİNK: *http://www.hurriyet.com.tr/dunya/romada-abd-rusya-bulusmasi-25955802*

BAŞLIK: *Roma'da ABD-Rusya buluşması*

GİRİŞ:

Uluslararası Libya Konferansı'na katılmak üzere Roma'da bulunan Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Dışişleri Bakanı John Kerry, Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov ile görüştü.

Haberde Roma'da görüşen Rus Dışişleri Bakanı Lavrov(solda) ve Amerikan Dışişleri Bakanı Kerry'nin (sağda) konuşmalarından bir kare kullanılmıştır. Haberi anlatır niteliktedir.

5.1.1.1.1.2. Şematik Yapı İncelemesi

Şematik yapı incelemesinde durum ve yorum şeklinde iki ayrı bölüm olarak haber metinleri incelenmektedir. Önce haber metni ile olayın ne olduğu ortaya koyulur ardından ardalan ve bağlam bilgisi verilir; sonra da yorum ve değerlendirme yapılır.O kısımda da haber kaynakları ve tarafların düşünceleri ortaya konulur. (van Dijk, 1991: 114) Durum, haberde işlenen olayı ortaya koyar, haber metninde olayın nasıl ele alındığı paylaşılır, olayların daha kolay anlaşılmasını sağlar.

Haber metinlerini birden fazla kategoriye ayırdık: Olumlu/ Olumsuz/Eleştirel Olumlu/Saldırgan Olumsuz bunlardan biri. Kullanılan ifadelere, metinden çıkan anlama göre bu ayrımı gerçekleştirdik.

LİNK: *http://www.hurriyet.com.tr/dunya/kirim-tatarlari-bm-baris-gucu-talep-etti-25966607*

BAŞLIK: *Kırım Tatarları BM Barış Gücü talep etti*

GİRİŞ:

Ukrayna'ya bağlı Kırım Özerk Cumhuriyeti parlamentosunda Rusya'ya katılma kararı alınmasından sonra Kırım Tatarları, bölgede bir iç savaş tehlikesinin ciddi boyuta ulaştığını vurgulayarak BM Barış Gücü talep etti.

METİN:

Kırım Tatarları BM, AB, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) ile İslam İşbirliği Teşkilatı'na (İİT) Kırım'a acil Barış Gücü gönderilmesi için müracaat edilmesi çağrısı yaptı. Ankara'daki Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği Genel Merkezi'nden yapılan duyuruya göre çağrıda özetle şöyle denildi:

"Kırım Parlamentosu kendi içinde akıl dışı bir hukuksuzluk sergilemektedir. Kırım'da durum çok kritiktir ve her geçen gün daha kötüye gitmektedir. Rusya Federasyonu ordusu desteğini alan Rusya yanlısı grupların Kırım'ın barışsever sakinlerine saldırıları artmaktadır. Kırım'da kan dökülmesi an meselesidir. Bu nedenle Ukrayna'nın toprak bütünlüğünü korumak ve Kırım'da kan dökülmesinin önüne geçmek için BM Barış Gücü'nün derhal Kırım'a gelmesi hayati bir zorunluluktur. Bu itibarla, teşkilatlarınız, üyeleriniz ve kamuoyu ile birlikte ivedilikle BM'ye, AB'ye, AGİT'e ve İİT'ye Kırım'a Barış Gücü askerleri göndermeleri konusunda acil müracaatlar yapılmasını rica ederiz."

Kırım Tatarları, uluslararası boyutta başlattığı bu kampanya için teşkilatlarına bir başvuru mektubu ile Rusya Büyükelçiliklerine gönderilecek kınama yazılarının birer örneğini de iletti.

ÖZEL TEMSİLCİ DÖNDÜ

Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun özel temsilcisi olarak Ukrayna'ya giden Türkiye'nin eski Kiev Büyükelçisi Mehmet Samsar da temaslarını tamamlayarak önceki gece Ankara'ya döndü. Kırım'daki gelişmelerle ilgili kısa süre içinde bir rapor hazırlayacak olan Samsar, temaslarında Kırım Tatarlarına itidal içinde davranmalarını ve Kırım'ı boşaltmamalarını tavsiye etti. Tatarlar da Türkiye'den ekonomik ağırlıklı her türlü insani yardımı beklediklerini söylediler. Samsar, Ukraynalı yetkililere de ülkedeki herkesi kapsayıcı bir politika izlemeleri gerektiği mesajını verdi. Samsar'ın hazırlayacağı rapor doğrultusunda Türkiye'nin Ukrayna ve Kırım Tatarlarına yönelik yardım programı netleşecek.

Yukarıdaki haber, içerdiği ifadeler ve anlamı nedeniyle olumsuz olarak değerlendirilmiştir. Olumsuz kelimelerin altı çizilmiştir. Aynı zamanda anlatımda değerlendirmelere yer verilmediği ve açıklamayı aktarmaya yönelik bir haber olduğu için nesnel olarak değerlendirilmiştir. Aynı zamanda da durum haberinden ziyade bir açıklamayı aktardığı için "açıklama haberi" olarak nitelendirilmiştir. Ayrıca bir alt başlık ile birlikte özel temsilci olarak Ukrayna'ya giden Mehmet Samsar'ın dönmesi de aktarılmıştır haberde.

LİNK: *http://www.hurriyet.com.tr/gundem/rusya-simdi-de-bu-savciyla-gundeme-geldi-26054983*

BAŞLIK: *Rusya şimdi de bu savcıyla gündeme geldi!*

GİRİŞ:

Daha önce ABD'de yakalanan sarışın casusla magazin medyasına epeyce konu olan Rusya şimdi de Kırım'a atanan 33 yaşındaki sarışın baş savcı ile gündeme geldi.

METİN:

Kırım'ı resmen Rusya'ya bağlayacak anlaşmayı imzalayan Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Kırım'da Baş Savcılık görevine de güzelliğiyle tanının 33 yaşındaki avukat Natalia Poklonskaya'yı atadı.

Ukrayna'daki protesto gösterilerine ve hükümet değişimine şiddetle muhalefet eden ve Rusya yanlısı olarak tanınan Poklonskaya daha önce Ukrayna Başyargıçlık Dairesi'nde avukat olarak çalışmaktaydı.

Natalia Poklonskaya'nın baş savcı olmasından sonra internet sarışın hukukçunun özel yaşamına dair fotoğraflarıyla dolup taşmaya başladı.

Yukarıdaki haber de olumlu eleştirel kategorisinde değerlendirdiğimiz bir durum haberidir. Aynı zamanda da taraflı bir dille kaleme alınmıştır. Metinde genel anlamda olumsuz bir ifade bulunmamaktadır. Ancak başlıkta kullanılan "şimdi de bu savcıyla gündeme geldi" sözcükleri dikkati çekmektedir. Metinde atanan savcının güzelliğine ve sarışın olmasına vurgu yapılması da eleştirel olarak bizi metni eleştirel olarak ele almaya yönlendirilmiştir. Ayrıca metnin son cümlesindeki "sonra internet sarışın

hukukçunun özel yaşamına dair fotoğraflarıyla dolup taşmaya başladı.” ifadeleri de metne farklı anlam yüklemeye yönelik kullanılmıştır.

LİNK: *http://www.hurriyet.com.tr/dunya/kirim-parlamentosundan-rusyaya-baglanma-karari-25951166*

BAŞLIK: *Kırım parlamentosundan Rusya'ya bağlanma kararı*

GİRİŞ:

Ukrayna'ya bağlı Kırım Ozerk Cumhuriyeti'nde, parlamento Rusya'ya katılma kararı aldı. Nihai karar, 16 Mart'taki referandumda verilecek.

METİN:

Ezici çoğunluğu Rus kökenli vekillerden oluşan parlamentodaki oturuma 100 üyeden 86'sı katıldı. Sekiz vekilin çekimser kaldığı oylamadan çıkan 78 'evet' oyuyla, Rusya'ya bağlanma teklifi kabul edildi. Kararın bağlayıcılığı bulunmuyor ancak Kırım parlamentosunun eğilimini yansıtması ve Rusya'ya bağlanma konusunda Moskova'ya yeşil ışık yakması açısından önem taşıyor.

REFERANDUM ÖNE ÇEKİLDİ

Kırım'da Rusya yanlısı hükümet ise bölgenin kaderini belirleyecek referandumun 30 Mart'tan 16 Mart'a alındığını açıkladı.

RIA ajansının aktardığına göre; Kırım Başbakan Yardımcısı Rüstem Temirgaliyev, referandumda halka, Kırım'ın Ukrayna'nın parçası olarak mı kalmasını, yoksa Rusya Federasyonu'na mı bağlanmak istediklerinin sorulacağını söyledi.Temigaliyev, "İlk soru 'Kırım'ın Rusya Federasyonu'na katılmasından yana mısınız?', ikincisi ise, '1992 Anayasası'nın yenilenmesinden yana mısınız?' olacak" dedi. 1992 Anayasası, Kırım'ı Ukrayna'nın parçası olarak kabul ediyor.

Kiev'de iktidara gelen yeni yönetim, Kırım'da yapılacak referandumu tanımayacaklarını açıklamıştı. Kırım'da nüfusun yaklaşık yüzde 15 oluşturan Kırım Tatarları ise referandumun, özerk bölgenin Rusya'ya bağlanması için araç olarak kullanılması durumunda isyan bayrağı çekeceklerini duyurmuştu.

"NE DEMOKRATIK NE DE MEŞRU"

Kırım parlamentosunda alınan karar Batı'da tepkilere neden oldu. Avrupa Parlamentosu Sosyalist Grup Başkanı Hannes Swoboda, Kırım'dan gelen bu haber üzerine Twitter'dan yazdığı mesajda, "Rus işgali altındaki Kırım Parlamentosu'nun Rusya'ya bağlanma kararı alması ne demokratik ne de meşrudur" diye tepkisini gösterdi.

Nüfusunun yaklaşık yüzde 60'ı Rus olan Kırım'ın kontrolü, Ukrayna'daki iktidar değişikliğinin ardından fiilen Rus askeri güçlerinin eline geçmişti.

PUTİN GÜVENLİK KONSEYİ'Nİ TOPLADI

Gelişmeler üzerine Milli Güvenlik Konseyi'ni toplayan Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, kurmaylarıyla Kırım parlamentosunun aldığı bağlanma kararını ve Ukrayna'daki son durumu ele aldı.

BRÜKSEL'DE UKRAYNA ZİRVESİ

AB devlet ve hükümet başkanları, Ukrayna'daki gelişmeleri ve Rusya'ya karşı devreye sokulabilecek önlemleri ele almak üzere olağanüstü toplandı.

NATO'nun dün aldığı "tepki kararlarının" ardından bugün de AB liderleri, son dönemde ilişkilerin zaten gergin olduğu, Ukrayna'daki gelişmeler nedeniyle de bu gerginliğin en üst seviyeye çıktığı, Rusya'ya karşı devreye sokulabilecek "önlemleri" ele almak için olağanüstü nitelikli bir zirvede bir araya geldi.

Üye ülkeler arasında Rusya'ya yaptırım uygulama konusunda tam bir görüş birliği olmaması nedeniyle, "uyarı dozu yüksek, yaptırım boyutu düşük" bir dizi kararın çıkma olasılığının yüksek olduğuna dikkat çekiliyor.

Yukarıdaki haber de olumsuz saldırgan olarak ele aldığımız bir durum haberidir. Özellikle tepkilerde referanduma ve Rusya'ya karşı duruş belirtilmiş, Kırım Tatarlarının aldığı tutum belirtilirken "isyan bayrağı çekeceklerini duyurmuştu." ifadelerinin kullanılması bu şekilde nitelendirmemizin açık bir kanıtıdır.

LİNK: *http://www.hurriyet.com.tr/dunya/umariz-geri-donecekler-26008365*

BAŞLIK: *'Umarız geri dönecekler'*

GİRİŞ:

ABD Dışişleri Bakanı John Kerry ile Rus mevkidaşı Sergey Lavrov, İngiltere'nin başkenti Londra'da Ukrayna'daki krizi ve Kırım'da Pazar günü yapılması planlanan referandumu ele aldı.

***METİN**:*

Kerry, ABD'nin Londra Büyükelçiliği rezidansındaki görüşmeden önce yaptığı açıklamada, Lavrov ile konuşulacak çok şey olduğunu ifade ederek, "Aramızdaki farklılıkları gidermek ve ilerleyebilmek için bu fırsatı sabırsızlıkla bekliyorum" dedi.

Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov ise, "İçinde bulunduğumuz durum, zor bir durum. Birçok olay oldu ve çok zaman kaybedildi. Dolayısıyla şimdi neler yapılabileceğini düşünmemiz lazım" diye konuştu.

Kerry ve Lavrov'un görüşme öncesi gazetecilere poz verirken çekilen bu fotoğrafı ise sosyal medyada espri konusu oldu. Lavrov'un öfkeli, Kerry'nin ise üzgün ve dalgın göründüğü fotoğrafla ilgili, "İşler gibi duygular da çok karışık" yorumu yapıldı.

İki bakan rezidansın bahçesindeki koyu sohbet sırasında zaman zaman gözen kaybolunca, ortaya ilginç kareler çıktı.

Rus devletine bağlı Russia Today'in Twitter hesabından ise bu tweet'in üzerine "Biz de öyle umuyoruz" yorumu yapıldı.

Rus Dışişleri'nin hesabından daha sonra ise "Ara sona erdi. Maç devam ediyor" diye tweet atılarak, bu fotoğraf paylaşıldı.

Yukarıda bir diplomasi haberini ele aldık. Genel olarak twitter iletilerine dayandırılarak yapılmış bir haber aynı zamanda. Hem ABD Dışişleri Bakanlığı hem de Rus Dışişleri Bakanlığının attıkları tweetleri eşit şekilde paylaşılmıştır haberde. Ancak bir eleştiri olarak şunu da belirtmek gerekir: Metinde bahsedilen fotoğraflar haberde kullanılmamıştır. Tweetlerin işleniş biçimi bizi haberi eleştirel olarak ele almaya itmiştir. Çünkü haberde değerlendirmelere de yer verilmiştir. Haberde sıfatların da yardımıyla samimi bir dil oluşturulmuştur ancak belli bir tarafa yönelik söylem ve olumlu ya da olumsuz olarak değerlendiremeyip nötr olarak ele aldık. Ayrıca bu haber ele aldığımız konu açısından da uluslararası ilişkilerde yeni medyanın ne kadar yaygın kullanıldığının bir kanıtı olarak karşımıza çıkıyor.

Şematik incelemenin ikinci ayağı da ardalan ve bağlam bilgisi olarak ele alınmaktadır ve olayların ve siyasi tarafına işaret etmektedir (van Dijk,1991:115). Haber metinlerinde yer alan unsurlar, haberin üretim sürecindeki arka plan yani bağlam

çerçevesinde yer almaktadır. Ardalan ve bağlam bilgilerine, çoğu haber metinlerinde yeterince yer verilmemekte ya da hiç değinilmemektedir. Ancak Kırım krizine yönelik haberlerde ardalan ve bağlam bilgisine rastlıyoruz. Zira haberlerin kendileri birer politik çekişme konusudur. Aşağıda bu haberin bazıları sıralanmıştır.

LİNK: *http://www.hurriyet.com.tr/dunya/yeni-soguk-savas-25927906*

BAŞLIK: *Yeni Soğuk Savaş*

GİRİŞ:

Rusya ve Batı, Soğuk Savaş'tan sonraki en ciddi krizi yaşıyor. Rusya'nın önceki gün Kırım'daki Rusları koruma gerekçesiyle Ukrayna'ya asker gönderme kararı almasının ardından ABD Başkanı Obama Putin'le 90 dakika telefonda konuştu, ancak Rus lideri geri çekilmeye ikna edemedi. Dünyadan Rusya'ya tepkiler yağmaya devam ediyor. Putin yönetimi, Kırım bölgesine asker sevkiyatını hızlandırırken Ukrayna da seferberlik ilan etti.

METİN:

UKRAYNA'da Batı yanlılarının yönetimi ele geçirmesinin ardından Rusya'nın asker gönderme kararı, ülkeyi savaşın eşiğine getirdi. Kırım'da tansiyonun hızla yükselmesi üzerine ABD Başkanı Barack Obama, önceki akşam Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'i telefonla arayarak 90 dakika boyunca Rus lideri askerleri geri çekmeye ikna etmeye çalıştı. Siyasi uzmanlara göre iki ülke liderleri arasında Soğuk Savaş sonrası yaşanan en uzun görüşmelerden biri olan konuşmada Obama, Rusya'nın Ukrayna'nın egemenliği ve toprak bütünlüğünü ihlalinden duyduğu kaygıyı dile getirdi.Beyaz Saray açıklamasına göre, Obama, Putin'i Kırım'daki işgalin devam etmesi halinde Rusya'nın uluslararası toplumdan izole olabileceği konusunda uyardı ve ABD'nin haziran ayında Soçi'de yapılacak G-8 toplantısına katılımını askıya alacağını söyledi. Putin ise Rusya'nın Ukrayna'daki Rusların haklarını korumak için elinden geleni yapacağını ve Kiev yönetimi içinde aşırı milliyetçi unsurlar olduğunu söyledi. Putin dün görüştüğü Alman Başbakanı Angela Merkel'e de "Biz duruma uygun davranıyoruz. Ukrayna'daki Rusları korumalıyız" dedi.

NATO Genel Sekreteri Rasmussen, "Rusya BM tüzüğünün ana maddelerini çiğnemiştir" dedi. Kanada, Moskova Büyükelçisi'ni geri çağırdı. Davutoğlu hem yeni yönetimi hem de Batı'yı uyardı. Kiev'de halk, "Bizi kurtarın" yazılı dövizlerle ABD Büyükelçiliği yakınlarında toplandı.

KİEV: BU BİR SAVAŞ İLANI

Rusya, Rus yanlılarının kontrolüne geçen Kırım Özerk bölgesine asker sevkıyatını hızlandırdı. Kiev'deki hükümet ise savaşa hazır olduğunu belirterek seferberlik ilan etti. Ukrayna Savunma Bakanlığı tüm yedek askerleri silah altına alma kararı aldı. Geçici Devlet Başkanı Aleksander Turçinov, hava sahasının sivil olmayan tüm uçuşlara kapatılması emri verdi. Başbakan Yatsenyuk, "Rusya ülkemize savaş açtı ve karşılığını alacak" dedi.

Öte yandan Kırım'daki Rusya yanlısı hükümet dün Tatar azınlığı yanına çekme girişiminde bulundu. Kırım Parlamentosu'nun yeni Başkanı Vladimir Konstantinov, "Bölgenin geleceğiyle ilgili 30 Mart'ta yapılacak referandumdan sonra kabul edilecek yeni anayasada Tatar azınlığa şimdiye kadar görülmemiş haklar tanımaya hazırız. Kırım'ın kaderini burada yaşayan halk belirlemeli. Kiev değil" dedi.

KRİZE GİDEN YOL

-Kasım 2013: Yanukoviç hükümeti, Rusya ile anlaşmaları tehlikeye atmamak için AB'yle Ortaklık Anlaşması'nı reddetti.
-AB yanlıları sokağa döküldü.
-20 Şubat: Göstericilere müdahale edildi. En az 70 kişi öldü.
-21 Şubat: Göstericiler Maidan'ı terk etmedi. Yanukoviç Kiev'i terk etti. Muhalefet yönetimi ele geçirdi.
-27 Şubat: Özerk Kırım'da Rusya yanlıları ayaklandı.
-1 Mart: Putin, Ukrayna'ya asker gönderme kararı aldı.

Hürriyet'in Rusya ve Ukrayna muhabirleri tarafından hazırlanmış bir durum haberidir ancak analiz şeklinde yazılmış bir haberdir. Uzun bir haber olduğu için metnin hepsini paylaşmak yerine belirli bir kısmı alınmıştır. Haberde Kırım krizinde son durum çok taraflı olarak alt başlıklar halinde anlatılmıştır. Sonunda ayrıca yakın geçmişe ait bir ardalan ve bağlam bilgisi paylaşılması haberi daha açıklayıcı hale getirmiştir. Metinde de olayların ve açıklamaların birbiriyle ilişkilerine dair bilgiler yer almaktadır. Metinde Kırım'daki son durum aktarılırken Kırım'da Ukrayna ordusunun fazla askeri gücü

olmadığına buna karşılık Rusya'nın Karadeniz'deki en büyük deniz filosunun bulunduğunun ifade edilmesi bunu kanıtlamaktadır.

LİNK: *http://www.hurriyet.com.tr/dunya/kirim-ukraynali-komutani-serbest-birakti-26045605*

BAŞLIK: *Kırım, Ukraynalı komutanı serbest bıraktı*

GİRİŞ:

Rusya'nın kontrolündeki Kırım'da gözaltına alınan Ukrayna Deniz Kuvvetleri Komutanı Sergey Gayduk'un serbest bırakıldığı açıklandı.

METİN:

Ukrayna Cumhurbaşkanlığı sitesinden yapılan açıklamada, dün Sivastopol'daki Ukrayna üssünde gözaltına alınan Amiral Gayduk'la birlikte diğer rehinelerin de serbest bırakıldığı belirtildi.

Reuters'ın haberine göre; Ukrayna ordu sözcüsü, Gayduk'un Rus olduğu tahmin edilen özel askeri güçler tarafından donanma üssünden çıkarıldığını söyledi.

Rehinelerin Rusya Savunma Bakanı Sergey Şoygu'nun Kırım'daki yetkililere verdiği talimat üzerine bırakıldığı bildirildi.

Ukrayna'nın geçici Cumhurbaşkanı Aleksandr Turçinov, Gayduk dahil tüm rehinelerin serbest bırakılmaması halinde Kiev yönetiminin harekete geçeceğini belirtmişti. Turçinov dün yaptığı açıklamada, Gayduk'un TSİ 21.00'a kadar salıverilmemesi durumunda Ukrayna'nın da gerekli adımları atacağını söyleyerek, Rusya'ya ültimatom vermişti.

Gayduk'un gözaltına alındığı üs baskınını, kendilerini Kırım yerel savunma gücü olarak tanımlayan silahlı kişilerin yaptığı bildirilmişti. Ancak Turçinov, bu kişilerin Rus askeri olduğunu iddia etmişti. Baskının ardından Ukrayna, Kırım'daki askerlerini tahliye etmeye başladığını açıklamıştı.

Yukarıdaki haberde Amiral Gayduk ve diğer rehinelerin serbest bırakıldığı anlatılan metnin sonunda olayın başlangıcı da aktarılmıştır. Haberde nesnel bir anlatım kullanılmıştır.

Ele alınan haberlerin 30'u muhabir tarafında yapılmıştır. 13 haberin kaynağı ise hürriyet.com.tr olarak belirtilmiştir. Haberler ajanslardan alınarak da hazırlanmıştır.

Yerli ajanslardan AA, DHA ve CHA'dan toplam 13 haber alınmıştır. Yabancı ajanslar Reuters ve Ria Novosti ise birer haberde kaynak olarak gösterilmiştir.

Olay Taraflarının Değerlendirmeleri:

LİNK: *http://www.hurriyet.com.tr/dunya/abd-ve-abden-kirim-yaptirimlari-26026541*

BAŞLIK: *ABD ve AB'den 'Kırım' yaptırımları*

GİRİŞ:

ABD Başkanı Barack Obama, aralarında Rusya lideri Vladimir Putin'in iki yardımcısı, Başbakan Yardımcısı Dmitry Rogozin ve Ukrayna eski Devlet Başkanı Viktor Yanukoviç'in de bulunduğu 11 kişi hakkında, Rusya'nın Kırım'a asker çıkarmasından sorumlu oldukları gerekçesiyle yaptırım kararı aldı. Brüksel'de toplanan Avrupa Birliği (AB) dışişleri bakanları da Ukrayna'daki, özellikle de Kırım'daki gelişmeler bağlamında 21 kişiye yaptırım uygulama kararı aldı. Daha önce Batılı ülkelerle Twitter' koyduğu ayı fotoğrafıyla dalga geçen Rogozin, bu kez doğrudan Obama'ya seslendi.

Haberde Rusya Başbakan Yardımcısı Rogozin, ABD Başkanı Obama ve AB açıklamalarına yer verilmiştir. Haberde iki tarafın da açıklamalarına yer verilmesi dikkat çekicidir. Eleştirel bir dille ele alınan haberde tarafların açıklamalarına yer verilerek anam zenginleştirmesi yapılmıştır.

LİNK: *http://www.hurriyet.com.tr/dunya/yeni-soguk-savas-25927906*

BAŞLIK: *Yeni Soğuk Savaş*

GİRİŞ:

Rusya ve Batı, Soğuk Savaş'tan sonraki en ciddi krizi yaşıyor. Rusya'nın önceki gün Kırım'daki Rusları koruma gerekçesiyle Ukrayna'ya asker gönderme kararı almasının ardından ABD Başkanı Obama Putin'le 90 dakika telefonda konuştu, ancak Rus lideri geri çekilmeye ikna edemedi. Dünyadan Rusya'ya tepkiler yağmaya devam ediyor. Putin yönetimi, Kırım bölgesine asker sevkiyatını hızlandırırken Ukrayna da seferberlik ilan etti.

Haberde Obama-Putin görüşmesi, NATO Genel Sekreteri Rasmussen, Ukrayna Geçici Devlet Başkanı Aleksander Turçinov, Ukrayna Başbakanı Yatsenyuk,

Ukrayna'nın BM Daimi Temsilcisi Sergeyev, Rus temsilci Vitali Çurkin, ABD Dışişleri Bakanı John Kerry, Kırım Parlamentosu'nun yeni Başkanı Vladimir Konstantinov'un açıklamaları yer almış, Kırım krizi çok boyutlu olarak ele alınmıştır. Haberin metni uzundur ve alt başlıklara bölünerek krizin her yönü aktarılmıştır. Haberi hem durum hem de analiz olarak ele aldık. Açıklamaların yanında değerlendirmelere de yer verilmiştir.

5.1.1.1.2. Mikro Yapı Çözümlemesi

5.1.1.1.2.1. Sentaktik Çözümleme

Hürriyet haber sitesinin olayla ilgili haber metinleri incelendiğinde etken cümleler kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, cümledeki öznelerin eylemlerindeki kararlılığa işaret etmektedir (Özer, 2011: 94). Haberler genel olarak muhabir tarafından hazırlandığı için haber birinci ağızdan aktarılmıştır. Cümleler arasında anlam bağlantısına önem verilmiştir. Farklı olaylara veya farklı kişilerin açıklamalarına geçirilirken alt başlıklarla olay örgüsü bozulmadan metinde bütünlük sağlanmıştır.

Aşağıdaki haberde örneklerle aktarılmıştır:

LİNK: *http://www.hurriyet.com.tr/dunya/kirimdaki-referandumdan-ilk-resmi-sonuclar-26018197*

BAŞLIK: *Kırım'daki referandumdan ilk resmi sonuçlar*

METİN:

Sonuçlarla ilgili ilk resmi açıklama referandum komisyonu başkanı Mihaylo Malişev'den geldi.

AFP'nin haberine göre, Manişev oylamaya katılanların yüzde 95.5'inin Rusya'yla birleşmesi, yüzde 3.5'unun ise daha geniş haklarla Ukrayna'ya bağlı kalınması yönünde oy verdiğini söyledi. Malişev, oyların yüzde birininse geçersiz olduğunu belirtti.

Rus devletine bağlı RIA Novosti haber ajansı daha önce, sandık çıkış anketlerine göre, Kırım'ın Rusya'ya katılmasına 'evet' diyenlerin oranının yüzde 93 olduğunu duyurmuştu.

Kırım Özerk Cumhuriyeti'nde düzenlenen referandumda oy verme işlemi sona erdi. Kırım halkının referandumla Rusya'ya bağlanma ya da özerk bir cumhuriyet olarak Ukrayna'nın parçası olarak kalma arasında seçim yaptığı referanduma katılım oranı son olarak yüzde 80 olarak açıklandı.

KREMLİN: MOSKOVA'NIN POLİTİKASI DEĞİŞMEZ

Öte yandan Kremlin sözcüsü Dmitri Peskov, Rusya'nın dış politikasını G8 üyesi ülkelerin açıklamalarına göre değiştirmeyeceğini söyledi. Komsomolskaya Pravda'ya açıklamada bulunan Peskov, G8 ülkelerinden gelen sert açıklamaları değerlendirdi ve Rusya'nın düzenli bir şekilde bu ülkelerle çalışmalarını sürdürdüğünü belirtti. Rusya'nın bu ülkelere yönelik sert bir açıklama yapıp yapmayacağı sorusuna yanıt veren Kremlin sözcüsü, "Biz bunlardan üzüntü duyuyoruz?" dedi. Ukrayna konusunda Batılı ülkelerle yaşanan sorunlar nedeni ile Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in yurt dışı ziyaretlerinde herhangi bir değişiklik planlamadıklarını ifade eden Peskov, "Herhangi bir değişiklik olmadı. Her şey yolunda devam ediyor." bilgisini verdi.

ABD: RUSYA BEDELİNİ ÖDEYECEKTİR

Kırım Özerk Cumhuriyeti'ndeki referandum sonucuna ABD'den ilk tepki geldi. Beyaz Saray Sözcüsü Jay Carney tarafından yapılan açıklamada, Rusya'nın "gözdağı ve tehditleri" altında yapılan referandumun sonuçlarının ABD tarafından reddedildiği belirtildi. Carney, Ukrayna anayasasına aykırı olduğunu belirttiği referandumun sonuçlarının uluslararası toplum tarafından da tanınmayacağını ifade etti. Rusya'nın eylemlerini "tehlikeli ve istikrar bozucu" olarak niteleyen Beyaz Saray Sözcüsü, "ABD ve müttefiklerinin açıkça belirttiği gibi, askeri müdahale ve uluslararası hukukun ihlali, Rusya'ya giderek artan bedeller getirecektir. Bu sadece ABD ve müttefiklerinin alacağı önlemlerin değil, Rusya'nın kendi istikrar bozucu eylemlerinin doğrudan sonucu olarak tezahür edecektir" dedi.

TÜRKİYE'NİN TUTUMU NET

Kırım'da gelişmeleri yakından takip eden Ankara da referandum sonucuyla ilgili politikasını belirledi. Kırım Özerk Cumhuriyeti Rusya'ya bağlanma kararı alırsa, Ankara bunu kabul etmeyecek. Referandum sonucunun tanınmamasında ABD ve AB ile aynı tutumu takınan Türkiye, Batı'nın Rusya'ya yaptırım uygulamasına ise sıcak bakmıyor. Bunun nedeni ise Türkiye'nin Rusya ile enerji ve ticaret alanında sıkı işbirliğinin bulunması.

Yukarıdaki haberde etkin cümleler dikkati çekmektedir. Farklı ülkelerden liderlerin açıklamaları alt başlıklarla bölünerek verilmiş ve açıklamalar aktarma olarak verilmiştir. Bazı açıklamaların alındığı farklı ajanslara da metin içinde yer verilmiştir.

5.1.1.1.2.2. Bölgesel Uyum

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir. Haberlerde hikayeleştirmeye sıklıkla başvurulmuştur. Olay sırasına riayet edilmeye gayret gösterilmiştir. Cümleler ve bölümler anlamsal olarak birbirini tamamlamaktadır. Aşağıdaki haberde örnekler ortaya konmuştur. Haber metni çok uzun olduğu için kısaltılarak verilmiştir.

LİNK: *http://www.hurriyet.com.tr/dunya/kirim-bagimsizlik-ilan-edip-rusyaya-basvurdu-26022578*

BAŞLIK: *Kırım bağımsızlık ilan edip, Rusya'ya başvurdu*

METİN:

Kırım Özerk Cumhuriyeti'nde düzenlenen referandumun ardından toplanan Kırım parlamentosu, 'Bağımsız Kırım Cumhuriyeti'ni ilan ettiğini açıkladı. 85 milletvekiliyle toplanan parlamento, yayımladığı bağımsızlık deklarasyonunda, "Sivastopol'un özel statüye sahip olacağı bağımsız ve egemen Kırım devletini ilan ediyoruz" ifadesi kullanıldı.

HAVAİ FİŞEKLİ KUTLAMA

Dün akşam oylamanın ilk sonucunun açıklanmasıyla Kırım'ın başkenti Simferopol'ün en büyük meydanında toplanan halk, Rusya ve Kırım bayraklarını sallayarak sevinç gösterileri yaptı. Havai fişeklerin atıldığı meydanda Rusya bayraklarını taşıyanlardan biri olan Lucia Prokorovna (60), "İşgalden kurtulduk. Kırım Ukrayna'nın sırtındaki bir çuval patates gibiydi." Bir başka gösterici ise "Rusya'ya bağlanmamız iyi olacak. Rusya'nın ekonomisi daha iyi" dedi.

HER YOL MOSKOVA'YA

Referandum her koşulda Kırım'ın Rusya'ya bağlanmasının yolunu açıyordu. Çünkü diğer soru "1992 yılı Kırım Anayasası'nın yeniden yürürlüğe girmesi ve Kırım'ın kendi kaderini tayin hakkı korunarak Ukrayna'nın bir parçası olmasını istiyor musunuz" şeklindeydi.

PUTİN'DEN OBAMA'YA 'KIRIM' SAVUNMASI

Kırım'daki kritik referandumun ardından ABD Başkanı Barack Obama ile telefonda görüşen Rusya lideri Vladimir Putin, yapılan oylamanın uluslararası hukuk çerçevesinde meşru olduğunu söyledi.

Kremlin'den yapılan açıklamaya göre, telefon görüşmesi ABD'nin talebi üzerine gerçekleşti.

Açıklamada, "Vladimir Vladimiroviç Putin, Kiev'deki mevcut makamların, Rusça konuşan halk dahil sivilleri terörize eden ve durumu istikrarsızlaştıran aşırı milliyetçi ve radikal grupların ortaya koyduğu şiddeti durdurma konusundaki isteksizliğine ve yetersizliğine dikkat çekti" denildi.

Açıklamaya göre, Putin ayrıca, yaşanan şiddet olayları nedeniyle Ukrayna'nın tüm kesimlerine Avrupalı gözlemcilerin gönderilmesi gerektiğini belirtti.

Rusya'ya bağlanma referandumu istedi. Rusça konuşanların çoğunlukta olduğu ülkenin doğusundaki Donetsk şehrinde, dün şehir meydanında toplanan 4 bin kişilik Rusya yanlısı gösterici sanal referandum yaparak bağımsızlık ilan etti. Meydan girişine barikatlar kurularak Ukrayna İçişleri Bakanlığı araçlarının girişine izin verilmedi. Ülkenin en büyük ikinci kenti Harkov'da da, Rus yanlısı göstericiler 100 metrelik Rusya bayrağı açtı.

TÜRKİYE DE TANIMAYACAK

BAŞBAKAN Recep Tayyip Erdoğan Türkiye'nin Kırım'da yapılan referandumun tanınmayacağını açıkladı. Kırım Tatar Milli Meclisi eski Başkanı Ukrayna Milletvekili Mustafa Cemil Kırımoğlu ile İzmir'de yaptığı sürpriz görüşmede İzmir'de gerçekleşen bu sürpriz görüşmede Erdoğan, referandum sonucunu kabul edilemeyeceğinin açıklanacağını söyledi. Türkiye'nin gelişmelere tek taraflı olarak müdahale etmesinin mümkün olmadığını belirten Erdoğan "Türkiye batı dünyası ile birlikte Ukrayna'nın toprak bütünlüğünün korunmasını istiyor. Bu konuda Türkiye'nin de içinde bulunduğu NATO bir karar alırsa biz de elbette buna uyarız" dedi. Konuyu daha önceden Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'le de görüştüğünü belirten Başbakan Erdoğan Türkiye'nin Kırım Tatarlarının yanında

5.1.1.1.2.3. Sözcük Seçimleri

Hürriyet.com.tr haber sitesinde yer alan haberlerde olumsuz ifadeler sıklıkla kullanılmıştır. Haberler, Türkiye'nin politikasını yansıttığı için metinlerde kullanılan sözcüklere dikkat edilmiş, istenen anlam verilmek için gayret sarfedilmiştir.

LİNK:

http://www.hurriyet.com.tr/dunya/kirimda-ukraynaya-fuze-ve-askeri-birlik-soku-25943444

BAŞLIK: *Kırım'da Ukrayna'ya füze ve askeri birlik şoku*

GİRİŞ:

Rus birliklerinin Kırım Ozerk Cumhuriyeti'nde Ukrayna'ya ait iki füze savunma birimini kısmen ele geçirdiği bildirildi. Kırım Özerk Cumhuriyeti'nin Rusya yanlısı Başbakanı Sergey Aksinov ise 5 bin 500'den fazla Ukrayna askerinin Kırım saflarına geçtiğini duyurdu.

METİN:

AFP'nin haberine göre, Ukrayna Savunma Bakanlığı sözcüsü Volodymyr Bova, Sivastopol yakınlarındaki Fiolent Burnu'ndaki bir füze savunma biriminin daha kısmen Rus güçlerinin kontrolüne geçtiğini açıkladı. Bakanlık, üsteki füze deposunun kontrolünün ise halen Ukrayna'da olduğunu vurguladı.

Bakanlıktan bir başka sözcü Aleksi Mazepa da yine AFP'ye yaptığı açıklamada, Kırım'ın batı kıyısındaki Evpatorya üssünün kontrolünün kısmen Rus birliklerine geçtiğini söyledi. Mazepa, füze bulunmayan üsteki komuta merkezinin ise halen Ukrayna'nın kontrolünde olduğunu belirtti.

ANKARA'DAN KIRIM İSTİSNASI

Uğur ERGAN / ANKARA

Türkiye, Rusya'nın Kırım'daki askeri varlığını artırmasıyla başlayan gerilim nedeniyle bugün yapılan NATO-AB ortak toplantısında daha önce izin vermediği bir uygulamaya yeşil ışık yaktı.

...../...../...

Bir Kırım hükümet yetkilisi de, "Kırım'da konuşlu 34 Ukrayna askeri birliğinden 23'ü bizim saflarımıza geçti" dedi.

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Kırım'daki üslerdeki Ukraynalı askerleri kuşatanların Rus askeri değil, Kırım savunma birlikleri olduğunu iddia ediyor. Ukrayna ise bu birliklerin Rus özel kuvvetleri olduğunu savunuyor.

AGİT HEYETİNİ SOKMAMIŞLAR

Kırım'daki durumu yerinde incelemek için bölgeye gönderilen Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) askeri uzman heyetinin bölgeye alınmadığı bildirildi.

Litvanya parlamentosu oturumunda, 15 Avrupa ülkesinin temsilcilerinden oluşan AGİT gözlem heyetiyle ilgili son gelişmeleri aktaran Dışişleri Bakanı Linas Linkevicius, "AGİT heyetinin Kırım yönetimi tarafından yarımadaya alınmadığını öğrenmiş bulunuyoruz. Orada uluslararası örgütlerle temasa geçmeyi pek istemeyen spesifik bir idarenin bulunduğu anlaşılıyor" dedi.

TEKRAR UKRAYNA BAYRAĞI ASTILAR

Ukrayna'nın güneydoğusundaki Donetsk'te ise eylemciler, geçen hafta sonu Rusya yanlısı göstericiler tarafından ele geçirilen belediye binasına yeniden Ukrayna bayrağı astı.

Haberde askerlerin Rusya tarafına geçmesi Uktayna'ya şok olarak nitelenmiştir. Aslında bu örnek hem Türkiye'nin politikasının açıkça ortaya konduğunun hem de bunun metinde nasıl kullanıldığının kanıtıdır. Haberlerin genelinde aynı parallellikte negatif sözcükler tercih edilmiştir.

LİNK: *http://www.hurriyet.com.tr/gundem/putin-karsiti-spiker-canli-yayinda-istifa-etti-25950891*

BAŞLIK: *Putin karşıtı spiker canlı yayında istifa etti*

GİRİŞ:

Rusya'nın İngilizce yayın yapan uluslararası haber kanalı Russia Today'in (RT) ABD'li sunucusu canlı yayında istifa etti. Sunucu Liz Wahl, "Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in icraatlarını aklamaya çalışan kanalın artık bir parçası olamayacağını" söyledi.

METİN:

"Rusya'nın Kırım'a müdahalesi yanlıştır" diyen Liz Wahl, canlı yayında, Sovyet döneminde yaşadıkları baskıdan ötürü 1956 yılında Macaristan'dan ABD'ye göç eden bir aileden geldiğini anlattı. Wahl, "Amerikalı olmakla gurur duyuyorum ve doğru haber vermenin önemine inanıyorum. Bu yüzden de bugünkü yayının ardından istifa ediyorum" dedi.

Wahl, Rusya'nın Kırım'a müdahalesinin ardından Putin'i protesto eden ikinci RT sunucusu oldu. Geçtiğimiz Salı günü RT'in bir diğer ABD'li spikeri Abby Martin, canlı yayında Moskova'nın Ukrayna politikasını sert sözlerle eleştirmişti. Kremlin'in medya uzantısı olarak görülen kanalın Washington ofisinde hazırlanan "Breaking the Set" programının sunucusu Martin, yayını kapatırken "Ukrayna ve Rusya'nın askeri işgali hakkında kalbimden geçen düşünceleri söylemek istiyorum" diyerek görüşlerini dile getirmişti. Ancak Martin halen RT'deki görevine devam ediyor.

Yukarıdaki haber baştan sona olumsuz ifadelerle bezenmiş bir haberdir. Başlıktaki "Putin karşıtı" ifadesi bunun en önemli kanıtıdır. "Putin'in icraatlarını aklamaya çalışan kanalın artık bir parçası olamayacağını" da kullanılan sözcükler de özellikle alıntılanmıştır.

5.1.1.1.2.4. Haber Retoriği

Hürriyet haberlerin çoğunluğunu bölgedeki muhabirleri aracılığı ile hazırlamıştır. Nerdun Hacıoğlu yıllardır Moskova'da ikamet eden ve bölge dengelerini iyi bilen bir gazetecidir. Analiz olarak değerlendirilen haberlerin çoğunluğunu o

hazırlamıştır. Ayrıca Kırım'a giden muhabirler, Kiev'deki muhabirler ve ekonomi muhabirleri de haberleri hazırlamıştır. Haberlerin birinci elden alınmasına özen gösterilmiştir. Ancak ajanslar da kaynak olarak kullanılmış hatta metin içinde farklı ajanslardan alıntılar yapılarak metin zenginleştirilmiştir.

İncelenen haberlerde, Hürriyet haber sitesinin haber metni ile fotoğrafların birbirlerini tamamlayacak şekilde kurgulandıkları görülmektedir.

Haber metinlerinde inandırıcılığı artırmak ve anlamı çeşitlendirmek için uzmanların, halkın ve hatta farklı taraflardan liderlerin açıklamalarına röportajlar aracılığı ile yer verilmiştir.

LİNK: *http://www.hurriyet.com.tr/dunya/yeni-soguk-savas-25927906*

BAŞLIK: *Yeni Soğuk Savaş*

GİRİŞ:

Rusya ve Batı, Soğuk Savaş'tan sonraki en ciddi krizi yaşıyor. Rusya'nın önceki gün Kırım'daki Rusları koruma gerekçesiyle Ukrayna'ya asker gönderme kararı almasının ardından ABD Başkanı Obama Putin'le 90 dakika telefonda konuştu, ancak Rus lideri geri çekilmeye ikna edemedi. Dünyadan Rusya'ya tepkiler yağmaya devam ediyor. Putin yönetimi, Kırım bölgesine asker sevkiyatını hızlandırırken Ukrayna da seferberlik ilan etti.

Uzun bir haber olduğu için metni burada vermemeyi tercih ettik. Haber Moskova Muhabiri Nerdun Hacıoğlu ve Simferopol'e giden Muammer Elveren tarafından hazırlanmıştır. Geniş kapsamlı bir haberdir. Hem resmi açıklamalar verilmiş

hem de sokağın tepkisi aktarılmıştır. Rusya, Ukrayna , ABD, Batı ve NATO'nun da tepkisine haberde yer verilmiştir. Haberde kullanılan fotoğraflarda ise yanlı davranılmıştır. Ana fotoğraf olarak ağlayan bir kadın fotoğrafı tercih edilmiştir.

İkinci fotoğraf olarak ise Maydan'daki silahlı asker fotoğrafı kullanılmıştır.

"Bizi Kurtar" ve "Ukrayna'ya Yardım Et" pankartları tutan göstericilerin fotoğrafına yer verilmiştir. Fotoğraf "Dünyadan Tepkiler" alt başlığının olduğu bölümde kullanılmıştır. Genel anlamda olumsuz anlam kullanılmıştır, Ukrayna yanlısı tavır takınılmıştır.

İncelememizde gördük ki haberler Türkiye'nin politikası yönündedir. Çoğu haber devlet elitlerinin bilgi vermesiyle yapılabilmektedir. Yani haber kaynağı devlet elitleridir, bir diğer ifadeyle iktidardır. Bu kamu diplomasisinin de bir parçasıdır. Haberin iktidarı yüzyıllar geçse de hâkimiyetini devam ettirmektedir.

5.1.1.2. Hürriyet Gazetesi Haberlerinin Detaylı İncelenmesi

Tarih: 17.03.2014

Haber linki : http://www.hurriyet.com.tr/dunya/davutoglu-referandumun-sonucu-kabul-edilemez-26029789

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Başlık: Davutoğlu: Referandumun sonucu kabul edilemez

Haber Girişi:

DIŞİŞLERİ Bakanı Davutoğlu, Kırım referandumunun sonucunu "kabul edilemez" olarak niteleyerek, "Türk milletinin ve devletinin Kırım Tatar Türklerine desteği her zaman sürecektir.

Haberin fotoğrafı :

Dışişleri Bakanı Davutoğlu ve Kırım Tatarlarının lideri Abdülcemil Kırımoğlu el sıkışırken bir kare kullanılmıştır… Böyle bir fotoğraf kullanılarak hem Türkiye'nin Kırım Tatarlarının yanında olduğu hem de Rusya'nın Kırım'ı ilhakına karşı olduğu algısı pekiştirilmiştir.

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni :

300 bin Kırım Tatar Türkünün ekonomik gelişmesi ve eşit vatandaşlık hakları için Türkiye'nin çabaları devam edecek" dedi. Kırım Tatar Milli Meclisi eski Başkanı ve Ukrayna Meclisi Milletvekili Mustafa Kırımoğlu ile dün Ankara'da basın toplantısı düzenleyen Davutoğlu, şöyle konuştu: "Referandumun uluslararası standartlarda özgür iradelerin beyan edildiği, gözlemcilerin olduğu, herkesin katıldığı bir referandum niteliğinde değerlendirilmesi mümkün değil. Ukrayna anayasası ve 1994 Budapeşte mutabakatı çerçevesinde de Ukrayna'nın toprak bütünlüğü konusunda bir referandum yapılması da zaten başlı başına hukuk dışıdır. Azerbaycan'ın toprak bütünlüğü hiçbir referandumla tartışma konusu yapılamaz. Gürcistan'ın toprak bütünlüğü de yapılamaz, Moldova için de geçerli. Bir kere buna izin verilirse, domino etkisiyle bütün bölgeye istikrarsızlık gelir."

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberde Türkiye'nin Kırım Tatarlarının her durumda yanında olduğu, Türkiye'nin Rusya'nın Kırım'ı ilhakı sonrası düzenlenen referandumu tanımadığı net bir şekilde ortaya konmaktadır. Kırım Tatar Meclisi Başkanının Ankara'da Davutoğlu'nu ziyaret etmesi ve habere konu olan bu mesajların Ankara'dan verilmesi de Türkiye'nin Rusya karşıtı tutumunu pekiştirmektedir.

Haberin kaynağı: Hürriyet.com.tr

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken cümleler kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, verilen mesajlarda kararlılığa işaret etmektedir. Birleşik cümlelerle açıklamalar detaylandırılmış ve uluslararası hukuktan alıntılar yapılarak ve örnekleme kullanılarak anlatım güçlendirilmiştir.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir.

c. Sözcük Seçimleri:

Haberde açık ve net ifadelerle istenen mesaj veriliyor… "kabul edilemez" , "desteği her zaman sürecektir" , "referandum da hukuk dışıdır" gibi keskin ifadelerle anlam güçlendirilmiştir.

d. Haber Retoriği:

Haberin basın toplantısını takip eden bir muhabir veya editör tarafından yazıldığı anlaşılmaktadır. Haberde yorum ve değerlendirmelere yer verilmemiş direkt olarak açıklama aktarılmıştır. Haber metni ile fotoğraf birbirlerini tamamlayacak şekilde kurgulanmıştır. Metinde inandırıcılığı artırmak için örnekler kullanılmıştır. Davutoğlu'nun açıklaması birebir verilmiş olsa da nesnel olmayan ve taraf bir haber olduğunu ifade edebiliriz. Türkiye'nin Kırım Tatarlarını destekleyerek Rusya'nın Kırım'ı ilhakına karşı durmak politikası yönünde bir haberdir. Kullanılan ifadeler de bunu ifade etmeye yöneliktir. Rusya'ya karşı eleştirel ve olumsuz bir tutumda yazılan haber metninde referandumun yasal olmadığının altı çizilmektedir.

Haberin türü: Açıklama

Olumlu/ olumsuz: Olumsuz

Yanlı mı? Nesnel mi?

Yanlı bir haber. Rusya karşıtı bir tutum var, Türkiye'nin politikasını birebir yansıtıyor.

Eleştirel mi?

Haberin eleştirel bakış açısıyla yazılmamış, açıklamayı birebir aktarmaya yönelik bir haberdir. Ancak anlam olarak Rusya'ya karşı gerek Kırım'ı ilhakı gerekse düzenlenen referanduma bir eleştiri söz konusudur. Ancak o eleştiri haberi yazan tarafından değil açıklamayı yapan tarafından getirilmektedir.

Elit kişilere yer veriyor mu?

Evet. Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun açıklamalarını içermektedir.

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet; Türk milletinin Kırım Tatar Türklerine desteğinin devam edeceğini ortaya koyan ifadeler dikkat çekmektedir

Ayrıca metinde referandumun kabul edilmediğine yönelik de ifadeler kullanılmıştır.

Desteklediği tarafın olumlu özelliğinden çok karşı tarafın olumsuz özelliği üzerinde durulan bir haberdir.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

Haberde Türkiye'nin tarafı açıkça ortaya konulmuş ve uluslararası hukuktan örnekler verilerek durumun aykırılığı ispatlanmaya çalışılmıştır.

Ukrayna anayasası ve 1994 Budapeşte mutabakatı hatırlatılarak, duurmun hukuka aykırı olduğu gözler önüne serilmiştir. BU noktada da Azerbaycan ve Gürcistan örnekleri verilmiştir. Tüm bu unsurlar ve ülkelerle kıyaslama yapılması da verilen mesajı güçlendirici anlam katmaktadır.

Kırım Tatar Meclisi Başkanının Ankara'da Davutoğlu'nu ziyaret etmesi ve bu mesajların Ankara'dan verilmesi de alt anlam olarak karşımıza çıkmaktadır.

……

Tarih: 17.03.2014

Haber linki: http://www.hurriyet.com.tr/dunya/obama-dalga-konusu-oldu-26029790

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Başlık: Obama dalga konusu oldu

Haber Girişi:

KIRIM referandumu öncesi Rusya'ya yaptırım kartını gösteren Avrupa Birliği'nin (AB) kabul ettiği yaptırımlar söylendiği kadar sert olmadı.

Haberin fotoğrafı :

Haberde ABD Başkanı Obama'nın fotoğrafı kullanılarak Rusya Başbakan Yardımcısı Rogozin'in Obama ile dalga geçmesi vurgulanmıştır.

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni :

> Brüksel'de dün toplanan AB Dışişleri bakanları, Kırım'daki gelişmeler bağlamında 21 kişiye AB ülkelerine seyahat yasağı getirilmesi ve mal varlıklarının dondurulması kararı aldı. Listede Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ve yakın çevresindeki isimlere yer verilmezken, mevcut listenin gelecek dönemde yaşanabilecek gelişmelere bağlı olarak genişletilebileceği belirtiliyor. ABD'nin ise devrik Ukrayna lideri Yanukoviç ve Kırım Başbakanı Aksyonov ile yedi Rus hükümet yetkilisine yaptırım kararı aldığı açıklandı. ABD Başkanı Obama, "Bu yaptırımlar Rusya'nın yaptıklarının sonuçları olduğunu gösteriyor. Ukrayna'ya müdahale halinde yeni yaptırımları da uygulamaya koyacağız" dedi. ABD'nin yaptırım listesinde yer alan Rusya Başbakan Yardımcısı Rogozin ise Twitter üzerinden "Eyvah Obama. Bu ne biçim cezalandırma böyle. Listede sıraladığın kişilerin batıda ne parası ne de mülkü var. Yaptırım tasarısını yazan kimse seni fena ti'ye almış" diyerek kararla dalga geçti.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: "Obama dalga konusu oldu" başlığı okundupunda sadece Obama'ya yönelik bir haber beklenirken haber genel olarak AB ve ABD tarafından Rusya'ya uygulanan yaptırımlar üzerinedir. Ancak Obama'nın açıklamaları ve Rogozin'in Obama'ya yanıtı verilerek haber daha çekici hale getirilmiştir.

Metinden Amerika ve Avrupa'nın Rusya'nın Kırım'ı ilhakından rahatsız olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Rusya Başbakan Yardımcısı Rogozin'in Obama ile dalga geçtiği paylaşıma da haberde yer verilmesi nesnellik kaygısı güdüldüğü izlenimi oluşturdu. Ayrıca Rusya ve ABD arasındaki gerilim de açıkça ortaya konmaktadır.

Haberin kaynağı: Hürriyet.com.tr

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. **Sentaktik Çözümleme**:

Haberde etken cümleler kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, verilen mesajlarda kararlılığa işaret etmektedir. Birleşik cümlelerle açıklamalar detaylandırılmıştır. Haberde nesnel bir anlatım kullanılmaya çalışılmıştır.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde arasında işlevsellik tespit edilmiştir. Açıklayıcı bir anlatık kullanılmış, cümleler anlamca da birbirini tamamlamaktadır. ABD'nin yaptıırm kararlarının açıkladığı cümlenin ardından Obama'nın açıklaması verilerek neden sonuç ilişkisi gözler önüne serilmiştir.

c. Sözcük Seçimleri:

"Obama dalga konusu oldu" başlığı dikkat çekmeye yönelik kullanılmış ifadeler içeriyor. "Putin ve yakın çevresindeki isimlere yer verilmezken" ifadesi ile hangi isimlerin yaptırım listesinde yer almadığının ortaya konması da alt anlam içermektedir.

Rogozin'in tweet ile yaptığı yorum 'Eyvah' ifadesinin kullanılması ve 'fena ti'ye almış' , 'dalga geçti.' gibi yorumlayıcı ifadeler yer almıştır.

d. **Haber Retoriği:**

Haberin ajanslardan alınarak muhabir veya editör tarafından çevrilerek yazıldığı anlaşılmaktadır. Haberde açıklayıcı anlatım kullanılmış ancak yorum ve değerlendirmelere yer verilmiştir. Haber metni ile fotoğraf birbirlerini tamamlayacak şekilde kurgulanmıştır. Özellikle başlıkta da Obama'nın hedef gösterilmesi bu kurguyu tamamlamaktadır. Haberde AB, ABD ve Rusya'dan açıklamalar eşit şekilde verilmiştir. Bu nedenle nesnel bir haber olarak değerlendirebilmektedir.

Haberin türü: Durum

Olumlu/ olumsuz: Nötr

Yanlı mı? Nesnel mi?

Nesnel

Eleştirel mi?

Eleştirel

Elit kişilere yer veriyor mu?

Evet, haberde ABD Başkanı Obama ve Rusya Başbakan Yardımcısı Rogozin'in açıklamaları yer alıyor.

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet, açık ifade biçimleri kullanılmıştır.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

Haberde Obama hedef gösterilmiş. Aslında AB ve ABD tarafından uygulanan yaptırımlar anlatılsa da Obama'nın açıklamaları ve Rogozin'in ona yanıtı ile haber süslenerek daha dikkat çekici hale getirilmiştir.

Haberde Avrupa ve Amerika'nın Rusya'nın Kırım'ı ilhakına karşı olduğu ve buna tepki göstermek için yaptırım listesi hazırladığı vurgulanıyor. Özellikle Obama-Rogozin atışmasında ABD ve Rusya arasındaki gerginlik de alt mesaj olarak veriliyor. ABD'nin Ukrayna'nın yanında yer alarak Rusya'ya karşı çıkması ve Rusya'nın tüm dünyanın tepkisine karşın yıllardır istediği Kırım'ı Ukrayna'nın elinden alması metinden anlaşılmaktadır.

…….

Tarih: 17.03.2014

Haber linki: http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/spekulatorler-altin-ve-bugdaya-yoneldi-26024398

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Başlık: Spekülatörler altın ve buğdaya yöneldi

Haber Girişi:

Ukrayna krizinin yükselmesinin ardından geçtiğimiz sene altın pozisyonlarını azaltan hedge fonları yeniden altın toplamaya başladı. Hedge fonları Ukrayna krizi ile birlikte yatırım aracı olarak buğdaya da yöneldi.

Haberin fotoğrafı :

Haberde buğday fotoğrafı kullanılmıştır.

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni:

Ukrayna krizi Kırım referandumundan ezici bir çoğunlukla Rusya'ya katılma sonucunun çıkmasının ardından yeni bir boyut kazandı. Bu boyut başta hedge fonlar olmak üzere büyük yatırımcılar ve spekülatörlerin de yatırım tercihlerini etkilemeye başladı.

Büyük hedge fonları Kırım referandumuyla birlikte altın ve buğdaya yatırımlarını yöneltmeye başladı.

Altın bu yatırımlarla birlikte son 6 ayın zirvesini görürken 1388 dolara kadar çıkmıştı. Altın uluslararası piyasalarda ons başına 1381 dolarla yüksek seviyesini koruyor.

Chicago merkezli RBC Global'in başkanı Ryan Larson altının güvenli liman yatırımlarıyla birlikte yükseldiğini, tansiyonun daha da artması ile birlikte daha çok yükseliş görülebileceğini söyledi.

BUĞDAY FİYATLARI YÜZDE 14 ARTTI

Yatırım tercihleri buğday kontratlarını da etkiledi. Geçtiğimiz haftanın sonunda 10 bin 515 buğday kontratı gerçekleşirken bir önceki haftada bu rakam 6040'ta kalmıştı.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberde Ukrayna krizi Kırım referandumunun bölge açısında ekonomik sonuçları işlenmiştir.

Haberin kaynağı: Hürriyet.com.tr

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken cümleler kullanıldığı görülmektedir.. Birleşik cümlelerle açıklamalar detaylandırılmış, uzman yorumları ve karşılaştırmalarla anlam güçlendirilmiştir.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir. Cümleler neden sonuç ilişkisi çerçevesince, bir önceki cümleyi açıklayarak devam etmektedir.

c) Sözcük Seçimleri:

"Spekülatörler altın ve buğdaya yöneldi" başlıkta bu kelimeleri kullanarak olumsuz anlatım kazandırılmıştır. '*ezici bir çoğunlukla'* ifadesi ile referandumda çıkan sonuca vurgu yapılmıştır. Yatırımcı ile spekülatörün birlikte kullanılması da olumsuz anlam kazandırmaya yöneliktir. Karşıtlıktan yararlanılarak biraz kinayeye dayalı bir anlatım kullanılmaya çalışılmış, çoğunluk istedi ancak sonuçları kötü oldu şeklinde bir alt anlam verilmeye çalışılmaktadır.

d. Haber Retoriği:

Haberin ajanslardan alınarak muhabir veya editor tarafından çevrilerek yazıldığı anlaşılmaktadır. Haberde açıklayıcı anlatım kullanılmış ancak yorum ve değerlendirmelere de yer verilmiş. Haber metni ile fotoğraf birbirlerini tamamlayacak şekilde kurgulanmıştır. Okuyucu tarım ülkesi olan Ukrayna'dan ayrılarak Rusya'ya bağlanan Kırım ile ilgili ekonomik sorun olduğu ve bunda en büyük rolün buğday olduğu yönlendirmesi yapılmaktadır.

Haberin türü: Durum

Olumlu/ olumsuz: Olumsuz

Yanlı mı? Nesnel mi?

Nesnel

Eleştirel mi?

Eleştirel

Elit kişilere yer veriyor mu?

Evet, haberde RBC Global'in başkanı Ryan Larson'un açıklamasına yer verilmiştir.

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet, açık ifade biçimleri kullanılmıştır.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

Haberde krizin ekonomik sonuçları tartışılıyor. Kriz nedeniyle altın ve buğday fiyatlarında meydana gelen yükselme ve bunun piyasalara etkisi vurgulanıyor. Alt anlam olarak da ekonomik durumun iyileştirilmesi için bu krizin bir an önce çözülmesi gerektiğine işaret ediliyor.

……

Tarih: 17.03.2014

Haber linki : http://www.hurriyet.com.tr/dunya/kirim-bagimsizlik-ilan-edip-rusyaya-basvurdu-26022578

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Başlık: Kırım bağımsızlık ilan edip, Rusya'ya başvurdu

Haber Girişi:

Ukrayna'da Batı yanlılarının iktidarı ele geçirmesinin ardından fiilen Rusya'nın kontrolüne giren Kırım Özerk Bölgesi, dün Moskova'ya bağlanmak için halk oyuna gitti. Halkın yüzde 96.8'inin Rusya'yla birleşilmesi yönünde oy verdiği referandumun ardından, Kırım yönetimi Ukrayna'dan bağımsızlığını ilan ederek, resmen Rusya'ya başvurdu.

Haberin fotoğrafı:

Referandumda Rusya'ya bağlanma kararı alan Kırım'ın başkenti Simferopol'deki kutlamalardan bir kare kullanılmıştır.

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni:

Kırım Özerk Cumhuriyeti'nde düzenlenen referandumun ardından toplanan Kırım parlamentosu, 'Bağımsız Kırım Cumhuriyeti'ni ilan ettiğini açıkladı. 85 milletvekiliyle toplanan parlamento, yayımladığı bağımsızlık deklarasyonunda, "Sivastopol'un özel statüye sahip olacağı bağımsız ve egemen Kırım devletini ilan ediyoruz" ifadesi kullanıldı.

Kırım parlamentosu tarafından onaylanan belgede, "Kırım Cumhuriyeti, bağımsız bir devlet olarak tanınmak için Birleşmiş Milletler ve dünyadaki tüm ülkelere çağrıda bulunmaktadır" denildi.

Oldukça sakin geçen ve 23 ülkeden 135 gözlemcinin takip ettiği referandumda halkın yüzde 96.77'sinin "Kırım'ın Rusya'ya bağlanmasına razı mısınız" sorusuna "evet" cevabı verdiği açıklanmıştı. Referanduma katılım oranının yüzde 83.1 olduğunu açıklayan Seçim Komisyonu Başkanı Mikhail Malişev, halkın üçünün ise Ukrayna'nın bir parçası olarak kalınması için oy verdiğini söylemişti.

RESMİ BAŞVURU YAPILDI

Rusya yanlısı Kırım yönetimi, bölgenin Rusya Federasyonu'na bağlanması için zaman kaybetmedi. AFP'nin haberine göre, Kırım hükümeti bu sabah Moskova'ya resmi başvuruda bulunarak, Rusya'ya katılmak istediğini bildirdi.

Haberin kaynağı: Hürriyet.com.tr, Nerdun HACIOĞLU/MOSKOVA

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken cümleler kullanıldığı görülmektedir. Birleşik cümlelerle açıklamalar detaylandırılmış, uzman yorumları ve karşılaştırmalarla anlam güçlendirilmiştir.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir. Cümleler neden sonuç ilişkisi çerçevesince, bir önceki cümleyi açıklayarak devam etmektedir.

c. Sözcük Seçimleri:

Metinde genel anlamlı sözcükler yer almıştır. Haberde de açık ve net ifadeler ile açıklayıcı bir anlatım kullanılmıştır.

d.Haber Retoriği:

Haberin ajanslardan alınarak muhabir veya editör tarafından çevrilerek yazıldığı anlaşılmaktadır. Haberde açıklayıcı anlatım kullanılmış ancak yorum ve değerlendirmelere de yer verilmiş. Haber metni ile fotoğraf birbirlerini tamamlayacak şekilde kurgulanmıştır. Okuyucu tarım ülkesi olan Ukrayna'dan ayrılarak Rusya'ya

bağlanan Kırım ile ilgili ekonomik sorun olduğu ve bunda en büyük rolün buğday olduğu yönlendirmesi yapılmaktadır.

Haberin türü: Durum

Olumlu/ olumsuz: Nötr

Yanlı mı? Nesnel mi?

Nesnel

Eleştirel mi?

Eleştirel değil.

Elit kişilere yer veriyor mu?

Evet, haberde liderlerin açıklamalarına yer verilmiş.

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet, açık ifade biçimleri kullanılmış.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş

Haberde son durum ortaya konulmuştur. Olayın her tarafı açısından da güncellemeler ile haber alt başlıklarla zenginleştirilmiştir. Rus basınından kesitler sunulmuş, Obama'nın açıklamaları ile ABD tarafına ilişkin bilgi verilmiş, Türkiye'nin tavrına ilişkin de bilgi verilmiştir.

……..

Tarih: 17.03.2014

Haber linki : http://www.hurriyet.com.tr/dunya/kirim-tatarlarinda-yeniden-surgun-kaygisi-26024106

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Başlık: Kırım Tatarlarında yeniden sürgün kaygısı

Haber Girişi:

Kırım Tatar Milli Meclisi Başkanı Refat Çubarov, BBC'ye yaptığı açıklamada Kırım halkında bölgenin Rus kontrolüne girmesi durumunda sürgün edilme şüphesi olduğunu söyledi.

Haberin fotoğrafı :

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni :

Kırım'da yüzde 96.8 oy oranıyla Rusya'ya bağlanmanın kabul edildiği referandumun yasadışı olduğunu belirten Çubarov,"Referandum Ukrayna yasalarına aykırı ve Rus askerlerinin Kırım'a girdiği bir durumda, askerlerin kontrolü altında yapılıyor" dedi.

Referandumun ilan edilmesinin ardından oylamaya katılmayacaklarını açıklayan Kırım Tatarları uluslararası topluma, krize barışçıl çözüm bulunması çağrısı yapmıştı.

Kırım Tatarları, Sovyetler Birliği lideri Josef Stalin tarafından Nazilere destek verdikleri gerekçesiyle1944 yılında Orta Asya'ya sürülmüş, tehcir sırasında Tatar nüfusun önemli bir kısmı ölmüştü.

Ülkelerine 1989 yılından sonra dönmeye başlayabilen Kırım Tatarları, özerk bölge nüfusunun yaklaşık yüzde 13'ünü oluşturuyor.

"Rusya'yı desteklemediğimizi herkes biliyor" diyen Çubarov, Kırım'dan tekrar sürülme kaygısı taşıyor musunuz? sorumuza, "Eğer Kırım Rus kontrolüne girerse, Rusya yanlıları milletimize karşı böyle yollara başvurabilirler. Milletimizde böyle büyük şüpheler var" dedi.

Referandumun bir "formalite" olduğunu savunan Çubarov, Kırım'ın geleceği açısından son derece önemli kararları beraberinde getirecek bir referandumun 10 gün içinde açıklanıp uygulamaya konmuş olmasını da eleştirdi.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberde Kırım Tatarlarının Rusya'nın ilhakı nedeniyle duyduğu kaygılar ifade edilmiş. Kırım Tatar Milli Meclisi Başkanı Refat Çubarov'la röportaj yapmaktaki alt anlam ise Rusya karşıtı, Ukrayna yanlısı tutumun ortaya konması

Haberin kaynağı: BBC Türkçe

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken cümleler kullanıldığı görülmektedir. Birleşik cümlelerle açıklamalar detaylandırılmıştır.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir. Cümleler neden sonuç ilişkisi çerçevesince, bir önceki cümleyi açıklayarak devam etmektedir.

c. Sözcük Seçimleri:

"Kırım Tatarlarında yeniden sürgün kaygısı" başlığında sürün ve kaygı kelimeleri direk Rusya karşıtlığını vurguluyor. Kırım Tatarlarının Rusya'ya karşı olan kaygısını ortaya koyarken onlara haberin tarafını da belirliyor. Çubarov'un dili net, açıklamaları Rusya'yı hedef alıyor. Reeferandumun yasadışı olduğunu vurgulaması ve Rusya'nın baskısı altında yapılığını ifade etmesi de bu doğrultudadır: Provokasyonları engellemek, etnik çatışmayı önlemek... Cümlesindeki kelime seçimleri de özellikle barış vurgusu ile haklı olan taraf olduklarını vurgulama kayısı ile söylenmiş. Uluslararası toplumu onlara destek olmaya çağırmaları da kritik önemdedir.

d. Haber Retoriği:

BBC'nin haberidir… Haberde açıklayıcı anlatım kullanılmış, röportaj birebir aktarılmıştır.

Haberin türü: Röportaj

Olumlu/ olumsuz: Olumsuz

Yanlı mı? Nesnel mi?

Yanlı

Eleştirel mi?

Eleştirel

Elit kişilere yer veriyor mu?

Evet.

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet, açık ifade biçimleri kullanılmış.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

Kırım Tatarlarının kaygısı ve aynı zamanda Çubarov'un açıklamalarına göre Rusya'nın baskıcı tavrı vurgulanmıştır. Kırım Tatarlarının barış istediği de ayrı bir mesaj olarak verilirken Rusya da bu tezin karşı tarafı olarak konumlanmıştır.

……..

Tarih: 17.03.2014

Haber linki : http://www.hurriyet.com.tr/teknoloji/natonun-internet-sitesine-saldiri-26017564

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Başlık: NATO'nun internet sitesine saldırı

Haber Girişi:

NATO'nun internet sitesi yoğun sanal saldırı sonucunda saatlerdir erişime kapandı.

Haberin fotoğrafı:

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni :

NATO Sözcüsü Oana Lungescu, Twitter hesabından, NATO'ya ait birçok internet sitesinin "kaydadeğer DDoS saldırısına" hedef olduğunu ve erişilemediğini doğruladı.

Lungescu, sanal saldırının operasyonel bir etkisinin olmayacağını ve NATO bilişim uzmanlarının göçen internet sitesini tekrar faaliyete geçirmeye çalıştıklarını belirtti.

Kırım'da referandum öncesinde NATO'ya yönelik sanal saldırının zamanlaması dikkati çekti.

DDoS (distributed denial-of-service) saldırılarında, genellikle bulaştırılan virüslerle zombi haline getirilen çok sayıda bilgisayarın belli internet sitelerine eşzamanlı olarak bağlanma girişimi sonucunda sunucu kapasitesinin aşılması ve hedef websitesinin faaliyet dışı kalması hedefleniyor.

NATO'nun 2010 Lizbon zirvesinde onaylanan yeni Stratejik Konsept'te siber saldırılar ilk kez tehdit olarak gösterilse de buna nasıl cevap verileceğiyle ilgili net bir çerçeve çizilmemişti.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Kırım referandumu henüz yapılmadan NATO'nun sitesine saldırı gerçekleştirilmesi zamanlaması bakımından tartışılmaktadır. Rus hackerların yaptığı anlamı verilmeye çalışılmıştır. Çünkü Rusya hackerlarıyla ünlüdür. NATO'nun zaten Rusya'ya karşı kurulması da atlanmamalıdır.

Haberin kaynağı: AA

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken cümleler kullanıldığı görülmektedir.. Birleşik cümlelerle açıklamalar detaylandırılmış. Ayrıca geçmişteki olaylar hatırlatılarak verilen mesajlar pekiştirlimiş.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir.

c. Sözcük Seçimleri

Başlık olarak düz bir anlatım söz konusu. Metindeki "Kırım'da referandum öncesinde NATO'ya yönelik sanal saldırının zamanlaması dikkati çekti." ile ifadesi üstü kapalı olarak Rusya hedef gösterilmektedir. "Kırım referandumu" ifadesini kullanılması bunu sağlamak için yeterli görülmüştür. Metnin genelinde buna yönelik başka ifade bulunmamaktadır.

d. Haber Retoriği:

AA kaynaklı bir haberdir… Haberde açıklayıcı anlatım kullanılmış, alt anlam ile haberde Rusya hedef alınmıştır.

Haberin türü: Durum

Olumlu/ olumsuz: Olumsuz

Yanlı mı? Nesnel mi?

Yanlı

Eleştirel mi?

Eleştirel

Elit kişilere yer veriyor mu?

Evet.

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet, açık ifade biçimleri kullanılmış.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

Başlıktan itibaren olumsuz yönde bir algı söz konusudur. NATO -Rusya karşıtlığı zamanlama mesajıyla ifade edilmiştir. Türk basınında bu haberin yer alması da Türkiye'nin Rusya'nın Kırım'ı ilhakını tanımaması politikasının bir parçasıdır. Tüm bu haberleri büyük bir yapbozun parçaları olarak görebiliriz.

…….

Tarih: 17.03.2014

Haber linki : http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/ruslar-bati-bankalarindaki-paralarini-cekiyorlar-26013194

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Başlık: Ruslar batı bankalarındaki paralarını çekiyorlar

Haber Girişi:

Batılı ülkelerin yaptırım tehdidi karşısında dev Rus şirketleri ABD'deki varlıklarını bankalardan çekmeye başladı. Miktarın milyar dolarlarla ölçüldüğü konuşuluyor. Batılı ülkeler Kırım Referandumu'nun hukuksuz olduğunu, gerçekleşmesi durumunda Rusya'nın ülkelerindeki varlıklarını dondurma kararı alabileceğini belirtmişti.

Haberin fotoğrafı:

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni :

Kırım referandumu yaklaşırken batı ülkelerinin Rus varlıklarını dondurma tehdidi üzerine Rus şirkettleri batı bankalarından milyarlarca dolar para çekmeye başladı.

Rusya'nın büyük ortağı devlet olan iki bankası Sberbank ve VTB, enerji devi Lukoil ABD'deki hesaplarından milyarlarca dolar para çeken şirketler arasında bulunuyor.

Financial Times'ın haberine göre dev Rus şirketlerin büyük miktarda para çekmesi ABD Dışişleri Bakanı John Kerry ve Rusya Dışişleri Bakanı Sergei Lavrov'un görüşmesinden bir sonuç alınamaması üzerine hızlandı.

Uzmanlar şimdiden yatırımcı ve şirketlerin batılı ülkelerin Rusya'ya yaptırımları başlatmış gibi davrandığını belirtiyor.

RUS ZENGİNLERİN SERVETLERİ ERİYOR

Yaptırım korkusu Rus zenginlerin servetini de eritiyor. En zengin 10 Rus işadamının sadece geçen hafya servetlerinden 6.6 milyar dolar eridiği belirtildi.

Ayrıca New York Fed verilerine göre Rus tahvillerinden 105 milyar dolara varan çıkış gerçekleşti.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: ABD'nin ve AB'nin yaptırımları konuşulurken Rus zenginlerin servetlerinin eridiği ve önemli firmaların paralarını Batılı bankalardan çektiği ifade edilmişmiş. Rusya ve Batı karşıtlığı ortaya konmuştur. Kırım'ı kendine bağlayan Rusya'nın ekonomisine de zarar verdiği belirtilmek istenmiştir.

Haberin kaynağı: hürriyet.com.tr

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. Sentaktik Çözümleme

Haberde etken cümleler kullanıldığı görülmektedir. Birleşik cümlelerle açıklamalar detaylandırılmış. Farklı kaynaklardan alıntılar yapılarak haberdeki anlam güçlendirilmiştir.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir.

c. Sözcük Seçimleri

'Dev Rus şirketleri' ifadesi ile durumun ciddiyeti vurgulanmaya çalışılmıştır.'Hukuksuz' kelimesi genlde kullanılmaktadır. "referandum gerçekleşirse Rusya'nın varlıklarını dondurma kararı alabileceği" şeklinde de olasılık bildirilmiştir. Amerikan ve Rus Dışişleri Bakanlarının görüşmesine değinilmesi ve bu görüşmeden sonuç çıkmaması vurgulanmış, diplomasinin durması ile olumsuz sonuçların devam edeceği mesajı verilmek istenmiştir. Uzmanların uyarıları da kullanılarak olumsuz sonuçların devam edeceği ifade edilmiştir.

d. Haber Retoriği:

Haberin ajanslardan alınarak muhabir veya editor tarafından çevrilerek yazıldığı anlaşılmaktadır. Haberde açıklayıcı anlatım kullanılmış ancak yorum ve değerlendirmelere de yer verilmiş. Haber metni ile fotoğraf birbirlerini tamamlayacak şekilde kurgulanmıştır.

Haberin türü: Durum

Olumlu/ olumsuz: Olumsuz

Yanlı mı? Nesnel mi?

Yanlı

Eleştirel mi?

Eleştirel

Elit kişilere yer veriyor mu?

Evet.

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet, açık ifade biçimleri kullanılmış.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

Haberde olumsuz bir algı söz konusudur. Bu haber de Kırım'ın Rusya'ya katılması ile ile Rusya'nın hem Batıyı karşısına aldığı hem de kendine zarar verdiği algısına yönelik bir haberdir. Türkiye'nin güttüğü politikayı destekleyen bir haberdir.

……..

Tarih: 17.03.2014

Haber linki : http://www.hurriyet.com.tr/dunya/abd-ve-abden-kirim-yaptirimlari-26026541

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Başlık: ABD ve AB'den 'Kırım' yaptırımları

Haber Girişi:

ABD Başkanı Barack Obama, aralarında Rusya lideri Vladimir Putin'in iki yardımcısı, Başbakan Yardımcısı Dmitry Rogozin ve Ukrayna eski Devlet Başkanı Viktor Yanukoviç'in de bulunduğu 11 kişi hakkında, Rusya'nın Kırım'a asker çıkarmasından sorumlu oldukları gerekçesiyle yaptırım kararı aldı. Brüksel'de toplanan Avrupa Birliği (AB) dışişleri bakanları da Ukrayna'daki, özellikle de Kırım'daki gelişmeler bağlamında 21 kişiye yaptırım uygulama kararı aldı. Daha önce Batılı ülkelerle Twitter' koyduğu ayı fotoğrafıyla dalga geçen Rogozin, bu kez doğrudan Obama'ya seslendi.

Haberin fotoğrafı :

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni:

Obama'nın onayladığı yaptırım kararları, söz konusu 11 kişinin ABD'deki mal varlıklarının dondurulmasını ve seyahat yasağını kapsıyor.

ABD'nin hedefindeki 11 isim arasında Putin'in yardımcıları Vladislav Surkov ve Sergey Glazyev'in yanı sıra Kırım'ın Rusya yanlısı Başbakanı Sergey Aksinov ve Kırım Meclisi Başkanı Vladimir Konstatinov; Duma üyeleri Leonid Slutski ve Yelena Mizulina ile Federasyon Konseyi üyeleri Andrey Klişas ve Valentina Matviyenko da bulunuyor.

"BUNU DÜŞÜNMEDİN Mİ YOLDAŞ OBAMA?"

Obama'nın aldığı kararları değerlendiren Rusya Başbakan Yardımcısı Rogozin, ABD yaptırımlarının yurt dışında mal varlığı olmayanları etkilemeyeceğini söyledi.

Rusya'nın savunma sanayisinden sorumlu olan Rogozin, "Yoldaş Obama, yurt dışında hesabı ya da mülkü olmayanlara ne yapacaksın? Yoksa bunu düşünmedin mi?" diye tweet atarak, ABD Başkanı'nı alaycı bir dille eleştirdi.

OBAMA: YENİ YAPTIRIMLAR GELEBİLİR

Beyaz Saray sabah saatlerinde Rusya'ya yönelik yeni yaptırımları açıklarken, Obama da sürpriz biçimde kameraların karşısına geçti.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Amerika ve Avrupa'nın Kırım'ın Rusya'ya bağlanmasına karşı harekete geçtiğini ortaya koymaktadır. ABD- Rusya gerginliği bir kez daha sahnededir… Rusya Devlet Başkanı Putin'den çok Rusya Başbakan Yardımcısı Rogozin başrolde bu haberde. Rogozin sosyal medya üzerinden Obama'ya karşı dikkat çekici şekilde yanıt veriyor. Aslında bizim ele aldığımız biçimde sanal diplomasiyi devreye sokmaktadır.

Haberin kaynağı: hürriyet.com.tr

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken cümleler kullanıldığı görülmektedir. Birleşik cümlelerle açıklamalar detaylandırılmıştır. Farklı kaynaklardan alıntılar yapılarak haberdeki anlam güçlendirilmiştir. Açıklamalar direk liderlerin ağzından verilerek mesajların net olmasına dikkat edilmiştir.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir.

c. Sözcük Seçimleri

ABD'nin Rusya'ya bakış açısı "ülkenin toprak bütünlüğü" ile "egemenliğinin altını kazımaktan" kelimeleri özellikle tercih edilerek ortaya konulmuştur.

"Yaptıklarının sonuçları" ifadesi de Rusya'nın Kırım'ı ilhakı neticesinde bu yaptırımlarla karşı karşıya kaldığı net olarak belirtilmiştir.

"NATO müttefiki liderleri ile temaslarda bulunacağını" kelimeleri diplomasi trafiğinin Rusya'ya karşı devam edeceği anlamını vermektedir.

Avrupa listesinde Putin ve beraberindekilerin bulunmadığı da özellikle ifade edilmiş ve bu şekilde henüz yaptırımlara Putin'in dahil edilmediği vurgulanmak istenmiştir.

d. Haber Retoriği:

Haberin ajanslardan alınarak muhabir veya editör tarafından çevrilerek yazıldığı anlaşılmaktadır. Haberde açıklayıcı anlatım kullanılmış ancak yorum ve değerlendirmelere de yer verilmiş. Haberde sanal diplomasiyi kullanmayı seçen ve Obama'ya yanıt veren, aynı zamanda yaptırım listesinde de olan Rusya Başbakan Yardımcısı Rogozin'in düşünceli bir fotoğrafı tercih edilmiştir. Bu da yine Rusya'ya karşı tavır alma politikasının bir sonucudur.

Haberin türü: Durum

Olumlu/ olumsuz: Olumsuz

Yanlı mı? Nesnel mi?

Yanlı

Eleştirel mi?

Eleştirel

Elit kişilere yer veriyor mu?

Evet.

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet, açık ifade biçimleri kullanılmıştır.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

Rusya'ya karşı Batı'nın harekete geçtiği, Rusya'nın yalnızlaştırılmaya ve yaptırımlarla ekonomik anlamda da köşeye sıkıştırıldığı anlamı verilmektedir. Rogozin'în ise sanal diplomasi kullanarak sosyal medya üzerinden Obama ile dalga geçmesi vurgulanarak tüm bu yapılanlara karşın Rusya'nın hala kendi bildiğini okudu imajı verilmektedir.

…….

Tarih: 17.03.2014

Haber linki: http://www.hurriyet.com.tr/gundem/ab-disisleri-bakanlari-toplantisi-26027159

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Başlık: AB dışişleri bakanları toplantısı

Haber Girişi:

AB dışişleri bakanları, Kırım'daki referandumun sonuçlarının tanınmayacağını açıkladı.

Haberin fotoğrafı:

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni:

Avrupa Birliği (AB) dışişleri bakanları toplantısı sonrasında kabul edilen sonuç bildirisinde, "Ukrayna anayasasına aykırı olarak düzenlenen" Kırım'daki referandumun gayrimeşru olduğu belirtilerek, sonuçlarının tanınmayacağı bildirildi.

Referandumun kurallara uygun olarak yapılmadığının vurgulandığı bildiride, Rusya'nın Kırım'da giderek artan askeri yığınağının net işaretlerine ve Ukrayna hükümetinin davet ettiği Birleşmiş Milletler (BM) ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) temsilcilerinin bölgeye girişine izin verilmemesine dikkat çekildi.

Sonuç bildirisinde, "AB, geçen haftaki gelişmeler ışığında, topraklarının herhangi bir parçasının müstakbel statüsüyle ilgili girişimler de dahil olmak üzere Ukrayna'nın toprak bütünlüğünü, egemenliğini ve bağımsızlığının altını kazıyan ya da tehdit eden eylemlerden sorumlu bireylere yönelik olarak, seyahat kısıtlamaları ve mal varlıklarının dondurulmasının da dahil olduğu ek önlemleri devreye sokma kararı almıştır" denildi.

AB YAPICI DİYALOĞA HAZIR

Mevcut gelişmeleri tersine çevirmek için hala zaman olduğunun altını çizen AB bakanları, "AB, tüm taraflarla yapıcı bir diyaloğa hazır" vurgusu yaptı.

AB, Rusya'dan Kırım'ı topraklarına katma yönünde adım atmamasını istedi.

Sonuç bildirisinde, Rusya'nın Ukrayna'daki durumu istikrarsızlaştırmaya yönelik herhangi bir başka adım atmasının uzun vadeli ekonomik sonuçlar doğuracağı uyarısında bulunuluyor.

AB, Rusya'ya kendisini diplomatik ve ekonomik olarak daha fazla izole etmektense AB ile stratejik ortaklık geliştirmeye geri dönmeye çağrısı yaptı.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Ukrayna'da olaylar AB üyeliği nedeniyle başlamıştı. BU nedenle AB'nin Ukrayna'ya karşı da bir sorumluluğu söz konusudur. AB Dışişleri Bakanları toplantısında Ukrayna'ya destek mesajları çıkması ve Rusya'ya karşı mesajlar verilmesi bu açıdan da önemlidir.

Haberin kaynağı: AA

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken cümleler kullanıldığı görülmektedir. Birleşik cümlelerle açıklamalar detaylandırılmış. Farklı kaynaklardan alıntılar yapılarak haberdeki anlam güçlendirilmiştir. Açıklamalar direk liderlerin ağzından verilerek mesajların net olmasına dikkat edilmiştir.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir.

c. Sözcük Seçimleri

"gayrimeşru" ifadesi ile referandum geçersiz kılınıyor.

Rusya'ya karşı uyarı mahiyetinde ifadeler kullanılmış, Ukrayna'daki durumu istikrarsızlaştırmaya yönelik Rusya'nın bir dahli olursa bunun uzun vadeli ekonomik sonuçlar doğuracağı kaydedilmiştir. Bölge ve dünya barışına yönelik uyarı yapılmak için bu ifadeler seçilmiştir.AB'nin Rusya'ya çağrısı, yapılan uyarı görece ılımlı bir şekilde verilmiştir: 'diplomatik ve ekonomik' 'daha fazla izole etmek' 'stratejik ortaklık geliştirmeye geri dönme' ... Metinde uluslararası hukukun devreye sokulması ile ilgili "acilen" ifadesi ile anlam güçlendirmesi tercih edilmiştir.

d. Haber Retoriği:

Anadolu Ajansı tarafından servis edilen haber genel olarak açıklayıcı bir anlatım ve nesnel bir bakış açısıyla yazılmış.

Haberin türü: Durum

Olumlu/ olumsuz: Olumsuz

Yanlı mı? Nesnel mi?

Nesnel

Eleştirel mi?

Eleştirel değil

Elit kişilere yer veriyor mu?

Hayır

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet, açık ifade biçimleri kullanılmış.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

AB'nin Ukrayna'ya destek mesajları öne çıkarılmıştır. Metinde aynı zamanda durumun uluslararası hukuk kurallarına aykırı olması vurgulanmıştır. Ancak Rusya'ya yanlışından dönerek ekonomik olarak zarar görerek dışlanmaktansa AB ile stratejik ilişkileri devam ettirme çağrısı yapılması oldukça önemli. Haber genel olarak olumsuz

yapıda... Ancak toplantı sonuç bildiresinde genel olarak uyarı ve destek kaygısı ön plana çıkarılmıştır.

5.1.1 ABD – USA Today

5.1.2.1. USA Today Genel Haber Analizi

Amerika Birleşik Devletleri'nde yayımlanan USA Today isimli gazetede 2014 yılı Mart ayında yayımlanan haberlerin genel analizi:

5.1.2.1.1. Makro Yapı Çözümlemesi

5.1.2.1.1.1. Tematik Yapı İncelemesi

Haber başlıklarında genel olarak olumsuz ifadeler kullanılmıştır. Bu başlıklar aşağıda sıralanmıştır.

- (Kırım'da savaş tehdidi konuşuluyor)[4]
- (Rus askerleri Kırım'ın her yerindeydi.)
- (Batı, Kırım'ın ayrılma tehdidindne sonra yaptırım uyguladı)
- (Ukraynalı Amerikalılar yaklaşan Kırım referandumu nedeniyle gergin)
- (Kırım ekonomisi Rusya'nın alması nedeniyle sarsıldı)
- (Batı Rusya yaptırımları konusunda adım attı)
- (Rusya yanlısı güçler Kırım'daki Ukrayna üssüne saldırdı)

Krizin çözümüne ilişkin diplomasinin sürdürüldüğü de başlıklar da öne çıkıyor:

- (Uluslararası liderler Kırım'da gerilimi azaltmak için Paris'te biraraya geldi.
- (Eski Ukrayna Büyükelçisi neden Kırım'ın önemli olduğunu yorumladı)

[4] Benzerlik kaygısından dolayı sadece başlıklarınTürkçe çevirileri kullanılmıştır. Haberler incelenirken orijinal İnilizce başlıklarıyla birlikte verilecektir.

- (Ukrayna Başbakanı BM Güvenlik Konseyi'nde Kırım ile ilgili konuştu.)
- (NATO Ukrayna ile yakın işbirliği sözü verdi)
- (Obama: Rusya ile savaşa girmeyeceğiz)
- (Reid: Eski Parti Rusya'nın ilhakına yardım etmiş olabilir)
- (Obama, G7 zirvesinde, Rusya'nın Kırım kavgasını sertleştirdi)

Rusya'nın Kırım'daki durumu desteklediğini niteleyen başlıklar da kullanılmıştır:

- (Ruslar Moskova'da Kırım'ın ilhakını desteklemek için gösteri düzenledi)

USA Today haberlerin durumu anlatmaya başlıklar da tercih edilmiştir.

- (Altın, Mart ayı boyunca dalgalı bir seyir izledi ve favori araç haline geldi)
- (Kırım Tatarları Rusya'nın ilhakını dikkatle izliyor)
- (Ukraynalı denizciler Kırım'dan Kiev'e dönüyor)
- (Bazı Kırımlılar yeni Rusya yerleşimine kaçtı)
- (Rusya Ukrayna yakınlarındak, taburunu çekti)
- (Rus ve Ukraynalı boks takımları gerginliği bir kenara koydu)
- (Kırım oylamasından sonra Kiev'de askeri eğitim)
- (Putin Kırım'ın Rusya'ya bağlanması anlaşmasını imzaladı)
- (Kırım Rusya'ya bağlanıyor)

Gazete tarafından kullanılan başlıklara bakıldığında Rusya karşıtlığı dikkat çekmektedir. ABD'nin Kırım'ın Rusya tarafından ilhakına karşı olması ve Ukrayna'yı desteklemesi kullanılan ifadelerle öne çıkmaktadır.

USA Today haberlerinde giriş kullanmamayı tercih etmiştir. Başlık verilmiş, başlığın altına fotoğraf veya video yerleştirilmiş, fotoğraf altına da fotoğrafı anlatan kısa bir açıklama yazılmıştır.

USA Today fotoğrafları genelde metni tamamlayıcı nitelikte seçmiştir. Daha çok video ile desteklemeyi tercih etse de metni de aralarda kullandığı fotoğraflarla

desteklemiştir. Özellikle uzun metinli haberlerde birden fazla fotoğraf kullanmış hatta metin içerisinde galeri kullanmıştır. Durum haberlerinde konuyla ilgili bir fotoğraf karesi tercih edilirken, bir siyasinin açıklamasına yönelik haberlerde de o kişinin fotoğrafı kullanılmıştır. Analiz haberlerde metnin anlamını destekleyen fotoğraflar veya haritalar tercih edilirken diplomasi haberlerinde de ilgili görüşmelerden dikkat çeken fotoğraflar yer almıştır. Aşağıda konuyla ilgili örnekler paylaşılmıştır.

***LİNK**: https://www.usatoday.com/story/news/world/2014/03/04/ukraine-russia-crisis/6002817/*

***BAŞLIK**: Putin stands firm; Kerry condemns 'acts of aggression'(Putin sağlam duruşunu sürdürürken Kerry saldırgan olmakla suçladı)*

Açıklama haberi olarak nitelendirdiğimiz bu haberi olumsuz saldırgan ve taraflı yazılmış bir haber olarak ele aldık.

Haberde ilk fotoğraf olarak Putin'in bir komutandan brifing altığı kare kullanılmıştır. Haberde Putin'in askerlerimizi Ukrayna'ya göndermek gibi bir planımız yok ifadesini yer verilmiş ancak yine de Putin'in askerlere her türlü duruma hazırlıklı olun talimatı da vurgulanmıştır.

ABD Dışişleri Bakanı Kerry'nin Kiev ziyaretinde yaptığı Rusya karşıtı açıklamalara geniş bir şekilde yer verilirken haber metninde yakın geçmişte yaşananlar da ifade edilmiştir.

Haberde ABD Devlet Başkanı Barack Obama'nın Beyaz Saray'dan "Rusya Ukrayna'ya müdahale ederek tarihin yanlış tarafındadır" açıklaması aşağıdaki fotoğraf ile verilmiştir:

Fotoğrafta Obama bir toplantı sırasında bacak bacak üzerine atarak otururken konuşmakta ve toplantıdaki diğer kişiler de dikkatle onu dinlemektedir.

***LİNK**: https://www.usatoday.com/story/news/world/2014/03/05/ukraine-crimea-unrest/6080651/*

***BAŞLIK**: Russian troops looming over all in Crimea (Rus askerleri Kırım'ın her yerindeydi.)*

Haberde Rus askerlerinin Kırım'ın her yerinde denetim yaptığından bahsediliyor. Bir durum haberidir, taraflı bir dil kullanılmış ve genel olarak olumsuz saldırgan kategorisinde değerlendirdiğimiz bir haberdir. Fotoğraf olarak da Simferopol'de limanda nöbet tutan yüzü maskeli askerler kullanılmıştır. Haber metninin ortasında Kırım'da çekilmiş fotoğraflardan oluşan bir galeri de oluşturulmuştur.

Haberin devamında Ukraynalı komutan Malitskiy'nin "Rus askerleri Kırım'ı işgal etti, ailelerimizi tehdit ediyorlar" açıklamasına yer verilmiş, metinde bu kısımda Odesalı siyasetçi Goçarenko açıklama yaparken ona müdahale eden bir kişinin fotoğrafı kullanılmıştır.

LİNK: *https://www.usatoday.com/story/news/world/2014/03/14/ukraine-russia-lavrov-kerry-crimea-london/6408653/*

BAŞLIK: *Kerry, Lavrov deadlocked over Crimea showdown(Kerry, Lavrov Kırım karşısında çıkmaza girdi)*

Haberde Amerikan ve Rus Dışişleri Bakanlarının birlikte bir fotoğrafı paylaşılmıştır.

Fotoğrafta Lavrov'un sinirli, Kerry'nin ise oldukça üzgün olduğu dikkat çekiyor. Lavrov ellerini arkada kilitlerken Kerry'nin elleri ise önünde birleşik olarak bulunuyor. Kötü geçen bir görüşmenin sonrasında çekildiği anlaşılıyor. Başlığı ve metni destekleyen bir fotoğraf kullanılmıştır.

5.1.2.1.1.2. Şematik Yapı İncelemesi

Şematik yapı incelemesinde, haber olayı hakkındaki bilgiler değerlendirilir, ana olayın ele alış biçimini değerlendirilir.

Kullanılan ifadelere, metinden çıkan anlama göre haber metinlerini birden fazla kategoriye ayırdık: USA Today'in haberinde olumlu kategoriye girecek bir haber bulamadık. Nötr, Olumsuz ve olumsuz saldırgan olarak kategorize ettik. Aşağıda örnekleri bulabilirsiniz:

***LİNK**:https://www.usatoday.com/story/sports/boxing/2014/03/31/russian-ukrainian-boxing-teams-put-aside-tensions/7134791/*

***BAŞLIK**: Russian, Ukrainian boxing teams put aside tensions(Rus ve Ukraynalı boks takımları gerginliği bir kenara koydu)*

***METİN**:*

MOSCOW (AP) — Boxing teams from Russia and Ukraine put aside political tensions Monday to contest a World Series of Boxing quarterfinal in Moscow, with the hosts landing most of the blows in the ring.

The Russian Boxing Team took a 4-1 lead against the Ukraine Otamans ahead of the return meeting in Donetsk next weekend in a contest that received added attention following Russia's annexation of Crimea and escalated military buildup on the Ukrainian border.

The Ukrainian team was greeted by polite applause by the crowd of about 500 people at the Arena Moscow, which included Russian Olympic Committee chief Alexander Zhukov and International Boxing Association president Wu Ching-Kuo. The crowd also stood up when the Ukrainian national anthem was played before the first bout, and Wu said the contest was marked by "sportsmanship."

"I think that the audience has really showed their support for both teams," Wu said.

..... /...../

Associated Press kaynaklı haber Moskova'dan bildirilmiştie. Haberde dünya şampiyonasında karşı karşıya gelen Rusya ve Ukrayna boks takımlarının gerginliği bir kenara bırakarak sportmence davrandığı aktarılmaktadır. Rusya maçı 4-1 kazanmaktadır. Haberde nesnel bir dil kullanılmıştır. Bir durum haberi olarak nitelendirdiğimiz haber metninde turnuva diğer karşılaşmalara ilişkin bilgiler de verilmiştir.

LİNK: *https://www.usatoday.com/story/news/world/2014/03/06/crimean-referendum-announced/6112921/*

BAŞLIK: *West imposes sanctions after Crimea threatens secession(Batı, Kırım'ın ayrılma tehdidinden sonra yaptırım uyguladı)*

***METİN**:*

SEVASTOPOL, Ukraine — The West scrambled to impose sanctions Thursday on Russia after pro-Moscow figures in Crimea ordered a referendum that could make the Ukraine territory part of Russia.

The White House issued visa travel restrictions against an unidentified number of people and entities accused of threatening Ukraine's sovereignty and territorial borders.

President Obama signed an executive order authorizing the Treasury Department to levy financial sanctions against "individuals and entities" deemed responsible for Russia's military takeover in Crimea.

The European Union suspended talks with Russia on a wide-ranging economic pact and on a visa deal. EU leaders met in an emergency summit Thursday but was divided over imposing sanctions that could prompt economic retaliation from Moscow, which supplies the European Union with oil and gas.

"Not everyone will be satisfied with the decision, but I should say that we did much more together than one could have expected several hours ago," said Polish Prime Minister Donald Tusk.

The national parliament of Ukraine, seated in Kiev, reacted with outrage at the referendum and accused Russian President Vladimir Putin of engineering it to take over officially what he has already taken militarily.

"This so-called referendum has no legal grounds at all," said Arseniy Yatsenyuk, Ukraine's president.

Yatsenyuk called on Russia to withdraw its troops and "start real talks and negotiations for the peaceful solution."

"Crimea was, is, and will be, an integral part of Ukraine," he told reporters in Brussels, where he was meeting with European diplomats seeking a negotiated end to the crisis.

Many in Ukraine fear the referendum is designed as a pretext toward secession and the next step would be annexation by Russia, permitting the Russian military to establish a permanent presence in Crimea. Thousands of Russian troops are blocking access to Crimea.

Downtown Simferopol, the capital of Crimea, was quiet as darkness fell. Residents waited for buses and hustled home after work, walking past Cossack militiamen wearing fatigues and their traditional black and red hats near the statue of Lenin in the building's square.

Anatoliy Boyko, 50, a security guard at a neighborhood supermarket in Sevastopol, said he would certainly vote to join the Russian Federation.

"Sevastopol was Russia, Sevastopol is Russia now and Sevastopol will always be Russia forever," Boyko said, speaking in fluent English honed from 25 years as a merchant sailor. "Most of the people around here have the same opinion."

Sevastopol is home to both Russia and Ukraine's Black Sea fleets. Ukraine's navy is in a standoff with Russian vessels blockading two Ukrainian warships in Sevastopol Bay.

"We are trying at all costs to prevent bloodshed and civilian casualties," Ukraine's acting naval commander Serhiy Hayduk said according to Interfax news agency.

Olumsuz olarak değerlendirdiğimiz bütün haberler olumsuz saldırgan olarak nitelendirilmiştir. Çünkü Rusya'ya karşı bir yaptırım, bir tepki içermektedir. Burada da uygulanan yaptırımlar konusunda ayrıntılı bilgi verilmiştir. Beyaz Saray'dan yapılan açıklamaya göre Ukrayna'nın toprak bütünlüğünü ve egemenliğini Kırım'ı ilhak ederek tehdit eden Rusya'ya karşı tepki olarak alınan yaptırımlar belirtilmiştir.

Şematik incelemenin ikinci ayağı da ardalan ve bağlam bilgisi olarak ele alınmaktadır (Van Dijk,1991:115). Kırım krizine yönelik haberlerde ardalan ve bağlam bilgisine rastlıyoruz. Zira haberlerin kendileri birer politik çekişme konusudur. Aşağıda bu haberin bazıları sıralanmıştır.

LINK: *https://www.usatoday.com/story/news/world/2014/03/13/crimea-referedum-what-next/6320863/*
BAŞLIK: *If Crimea says 'Da!,' what's next? (Eğer Kırım evet derse sonra ne olacak?)*

***METİN**:*

BERLIN – If Crimeans vote yes in a referendum Sunday to break from Ukraine, the question is: What happens next?

Such a referendum has no precedent, analysts say, and no one appears certain how opponents, Russia and the world will react, or what difference the vote may make.

"If the referendum succeeds, you'll create a completely new situation in Crimea," said Igor Burakovsky, director of the Institute for Economic Research and Policy Consulting in Kiev.

Top diplomats for Russia and the U.S. voiced pessimism Friday about negotiating an end to the crisis. In London, U.S. Secretary of State John Kerry said he hoped to find a way to resolve the objection s the West has to a referendum it calls illegitimate.

"Obviously we have a lot to talk about," Kerry said before meeting with Russian Foreign Minister Sergey Lavrov.

...../...../....

Given the lack of serious action by the West, many analysts say the outcome of the crisis is squarely in the hands of Putin.

"What happens will be decided by Putin," said Kadri Liik, senior policy fellow at the European Council on Foreign Relations. "He hasn't said the final word on whether he will join Crimea with Russia or not. But all groundwork is prepared. Basically he has freedom of action."

And he has used it, with no repercussions he cannot handle, say analysts.

Thousands of Russian assault troops based at a Black Sea port that Moscow leases from Kiev have essentially invaded parts of Crimea, setting up border patrols to prevent Ukraine troops from entering the region from their bases outside Crimea.

The troop movements are a violation of a "status of forces" agreement Moscow signed with Kiev that states no Russian forces can leave the base into Ukraine. Russia has both denied and admitted that the troops, which wear no official insignia, are its own.

But Putin says Russia has the right to send troops in if it feels Russian citizens in Crimea are in danger.

...../...../....

In 1992 Russia backed an uprising there in a war that left 300 people dead. The Russian army has kept troops in the province ever since despite protests from the government.

Georgia, on the eastern shore of the Black Sea, fought a brief war in 2008 after nearly a week of clashes between Georgian troops and separatist South Ossetia, where many have Russian passports. Russia used the fighting there again as a pretext to protect its citizens and launched air attacks on Georgian forces.

Russia forces were headed to the capital of Tbilisi but pulled back to South Ossetia and Georgia's other breakaway region Abkhazia under a cease-fire agreement. It later recognized both as independent states, and Russian troops occupy them to this day.

If Crimea can hold a referendum to join Russia, other republics might call for votes to secede, too, further destabilizing the area, said Burakovsky. But Putin may not annex Crimea even if a majority of the people there wish it.

"Southern Ossetia as well as Transnistria applied but were denied," said Burakovsky, referring to attempts in those regions to join Russia officially.

Haber metni çok uzun olduğu için sadece ardalan ve bağlam bilgisi olarak ele alınacak kısımlar burada kullanılmıştır. Berlin'den bildirilen haber USA Today muhabirleri tarafından hazırlanmıştır. Durum haberi olarak değerlendirilen haber analiz karakteri de taşımaktadır. Kırım referandumu öncesinde eğer referandumda "evet" sonucu çıkarsa neler olacağı tartışılmaktadır. Haberin içinde önce referandum kararı alınana kadar olan zamanda neler yaşandığı aktarılmıştır. Metnin sonlarına doğru da Kırım'ın tarihine ilişkin bilgi verilmiştir.

LİNK: *https://www.usatoday.com/story/news/world/2014/03/22/ukraine-donetsk-east-secession-referendum/6731215/*
BAŞLIK: *Pro-Russian forces storm Ukrainian base in Crimea (Rusya yanlısı güçler Kırım'daki Ukrayna üssüne saldırdı)*

***METİN**:*

BELBEK AIR BASE, Crimea (AP) — Pro-Russian forces stormed a Ukrainian air force base in Crimea, firing shots and smashing through concrete walls with armored personnel carriers. At least one person was wounded, the base commander said.

An APC also smashed open the front gate of the Belbek base near the port city of Sevastopol, according to footage provided by the Ukrainian Defense ministry. Two ambulances arrived and then departed shortly after, and at least one of them was carrying what appeared to be a wounded person, an Associated Press journalist said.

The Ukrainian commander of the base, Yuliy Mamchur, said there was at least one injury. He called his men together, they sang the Ukrainian national anthem and then stood at ease. He said they are going to turn over their weapons.

Russian forces have been seizing Ukrainian military facilities for several days in the Black Sea peninsula, which voted a week ago to secede and join Russia.

...../...../....

Daniel Baer, the United States' chief envoy to OSCE, said the observers should have access to the territory because Crimea remains Ukrainian to the rest of the world.

The seizure of military facilities and navy ships by pro-Russian forces in Crimea has been proceeding apace since the peninsula was nominally absorbed by Russia.

On Saturday, a crowd stormed the Novofedorivka base, some 50 kilometers (30 miles) west of Simferopol, Ukraine's Defense Ministry said.

Ukrainian television station TSN said troops inside the base hoisted smoke grenades in an attempt to disperse groups of burly young men attempting to break through the front gates.

TSN reported that there were children among the crowd attempting to seize the base.

The Russian Defense Ministry says that as of late Friday less than 2,000 of 18,000 Ukrainian servicemen in Crimea had "expressed a desire to leave for Ukraine." The ministry, however, stopped short of saying the remainder of the troops would serve in the Russian army.

AP'den alınan haberde Belbek hava üssüne saldırıdan bahsedilmektedir. Durum haberi olarak nitelediğimiz haber taraflı bir dille işe alınmıştır. Haberin devamında şu anda Kırım'ın Rus askerlerinin kontrolünde olduğu belirtilmiş ve yakın geçmişe ilişkin bilgi verilmiştir. Ayrıca Ukrayna'nın doğusundaki gelişmelere ilişkin bilgi verilirken de Ukrayna'nın doğusuna ilişkin bilgi verilmiş, ülke ekonomisinin de bu bölgedeki sanayi

ve madenciliğe bağlı olduğu kaydedilmiştir. Aynı zamanda bölgenin Rusya'ya kaçan eski cumhurbaşkanı Yanukoviç'i desteklediği, AB karşıtı propagandalar başladığından itibaren bu durumun kendini gösterdiği ve etnik olarak yaşayan Rus nüfusun en çok bu bölgede yaşadığı kaydedilmiştir.

Analiz yaparken dikkat edilmesi gereken bir başka nokta da olay taraflarının değerlendirmelerinin haberde nasıl yer aldığıdır.

LİNK: *https://www.usatoday.com/story/news/world/2014/03/24/obama-europe-east-west/6815709/*
BAŞLIK: *G-7 snubs Putin to meet on Crimea*

METİN*:*

BERLIN - President Obama and the leaders of the world's biggest economies met Monday to solidify their resolve to isolate Russia for its takeover of Crimea in a gathering to which Russian President Vladimir Putin was not invited.

The United States, Britain, Canada, France, Germany, Italy and Japan - collectively known as the Group of Seven - met on the sidelines of a scheduled nuclear summit in the Netherlands to discuss Crimea.

Russia usually joins such meetings of the group, which had been renamed the Group of Eight to reflects Moscow's participation.

"We're united in imposing a cost on Russia for its actions so far," Obama said after meeting with Dutch Prime Minister Mark Rutte.

In the interview with Dutch newspaper *de Volkskrant* , Obama conceded that the sanctions the U.S. and Europe imposed on Russia may not alter Moscow's stance in Ukraine, where people fear Putin may send his troops beyond Crimea into other parts of the country.

...../...../.....

Lavrov said Moscow was unconcerned by the snub of Putin. He said the meetings have been useful to discuss global crises but that Russia "will not be clinging to this format."

Obama told *de Volkskrant* that he does not want Europe to be viewed as a battleground between the East and West.

"That's the kind of thinking that should have ended with the Cold War," Obama said. "On the contrary, it's important that Ukraine have good relations with the United States, Russia, and Europe."

Analysts have said that the U.S. and EU have shown themselves to be relatively uniform in their efforts to bring Russia to heel.

"There has not been much difference between the details of the sanctions the U.S. and Europe have tried to mete out," said Wolfgang Richter, an senior associate at Berlin-based thinktank German Institute for International and Security affairs.

Europe has been cautious, critics say timid, about imposing harsh sanctions against Moscow because of the continent's economic relationship with the Russian government, especially when it comes to Russian natural gas.

...../...../.....

Btu Clifford Gaddy, a Russia scholar at the Brookings Institution, said the USA and its allies in Europe are in a new Cold War with Russia. He said it's unclear how much they'll be willing to fight it.

"We're talking about a very confrontationist relationship," said Gaddy, who co-authored a biography titled "Mr. Putin; Operative in the Kremlin."

"Putin is not going to back down on Crimea. It's more likely he moves ahead on other parts of Ukraine and probably elsewhere. We're not going to formally declare that we accept that."

CRIMEA: Ukraine orders troop pullout from Crimea

The Ukrainian Defense Ministry said when Russian troops seized the marine base in the port of Feodosia - the tihird base to be taken - they detained up to 80 Ukrainian servicemen and took two injured Ukrainians away by helicopter.

UKRAINE CRISIS:U.S. exporters feel chill in Russia orders

Ukraine's Foreign Ministry said more Russian troops are coming into Crimea and large numbers of Russian forces bordering the mainland.

"The number of Russian armed forces on Crimean territory has risen to more than 22,000," Foreign Ministry spokesman Yevgeny Perebiynis told Interfax news

Yukarıdaki haber olumsuz saldırgan olarak kategorize ettiğimiz bir durum haberidir. Haber USA Today muhabirleri tarafından yapılmıştır. Haberde ABD Başkanı Obama, Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov, Ukrayna Savunma Bakanlığının açıklamalarına

yer verilmiştir. Görüldüğü üzere haberde birden fazla tarafın düşünceleri bulunmaktadır. USA Today haberlerinde genel olarak farklı tarafların açıklamalarına bir arada vermeye ve haberi çok boyutlu anlatmaya çalışmaktadır. Ayrıca USA Today haber metinlerini çok uzun tutmakta ve olayı ayrıntılı aktarmaktadır.

5.1.2.1.2. Mikro Yapı Çözümlemesi

Sentaktik Çözümleme:

Hürriyet haber sitesinin olayla ilgili haber metinleri incelendiğinde etken ve edilgen cümlelerin birarada kullanıldığı görülmektedir. Haberler genel olarak muhabir tarafından hazırlandığı için haber birinci ağızdan aktarılmıştır. Cümleler arasında anlam bağlantısına önem verilmiştir. Cümleler ve metin uzun tutulmuştur. Metinlerde alıntılardan sık sık yararlanılmıştır. USA Today haberleri hikayeleştirmeye sıklıkla başvurmuştur. Cümlelerde bol bol sıfat kullanılmıştır. Metinlerde betimlemeye fazlaca yer verilmiştir.

LİNK: *https://www.usatoday.com/story/news/world/2014/03/24/obama-europe-east-west/6815709/*
BAŞLIK: *G-7 snubs Putin to meet on Crimea*

***METİN**:*

SEVASTOPOL, Ukraine — After several gloomy days the sun broke out over the blue waters of Sevastopol's harbor. In the distance Russian warships from the Black Sea fleet glide across the calm waters.

Even as clouds of war build from increasingly bellicose words from Kiev, the people here say they don't see war inevitable.

CRISIS IN UKRAINE: Ukraine 'biggest crisis in Europe' this century

"I think there will be no conflict because nobody needs it," said ferry passenger Alexei Sergeev, 32, as he sat inside the wheelhouse with the captain and crew.

Like many ethnic Russians in this port city he says Russia's incursions into Crimea are to safeguard the region's autonomy which they say was threatened by Ukrainian nationalists in the caretaker government.

"Look around, there's no conflict military or otherwise," he said as crew members nod in approval. "There's just a Russian continent here to stabilize things and not let radicals interfere with our autonomy."

Crimea is nominally an autonomous region but Kiev has long imposed its own administrators in the city of Sevastopol, a strategic port that hosts both Ukraine

Crimea's two airports remain blockaded by armed groups — suspected to be soldiers or private contractors commanded by the Russian interior ministry — and tense standoffs remain with garrisons of Ukrainian troops surrounded by pro-Russia forces.

Russian nationalism remains high among ethnic Russians who distrust far-right nationalists who had a visible presence at Kiev's independence movement, Maidan. But whether this support would equate full secession is another question altogether.

"We need our autonomy protected," Sergeev said. "Whether that's independence or confederation with Ukraine — I don't know. But we'll need close economic cooperation with other states that will recognize us."

Metinde sıfatların sayısının çok olduğu görülmektedir. (After several gloomy, blue, calm...) Ayrıca ikilemelere ve zarflara da yer verilerek anlam çeşitlendirilmiş, röportajlardan alıntılar kullanılarak akıcılık sağlanmıştır. Yine bu haberde de hikayeleştirme tekniğine başvurulduğu görülmektedir. Metin uzun olduğu için sadece bir kısmı alınmıştır.

***LİNK:** https://www.usatoday.com/story/news/world/2014/03/04/ukraine-russia-crisis/6002817/*
***BAŞLIK:** Putin stands firm; Kerry condemns 'acts of aggression'*

***METİN**:*

Russian President Vladimir Putin insisted Tuesday that he can use as much force as necessary to protect Russians in Ukraine while the United States and Europe appealed for a diplomatic solution to the crisis.

Putin offered his first public remarks since Russian military moved into Crimea following the ouster of pro-Moscow president Viktor Yanukovych. He declared that Western actions were driving Ukraine into anarchy and warned that any sanctions the West might place on Russia will not work.

"Neo-Nazis and anti-Semites are rampant in Ukraine and particularly in Kiev (and) people in eastern Russia are worried," Putin said.

Putin said he had no intention of moving Russian troops further into Ukraine as U.S. Secretary of State John Kerry condemned Russian "acts of aggression" and said the Kremlin was "hiding its hand behind falsehoods, intimidation and provocation."

The dueling claims came on a day when pro-Russian Ukrainian troops in Crimea fired warning shots into the air to scare off several hundred Ukrainian soldiers approaching an air base.

...../...../.....

"Over time this will be a costly proposition for Russia, and now's the time for them to consider whether they can serve their interests in a way that resorts to diplomacy as opposed to force," Obama said from the Oval Office.

An unnamed Kremlin aide said that if the U.S. were to impose sanctions, Moscow may be forced to drop the dollar as a reserve currency, Reuters reported. Russia also reversed an earlier decision to lift a ban on pork imports from the USA, saying the existing U.S. system of checks don't guarantee its safety. Russia's leading natural-gas producer Gazprom said that it would remove Ukraine's heavily discounted gas prices from April.

Yukarıdaki haber açıklamalara dayanılarak hazırlanmış bir haber olarak karşımıza çıkıyor. Yine olumsuz saldırgan kategorisinde ele alınmıştır. Genel olarak sözcüklere baktığımızda olumsuz anlamlı sözcüklerin sıklıkla kullanıldığını görüyoruz. Rusya karşıtlığı haberin dilinde de hissediliyor. “Ukrayna’daki Rusları korumak için ne kadar güç gerekiyorsa” anlamını veren kelimelerin kullanılması dikkat çekicidir. “Kerry Rusya’yı saldırganlıkla suçladı” cümlesinde kullanılan kelimeler de olumsuz kelimelere örnektir.

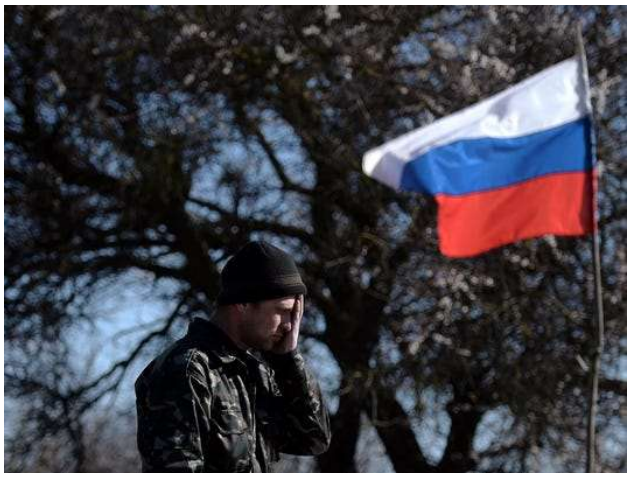
Haber retoriği:

USA Today haberlerin çoğunluğunu kendi muhabirleri aracılığı ile hazırlamıştır. Kırım'a giden muhabirler, Kiev'deki muhabirler, Moskova muhabiri ve merkezdeki muhabirler de haberleri hazırlamakta katkı yapmıştır. Haberlerin birinci elden alınmasına özen gösterilmiştir. Ancak ajanslar da kaynak olarak kullanılmış hatta metin içinde farklı ajanslardan alıntılar yapılarak metin zenginleştirilmiştir.

İncelenen haberlerde, USA Today haber sitesinin haber metni ile fotoğrafların birbirlerini tamamlayacak şekilde kurgulandıkları görülmektedir.

Haber metinlerinde inandırıcılığı artırmak ve anlamı çeşitlendirmek için uzmanların, halkın ve hatta farklı taraflardan liderlerin açıklamalarına röportajlar aracılığı ile yer verilmiştir. Metinler özellikle uzun tutulmuş ve haberlerin geniş anlamda işlenmesine özen gösterilmiştir.

LİNK: *https://usatoday.com/story/news/world/2014/03/13/crimea-referedum-what-next/6320863/*
BAŞLIK: *If Crimea says 'Da!,' what's next?*

***METİN**:*

BERLIN – If Crimeans vote yes in a referendum Sunday to break from Ukraine, the question is: What happens next?

Such a referendum has no precedent, analysts say, and no one appears certain how opponents, Russia and the world will react, or what difference the vote may make.

"If the referendum succeeds, you'll create a completely new situation in Crimea," said Igor Burakovsky, director of the Institute for Economic Research and Policy Consulting in Kiev.

Top diplomats for Russia and the U.S. voiced pessimism Friday about negotiating an end to the crisis. In London, U.S. Secretary of State John Kerry said he hoped to find a way to resolve the objection s the West has to a referendum it calls illegitimate.

"Obviously we have a lot to talk about," Kerry said before meeting with Russian Foreign Minister Sergey Lavrov.

The referendum asks the people of Crimea, a peninsula on the Black Sea that is part of Ukraine, if they wish to secede and join Russia or make Crimea more independent of Ukraine's federal government, run by a national parliament seated in the capital, Kiev.

...../...../.....

In 1992 Russia backed an uprising there in a war that left 300 people dead. The Russian army has kept troops in the province ever since despite protests from the government.

Georgia, on the eastern shore of the Black Sea, fought a brief war in 2008 after nearly a week of clashes between Georgian troops and separatist South Ossetia, where many have Russian passports. Russia used the fighting there again as a pretext to protect its citizens and launched air attacks on Georgian forces.

Russia forces were headed to the capital of Tbilisi but pulled back to South Ossetia and Georgia's other breakaway region Abkhazia under a cease-fire agreement. It later recognized both as independent states, and Russian troops occupy them to this day.

If Crimea can hold a referendum to join Russia, other republics might call for votes to secede, too, further destabilizing the area, said Burakovsky. But Putin may not annex Crimea even if a majority of the people there wish it.

"Southern Ossetia as well as Transnistria applied but were denied," said Burakovsky, referring to attempts in those regions to join Russia officially.

Luigi Serenelli tarafından hazırlanan özel haberde analistlerden ve siyasilerden alıntılar dikkat çekiyor. (Igor Burakovsky, ABD Dışişleri Bakanı Kerry/ analislere göre / Rusya Devlet Başkanı Putin/ Kadri Liik,/Konrad Muzkya, / Susan Stewart /Moldova

Başbakanı Iurie Leanca) Metnin devamında da görüldüğü gibi uzun metinde pek çok kişiden alıntı yapılmıştır. Haberde Rus bayrağı yanında yorgun bir Rusya askeri fotoğrafı kullanılması da dikkat çekicidir. "Kırım referandumda Rusya ile birleştirmeye karar verirse ne olur" sorunun yanıt arandığı haberde yorgun ve mutsuz bir askerin fotoğrafının kullanılması haberi olumsuzlamaya yönelik bir davranış olarak değerlendirilmiştir.

Alıntılarla devam eden haberin devamında da ağzı bantlı ve üzerindeki renklerden Ukraynalı olduğunu anladığımız protestocu bir genç kız fotoğrafı paylaşılmıştır. Bu fotoğraf da Ukraynalıların bu duruma karşı olduğunu ve bu yönde protesto gösterilerinin devam ettiği imajı verilmeye çalışılmaktadır. Ayrıca Ukraynalılara konuşma fırsatı verilmediği alt mesajı da verilmiştir.

5.1.2.2. USA Today Haberlerinin Detaylı Analizi

Tarih: 17.03.2014

Haber linki : *https://www.usatoday.com/story/news/world/2014/03/17/nato-pledges-close-cooperation-with-ukraine/6516827/*

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Başlık: NATO pledges close cooperation with Ukraine (NATO, Ukrayna ile yakın işbirliği sözü verdi)

Haber Girişi: Yok

Haberin fotoğrafı:

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni:

BRUSSELS (AP) — NATO has vowed to intensify cooperation with Ukraine after residents in the Crimea peninsula voted overwhelmingly to secede and try to join Russia.

Ukraine's Foreign Minister Andriy Deshchytsya visited NATO headquarters Monday with a request list for technical equipment that Ukraine's government needs to deal with the secession of Crimea and the Russian incursion there. It was not immediately clear what equipment Ukraine was asking for.

NATO said in a statement the alliance was determined to boost cooperation, including the "increased ties with Ukraine's political and military leadership, strengthening efforts to build the capacity of the Ukrainian military and more joint training and exercises."

Deshchytsya said in talks with NATO Secretary-General Anders Fogh Rasmussen he "discussed our possible cooperation in the field of sending monitors to Ukraine."

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: ABD-Rusya gerilimi devam ederken ABD Kırım'da yaşananları kriz olarak niteliyor ve ABD'nin bile bu krizden etkilendiğine yönelik bu haber yapılmış. Amaç Rusya'nın yaptığının tüm dünyayı etkilediğini ve ne kadar kötü olduğuna vurgu yapmak.

Haberin kaynağı: Associated Press

Mikro Yapı Çözümlemesi:

d. Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken cümleler kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, verilen mesajlarda kararlılığa işaret etmektedir. Alıntılarla birleşik cümleler oluşturulmuş.

e. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir.

f. Sözcük Seçimleri:

Haberde aktarma ifadeler kullanılmış.

Ukrayna hükümetinin Kırım krizi ile mücadele etmek zorunda olduğu özellikle "deal" kelimesi ile ifade edilmiştir. Devam eden cümlede de "henüz hangi malzemelerin lazım olduğu belli değil" ifadeleriyle belirsizlik ortaya konmuştur.

g. Haber Retoriği:

Haberin USA Today muhabiri tarafından yapıldığı anlaşılmaktadır. Haberde yorum ve değerlendirmelere yer verilmemiş direkt olarak açıklama aktarılmıştır. Haberde ziyaret fotoğrafı yerine Kırım'daki kutlamalara ilişkin bir fotoğraf tercih edilmiştir. Taraf bir haber olarak değerlendirilebilir ancak kullanılan ifadeler göz önüne alındığında nesnelliğin korunduğu da söylenebilir..

Haberin türü: Açıklama

Olumlu/ olumsuz: Nötr

Yanlı mı? Nesnel mi?

Yanlı bir haber.

Eleştirel mi?

Haberin eleştirel bakış açısıyla yazılmamış, açıklamayı birebir aktarmaya yönelik bir haber. Ancak anlam olarak Ukrayna yanlısı ve haber zaten Ukrayna'ya destek açıklamalarıyla dolu..

Elit kişilere yer veriyor mu?

Evet. Dışişleri Bakanı Andriy Deshchytsya'nın açıklamalarına yer verilmiş.

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet açık ifade biçimleri kullanılmış.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

Haber NATO'nun Ukrayna'nın yanında olduğunu vurgulayan ve Rusya'ya göz dağı vermeyi amaçlıyor. Ukrayna'nın yalnız olmadığını kanıtlama amacı da güdüyor. Ukrayna'nın da bu durumdan memnun olduğu ve NATO'dan eksiklerini giderme yönünde destek göreceği de ayrıca vurgulanıyor.

.....

Tarih: 17.03.2014

Haber linki : https://www.usatoday.com/story/news/world/2014/03/16/crimea-referendum-ukraine-russia/6484251/

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Başlık: Crimea votes to join Russia; Ukrainians prepare for war (Kırım Rusya'ya katılmak için oy kullandı, Ukraynalılar savaşa hazırlanıyor)

Haber Girişi: Yok

Haberin fotoğrafı:

Ukraynalı asker fotoğrafı ve Ukraynalılarla yapılan röportajları içeren bir video paylaşılmıştır.

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni:

KIEV, Ukraine — Ukrainians in this nation's capital prepared themselves for war after results from the disputed referendum in the Crimea showed an overwhelming majority in favor of joining the Russian Federation.

Crimea's election committee said that 97% of voters backed a union between the largely ethnic-Russian peninsula and the huge neighboring country.

"I have a feeling that today is the last calm day," said Lubna Petrova, a grandmother who was watching TV coverage of events in Crimea. "Tomorrow Putin will start a war against the Ukrainian nation, and he won't stop until he takes over the entire country."

WEST REACTS::U.S. leaders urge sanctions against Russia

In Simferopol, the mood among Russians was festive after polling stations closed at 8 p.m., with a concert held in the city's center square. Thousands turned up brandishing flags and dancing to live pop music.

Residents of Crimea, up to 60% percent of whom are Russian, were given a choice of either joining Russia or opting for more autonomy from Ukraine under the 1992 constitution. The status quo, in which Crimea is a semi-autonomous region of Ukraine, was not an option.

……/……/…..

Kutalitov said he believed that troops were sent to maintain law and order, but he hasn't seen any disorder from pro-Ukrainian forces. "It's quiet here, there's not going to be any war."

Some who opposed Crimea joining Russia did not vote because they said the referendum didn't give them any option.

"There's no choice to vote against joining the KGB-run government," said Nikolay Vasilyevich, a Ukrainian professor in Simferopol. "How can you vote with Russian troops around? Crimea will never join Russia, it will lead to war."

Mikhail Malyshev, head of the referendum's organizing commission, told news agencies there were no voting irregularities. But local media reported instances of voter fraud.

There were also reports of pressure on voters and journalists. Tatyana Tkachenko, a native-Russian freelance reporter from Cyprus, was held at gunpoint and arrested after a local defense squad stormed the apartment of a pro-Ukrainian activist she was interviewing in Sevastopol.

"I was thrown to the floor and they held a gun to my temple. It was very cold," she told USA TODAY. "They questioned me until 4 in the morning and threatened to jail me for espionage. Then they let me go without any explanation."

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Kırım referandumu sonrasında Ukraynalıların savaş beklentisi içinde olduğu vurgulanıyor haberde. ABD'nin ve Ukrayna'nı Rusya karşıtlığı tüm çıplaklığı ile ortaya konuyor.

Haberin kaynağı: USA Today

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken ve edilgen cümlelerin birarada kullanıldığı görülmektedir. Yapılan röportajlardan alıntılarla anlam güçlendirmesi yapılmış haberin akışı bu şekilde sağlanmıştır. Ayrıca haberin sonunda arka plan bilgisi verilmiştir.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir.

c. Sözcük Seçimleri:

Başlıkta özellikle tezat iki durum kullanılmış, ancak sade şekilde iki cümle ile anlam pekiştirmesi yapılmış, Kırım Rusya'ya bağlanmak için oy kullandı, Ukraynalılar savaşa hazırlanıyor. Yani iki taraftaki halkın ne yaptığı kıyaslanmıştır.

Ayrıca haber metninde abartılı sıfatlara bolca yer verilmiştir: largely(bol miktarda), huge(kocaman) , minority Crimean Tatar (küçük Tatar grup), a huge turnout (kocaman katılım). Ukraynalıların umutsuzluğu da yine sıfatlar üzerinden verilmiştir : last calm day(son sakin gün)

d. Haber Retoriği:

Haber USA Today için özel hazırlanmıştır. Haber röportajlar alıntılarla hazırlanmış, değerlendirmeler ve kaynağa dayandırılan bilgilerle zenginleştirilmiştir. Haberde hem Kırım'daki üsleri terkeden üniformalı Ukrayna askerlerinin fotoğrafları kullanılmış hem de video eklenmiştir. ziyaret fotoğrafı yerine Kırım'daki kutlamalara

ilişkin bir fotoğraf tercih edilmiştir. Haberde Rusya yanlılarıyla yapılan röportajlara az da olsa yer verildiği görülmektedir.

Haberin türü: Durum

Olumlu/ olumsuz: Nötr

Yanlı mı? Nesnel mi?

Yanlı bir haber.

Eleştirel mi?

Haber eleştirel bakış açısıyla yazılmış, Kırım'ın Rusya'ya bağlanmasının ardından Ukrayna

Elit kişilere yer veriyor mu?

Evet. Haberde liderlerin açıklamalarına yer verilmiş. Kırım lideri Sergey Aksiyonov, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin...

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet açık ifade biçimleri kullanılmış.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

Kırımlılar Rusya'ya bağlanma sevinci yaşarken Ukraynalıların savaş korkusu çektiği vurgulanmıştır. Haberde gerek fotoğraflarla gerekse metinde verilen röportaj alıntılarıyla olumsuz bir algı oluşturulmaya çalışılmıştır.

……

Tarih: 17.03.2014

Haber linki: https://www.usatoday.com/story/money/business/2014/05/16/crimea-economy/8919025/

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Başlık: Crimea economy rattled by Russia takeover (Kırım'ın ekonomisi Rusya'nın devralmasıyla sarsıldı.)

Haber Girişi: Yok

Haberin fotoğrafı:

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni:

KIEV, Ukraine – Russia's takeover of Crimea is rattling the economy in the province where several foreign companies have pulled out and Ukrainian business-people are being forced out.

Banks such as Hungary's OTP, Russia's Alfa Bank and others are among the businesses that have pulled operations from Crimea. Meanwhile, Ukrainian businesses – PrivatBank, VAB Bank, Bank Kyivska Rus and Imexbank – have had their licenses to operate revoked by the Central Bank of Russia.

"State-owned Russian banks are likely to take the space of the banks that have exited the peninsula in the near future," said Lilit Gevorgyan, senior sovereign risk analyst at IHS Global Insight in London. "It will take a considerable amount of time for private banking to return."

A bank targeted by American sanctions in retaliation for the annexation – Bank Rossiya – was one of the first to open a branch on the peninsula after the Russian invasion.

...../...../.....

Still, the Ukrainian government has curbed the flow of water enough to harm agriculture, Burakovsky said. For Russia, meanwhile, the price tag for assimilating parts of Ukraine is growing.

In April, Standard & Poor's downgraded Russia's credit rating for the first time in more than five years to a notch above "junk" status. In late April, the International Monetary Fund said in a statement that capital outflow from Russia "increased significantly" in the first three months of 2014 to $51 billion. The Fund noted that investment in Russia would further dwindle because of the geopolitical situation.

The U.S. and European Union have also levied sanctions against Russian officials and companies with close links to Putin.

Gevorgyan estimated that pension payments for seniors, public sector wages and paying for half-completed infrastructure projects, including three power stations under development, would cost Moscow around roughly $5 billion annually.

Between the sanctions, investors pulling out and the chaotic business climate that's developed during the ongoing crisis, nobody will be eager to put money into Crimea anytime soon unless its Russian government funding, Gevorgyan said.

"Until the geopolitical crisis is put to rest for some time, it is hard to see investors flocking Crimea, including Russian private capital," she said.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: ABD-Rusya gerilimi devam ederken ABD Kırım'da yaşananları kriz olarak nitelemekte ve Kırım'ın bu kriz nedeniyle ekonomik olarak ciddi anlamda sarsıldığına vurgu yapmaktadır. İnsanların artık Kırım'a tatile gitmeyeceği, bankaların durumundan mutsuz ve umutsuz olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca su ve enerji ihtiyacı Ukrayna tarafından sağlanan Kırım'ın bu ihtiyaçlarının Rusya'ya bağlandıktan sora nasıl karşılanacağına ilişkin net bir bilgi olmadığı da kaydedilmiştir. Haberde ayrıca uluslararası kredi derecelendirme kuruluşlarının olumsuz yorumlarına da geniş olarak yer verilmiştir.

Haberin kaynağı: USA Today

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken cümleler kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, verilen mesajlarda kararlılığa işaret etmektedir. Alıntılarla birleşik cümleler, dolaylı cümleler

kullanılmış, bol bol örneklemelere yer verilmiştir. Metinde röportajlardan alıntılar da kullanılmış, yaşam hikâyelerinden birebir örneklerle anlatım pekiştirilmiştir.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir.

c. Sözcük Seçimleri:

Tanımlamalar, sıfatlar ve eylemlerde genelde olumsuz anlam verecek olanlar tercih edilmiştir. "Çoğu şirket çekilde ve Ukraynalı çoğu kişi kovuldu."

"Amerikan yaptırımlarına hedef olan bir banka..."

"Ukrayna yönetiminde ayçiçeği çekirdeği ihracatı, turizm, gemi yapımı ve güneş enerjisi Kırım ekonomisine yetebilrdi ancak bunşar çok da kazançlı sayılmaz"

d. Haber Retoriği:

Haberin USA Today muhabirleri tarafından yapıldığı anlaşılmaktadır. Haberde aktarma da çok kullanılmış, yorum ve değerlendirmelere röportajlar aracılığı ile yer verilmiştir. Fotoğrafta bir bankanın kapısında biriken ve içeri girmeye çalışan kalabalık görülüyor. Haber metni ve fotoğraf birbirini tamamlar şekildedir.

Haberin türü: Durum

Olumlu/ olumsuz: Olumsuz

Yanlı mı? Nesnel mi? : Yanlı

Eleştirel mi? Eleştirel

Elit kişilere yer veriyor mu? Hayır

Açık ifade biçimleri var mı? Evet

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

Haberde baştan sona olumsuz bir algı oluşturulmuş. Kırım'ın ekonomik olarak kötüye gittiği artık Kırım'a kimsenin gitmek istemediği, orada hayatın altüst olduğu tüm düzenin bozulduğu ifade edilmeye çalışılmış. BU algı röportajlarla verilmiştir.

……

Tarih: 16.03.2014

Haber linki : https://www.usatoday.com/story/news/politics/2014/03/16/russia-crimea-ukraine-referendum-sanctions/6493837/

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Başlık: Obama to Putin: U.S. will never recognize Crimea vote (Obama'dan Putin'e : ABD Kırım referandumunu asla tanımayacak)

Haber Girişi: Yok

Haberin fotoğrafı:

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni:

WASHINGTON -- The White House and leaders in Congress vowed Sunday to impose tough economic sanctions on Russia in hopes of stopping further aggression into Ukraine, following what they decried as a bogus referendum in Crimea.

President Obama spoke with Russian President Vladimir Putin on Sunday afternoon, telling him the Crimean referendum would never be recognized by the United States and the international community.

Obama urged diplomacy, citing Ukraine's upcoming elections and constitutional reform as steps toward de-escalation, but said a diplomatic resolution isn't possible with Russian military in Ukrainian territory.

"We reject the 'referendum' that took place today in the Crimean region of Ukraine," White House press secretary Jay Carney said. "This referendum is contrary to Ukraine's constitution, and the international community will not recognize the results of a poll administered under threats of violence and intimidation."

...../...../.....

FROM SOVIET SPHERE TO NATO'S BORDER

Ukraine, the largest and most industrialized of the former Soviet republics that declared their independence in 1991, was a top target for NATO membership during the administration of President George W. Bush. But those efforts were blocked by Russia, as well as France and Germany, which doubted Ukraine's readiness to join the military alliance.

During a trip to Kiev in 2008, Bush belittled the sight of protesters waving Communist flags.

"Just because there was a bunch of, you know, Soviet-era flags in the street yesterday ... you shouldn't read anything into that," Bush quipped.

That 1991 independence vote was just one of six such Ukrainian declarations during the past century, five of which failed.

"Very often, Ukraine looked like a diversified country, a parted country," former President Viktor Yushchenko once said.

Ukraine's recently toppled government did lean back toward Russia and Putin, who called for Sunday's referendum on short notice in hopes of putting Crimea back into the former Soviet sphere.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Obama ve Putin arasındaki gerginlik yine ön planda Obama'nın Putin'i hedef alan açıklamaları manşete çıkarılmış haberin

devamında da diğer siyasilerin açıklamalarına yer verilmiştir. Referandumun yapıldığı gün dünyada Rusya'ya ve referanduma tepkileri devam etmektedir.

Haberin kaynağı: USA Today

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. **Sentaktik Çözümleme:**

Haberde etken ve edilgen cümlelerin birlikte kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, verilen mesajlarda kararlılığa işaret etmektedir. Alıntılarla birleşik cümleler oluşturulmuş, liderlerin mesajları aktarılmıştır.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir.

c. Sözcük Seçimleri:

Referandumu olumsuzlayan pek çok ifade yer alıyor ve bu ifadeler farklı kişiler tarafından telaffuz ediliyor. Ayrıca diplomasi ve uluslararası ilişkiler ile ilgili kavramlar da haberde sıklıkla yer veriliyor.

"Kırım referandumu hiçbir zaman tanınmayacak"

"Obama diplomasiyi uyardı,"

"Diplomatik çözüm Rus askeri unsurları Ukrayna topraklarındayken mümkğn değil"

"Referandumu kabul etmiyoruz"

"This referendum is in violation of international law"

d. Haber Retoriği:

Haberin USA Today muhabiri tarafından yapıldığı anlaşılmaktadır. Haberde açıklamalarla birlikte yorum ve değerlendirmelere de yer verilmiştir. Haberde Obama ve Putin'in birlikte olduğu bir fotoğraf kullanılmış, Fotoğrafta liderlerin durumları ve yüz ifadeleri biraz farklı, Obama koltuğundan kalkıp giderken Putin'in de ayakta ve

dudaklarını “sanki olmadı” dermiş gibi sıkıyor. Haberde liderlerin referandum karşıtı olumsuz açıklamaları kullanılmıştır. Haberin devamında da yaptırımlar ekonomik durum, askeri yardım konularında analizlere yer verilmiştir.

Haberin türü: Açıklama

Olumlu/ olumsuz: Olumsuz

Yanlı mı? Nesnel mi? : Yanlı

Eleştirel mi? Eleştirel

Elit kişilere yer veriyor mu? Evet

Açık ifade biçimleri var mı? Evet

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

Olumsuz bir algı var ve Obama -Putin gerginliği hissediliyor. Haber baştan sona referandumu olumsuzlayan ifadeler ve açıklamalarla dolu.

……

Tarih: 15.03.2014

Haber linki : https://www.usatoday.com/story/money/markets/2014/03/15/how-market-will-react-to-crimea-vote/6420677/

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Başlık: Market fallout on Crimea vote hinges on Russia (Rusya oylaması yüzünden Kırım'daki piyasa düşüyor)

Haber Girişi:

If Crimea votes Sunday to break from Ukraine and rejoin Russia, the market fallout will hinge on Russia's reaction to economic sanctions that are expected to be swiftly imposed on it by the U.S. and Europe, and whether the conflict escalates militarily, Wall Street strategists say.

(Eğer Kırım Rusya’ya bağlanırsa piyasa ekonomik yaptırımların da etkisiyle düşecek. Wall Street Stratejistleri ayrıca Kırım Rusya’ya bağlanırsa askeri anlamda gerginliğin de tırmanacağını belirtiyor.

Haberin fotoğrafı:

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni:

While the U.S. government says it won't recognize the independence referendum in Crimea, Wall Street expects the Russian-speaking Crimeans to vote in favor of moving back into the Russian sphere. As a result, investors are bracing for a number of scenarios that could either inflame or soothe market fears.

Markets have been jumpy ahead of the vote, with the Dow Jones industrial average closing down all five days this week for the first time since May 2012.

The level of market turbulence on Monday depends on how punitive the sanctions against Russia are, and whether Russian President Vladimir Putin responds with diplomacy or opts to retaliate with economic weapons of its own, says Joe Quinlan, chief market strategist at U.S. Trust.

...../...../.....

"If the vote is held and Crimea starts the process of becoming affiliated with Russia, and nothing happens, no troops move, the market reaction will be, 'Wow, we survived a bullet,' " he says. "But if Russian troops move, things change, and this becomes very ugly for markets."

Bearish market developments would include civil war in Ukraine, Russian troop movements into eastern Ukraine, and a mushrooming of the crisis into a major geopolitical flare-up.

"Military escalation is not priced into markets," says Quinlan, adding that neither is the fallout from stiff economic sanctions from both sides.

Diplomacy, in contrast, is bullish.

"If Crimea votes to join Russian, and Russia hits the pause button and goes through diplomatic channels and does not make (a military incursion) into eastern Ukraine, it would signal that the crisis can start to de-escalate," says Quinlan.

The most likely outcome may be a "prolonged diplomatic stalemate," notes Julian Jessop of Capital Economics. "But it would be harder for the markets to shrug off worsening violence in Crimea or an escalating trade war between the West and Russia, both of which are real risks."

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Referandumdan bir gün önce yine referanduma yönelik olumsuz algı yaratmaya ve Kırım Rusya'ya bağlanırsa neler olabileceğine yönelik en kötü senaryolar ortaya konulmuştur.

Haberin kaynağı: USA Today

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken ve edilgen cümlelerin kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, verilen mesajlarda kararlılığa işaret etmektedir. Alıntılarla birleşik cümleler oluşturulmuş ve düşünülen senaryolar iki şekilde de ortaya konmuş, örneklerle açıklanmıştır.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir.

c. Sözcük Seçimleri:

Olumsuz anlam taşıyan kelimelerin yanında tahminler ortaya konduğu için bolca ikilemeler, bağlaçlar ve zarflar kullanılmıştır:

"Yatırımcılar investors pazar korkularını alevlendirmek veya yatıştırmak için pekçok senaryo üretiyor"

"Pazartesi günkü pazar türbülansının seviyesi, Rusya'ya yönelik yaptırımların ne kadar cezalandırıcı olduğuna bağlı."

"Batı'nın dayattığı yaptırımlar ne kadar güçlü olursa, Rusya'nın misilleme yapma ihtimali o kadar fazla."

d. Haber Retoriği:

Haberin USA Today muhabiri tarafından yapıldığı anlaşılmaktadır. Haberde asker fotoğrafı ve uzmanların değerlendirmelerini içeren bir video yer almaktadır Haber tahmin içerdiği için çok boyutlu hale gelmiş hem ekonomik hem de askeri seçenekler uzmanların açıklamalarıyla verilmiştir. Birleşik cümlelerle farklı seçenekler aktarılmıştır.

Haberin türü: Analiz

Olumlu/ olumsuz: Olumsuz

Yanlı mı? Nesnel mi? Yanlı

Eleştirel mi? Eleştirel

Elit kişilere yer veriyor mu? Hayır

Açık ifade biçimleri var mı? Evet

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş? Olumsuz bir algı var haberde. Kırım ile ilgili olumsuz senaryolar olumsuz ifadelerle ve çok boyutlu olarak aktarılmıştır.

5.1.3. Rusya – İzvestiya

5.1.3.1. İzvestiya Genel Haber Analizi

İzvestiya Gazetesinde 2014 yılı Mart ayında yayımlanmış haberin analizi:

5.1.3.1.1. Makro Yapı Çözümlemesi

5.1.3.1.1.1. Tematik Yapı İncelemesi

Başlıklar, haberin özeti gibidir. Haber başlıkları okuyucunun ilgisini ve merakını uyandırmada etkilidir. Çünkü okuyucu haberin metnini okumadan önce ilk olarak başlıklara bakmakta, başlık yeteri kadar ilgi oluşturduğunda metni okumaya başlamaktadır. Rus gazetelerindeki haberlerin başlıklarında genel olarak kelime oyunları kullanılır. Kırım ile ilgili haberlerde ise genelde uyarı mesajları ve Rusya'nın haklı olduğuna, bölgedeki Rusların haklarını koruduğuna dair ifadeler öne çıkmaktadır... İzvestiya hükümete yakınlığıyla bilinen ve çok okunan bir gazetedir. Bu gazetede de Rus hükümetinin politikasını yansıtan haberler kullanılmıştır. Haberlerdeki kullanılan başlıkları birkaç kategoride inceleyebiliriz.

Kırım'ın ilhakını olumlayan başlıklar, resmi içerikli başlıklar ve olumsuz ifadeler içeren başlıklar… Başlıklarda yer, dönem, zaman gibi bilgilere çoğunlukla yer verilmemiş ve bilgilerde eksiltme yapılmıştır. Başlıklarda haberlerin genel mantığı verilmeye çalışılmış, okuyucunun ilgisini çekerek haberin okunması amacı güdülmüştür.

RESMİ BAŞLIKLAR

- (Putin, Federasyon Konseyinden Ukrayna'daki Rus Silahlı Kuvvetlerini kullanma izni istedi.)[5]
- (Duma ve Federasyon Konseyi Ukrayna'daki durumdan endişeli)
- (Federasyon Konseyi, Ukrayna'daki olayları izlemek için bir komisyon oluşturdu)
- (Federasyon Konseyi, Ukrayna'ya yardım için valilere seslenecek)
- (Moskova bölgesi Kırım'a delegasyon gönderdi)
- (Putin Ukrayna ile ilişkilerin tırmandırılmamasını istedi)
- (Kırım'ın statüsüne yönelik referendum 16 Mart'ta yapılacak)
- (Kırım parlamentosu Rusya'ya katılma kararı aldı)
- ("Referandum, Rusya Federasyonu'na katılma konusundaki Kırım'ın kararını sağlamlaştırmalı"
- (Kırım, Rusya ile yeniden birleşme sürecini zorladı)
- (Başkan hükümet ve Birleşik Rusya partisinin imajını iyileştirdi)
- (Milletvekilleri Merkez Bankası'nı, Kırım'da ruble kullanımına hazırlanmak için çağırdı.)
- (Halkları dinlemeli ve seçimlerini kabul etmeli)
- (Halk Meclisi üyeleri, Kırım'ın ilhakına ilişkin bir karar aldı)
- (Rusya Ukrayna ile ilgili BM insan hakları organı Parlamenterler Asamblesinde soruşturma başlattı)
- (Kırım makamları Kırım Tatar dilini yasallaştırdı)
- (Kültür figürleri, cumhurbaşkanının Ukrayna ve Kırım'daki konumunu destekledi)
- (Maliye Bakanlığı, Kırım'a 30 milyar ruble ayırmaya hazırlanıyor)

[5] Benzerlik kaygısı nedeniyle başlıkların Türkçe çevirileri kullanılmıştır. Haber incelemelerinde orijinal başlıkları verilecektir.

- (Kırım'da referandumda katılım oranı% 80 olarak öngörülüyor)
- (Kırım piskoposluğu Rusya'da kayıtlı olacak)
- (Kırım, Ukrayna ‘nın petrol ve gaz sahalarının kontrolünü aldı)
- (Rus parlamenterler Kırım'da referandumu takip etmeye başladı)
- (Çernomornefteaz Kırım mülkü oldu)
- (Kırım'da referandum oylaması başladı)
- (Referanduma yüksek katılım gerçekleştirildi)
- (Gözlemciler: Kırım’daki referendum ihlalsiz geçti.)
- (Rusya Merkez Bankası bir hafta içinde Kırım’a ruble aktarımı yapabilir)
- (Kırımlıların yüzde 96,6’sı Rusya’ya bağlanma yönünde oy verdi.)
- (Kırım bankaları Ruble alanına geçmeye hazırlanıyor)
- (Putin Kırım Cumhuriyetini tanıyan kararnameyi imzaladı)
- (Duma’da Kırım partilerinin yerleri hazırlanacak)
- (Duma, Kırım’a Rusya’ya katılım için iki seçenek sunuyor)
- (Kırım'ı Rusya'ya katılma prosedürü bir ay kadar sürecek)
- (Milletvekilleri, Kırım referandum kararını oybirliğiyle destekliyor)
- (Kırım okulları sınavı geçecek)
- (Putin, Kırım'ın Rusya'ya kabulüne ilişkin taslak sözleşmeyi onayladı)
- (Kırım’da 3 dil kullanılacak)
- (Putin, Duma'ya Kırım ve Sivastopol’un ilhak edilmesiyle ilgili bir yasa tasarısı sundu)
- (Kırım ve Sivastopol Rusya’ya bağlanacak)
- (Duma, Kırım’a daha fazla turist çekmeye hazırlanıyor)
- (Duma, hafta sonuna kadar Kırım’ın Rusya Federasyonu’na girişi yasasını kabul edecek)
- (Milletvekilleri tarihsel ismin Kırım'a döndürülmesini öneriyor)

- (Federal Gençlik Ajansı Kırım'a Seliger formatında geliyor)
- (Kırım ve Sivastopol'de devlet organları açılacak)
- (Kırım ve Sivastopol resmen hafta sonundan önce Rusya'nın parçası olacak)
- (FMS Kırımlıların vatandaşlık hakkını seçme avantajını saklı tutuyor)
- (Federasyon Konseyi, Kırım'ın Rusya Federasyonu'na kabul edilmesiyle ilgili anlaşmayı onayladı)
- (İş Rusyası" Kırım işlerinin devlet desteği almasına yardımcı olacak)
- (Putin, Kırım ve Sivastopol'un Rusya Federasyonu'na giriş yasasını imzaladı)
- (Belarus Lukaşenko, Kırım'ı fiili Rus topraklarının bir parçası olarak tanıdı)
- (Kırım sektörü Rusya'da ürünleri için öncelik istedi)
- (USC, gemi yapımı için verilen siparişlerin bir kısmını Kırım'a devredecek)
- (Cumhurbaşkanlığı idaresi Kırım mallarını denetleyecek)
- (Kırım'daki bakanlıklara en iyi uzmanlar gönderilecek)
- (Putin, senatörlerle Kırım'ın ilhakını tartışacak)
- (Devlete ait şirketler devlete ait bankalara para aktarıyor)

Yukarıdaki tablodaki başlıklarda genel olarak resmi bir dil kullanılmış ve resmi kurum adı geçmektedir. Rusya'nın Kırım ile ilgili attığı adımlar bu şekilde haberleştirilmiş ve ilgi çekici başlıklarla aktarılmıştır. Alınan her karar ayrı ayrı haber yapılmış ve ayrıntılı olarak aktarılmıştır. Başlıklarda da sade ve açık bir dil kullanılmıştır.

OLUMLU

- (Kırım Moskova zamanına girmek istiyor)
- (Bölge sakinleri Kırım'ı desteklemek için sokağa çıktı)
- (Büyükşehir okulları Kırımlı çocukları kabul etmeye hazırlanıyor)
- (Moskova Belediye Başkanı Sevastopol'e yardm emri verdi.)
- (Medinsky, tur operatörlerini Kırım'daki tatilleri tanıtmaya çağırdı)

- (Kırımlılar karar vermek için sabırsızlanıyor)
- (Kırım haberleri Rusların TV izlemesine neden oldu)
- (Batılı okuyucular Putin'i desteklerken Obama'ya gülüyor)
- (Moskova'daki Kırım'a destek mitinginde 65 bin kişi toplandı)
- (Moskovalılar Kırım ile hem paralarını hem de kanlarını paylaşmaya hazır)
- (Kamuoyu yoklaması: Kırım sakinlerinin çoğu kendilerini Rusya Federasyonu vatandaşı olarak görmek istiyor)
- (Rusya, Kırım'a kendi eğitim standartlarını aktarmaya hazır)
- (Ulusal bir fikir olarak Kırım)
- (Türk bonusu)
- (Anavatan biz geri döndük)
- (Kırım yönünde)
- (Kırım'da referanduma katılım oranı yüzde 70'i geçti)
- (Kırımlıların yüzde 93'ü Rusya'ya katılma yönünde oy verdi)
- (Kırımlıların karışık olmasına gerek yok)
- (Kırım 30 Mart'tan itibaren Moskova zamanına geçiyor)
- (Sosyologlar Rusların Kırım hakkında ne düşündüğünü araştırdı)
- (Kırım Rusya için kar merkezi olabilir)
- (Rus sanatçılar Kırım'da konser faaliyetlerine devam edecek)
- (Putin, Kızıl Meydan'da Kırım protestocularını selamladı)
- (Üreticiler Rusya haritasını Kırım'ı sınırları içine alarak basmaya başladı)
- (Sermaye yetkililerinden Kırım'da ücretsiz çalışmaları isteniyor)
- (Kırımlar telefon numaralarını ve SIM kartlarını değiştirmek zorunda kalacak)
- (Rusya ve Kırım'ın yeniden birleşmesi Moskova'daki meydanda görülebilir)
- (Yuri Luzhkov: "Kırım'da bir arı kovanı almak istiyorum")

- (Kırımlı sürücüler yeni kuralları öğrenmek zorunda kalacaklar)
- (Kırımlılar otomobillerine Rus plakası almaya başlayacak)
- (Rusya tarihine dönüyor)
- (Nakhimov'un adını taşıyan Donanma Okulu Kırım'da yeniden kurulacak.)
- (Kırım Savunması Kızıl Meydan'da 9 Mayıs geçit töreninde yer alacak)
- (Ruslar, Kırım gayrimenkulüne yatırım yapmak için acele etti)
- (Kırım'ın Rusya'ya katılımı konutlar tamamlandığında kalıcı olacak)
- (Mikhail Reznikovich: "Kırım'ın ayrılması kesinlikle doğal")
- (Rusya yaptırımlardan kazandı)
- (Kırım, çocuk basketbolunun Rusya genelindeki gelişimi için önemlidir)
- (Kırım'da spor kulüplerinin geleceği sezon sonunda belirlenecek)
- (Komünistler Kırım onuruna Avrupa Meydanını yeniden adlandırmak istiyor)
- (Transaero, Kırım'a uçuşları için özel fiyatlar sunuyor)
- (Moskova bölgesi, Kırım'ın kültürel yaşamının gelişimine yardımcı olacak)
- (Moskova müzeler ve tiyatroları Kırım'a gidecek)
- (Kırım ekonomisini savunma tesisleri canlandıracak)
- (Moskova, Kırım merkezlerinin reklamını yapacak)
- (Alkol üreticileri Kırım'da para kazanmak için acele etti)
- (Ruslar Kırım'da çalışmak istiyor)
- (Kayıt damgası olmaya Kırımlılar Rusya pasaportu da alacak)
- (Başkan hükümet ve Birleşik Rusya partisinin imajını iyileştirdi)

Olumlu olarak değerlendiğimiz başlıklarda Kırımlıların ve Rusların Kırım'ın Rusya'ya bağlanmasından duydukları memnuniyet gözler önüne serilmiştir. Ayrıca bağlanma sürecinin sorunsuz geçtiği mesajı da verilmeye çalışılmıştır.

OLUMSUZ

- (Sakin Ukrayna)

- (Ukrayna’da iktidara silahla el konuldu)
- (Şoygu Rus askerlerinin Kırım’da olduğunu gösteren fotoğrafı provokatif olarak niteledi)
- (Ankara Kırım’ın sahipsiz kalmayacağına söz verdi)
- (Kiev NATO’da Kırım mevzusuna güveniyor)
- (Kiev’deki sniper meselesini Duma araştırmak istiyor)
- (Ukrayna’nın batısını ve Ukrayna’da Batı’yı yenmek)
- (Dünyadaki en anlamsız şeyi yapıyoruz)
- ("Birleşik Rusya" ve Komünist Parti, Kırım'da Slutsky ile aynı fikirde değildi.)
- (AB’nin Rusya’ya uyguladığı yaptırımlar Alman çıkarlarının üzerine çıktı)
- (Gücünü göster ama onu kullanmamak için)
- (Ruslar terketmez)
- (AB’nin Rusya yaptırımları bu hafta devreye girebilri)
- (Ticari ablukaya karşı ekonomik özgürlük)
- (Lütfen bize Maydan’da muhaliflere şiddet uygulandığına dair kanıt gönder)
- (Ruslar Ukrayna’da iç savaştan endişe ediyor)
- (Artık Kırım yok)
- (Kırım kampanyası kurbanı)
- (Rusya, Avrupa Parlamentosu'nun tavsiyelerine uymayacak)
- (Şu anda olduğu gibi daha önce hiç bu kadar Rusofobi oluşmamıştı)
- (ABD Yanukoviç, Aksenov ve Konstantinov'a yaptırım uyguluyor)
- (Kanadalı şirket Rusya’ya yaptırım uygulanmamasını istedi)
- (Putin; Rus silahlı kuvvetleri Kırım’a girmedi)
- (Vladimir Putin: “Neden Kosova'da mümkün Kırım’da değil?”)
- (Vladimir Putin Batı’nın yaptırımlarına yanıt verdi)

- (Sevastopol, Ukrayna'dan güvenlik garantisi vermesini istedi)
- (BM Genel Kurulu Kırım hakkında bir karar aldı)
- (Devlet Duma ve Federasyon Konseyi bir kez daha Ukrayna'yı görüşmeyi planlayamadı)
- (Ukrayna "Sivastopol Savaşı" na katılmaya devam edecek)
- (Maydan mobilize oldu)

Yukarıdaki tabloda olumsuz ifade kullanılan başlıklar sıralanmıştır. Rusya için Batı, Ukrayna ve ABD'nin yaptığı veya açıkladığı her şey olumsuz algılanabilir. Ayrıca Rusya'nın yaptığı uyarılar, yaptırımlara karşılık vermesi, Batı'dan gelen tepkiler aktarılmıştır.

İzvestiya gazetesinde metnin uzunluğuna göre kısa ve uzun haber girişleri kullanılmıştır. Haber girişleri haberin genel anlamının özeti niteliğindedir. O nedenle olumsuz anlamlı haberlerin girişleri de aynı paraleldedir. O nedenle aşağıda olumlu, olumsuz, nötr haberlerden örnekler paylaşılmıştır:

***LİNK**: https://iz.ru/news/566982*

***BAŞLIK** :*

Новости из Крыма вернули россиян к телевизорам

(Kırım haberleri Rusların TV izlemesine neden oldu)

***GİRİŞ**: Конфликт на Украине снова вывел выпуски новостей в число самых популярных телепередач (Ukrayna'daki kriz yayınları en popular TV programları arasına soktu).*

Haberde verilmek istenen mesaj kısa biçimde haber girişinde verilmiştir. Ukrayna'da ve Kırım'da yaşananların TV'nin yeniden izlenmesine neden olduğu aktarılmıştır.

***LİNK**: https://iz.ru/news/566812*

BAŞLIK

Путин обратился в Совет Федерации с введением войск в Крым

(Putin, Kırım'daki birliklerin katılmasıyla Federasyon Konseyine başvurdu.)

***GİRİŞ**: Президент России внес обращение в верхнюю палату парламента об использовании Вооруженных сил нашей страны на территории Украины (Rusya Devlet Başkanı Putin, ülkesinin Silahlı Kuvvetlerinin Ukrayna'da kullanılması ile ilgili olarak Federasyon Konseyi'ne başvuruda bulundu.)*

Girşite yine haberin özeti sunulmuştur. Nesnel bir dille Putin'in üst meclis olan Federasyon Konseyi'ne başvurduğu aktarılmıştır.

***LİNK**: https://iz.ru/news/567016*

***BAŞLIK**:*

Шойгу назвал провокацией фото с российскими войсками в Крыму

(Şoygu Rus askerlerinin Kırım'da olduğunu gösteren fotoğrafı provokatif olarak niteledi)

***GİRİŞ**: Министр обороны признался «Известиям», что не знает, откуда у самообороны Крыма броневики «Тигр» и «Рысь» (Savunma Bakanı, İzvestia'ya, Tiger ve Lynx'in zırhlı araçlarının Kırım'a nereden geldiğini bilmediğini itiraf etti)*

İzvestiya gazetesine kısa bir demeç veren Savunma Bakanı Şoygu'nun en dikkat çekici iki cümlesi başlıkta ve girişte kullanılmıştır. Özellikle nereden geldiğini bilmediğini söylemesi, bahseidlen araçların ismlerinin özellikle kullanılması da dikkat çekicidir. Haberin olumsuz ifadeler içermesi nedeniyle

Haberlerde fotoğraf seçimleri genel olarak metinle anlam bütünlüğünü sağlamaya yöneliktir. Durum haberlerinde konuyla ilgili bir fotoğraf karesi tercih edilirken, bir siyasinin açıklamasına yönelik haberlerde de o kişinin fotoğrafı kullanılmıştır. Analiz haberlerde metnin anlamını destekleyen fotoğraflar tercih

edilirken diplomasi haberlerinde de ilgili görüşmelerden dikkat çeken fotoğraflar yer almıştır. Bazı haberlerde de fotoğraf kullanılmamıştır. Bu durum konuyla ilgili fotoğraf olmaması veya editoryal tercih olarak açıklanabilir.

Aşağıda durum, açıklama, analiz ve diplomasi olarak kategorize edilen haberlerden örnekler paylaşılmıştır:

***LİNK**: https://iz.ru/news/566909*

BAŞLIK:

Крым хочет перейти на московское время

(Kırım Moskova zamanına girmek istiyor)

FOTOĞRAF:

Haberde Kırım referandumundan sonra Kırımlıların Rusya bayrağı ile sevinmelerini gösteren bir fotoğraf paylaşılmıştır. Kırımlıların Rusya'ya bağlanmaktan duydukları memnuniyetin mesaj olarajk verildiği haberlerden biri.

***LİNK:** https://iz.ru/news/567037*

BAŞLIK:

Путин попросил не нагнетать обстановку в отношениях с Киевом

(Putin Ukrayna ile ilişkilerin tırmandırılmamasını istedi)

FOTOĞRAF:

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in başkanlık ettiği bir toplantıdan fotoğraf karesi paylaşılmıştır. Haberde Putin'in kurmaylarına krizi tırmandırmaması uyarısı yaptığı aktarılmıştır. Haber metni ile parallel, anlamı tamamlamaya yönelik bir fotoğraftır.

LİNK: *https://iz.ru/news/568354*

BAŞLIK:

Обама намерен укрепить дружбу с Эр-Риядом

(Obama, Riyad'la dostluğu güçlendirmeyi planlıyor)

FOTOĞRAF:

Diplomasi haberlerinde genel olarak görüşen liderlerin fotoğrafları kullanılmaktadır. Yukarıdaki haberde de ABD başkanı Obama ve Suudi Prensi ile uçaktan indiğinde el sıkışmaya hazırlandığı fotoğraf kullanılmıştır. İlişkilerin iyileştirmesi sinyali hem metinde hem de fotoğrafta verilmektedir.

Köşe yazarları tarafından ele alınmış makaleleri analiz olarak ele aldık. Bu haberlerin hiçbirinde fotoğraf kullanılmamıştır. Genel olarak böyle haberler incelendiğinde İzvestiya editörlerinin fotoğraf kullanmamayı tercih ettiği görülmüştür.

5.1.3.1.1.2. Şematik Yapı İncelemesi

Şematik yapı incelemesinde durum ve yorum olmak üzere iki bölümde inceleme yapılmaktadır. Durum bölümünde haber ana olayın sunumu ve sonuçlar, ardalan ve bağlam bilgisi; yorum bölümünde haber kaynakları ve tarafların olaya getirdikleri yorumlar çerçevesinde değerlendirme yapılmaktadır. (van Dijk, 1991: 114)

Haber metinlerini birden fazla kategoriye ayırdık: Olumlu/Olumsuz/Eleştirel Olumlu/Saldırgan Olumsuz bunlardan biri. Kullanılan ifadelere, metinden çıkan anlama göre bu ayrımı gerçekleştirdik. Aşağıda ayırdığımız bu kategorilerden örnekler bulabilirsiniz:

***LİNK**: https://iz.ru/news/566854*

***BAŞLIK**: «Крым, Россия, Севастополь»(Kırım, Rusya, Sivastopol)*

***METİN**: Metin oldukça uzun oldupu için Türkçe olarak kısa bir özetini bırada paylaştık. "Törende eylem başlamadan 2 saat once insanlar Puşkin anıtının bulunduğu meydanı doldurmaya başladı. Halkın yanında çeşitli STK'lar ve kurumlardan da temsilcileirn katıldığı gösteriye katılanlar "öğrenip hemen geldik önceden haber verilseydi buradaki kalabalık daha fazla olurdu" yorumu yaptı. Puşkin Meydanı'na gelenler arasında, Ukrayna'da doğmuş ancak başkentte uzun süredir yaşayan birçok kişi vardı. Kiev'de yaşananları darbe olarak algıladıklarını ifade ettiler."*

Haberde gösteriden pekçok kare fotoğraf da kullanılmıştır. Bu haberi olumlu eleştirel olarak değerlendirdik. Çünkü metinde Kırım'a destek mesajları kadar gösterinin iyi planlanmadığı yönünde eleştiriler de öne çıkıyor.

LİNK: https://iz.ru/news/567914

BAŞLIK:

Владимир Путин ответил на санкции Запада

(Vladimir Putin Batı'nın yaptırımlarına yanıt verdi)

METİN: *Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, ABD'de yayınlanan ikinci yaptırım paketini değerlendirdi. Listede Putin'e yakın isimler yer alıyor. Bankaları koruma altına almakla kalmamalı, mağdur kişilere de yardım etmeliyiz. Kırım ve Sivastopol içim ödeneği en kısa zamanda göndereceğiz. Ulusararası hukuka uygun olarak Dışişleri Bakanı Lavrov tarafından bazı önlemler hazırlandı. Ukrayna'da bulunan Rusların zor durumda kalmaması için Ukrayna'ya vize uygulanmayacağını belirten Putin, Kırım'ı da yeni federal bölge olarak ilan etti. Ayrıca ABD'ye yanıt vermek yerine beklemenin yaptırım savaşını önlemek adına yapılacak en iyi şey olduğunu kaydetti.*

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in yaptırımları değerlendirdiği haberde olumsuz ifadeler yer almış ayrıca Rusya'nın bu duruma nasıl yanıt vereceğine ilişkin bilgi verilmiştir. Putin'in ifadeleri genel olarak önlem almaya sakin davranmaya yöneliktir ancak alt anlam olarak karşı taraf suçlanmaktadır.

LİNK*: https://iz.ru/news/567941*

BAŞLIK*:*

«Россия» от санкций только выиграла

(Rusya yaptırımlardan kazandı)

***METİN**: Visa ve masterkart artık hizmet vermiyor. Uluslararası ödeme sistemlerinin eylemleri ve bankalara uygulanan yaptırımlar sonrasında Putin bankalara deatek olunacağını söyledi. ABD Bank Rossiya'ya karşı bir kampanya başlattı. Çeçenistan Lideri Ramazan Kadirov maaşının Rossiya banka verilmesini istedi. Putin de yakın bir tarihte maaşının Rossiya banka transferini yapacağını ifade etti. Putin yaptırımların uluslararası hukuka karşı olduğunu vurguladı.*

Rusya'ya uygulanan yaptırımların anlatıldığı haberde yaptırımların ülkeye yansımaları ayrıntılı olarak yer almaktadır. Olumsuz ifadeler de fazlaca kullanılmıştır. Haber, olumsuz saldırgan olarak nitelendirilmiştir.

Şematik incelemenin ikinci ayağı da ardalan ve bağlam bilgisi olarak ele alınmaktadır ve olayların sosyal ve politik yönüne işaret etmektedir (van Dijk,1991:115). Haber metinlerinde yer alan unsurlar, haberin üretim sürecindeki arka plan yani bağlam çerçevesinde yer almaktadır. Ardalan ve bağlam bilgilerine, çoğu haber metinlerinde yeterince yer verilmemekte ya da hiç değinilmemektedir. Ancak Kırım krizine yönelik haberlerde ardalan ve bağlam bilgisine rastlıyoruz. Zira haberlerin kendileri birer politik çekişme konusudur. Aşağıda bu haberin bazıları sıralanmıştır.

***LİNK**: https://iz.ru/news/566855*

***BAŞLIK**:*

Опыт кампаний на Кавказе поможет российской армии в Крыму

(Rus ordusuna Kafkaslardaki deneyimleri Kırım'da yardım edecek)

***METİN**: Rusya Devlet Başkanı Putin, Ukrayna'daki silahlı kuvvetlerini kullanma yetkisi aldı ancak uzmanlar Ukrayna ordusu Rus ordusuna kıyasla daha fazla silaha sahip. Ancak Rus ordusu Güney Osetya'daki deneyimlerini burada değerlendirebilir. Güney Osetya'da Rus ordusu bu bağlamda ciddi bir deneyim elde etmişti. Uzmanlar ayrıca silah gücü fazla olsa da Ukrayna ordusunun gücünün az*

olduğunu düşünüyor. Sınırda durum gerilirse Rus ordusu daha aktif davranabilir. Ukrayna ordusu ülkenin batısında ve başkent Kiev'de yoğun olarak bulunur. Bazı uzmanlar Ukrayna ordusunun beceriksiz olduğunu ve Rus birliklerine direnç göstermeyeceğini vurguladı. Türkiye seçeneği düşünüldüğünde Türkiye bir NATO ülkesi ve böyle bir operasyona girişmeyecektir.

Metin uzun oldupu için kısa Türkçe bir özeti buarad paylaştık. Rus ordusunun ve Ukrayna ordusunun özellikleri ile Rus ordusunun geçmiş tecrübeleri arkaplan olarak anlatılmıştır. Bu durumun günümüze yansıması ve etkisi de ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

LİNK: *https://iz.ru/news/567078*

BAŞLIK:

Депутаты призвали Центробанк подготовиться к введению рубля в Крыму

(Milletvekilleri Merkez Bankası'nı, Kırım'da ruble kullanımına hazırlanmak için çağırdı.)

METİN: *Merkez bankasının hazırlıkları aktarılırken Abhazya'nın da rus rublesi kullandığı bilgi verilmektedir. Ayrıca bu durumun dünyada da örnekleri olduğu paylaşılmıştır. Örneğin Karadağ'ın 2002 yılında Avroya geçtiği ifade edilmektedir. Ayrıca haberin sonunda 16 Mart'ta yapılan referanduma ilişkin de ayrıntılı bilgi paylaşıldı.*

Yine türkçe kısa bir özetinş paylaştığımız haber Kırım'ın Rus rublesine geçeceğini ve Rusya merkez bankasının buna hazırlık yaptığından bahsediyor. Haberde gerek bu durumun dünyadaki örnekleri olsun gerekse yakın geçmiş ile ilgili bilgiler olsun ayrıntılı olarak bağlam bilgisi ve ardalaan bilgisi şeklinde aktarılmaktadır.

Olay taraflarının değerlendirmeleri:

İzvestiya'nın haberlerinde çoğunlukla birden fazla tarafın açıklamasına yer verildiği görülmemektedir. Genelde tek bir açıklama üzerinden haber yapılmaktadır. Aşağıda birkaç haber örneği paylaşılmıştır:

***LİNK** : https://iz.ru/news/567979*

***BAŞLIK**:*

Белоруссия де-факто признала Крым российским

(Belarus Defakto Kırım'ı Rusya'nın parçası olarak tanıdı)

***METİN**: Belarus, Kırım'ı Rusya topraklarının bir parçası olarak tanıdı. Bu, 23 Mart'ta Cumhurbaşkanı Alexander Lukaşenko tarafından açıklandı. Lukaşenko, daha once Ukrayna'nın toprak bütünlüğünün korunmasını savunmuştu. Uzmanlar, Belarus liderinin havasındaki değişikliği, Kiev ile Moskova arasında arabuluculuk yapma ve dolayısıyla siyasi puan kazanma isteği olarak görüyorlar.*

Haberde Belarus Cumhurbaşkanı'nın Kırım'ı tanıması verilmiş hemen arkasından da uzmanların bunu değerlendirmeleri paylaşılmıştır. Haberde başka bir tarafın açıklamalarına yer verilmemiştir.

***LİNK:** https://iz.ru/news/568274*

BAŞLIK:

Госдума и Совет Федерации вновь внепланово обсудят Украину

(Devlet Duma ve Federasyon Konseyi bir kez daha Ukrayna'yı görüşmeyi planlayamadı)

***METİN:** Pazartesi günü Duma ve Salı günü Federasyon Konseyi, Kırım ve Sevastopol ile birleşik bir finansal sistemin oluşturulmasıyla ilgili yasaların kabul edilmesini hızlandırmak ve yeni bölgelerin güvenliğini tartışmak için olağanüstü*

toplantılar yapacak. Federasyon Konseyi Dış İlişkiler Komitesi başkan yardımcısı Andrei Klimov "Toplantı, mali sisteme ilişkin yasaların hızlandırılmasının yanı sıra, geçen hafta Rusya'ya katılan Kırım ve Sevastopol sakinlerinin güvenliği ile ilgili olacak" dedi. Ukrayna'nın Verkhovna Rada yardımcısı Oleg Tsarev, "Perşembe sabahı, Rus Filosu navigasyon istasyonunun kontrolünü ele geçirdi" dedi. Tsarev, "Tanrıya şükür kimse ölmedi. Eğer ölü veya yaralı olsaydı, bu iki ülke arasındaki çatışmayı daha da tırmandıracaktı. Yakında Moskova'daki Ukrayna büyükelçiliği boşaltılacak" ifadelerini de kullandı. Duma Devlet Duma Komitesi Başkan Vekili Leonid Kalaşnikov "Rusya diyalogu sürdürmekten yanadır. Ukrayna Dışişleri Bakanlığı bu tür eylemlerde bulunursa, bu durumun çözümüne katkıda bulunmayacak" açıklaması yaptı. Avrupa Konseyi Parlamenter Asemblesi Pace üyesi Igor Morozov, "Elçiliği geri çekmek savaş öncesi eylemdir." dedi .

Yukarıdaki haberde farklı tarafların açıklamalarına yer verilmiştir. Ancak bu şekilde hazırlanmış haberlerin sayısı azdır. Hem Rusya Parlamentosu Duma'dan hem de Ukrayna Parlamentosu Verkhovnaya Rada'dan milletvekillerinin açıklamalarına yer verilmiştir. Açıklamalar taraflı bir şekilde verilmiştir, haber genel olarak olumsuz anlatımlıdır. Ancak haberde farklı tarafların ifadelerine yer verilmesi ve uzmanların ifadeleriyle desteklenmesi anlam zenginleşmesine neden olmuştur.

5.1.1.3.2. Mikro Yapı Çözümlemesi

Sentaktik Çözümleme:

İzvestiya haber sitesinin olayla ilgili haber metinleri incelendiğinde etken ve edilgen cümlelerin birarada kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, bazı noktaların vurgulanmasına neden olmuştur. Haberler genel olarak muhabirler tarafından hazırlandığı için haber birinci ağızdan aktarılmıştır. Cümleler arasında anlam bağlantısına önem verilmiştir. Farklı olaylara veya farklı kişilerin açıklamalarına

geçirilirken alt başlıklarla olay örgüsü bozulmadan metinde bütünlük sağlanmıştır. Röportajlara metinlerde bolca yer verişmiş, alıntı cümlelerle olay anlatılmış ve metinlerde akıcılık sağlanmıştır.

***LİNK**: https://iz.ru/news/566854*

***BAŞLIK**: «Крым, Россия, Севастополь»(Kırım, Rusya, Sivastopol)*

***METİN**: Ukrayna'daki yurttaşlarımıza destek töreni başlamadan iki saat önce, insanlar Alexander Pushkin anıtında çok sayıda kişi toplanmaya başladı. Başkentteki keskin soğuğa rağmen, Puşkin Meydanı'nda yaklaşık 5 bin kişi toplandı. Kalabalıkta, genç –yaşlı her yaştan Moskovalı vardı. Yaşlı insanlar aktifti, herkesle iki ülke arasındaki ilişkiler hakkında konuştu.- Ukrayna Rusya'nın hemen yanıbaşında. Aslında onlar da bizim kardeşlerimiz.*

Daha birkaç saat önce duyurulmasına karşın pek çok kişi gösteriye katıldı. Gösteriye Sivil Toplum Kuruluşları, sendikalar, siyasi partiler ve kurum temsilcileri de katıldı. Katılanlar bu gösterinin birkaç gün öncesinde organize edilmesi gerektiği konusunda eleştirilerde bulundu. Organizasyon konusunda eleştiriler de konuşulsa da toplananların asıl gümdemi Ukrayna ve Kırım'da konuşulanlardı.

Etken ve edilgen cümleler birlikte kullanılmıştır. Yakın çeviri yapmaya gayret etsem de haber metni olduğu için motomot çeviri anlamsızdı. Yine özet bir metinle haberi vermeyi uygun gördük. Metinlerde benimseyici ve milliyetçi ifadeler çok kullanılmıştır. "Yurttaşlarımız- vatandaşlarımız, kardeşlerimiz" kelimeleri sıklıkla tekrarlanmıştır. Eleştiriler ve gündem de göstericilerle yapılan röportajlardan alıntılarla aktarılmıştır. Metin uzun tutulmuş ve gösteriye ilişkin detaylar fotoğraflarla birlikte paylaşılmıştır.

***LİNK**: https://iz.ru/news/566811*

***BAŞLIK**:*

Путин попросил у Совфеда разрешения использовать ВС РФ на Украине

(Putin, Federasyon Konseyinden Ukrayna'daki Rus Silahlı Kuvvetlerini kullanma izni istedi.)

***METİN**: Kremlin'den yapılan yazılı açıklamaya göre Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Rusya Federasyonu Silahlı Kuvvetlerinin Ukrayna'daki Silahlı Kuvvetleri'nin kullanılmasına ilişkin Federasyon Konseyi'ne başvuruda bulundu.*

Açıklamada "Ukrayna'daki olağanüstü durumla bağlantılı olarak, Rusya Federasyonu vatandaşlarının yaşamlarına yönelik tehditler nedeniyle Ukrayna'da Rusya Silahlı Kuvvetlerinin kullanılması Ukrayna ülkedeki durumu normalleştirene kadar geçerli olacaktır" denildi.

Ria Novosti kaynak gösterilerek verilen haberde nesnel bir anlatım kullanılmıştır. Biz yine kısa bir özetini vermeyi tercih ettik ancak haberde resmi bir dil kullanılmıştır. Kremlin tarafından yayımlanan açıklama direct olarak aktarılmaya çalışılmıştır.

Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir. Haberlerde hikayeleştirmeye sıklıkla başvurulmuştur. Olay sırasına riayet edilmeye gayret gösterilmiştir. Cümleler ve bölümler anlamsal olarak birbirini tamamlamaktadır. Aşağıdaki haberde örnekler ortaya konmuştur. Haber metni çok uzun olduğu için kısaltılarak verilmiştir.

***LİNK**: https://iz.ru/news/566960*

***BAŞLIK**:*

Крымчанам не терпится самоопределиться

(Kırımlılar karar vermek için sabırsızlanıyor)

***METİN**: "23 Şubat 1942'de burada Sivastopol'de doğdum. Lisa isminde güzel bir hemşire tarafından alınmışım. Öyle anlatırlar. Bir roket isabet etmiş bize, Lisa benim üzerime kapanarak korumuş beni sonra da ilerlemesi durdu. O zamanda beri kötü duyuyorum" dedi yaşlı adam kulağındaki cihaza işaret ederek.*

Bahçesaray yakınlarındaki yakınlarındaki Kızıl Haşhaş köyü Tatar olarak kabul ediliyor. Nüfusun dörtte biri kadar tatar var. Imam Lyuman-aga onların en çok saydığı kişilerden biri. Neredeyse terkedilmiş gibi duran bir evde yaşıyor. Eve değil camiye doğru ilerliyor, sokaklar güneşli ve ılık ancak cami soğuk.

"2003'ten beri bu camidaeyiz. Hafta içi pek kimse gelmez en fazla 3 kişi. Cuma namazlarında da ancak 30 kişi oluruz. Kimse kimseye karışmaz."

O sırada iki kiş camiye girdi. Mavi gözlü olan "Yorum yok, siyaset yok, gidin buradan" diye bağırdı. Sonra biraz sakinleşti, Luman ağa bizi çaya davet etti.

"Kendinizi nasıl koruyacaksınız silahlarınız var mı?" diye sordum.

"Nasıl koruyabiliriz ki, sadece caminin etrafında duracağız başka ne yapabiliriz?"

"İmam dua etmeli, biz siyaseti değil Allah'ı düşünmeliyiz. Siyaset başkalarının işi Meclis var bırakalım onlar konuşsun" dedi mavi gözlü olan.

Kırım Tatar MeclisiBaşkanı Refat Çubarov Simferopol'de defelarca tatarların silahsız olduğunu ancak hazır olduğunu söyledi. Mavi gözlü adam da "Çubarov ne diyorsa o biz onu biliriz dedi.

Burada yaşayan tatarların çoğu Tacikistan göçmeni. Buraya 1989'da gelmişler.

Savaştan kaçtık. Kadınlar ve çocuklar gazdan zehirlendi, korkudan ve açlıktan birbirlerini yemek zorunda kaldılar. Allah Bunu kimseye göstermesin. Biz her türlü askere karşıyız. .... /.../

Metinde hikayeleştirme tekniğine başvurulmuştur. Baştan sona yapılan röportajlardan alıntılar kullanılmıştır. O nedenle haber dili gayri resmi olarak tercih edilmiştir. Haberde çok fazla sıfat kullanılmış ve kişileştirmelere hatta tamlamalara başvurulmuştur. Türkçe çevirisine elimizden geldiğince yansıtmaya çalıtık ancak özellikle içten bir anlatım kullanılmaya çalışılmış ancak. Hava sıcakken caminin soğuk olarak nitelendirilmesinin alt anlam vermeye yönelik bir hareket olduğunu düşünüyorum. Ayrıca metinde alıntılar olabildiğinde yalın halde bırakılmış ve bu nedenle konuşma dilinde kullanılan sözcükler bolca tekrar edilmiştir.

***LİNK**: https://iz.ru/news/567568*

***BAŞLIK**:*

93% крымчан проголосовали за присоединение к России

(KırImlıların yüzde 93'ü Rusya'ya katılma yönünde oy verdi)

***METİN**: Kırım Politik ve Sosyolojik Araştırma Enstitüsü'ne göre referandumda yüzde 93'lük bir kesim Kırım'ın Rusya'ya bağlanmasını istedi. Ukrayna'da kalması yönünde yalnızca yüzde 7 oranında kişi oy verdi. Bu sonuçlar 59 bin 111 kişiyle görüşülerek elde edildi. Yüzde 70'i aşın bir katılım söz konusuydu. Kırım Başbakanı sergey Aksiyonov referandumun geçerli olduğunu söyledi.*

"Dürüst olmak gerekirse uzun zamandır oy vermek için bekleyen böyle bir kalabalık görmedim. İnsanlar heyecanla yataklarından kalkıp oy vermeye gidiyor. Çünkü çok uzun bir zamandır ilk defa Kırım kendi geleceğine karra verecek." dedi Yalta Belediye Başkanı Sergey Karnaukh.

Hem rus tarafından hem de Avrupa Parlamentosu'ndan gözlemciler referandumda herhangi bir ihlal tespit edilmediğini kaydetti.

"Yalta'da, Foros'da Bahçesaray'da… Her yer doluydu. Hiçbir ihlal görmedim. Her şey gayet açık şekilde organize edilmişti. İnsanlar bayram modundaydı. İnsanların sakince ve kendi sitekleriyle oy kullandıkalrına dair şüphe yoktu." ifadelerini kullandı Parlamento yardımcı sekreteri Sergey Karnaukh.

Yukarıdaki haberde de röportajlardan alıntılarla metin zenginleştirilmişti. Konuşma dilinden sözcükler kullanılmış samimi bir anlatım yakalanmaya çalışılmıştır. Yalnızca metnin başında resmi veriler açık ve net bir şekilde paylaşılmıştır.

Sözcük Seçimleri:

İzvetsiya'da yer alan haberlerde alıntılar sıklıkla kullanılmıştır. Haberler, Rusya'nın Kırım'ı ilhakını haklı çıkarmak için ve hem Kırım halkının hem de Rus halkının bu durumdan ne kadar memnun olduğu haberlerde aktarılmıştır. Aşağıda örnek metinler üzerinden paylaşılacaktır.

LİNK : *https://iz.ru/news/567771*

BAŞLIK:

В Крыму и Севастополе появятся свои общественные палаты

(Kırım ve Sivastopol'de devlet organları açılacak)

METİN: *Parlamentoya Kırım ve Divastopol'den gelen iki temsilci katılacak. İlgili yasal düzenleme en kısa zamanda tamamlanacak. Ayrıca Kırım ve Sivastopol'de de yerel yapılar düzenlenecek. Parlamento Yardımcı Sekreteri Vladislav Grib İzvestiya'ya özel ayrıntıları paylaştı: "Biz şu anda parlamento için olan yasal düzenlemeyi hazırlıyoruz, iki kişi ekleyeceğiz. Ayrıca Kırım ve Sivastopol de bu yasaya uymak zorunda kalacak, onlar da bize uyum sağlayacak adapte olacaklar. Temsilcilerin*

seçimi de dahil olmak üzere tüm bu sürecin Haziran ayı başında tamamlanmasını bekliyoruz. "

Federasyon Konseyi 2005 yılında şekilllendirildi, 2012 yılından bu yana 3 yılda bir seçiliyorlar. Temsilciler önemli konuları tartışıyor, sorunlara çözüm arıyorlar.

Konsey Üyesi, Nikolai Daihes'a göre Kırım oldukça aktif.

"Geçen hafta Kırım'daydımve pekçok temsilci ile görüşerek onlara Federasyon konseyini anlattım. Aynı zamanda önemli konuları da tartıştık. İlgi çok büyük. Sanırım hızlıca organize olacaklar."

Haber retoriği:

İzvestiya haberlerin çoğunluğunu muhabirleri aracılığı ile hazırlamıştır. Haberlerin birinci elden alınmasına özen gösterilmiştir. Ancak ajanslar da kaynak olarak kullanılmış hatta metin içinde farklı ajanslardan alıntılar yapılarak metin zenginleştirilmiştir.

İncelenen haberlerde, haber metni ile fotoğrafların birbirlerini tamamlayacak şekilde kurgulandıkları görülmektedir. Bazı haberlerde de fotoğraf kullanılmadığı görüşmüştür.

Haber metinlerinde inandırıcılığı artırmak ve anlamı çeşitlendirmek için uzmanların, halkın ve hatta farklı taraflardan liderlerin açıklamalarına röportajlar aracılığı ile yer verilmiştir. Haberlerde inandırıcılığı ve etkiyi artırmak için hikayeleştirmeye gidilmiş ve halk ile yaılmış röportajlardan uzun ve sokak ağzından kullanılan kelimelerin bolca kullanıldığı alıntılar yapılarak akıcılık sağlanmıştır.

***LİNK**: https://iz.ru/news/567915*

***BAŞLIK**:*

Путин подписал закон о вхождении Крыма и Севастополя в состав РФ

(Putin, Kırım ve Sivastopol'un Rusya Federasyonu'na giriş yasasını imzaladı)

***METİN**: Rus lider Putin Kırım Cumhuriyeti ve Sivastopol şehrinin uyum yasasını imzaladı. Ayrıca yeni bir federal bölge de oluşturuldu.*

"Bugün pekçok belgeye imza attım. Bunlardan biri Kırım'ı federal bölgesi ilan etmek diğeri de Kırım'a temsilci olarak Oleg Bulavintsev'i, atamakla ilgiliydi" dedi Putin.

İmza sonrasında Kırım ve Sivastopol onuruna havai fişekler atıldı.

Putin'in sözcüsü Dimitri Peskov "Putin, Moskova, Simferopol ve Sivastopol'de havai fişeklerin atılmasına ilişkin bir belge de imzaladı" dedi.

İzvestiya kaynaklı fotoğrafsız bir haber… Resmi bir dil kullanılmış sadece Kremlin'den aktarıldığı şekilde sade olarak Putin'in belgeleri mzaladığı bilgisi paylaşılmış. Ayrıca bir cümle de Peskov'dan alıntı yapılarak ek bir bilgi verilmiştir.

***LİNK**: https://iz.ru/news/568275*

***BAŞLIK**:*

Россияне захотели работать в Крыму

(Ruslar Kırım'da çalışmak istiyor)

***METİN:** Referandumun ardından Kırım'da çalışmak isteyen Rusların sayısı arttı. Yandex arama motoruna yüzlerce iş aramak çin giriş yapıldı.*

Yandex'e göre referandumdan once iş arama sayısı günde 20'yi geçmezdi. Şimdi ise "Kırım'da iş", "Kırım'da çalışmak", "Kırım'da iş fırsatları"şeklinde bir çok kişi arama yapıyor. Kırım'da mevsimlik iş arayan da fazla. Yandex ve Adzuna'ya göre Ruslar işten çok Kırım'da çalışmakla ilgileniyor. Iş arayanların yüzde 72'sine göre pozisyonun ne olduğu çok önemli değil. Sadece yüzde 2'si çalışmak için belirli bir bölgeyi tercih ederken yüzde 13'ü ise sadece mevsimlik işlerle ilgileniyor. Sadece yüzde 5'lik bir kesim spesifik pozisyonlarda iş arıyor.

Yandex aynı zamanda "Kırım'da avukat olarak çalışmak", "Kırım'da doctor olarak çalışmak" ve "Kırım'da inşaat işçisi olarak çalışmak" kavramlarının da sıklıkla aratıldığnı ifade etti.

Yukarıdaki metin kısaltılarak verilmiştir, yüzdeli verilerle bilgi aktarımı metin boyunca devam etnektedir. Fotoğraf olarak Kırım'da açılmış dört tezgahtan oluşan küçük bir pazar fotoğrafı tercih edilmiştir. Haber Yandex ve diğer araştırma şirketi Adzuna tarafından derlenen bilgilerden yapılmıştır. Haberde diğerlerinin aksine hikayeleştirme görülmemektedir. Ancak taraflı dil burada da hissedilmektedir.

İncelememizde gördük ki Rusya'da yayımlanan haberlerde de haberi yönlendirenler devlet elitleridir. Haber hangi türde nasıl yazılmış olursa olsun ülkenin politikasını yansıtmekte ve belirlenen amaca hizmet etmektedir. O amaç da Kırım'ın Rusya'ya bağlanmasını olunmlamaktır. Bir diğer amaç ise Batı'nın iddialarını çürütmektir. Kırım olayı halkı televizyona bağladı başlıklı haberler de amaca ulaşıldığını göstermekte ve bahsedilen propagandanın ne kadar güçlü olduğunu göstermektedir. Haber iktidarını korumaktadır.

5.1.3.2. İzvestiya Haberlerinin Detaylı İncelemesi

Tarih: 17.03.2014

Haber linki : https://iz.ru/news/567644

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Путин подписал указ о признании Республики Крым

Об этом сообщила пресс-служба Кремля

Başlık : (Putin, Kırım Cumhuriyeti'ni tanıyan kararnameyi imzaladı)

Haber Girişi: (Kremlin'den bununla ilgili basın bildirisi yayımlandı)

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni:

Президент России Владимир Путин 17 марта подписал указ «О признании Республики Крым».

«Учитывая волеизъявление народов Крыма на общекрымском референдуме, состоявшемся 16 марта 2014 г., признать Республику Крым, в которой город Севастополь имеет особый статус, в качестве суверенного и независимого государства», — указывается в тексте документа.

Указ вступает в силу со дня его подписания.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Rusya'nın aleyhine sonuçlanan referandum sonrasında Rusya'nın Kırım'ı Rusya'ya bağlama işlemlerine resmi olarak başladığı kaydediliyor.

Haberin kaynağı: İzvestiya

Mikro Yapı Çözümlemesi:

Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken ve edilgen cümlelerin birlikte kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, verilen mesajlarda kararlılığa işaret etmektedir.

Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir.

Sözcük Seçimleri:

Haberde açık ve net ifadelerle istenen mesaj veriliyor… Resmi basın açıklaması haberi olduğu için daha resmi sözcükler ve kısa cümleler kullanılmıştır.

Haber Retoriği:

Haber sitenin editörleri tarafından Kremlin tarafından yayımlanan basın açıklamasını aktarmak üzere yazılmıştır. Basın toplantısını takip eden bir muhabir veya editör tarafından yazıldığı anlaşılmaktadır. Haberde yorum ve değerlendirmelere yer verilmemiş direkt olarak açıklama aktarılmıştır. Haberde fotoğraf kullanılmamıştır.

Haberin türü: Açıklama

Olumlu/ olumsuz: Nötr

Yanlı mı? Nesnel mi?

Nesnel.

Eleştirel mi?

Haberin eleştirel bakış açısıyla yazılmamış, açıklamayı birebir aktarmaya yönelik bir haber.

Elit kişilere yer veriyor mu?

Hayır.

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

Haber diğer ülkelerin tepkilerine karşın Kırım'ın Rusya'ya bağlandığı yönünde gövde gösterisi anlamı da taşıyor.

.....

Tarih: 17.03.2014

Haber linki : https://iz.ru/news/567634

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Социологи зафиксировали «крымское» настроение у россиян

Согласно опросу, проведенному ВЦИОМом и ФОМом, 94% наших граждан считают, что Россия должна отстаивать русские интересы в Крыму

Başlık : (Sosyologlar Ruslar arasında "Kırım" havasını inceledi)

Haber Girişi: (VTsIOM ve FOM tarafından yapılan bir ankete göre, vatandaşlarımızın % 94'ü Rusya'nın Kırım'daki Rus çıkarlarını savunması gerektiğine inanıyor.)

Haberin fotoğrafı:

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni:

94% наших граждан считают, что Россия должна отстаивать русские интересы в Крыму. Такие данные приводят ВЦИОМ и ФОМ по результатам своих соцопросов.

Объективность данных подтверждается гигантским масштабом работы, проделанной социологами. В 83 субъектах РФ было опрошено без малого 50 тыс. человек. Удивительны и сами результаты. По словам президента фонда «Общественное мнение» Александра Ослона, в ситуации с Крымом россияне проявили невиданную солидарность.

— Суть в том, чтобы узнать, как россияне относятся к идее присоединения Крыма. И это фантастические цифры. За все годы работы мы никогда не видели такого единодушия, — говорит Ослон.

Так, 94% россиян считают необходимым защищать национальные интересы в Крыму, 86% воспринимают полуостров как часть России и 91% согласны с присоединением полуострова на правах субъекта.

И похоже, россиян не слишком пугает позиция мирового сообщества, встретившего новость о референдуме в штыки. На вопрос, должна ли Россия продолжить свою политику в Крыму, даже если это осложнит отношения с другими странами, 84% респондентов ответили утвердительно.

Социологи полагают, что такой интерес к ситуации вызван тем, что полуостров в сознании россиян по-прежнему остается «своим», русским, несмотря на территориальное отчуждение последних десятилетий.

……/……../……

самого начала. И дело тут не в подтасовках — вряд ли они имели место. Крымчане ждут российских инвестиций, ждут, что теперь вся Россия будет отдыхать на побережьях Крыма. Но вопрос в другом. Где Россия возьмет деньги для того, чтобы выполнять данные обещания, особенно ввиду грозящих экономических санкций? А так, я согласен с тем, что это исконно русская территория и исторически это справедливо, — заявил «Известиям» один из лидеров «Альянса зеленых» Геннадий Гудков.

Депутат Госдумы Илья Пономарев соглашается с тем, что референдум прошел честно и чисто, но не хочет, чтобы Крым был принят в состав России.

— Я искренне надеюсь, что Крым не будет принят в состав России. Потому что если это произойдет, то может привести к пересмотру границ на всем постсоветском пространстве. У многих стран есть претензии друг к другу, — говорит он.

Также со своими коллегами-оппозиционерами солидарен и Борис Немцов. В разговоре с «Известиями» он произнес ту же фразу, что и Пономарев: Крым — это «пример национальным республикам, в которых царят сепаратистские настроения, как выйти из состава страны».

Однако социологи в ответ призывают обращать внимание не на потенциальные угрозы, а на настроения и желания народов. На то, насколько синхронны результаты всероссийского опроса с итогом референдума, где 93% крымчан проголосовали за вхождение в состав России. И практически такой же результат получен социологами в России.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberde Rus halkının Kırım'ın Rusya'ya bağlanması ile ilgili görüşleri işleniyor. Yapılan anket sonucundan Rus halkını Kırım'ın Rusya'ya katılmasından memnun olduğu anlaşılıyor. Kırım zaten Rusya'nın yumuşak karnıydı, tarihten gelen bir özlem var. Rus halkı Kırım referandumundan ezici çoğunlukla Rusya'ya bağlanmasından emin olduklarını dile getirdi. Halka göre Rusya hükümeti ne olursa olsun Kırım'da Rus çıkarlarını savunmalı. Rusya çok güçlü bir ülke ve daha da güçlü olacak. Kırım'ın Rusya'ya katılımın uluslararası toplumun gösterdiği tepki kimsenin umurunda değil. Büyük Rusya Kırım'ı da savunur, tüm zorlukların da üstesinden gelir. Habere göre anketten anlaşılan bir diğer nokta da Rus halkının hükümete olan sadakati. Aynı zamanda madalyonun diğer yüzünde de Kırım halkının Rusya hükümetine olan sadakati de var. Çünkü Kırım halkı da referandumda sandık başına giderken "eve dönüyoruz" diye oy kullanmıştı.

Haberin kaynağı: İzvestiya

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken ve edilgen cümlelerin birlikte kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, verilen mesajlarda kararlılığa işaret etmektedir. Haber uzun olduğu için anlatımda çok fazla detay ve örnek kullanılmış, Rusçanın da bir diğer özelliği olarak da uzun cümlelerle olaylar birbirine bağlanarak anlatımda akışkanlık sağlanmıştır.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir.

c. Sözcük Seçimleri:

Haberde açık ifadeler olduğu kadar dolaylı anlatım da kullanılmıştır. Haber anket üzerine kurulu olduğu için yüzdelik ifadeler çok kullanılmış, verilen mesaj da yüzdeler üzerinden verilmektedir. Veri sonrası değerlendirmeler yapılmış, örnekler kullanılmış. Metinde Rus vatandaşı, halkın çıkarları, Rus milleti gibi aidiyeti öne çıkarak ve Rus olmayı yücelten pek çok ifade de dikkati çekiyor. Haberde arka plan da verilmektedir.

d. Haber Retoriği:

Haber İzvestiya gazetesi yazarlarından Ruben Garcia tarafından hazırlanmış. Rusya'nın en ünlü anket firmaları VZİTOM ve FOM tarafından yapılan ankete dayandırılarak geniş bir haber hazırlanmış. Haberin fotoğrafı metni destekler biçimde kullanılmış, "Kırım Rusya'nındır" yazan pankartlar taşıyan insanların yer aldığı gösteriden bir kesit kullanılmış fotoğraf olarak. Haberdeki alıntıları ve anket verilerini destekler vaziyette anlam bütünlüğü sağlamıştır.

Haberin türü: Durum

Olumlu/ olumsuz: Olumlu

Yanlı mı? Nesnel mi?

Yanlı

Eleştirel mi?

Haberin eleştirel bakış açısıyla yazılmıştır.

Elit kişilere yer veriyor mu?

Hayır.

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet. Veriler kullanılarak anlatım daha net hale getirilmiş.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

Haberde Rusya'nın büyüklüğü algısı ortaya konuyor. Rus halkı Putin'e güvenmektedir. Dünya umurlarında değildir, Kırım artık Rusya'nındır ve zaten uzun zaman önce yapılması gerekmektedir. Rusya zaten çok büyük bir ülkedir, tüm sorunları çözebilir. Uluslararası toplumun ne düşündüğü önemli değildir. Rusya Kırım'da Rus çıkarlarını savunmalıdır. Kırım halkı da Rus'tur.

.....

Tarih: 17.03.2014

Haber linki : https://iz.ru/news/567628

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Крымские банки готовятся войти в рублевую зону

А российские — забрать их клиентов

Başlık: (Kırım bankaları ruble alanına girmeye hazırlanıyor)

Haber Girişi: (Ruslar müşterilerini alıyor)

Haberin fotoğrafı:

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni:

Крымский бизнес готовится работать в условиях независимости от Киева. С 30 марта полуостров переходит на московское время, а основной денежной единицей станет рубль, создаются погранслужба и министерство топлива и энергетики. Первым о согласии работать в новых условиях заявил крупнейший на украинском рынке (активы 214 млрд гривен, $23 млрд) Приватбанк.

— Мы рассматриваем все возможные сценарии дальнейшего развития ситуации и технические варианты работы Приватбанка в Крыму, — заявили в пресс-службе банка. Мы технически готовы работать как в гривневой, так и рублевой зоне, крымский Приватбанк будет обслуживать клиентов и дальше.

Впрочем, вчера крымский филиал Приватбанка не работал, отделения были закрыты, банкоматы отключены, терминалы не принимали карточки. В пресс-службе это объяснили техническим сбоем и обещали к сегодняшнему утру наладить работу. Однако этот сбой привел к настоящей панике среди его клиентов — как граждан, так и юридических лиц.

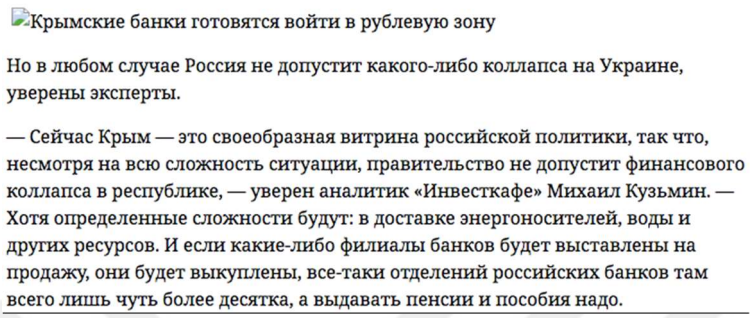
……/……../.

Собеседник в национальном банке Крыма говорит, что пока понимания, как полуостров войдет в рублевую зону, ни у кого нет.

— Глава нацбанка уезжает в Украину, нам кого-то из России пришлют, документооборот поменяется — но в принципе он очень похож, только у вас бумаг и отчетности еще больше, чем здесь, — говорит собеседник в Нацбанке.

Российский бизнес не торопится занимать места на украинском рынке.

— У нас в Крыму работает пять отделений, — говорит главный управляющий директор Альфа-банка Алексей Марей. — И пока никаких решений о расширении бизнеса не принималось: все-таки ситуация на полуострове очень сложная, она может развиваться по различным сценариям, и что получится в итоге — неизвестно.

Крымские банки готовятся войти в рублевую зону

Но в любом случае Россия не допустит какого-либо коллапса на Украине, уверены эксперты.

— Сейчас Крым — это своеобразная витрина российской политики, так что, несмотря на всю сложность ситуации, правительство не допустит финансового коллапса в республике, — уверен аналитик «Инвесткафе» Михаил Кузьмин. — Хотя определенные сложности будут: в доставке энергоносителей, воды и других ресурсов. И если какие-либо филиалы банков будет выставлены на продажу, они будет выкуплены, все-таки отделений российских банков там всего лишь чуть более десятка, а выдавать пенсии и пособия надо.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Referandumun ardından Rusya'ya bağlanma kararı alan Kırım bir geçiş dönemine giriyor. Bu dönemin de en önemli aşaması ekonomi. Kırım Ukrayna para birimi olan Grivna'yı kullanıyordu. 30 Mart'tan itibaren Kırm'ın en büyük bankası olan Privatbank'ın rubleye geçeceğinin açıklandığı belirtilen haberde uzmanların durumun belirsizliğine vurgu yaptığı işleniyor. Öte yandan privatbank müşterileri durumdan endişeli zaten birkç gündür işlemler yapılamıyor, ATM'ler çalışmıyor diye şikayetçiler. Müşterilerin yorumları ile duyulan endişe de aktarılmış. Ancak haberin hemen devamında sektör sektör grivnadan rubleye geçişte neler düşündüklerine yer veriliyor. Genel olarak belirsizlik hakim olsa da halk geçiş döneminin ardından kendilerini güzel bir geleceğin beklediği konusunda hem fikir.

Haberin kaynağı: İzvestiya

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken ve edilgen cümlelerin birlikte kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, verilen mesajlarda kararlılığa işaret etmektedir. Sokak röportajları ve uzman görüşlerinden yapılan alıntılarla, örneklemelerle geniş bir metin hazırlanmıştır.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir.

c. Sözcük Seçimleri:

Ekonomi haberi olduğu için bol bol örnekler ve röportajlar alıntılar kullanılmış. Sıfatlar ağırlıklı olarak kullanılmış ve olumsuz cümleler örneklerle ve röportajlara kapatılmaya çalışılmıştır.

d. Haber Retoriği:

Haber gazetenin iki editörü tarafından hazırlanmış. Haberde alıntılara, örneklere, yorum ve değerlendirmelere yer verilmiştir. Haberin fotoğrafı metni tamamlayıcı olarak kullanılmış. Kırım'ın en büyük bankası Privatbank ve önündeki müşterileri resmedilmiştir. Zaten haber de Privatbank'ın rus para birimi olan Rubleyte geçişi üzerine kurulu ve bu gelişme üzerinden tüm sektörlerden örneklerle ekonomik anlamda geçişi ve bunun nasıl yorumlandğını anlatıyor.

Haberin türü: Durum

Olumlu/ olumsuz: Nötr

Yanlı mı? Nesnel mi?

Yanlı

Eleştirel mi?

Haberin eleştirel bakış açısıyla yazılmış, yorum ve değerlendirmelere, örneklere ve arka plan geçişlerine çokça yer verilmiştir.

Elit kişilere yer veriyor mu?

Hayır.

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

Haber diğer ülkelerin tepkilerine karşın Kırım'ın Rusya'ya bağlanmasının hızla gerçekleştiğini gösteriyor. Bazı olumsuzluklar olsa da halkın buna hazır olduğu ve bu geçiş döneminin her şekilde tamamlanacağı algısı oluşturulmuştur.

.....

Tarih: 17.03.2014

Haber linki : https://iz.ru/news/567621

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

США вводят санкции в отношении Януковича, Аксенова и Константинова

Фигурантам списка запретят въезд в Штаты

Başlık: (ABD Yanukoviç, Aksenov ve Konstantinov'a yaptırım uyguluyor)

Haber Girişi: (Listedeki sanıkların ABD'ye girişi yasaklanıyor)

Haberin fotoğrafı:

Fotoğraf kullanılmamış

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni:

В ответ на действия России, которые способствовали кризису на Украине, президент США Барак Обама подписал распоряжение, вводящее санкции в отношении семерых представителей России, говорится в официальном сообщении, размещенном на сайте Белого дома.

— Мы вводим эти ограничения в отношении тех лиц, которые оказывают влияние на принятие решений в руководстве России, а также на тех, кто ответственен за ухудшение ситуации на Украине, — заявляют в Белом доме.

Помощник президента Владислав Сурков, советник президента Сергей Глазьев, глава комитета ГД по международным делам Леонид Слуцкий, глава комитета по конституционному законодательству СФ Андрей Клишас, спикер СФ Валентина Матвиенко, вице-премьер Дмитрий Рогозин и депутат ГД Елена Мизулина, как указано в документе, подпадают под санкции в связи с из должностным положением.

Также санкции распространяются на четверых граждан Украины. Каждому из них вменяются нарушения, которые, по мнению администрации Обамы, они совершили.

Так, Сергей Аксенов, Владимир Константинов, Виктор Медведчук и Виктор Янукович «обвиняются» в «подрыве мира, безопасности, стабильности, суверенитета и территориальной целостности Украины, а также в подрыве украинских демократических институтов и процедур. Помимо этих «нарушений» Аксенов, говорится в документе, «называет себя премьер-министром Крыма и не признает власть легитимного правительства в Киеве».

……/……/……..

Она также пояснила, что в свое время работала по законодательной линии со многими сенаторами и юристами США, когда в 2000-е годы менялось уголовно-процессуальное законодательство РФ, а также напомнила, что благодаря совместным усилиям профессионалов появился запрет на работорговлю женщин и детей. Парламентарий заметила, что отношения между сенаторами и депутатами США и РФ были конструктивными.

— Что-то произошло с Соединенными Штатами Америки, раз они опускаются до бытового уровня. А для такой страны — это не солидно, — отметила Мизулина.

Суть санкций заключается в запрете въезда на территорию США и запрещении американцам вступать в деловые контакты с лицами из данного списка. Также отдельно принят новый исполнительный указ президента США, который служит основой для санкций в отношении перечисленных лиц.

В то же время Евросоюз также вводит санкции в отношении 13 российских и 8 крымских политиков. Об этом заявил сегодня на пресс-конференции в Брюсселе министр иностранных дел ФРГ Франк-Вальтер Штайнмайер.

В свою очередь, первый вице-премьер Крыма Рустам Темиргалиев заявил, что введение США санкций в отношении Аксенова и Константинова никак не отразится на решении Крыма присоединиться к России.

— Мне непонятно, неужели нужно вводить санкции в отношении лидеров республики, которые пользуются поддержкой 97% населения? — сказал он.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: ABD'nin yaptırım kararının anlatıldığı haberde yaptırım kararına Rus ve Kırı liderlerinin tepkileri de eklenmiştir. Geniş kapsamlı olarak yaptırımların ne anlama geldiği ve nasıl yankılandığı da ifade edilmiştir. Haber dilinde Rusya – ABD arasındaki gerginlik de hissedilmektedir.

Haberin kaynağı: İzvestiya

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken ve edilgen cümlelerin birlikte kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, verilen mesajlarda kararlılığa işaret etmektedir. Aynı zamada yorum ve değerlendirilmelere de yer verilmiştir.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir.

c. Sözcük Seçimleri:

Haberde ABD'nin yayımladığı açıklama aktarılmış, yaptırım listesi ayrıntılı olarak isim isim verilmiştir. Rusya'ya karşı yöneltilen iddialarla ilgili "suçlama" kelimesi tercih edilmiştir. Referandumun ABD tarafından yasadışı olduğunun vurgulandığı haberde Rusya'nın Ukrayna'nın toprak bütünlüğünü tehdit ettiği ifadesi de vurgulanmıştır. Rusya Başbakan Yardımcısı Rogozin'in Obama ile dalga geçtiği iletisi ayrıntılı olarak yorumlarla desteklenerek verilmiştir. Bir milletvekilinin açıklamaları ile Rusya – ABD ilişkilerinin geçmişi de ayrıntılı olarak anlatılmıştır.

d. Haber Retoriği:

Haber sitenin editörleri tarafından yazıldığı anlaşılmaktadır. Haberde yorum ve değerlendirmelere yer verilmiş, siyasilerin açıklamaları alıntılarla veya dolaylı anlatımla aktarılmıştır. Haberde fotoğraf kullanılmamıştır.

Haberin türü: Durum

Olumlu/ olumsuz: Olumsuz

Yanlı mı? Nesnel mi?

Yanlı

Eleştirel mi?

Haber eleştirel bakış açısıyla yazılmış, yaptırımların açıklanmasının ardından liderlerin açıklamalarının veriliş tarzı ve sıralaması da bunu kanıtlar nitelikte.

Elit kişilere yer veriyor mu?

Evet

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

ABD karşıtı bir algıyla yazıldığı açık haberde Batı'nın Rusya'yı suçlamalarla yaptırıma mahkum ettiği bunun geçmişten gelen ilişkiler sürecinin bir devamı olduğu mesajı verilmeye çalışılıyor. ABD'nin bu kararının içinin boş olduğu ve yaptırım listesindeki kişilerin bu listede olup olmadıklarını umurlarında olmadığı algısı da verilmeye çalışılıyor.

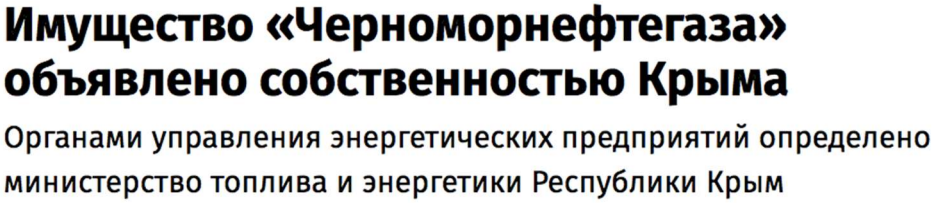
.....

Tarih: 17.03.2014

Haber linki : https://iz.ru/news/567611

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Имущество «Черноморнефтегаза» объявлено собственностью Крыма

Органами управления энергетических предприятий определено министерство топлива и энергетики Республики Крым

Başlık: (Chernomorneftegaz Kırım'ın mülkü olarak tanındı)

Haber Girişi: (Enerji işletmelerinin yönetim organları, Kırım Cumhuriyeti'nin Yakıt ve Enerji Bakanlığını belirledi.)

Haberin fotoğrafı: yok

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni:

Парламент Крыма принял постановление «О вопросах энергетической безопасности Республики Крым», в котором собственностью республики объявляется имущество Государственного акционерного общества «Черноморнефтегаз» и АО «Укртрансгаз».

«Кроме того, постановлением установлено, что собственностью Республики Крым является движимое и недвижимое имущество Государственного предприятия «Феодосийское предприятие по обеспечению нефтепродуктами», — говорится в сообщении парламента.

Органами управления двух предприятий определено министерство топлива и энергетики Республики Крым.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Kırım'ın Rusya'ya bağlanma süreci devam ederken Yakıt ve Eneji Bakanlığı kuruldu ve bölgenin önemli şirketleri Chernomorneftegaz ve JSC Ukrtransgaz ortaklığı ile Theodosia petrol ürünleri Kırım'ın mülkü ilan edildi. BU şekilde Kırım'ın enerji ve yakıt ihtiyacı garanti altına alınmış oldu.

Haberin kaynağı: İzvestiya

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken ve edilgen cümlelerin birlikte kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, verilen mesajlarda kararlılığa işaret etmektedir.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir.

c. Sözcük Seçimleri:

Haberde açık ve net ifadelerle istenen mesaj verilmektedir… Resmi sözcükler ve kısa cümleler kullanılmıştır.

d. Haber Retoriği:

Haber sitenin editörleri tarafından hazırlanmış bir haber olduğu anlaşılıyor. Haberde yorum ve değerlendirmelere yer verilmemiş direkt olarak açıklama aktarılmıştır.

Haberin türü: Açıklama

Olumlu/ olumsuz: Nötr

Yanlı mı? Nesnel mi?

Nesnel.

Eleştirel mi?

Haberin eleştirel bakış açısıyla yazılmamış, açıklamayı birebir aktarmaya yönelik bir haber.

Elit kişilere yer veriyor mu?

Hayır.

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

Haber diğer ülkelerin tepkilerine karşın Kırım'ın Rusya'ya bağlandığı yönünde gövde gösterisi anlamı da taşımaktadır. Kırım enerji ve yakıt alanında artık kendi başının çaresine bakabilir mesajı da verilmek istenmektedir.

.....

Tarih: 17.03.2014

Haber linki : https://iz.ru/news/567587

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Крым переходит на московское время с 30 марта

Соответствующее решение принял парламент республики

Başlık : (Kırım 30 Mart'ta Moskova zamanına girecek)

Haber Girişi:. (Karar parlamento tarafından alındı)

Haberin fotoğrafı: Yok

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni:

В 12.00 мск в Крыму началось заседание парламента, на котором депутаты приняли решение о переходе на московское время, сообщает «Русская служба новостей».

Накануне первый вице-премьер правительства Крыма Рустам Темиргалиев заявил, что уже в понедельник парламент оформит официальную заявку на вступление автономии в состав России.

Ранее сообщалось, что во второй половине дня 17 марта представители крымского парламента вылетят в Россию для переговоров.

Haberin kaynağı: İzvestiya

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken ve edilgen cümlelerin birlikte kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, verilen mesajlarda kararlılığa işaret etmektedir.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir.

c. Sözcük Seçimleri:

Haberde açık ve net ifadelerle istenen mesaj veriliyor… Resmi basın açıklaması haberi olduğu için daha resmi sözcükler ve kısa cümleler kullanılmıştır. Kararı parlamentonun aldığı vurgulanmıştır. 17 Mart'ta parlamenterlerin Moskova'ya görüşmeler gerçekleştirmek için gideceği bilgisi de açıkça verilmiştir.

d. Haber Retoriği:

Haber sitenin editörleri tarafından yazılmıştır. Haberde yorum ve değerlendirmelere yer verilmemiş direkt olarak açıklama aktarılmıştır. Haberde fotoğraf kullanılmamıştır.

Haberin türü: Açıklama

Olumlu/ olumsuz: Nötr

Yanlı mı? Nesnel mi?

Nesnel.

Eleştirel mi?

Haberin eleştirel bakış açısıyla yazılmamış, açıklamayı birebir aktarmaya yönelik bir haber.

Elit kişilere yer veriyor mu?

Evet. Kırım Başbakan Yardımcısı Rüstem Temirgaliyev.

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

Haber diğer ülkelerin tepkilerine karşın Kırım'ın Rusya'ya bağlandığı yönünde gövde gösterisi anlamı da taşıyor. Kırım artık Moskova zamanına göre hareket edecek yani geçiş sürecinde önemli bir dönemeç aşılıyor.

.....

Tarih: 17.03.2014

Haber linki : https://iz.ru/news/567572

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

«Крымчанам не надо комплексовать»

«Народный мэр» и председатель Координационного совета Севастополя Алексей Чалый рассказал «Известиям», как прошел референдум

Başlık: (Kırımların karmaşık olmasına gerek yok)

Haber Girişi: (Halk Belediye Başkanı ve Sivastopol Koordinasyon Kurulu Başkanı Alexei Chaly, Referandumun nasıl yapıldığını anlattı)

Haberin fotoğrafı:

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni:

— Уважаемый Алексей Михайлович, на этот момент мы имеем очень хорошие цифры явки по Крыму и просто фантастические итоги голосования, если верить экзит-поллам, согласно которым подавляющее большинство жителей Крыма выступают за присоединение к России. Называется цифра в 93%. Как вы можете это прокомментировать?

— Я не стал бы комментировать данные экзит-поллов, а предпочел бы дождаться хотя бы предварительных итогов голосования. Но что касается явки, то действительно такого энтузиазма я никогда не видел — когда люди занимали с утра места в очереди, чтобы подойти как можно раньше к урнам для голосования. Это было действительно поразительно. Во всяком случае, так было в Севастополе.

...../...../.....

— Алексей Михайлович, хочу задать вам вопрос как гражданину России. Ожидаете ли каких позитивных перемен в нашей с вами стране после крымской революции?

— На самом деле ожидаю, что это даст новый импульс к развитию. Во всяком случае, мои встречи с представителями российской элиты здесь, в Севастополе, внушают надежды. В частности, на то, что прекратится вот эта унизительная ситуация, когда такая большая страна решительно отказывается жить своим умом. На Украине это добровольное подчинение чужому декларировалось практически открыто.

Я не говорю, что не надо меняться и не надо перенимать лучшее из другой цивилизации. Но России, как и Украине, кстати, нужно научиться жить своими мозгами. При этом я одинаково плохо отношусь и к тем, кто, находясь во власти, просто гребет под себя, и к тем, кто бессмысленно критикует власть, не предлагая ничего разумного.

Мне кажется, Севастополю удастся стать в составе России хорошим, честным, конкурентоспособным субъектом. И сошлюсь на пример своей компании — все-таки нам удалось сделать конкурентоспособную технологичную корпорацию. Почему бы другим компаниям Крыма и России не пытаться добиться того же?

Так что хочу сказать и крымчанам, и россиянам — пусть не комплексуют!

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Sevastopol'de halkın belediye başkanı olarak tanınan kişiyle yapılan röportaj halkın Rusya'ya bağlanmaktan ne mutlu olduğunu ortaya koyuyor. Ukrayna ve Rusya arasındaki farklılıklar soruluyor, Rusya ile daha umutlu olduklarını ifade ediyor. Referandumda oy kullanırken bile insanların ne kadar heyecanlı olduklarından bahsediyor, Sivastopol'ün askeri önemine değinen Mihayloviç Rusya ile daha başarılı olacağız mesajı vermekten de geri durmuyor.

Haberin kaynağı: İzvestiya

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken ve edilgen cümlelerin birlikte kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, verilen mesajlarda kararlılığa işaret etmektedir.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir.

c. **Sözcük Seçimleri**:

Başlıkta "Kırımlılar kompleksli olmayın" diye ilginç bir ifade tercih edilmiş. Röportaj bütünüyle okunduğunda burada birlik ve beraberlik mesajı verildiği anlaşılıyor. Röportaj soru ve cevaplarıyla yalın olarak verilmiş. Röportaj yanıtlarında Mihayloviç, duygu ifade eden sıfatlara çok fazla yer veriyor, Rusya ile daha umutluyu, Rusya'ya bağlandığımız için mutluyuz, referandumda heyecanlıydık gibi… Ulusal kimlik, vatandaşlık ve aidiyet kavramlarını da sıklıkla dile getiriyor.

d. Haber Retoriği:

Haber gazete muhabiri tarafından yazılmıştır, imzalı bir haberdir.. Haberde yorum ve değerlendirmelere yer verilmemiş direkt olarak röportaj aktarılmıştır. Haberde röportaj yapılan kişinin fotoğrafı kullanılmıştır.

Haberin türü: Röportaj, Açıklama

Olumlu/ olumsuz: Nötr

Yanlı mı? Nesnel mi?

Yanlı

Eleştirel mi?

Haberin eleştirel bakış açısıyla yazılmamış, açıklamayı birebir aktarmaya yönelik bir haber.

Elit kişilere yer veriyor mu?

Hayır.

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

Rusya'ya bağlanan Sivastopol halkının ne kadar mutlu olduğu ve tüm eleştirilere karşın Rusya'nın bu adımı atmakta ne kadar haklı olduğu hakkın Rusya'dan

beklentisinin ne kadar yüksek olduğu belirtilmiştir. Ayrıca alt anlam olarak da halkın Rusya'ya olan sadakati de vurgulanmıştır.

.....

Tarih: 17.03.2014

Haber linki : https://iz.ru/news/567571

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

96,6% крымчан проголосовали за воссоединение с Россией

В Севастополе обработано 100% бюллетеней

Başlık: (Kırımlıların yüzde 96'sı, Rusya'ya bağlanmak için oy verdi)

Haber Girişi: (Sivastopol'ün yüzde 100'ü Rusya'ya bağlanmak için oy verdi.)

Haberin fotoğrafı: Yok

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni:

По данным источника «Известий» в крымском избиркоме, после обработки 65% бюллетеней за воссоединение с Россией проголосовали 96,6% населения полуострова. За восстановление действия Конституции Республики Крым 1992 года и за статус Крыма как части Украины проголосовали 2,8%.
Остальные бюллетени признаны недействительными.

В Севастополе обработано 100% бюллетеней — 93,5% граждан проголосовали за воссоединение.

Ранее сообщалось, что, по данным Крымского республиканского института политических и социологических исследований, за воссоединение с Россией в Крыму проголосовали 93% населения полуострова.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Kırım referandumu sonuçlarını aktaran kısa bir haber.

Haberin kaynağı: İzvestiya

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken ve edilgen cümlelerin birlikte kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, verilen mesajlarda kararlılığa işaret etmektedir.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir.

c. Sözcük Seçimleri:

Haberde açık ve net ifadelerle istenen mesaj veriliyor… Resmi basın açıklaması haberi olduğu için daha resmi sözcükler ve kısa cümleler kullanılmıştır. Yüzdelik ifadeler veri olarak kanıt amaçlı kullanılmıştır.

d. Haber Retoriği:

Haber sitenin editörleri tarafından yazılmıştır. Haberde yorum ve değerlendirmelere yer verilmemiş direkt olarak açıklama aktarılmıştır. Haberde fotoğraf kullanılmamıştır.

Haberin türü: Açıklama

Olumlu/ olumsuz: Nötr

Yanlı mı? Nesnel mi?

Nesnel.

Eleştirel mi?

Haberin eleştirel bakış açısıyla yazılmamış, açıklamayı birebir aktarmaya yönelik bir haber.

Elit kişilere yer veriyor mu?

Hayır.

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

Haberde Kırım referandumunda halkın ezici çoğunlukla Rusya'ya bağlanma yönünde oy kullandığı vurgulanıyor.

……..

Tarih: 17.03.2014

Haber linki : https://iz.ru/news/567514

Makro Yapı Çözümlemesi:

Tematik Yapı İncelemesi:

Центробанк может наладить рублевый оборот в Крыму в течение недели

Для этого регулятор готов отправить на полуостров передвижные расчетно-кассовые центры

Başlık: (Merkez Bankası Kırım'da bir hafta içinde Ruble azaltımına gidebilir)

Haber Girişi: (Bunun için, yarımadanın mobil yerleşim ve nakit merkezlerine göndermeye hazır hale getirliyor)

Haberin fotoğrafı:

Şematik Yapı İncelemesi:

Haber metni:

Заявления крымских властей о скором введении рубля на все территории полуострова заставит Центробанк РФ в экстренном порядке решать вопросы внедрения российской валюты в экономику республики. Как рассказал «Известиям» источник, близкий к регулятору, Центробанк в течение недели сможет завершить все технические работы для налаживания в автономии рублевого оборота. Специальные передвижные расчетно-кассовые центры регулятора уже готовы отправиться в Крым.

— Украинское казначейство вновь заблокировало счета республики. Сегодня это не катастрофично, потому как мы создали альтернативную систему. Но без быстрого эффективного введения на территории Крыма рубля будет сложно удержать стабильную финансовую ситуацию... Поэтому вопрос введения рубля — это вопрос ориентировочно двух недель, — заявил на прошлой неделе первый вице-премьер республики Рустам Темиргалиев.

По его словам, в апреле как зарплаты, так и пенсии, а равно и цены будут в рублях.

По данным «Известий», Центробанк РФ уже готов к развертыванию рублевой системы на территории автономии.

— Потребуется менее недели для завершения всех технических работ для налаживания в автономии рублевого оборота, — сказал «Известиям» источник, близкий к регулятору.

……/……/…….

Нацбанк открыл корреспондентские счета в ЦБ, республика полностью вошла в рублевую зону и необходимость в таких передвижных центрах отпала.

Каких-либо сбоев в работе местных банков в ЦБ не ожидают.

— В основном в Крыму работают филиалы украинских и российских банков, — рассказывает близкий к ЦБ источник. — Филиалы российских банков, как правило, уже имеют корреспондентские счета в российском ЦБ, а исключить из платежной системы крымский филиал украинского банка невозможно — придется исключать из системы весь банк, на что местные власти, понятно, не пойдут. Поэтому расчеты в гривнах будут проводить местные банки, а наполнять платежную систему рублями станут передвижные РКЦ. Возможно, с некоторыми трудностями столкнутся два банка, которые работают исключительно на территории Крыма, но и эта проблема может быть быстро решена.

По данным Национального банка Украины, в настоящее время в республике действует более 1,2 тыс. филиалов и отделений различных банков. Наибольшее количество отделений в республике у украинского Ощадбанка (активы — 86 млрд гривен, $9,2 млрд) — 294 отделения в Крыму, а у занимающего 1-е место по активам Приватбанка (активы 214 млрд гривен, $23 млрд) их 267. Также свои отделения там имеют Укрсоцбанк, банк «Пивденный», Банк Кипра, Укрсиббанк, «Надра», Альфа-банк, «Райффайзен банк Аваль», Сведбанк, «Петрокоммерц-Украина», ОТП Банк, «Ренессанс-Капитал». Российские Сбербанк и ВТБ открыли 18 и 6 отделений соответственно. Кроме того, в Крыму зарегистрированы две местных кредитных организации — это Морской банк и Черноморский банк развития и реконструкции.

Haberin kaynağı: İzvestiya

Mikro Yapı Çözümlemesi:

a. Sentaktik Çözümleme:

Haberde etken ve edilgen cümlelerin birlikte kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, verilen mesajlarda kararlılığa işaret etmektedir. Haberde açıklamalar ve örneklemelerle anlam çeşitlendirilmiş, açıklayıcı listelemeler kullanılmıştır.

b. Bölgesel Uyum:

Haberde cümleler arasında nedensellik ve cümleler arasında işlevsellik tespit edilmiştir.

c. Sözcük Seçimleri:

Ekonomik terimler yoğun olarak kullanılmaktadır. "özel mobil nakit takas merkezleri Kırım'a gitmeye hazır." İfadelerinde görüldüğü gibi rus para birimine geçişi hızlandırmak için yeni adımlar atıldığı belirtilmektedir.

"Kırım'da kısa sürede etkin bir ruble uygulaması yapılmadığı takdirde, istikrarlı bir finansal durumun sürdürülmesi zor olacak" Rubleye geçişin hızla tamamlanması gerektiği de olumsuz bir cümle ve ifadelerle dolaylı şekilde anlatılmıştır.

"Merkez Bankası'nın tanınmayan Abhazya ve Güney Osetya cumhuriyetlerinde edindiği deneyim de yardımcı olacaktır." Kıyaslama ve örnekleme ifadeleriyle doğrulama ve detaylandırma tercih edilmiştir

d. Haber Retoriği:

Haber muhabir tarafından hazırlanmış imzalı bir haberdir. Haberde yorum ve değerlendirmeler açıklamaların içinde kullanılmıştır. Haberde ruble fotoğrafı tercih edilmiş ve metinle ilgili beklenti oluşturma yoluna gidilmiştir. Çok boyutlu ve geniş bir haber hale getirilmiştir. Öyle ki haberin sonunda Kırım'da yer alan bankalara ilişkin rakamsal veriler sunularak liste yazılmıştır.

Haberin türü: Durum

Olumlu/ olumsuz: Nötr

Yanlı mı? Nesnel mi?

Yanlı

Eleştirel mi?

Eleştirellik mevcut… Hem ruble sistemine hazır olunduğu hem de hala geçilemediği ifade ediliyor, haberde çokça kıyaslama da yapılıyor.

Elit kişilere yer veriyor mu?

Hayır.

Açık ifade biçimleri var mı?

Evet.

Haberde nasıl bir algı oluşturulmuş?

Haber ekonomik anlamda Kırım'ın geçişini tamamladığı mesajı veriyor. Kırım tamamen Rusya'ya bağlanıyor Ukrayna'nın tüm izleri siliniyor deniliyor.

5.2. Yeni Medya Analizi

5.2.1. Araştırma Evreni, Kapsam ve Sınırlılıklar

Uluslararası ilişkilerde yeni medya kavramının incelendiği araştırmaya 'örnek olay' bağlamında bir sınırlılık getirilmiştir. Araştırmada "Rusya'nın Kırım'ı İlhakı" örnek olayı dikkate alınarak olayda taraf olan ABD, Rusya ve Türkiye'deki siyasilerin 'Twitter' kullanımı irdelenmiştir. Uluslararası ilişkilerde yeni medyanın nasıl kullanıldığı örnek olay kapsamında açığa çıkartılmak istenmiştir. Rusya'nın Kırım'ı İlhakı önce tarafları sonra da tüm dünyayı ilgilendiren tarihi bir gelişmedir. Bu dönemde olayla ilgili hem geleneksel medya hem de yeni medya kullanılmıştır. Bu çalışmada iki mecrayı da inceleyerek bu fark ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Bu konuyla ilgili daha önce yapılan bazı çalışmalarda da Rusya'nın sosyal medyayı ne kadar baskın kullanmaya çalıştığı ve ulusal güvenlik meselesi olarak algıladığı vurgulanıyor:

Oscar Jonssona ve Robert Seelya(2015) Twitter'a ilişkin şu bulguları paylaşmıştır: Twitter'ın 2.8 milyon kullanıcısı vardı ve günlük 300 bin tweet atılıyordu. Ancak bu durum değişti, bugün Twitter'ın kullanıcı sayısı 645 milyona ulaşmış ve her gün en az 600 milyon tweet atılır hale gelmiştir. Twitter ve Facebook gibi sosyal medya mecralarının yayılımı sadece hızlı haber tüketimini değil, aynı zamanda bilgiye dayalı kitlelere geniş kapsamlı bir manipülasyona neden olmaktadır. Bunu sağlamak için de devlet güdümündeki medya Rusya karşıtı manipülasyon için trollere ödeme yapmaktadır.

Ukrayna'da yapılan tek girişim ise Kremlin yanlısı postlara yorum yazılması için birileri ile anlaşılmasıdır. Buzzfeed tarafında yapılan bir araştırmaya göre ajanslar 19 milyon dolarlık bütçeyi 50 yeni makaleye yorum yapacak 600 kişiyi iş almakta kullanmıştır. Bu kişiler aynı zamanda altı facebook hesabından günde bir paylaşım yapacak, 10 Twitter hesabını yönetecek ve günde 50 tweet atacaktır. Buna "trollük" deniyor ve Rusya bunu Ukrayna'dan önce 2013 yılında kullanmaya başlamıştır. İlk kullanan da Rus medyasından Alexandra Garmazhapova olmuştur. Ajans daha sonra Moskova Belediye Başkanlığına adaylığını koyan Sobyanin lehinde çalışmaya başlamıştır. Ajans aynı zamanda Sobyanin'in en büyük rakibi, muhalif lider Aleksey Navalni ile ilgili negatif yorumlar da yapmaktadır. (Jonsson& Seelya,2015)

Bu çalışmada da yer verildiği üzere Rusya sosyal medyayı kendi lehine kullanmaya 2013 yılında başlamıştır. Bu şekilde Ukrayna krizini kendi lehine dönüştürmeyi başarmış ve sonunda Kırım Ukrayna'dan ayrılarak Rusya'ya bağlanmıştır. Bu çalışmada da twitterın uluslararası ilişkiler boyutunda nasıl kullanıldığına mercek tutmaya çalıştık.

Hutchings ve Szostek Rus medyası ile ilgili ilginç sapmatamalarda bulunmuşlardır: "Rusya yönetimi yaygın iletişimi küresel siyasetin önemli bir alanı olarak görüyor. Öyle ki bu arenada kendi çıkarları uğruna başkalarını harcayarak rakip güçler birbirlerini alt etmeye çalışıyor. Yabancı izleyicilere hikaye anlatma projesi ulusal güvenlik meselesi olarak görülüyor. Bu aynı zamanda hikayelerin dolaşımının kontrol edilebilmesiyle de bağlantılı. 2013 yılı Dış Politika Konseptinde Rusya, dünyanın algısını etkilemek için araçlar oluşturma projesini açıkladı. Aynı zamanda yurtdışındaki kamuoyu üzerinde etkili bilgi kaynaklarını geliştirmek, ülkenin egemenliğine ve güvenliğine yönelik bilgi kaynaklı tehditlere karşı koymak da hedeflendi. Bu amaçlar ışığında Rusya hükümeti medya kaynaklarına ciddi bir yatırım yapıyor. Diğer ülkelere etki edebilmek ve algısını değiştirebilmek için ciddi gayret gösteriyor, özellikle Russia Today'in İngilizce yayın yapan kanalı bu amaçla kullanılıyor.

Öte yandan Rus yerel medyasında bağımsız sesler de yükseliyor. Ancak hükümet 1. Kanal, Rossiya 1 ve NTV gibi ana televizyon kanallarında yayınlanan haberleri de kontrol ediyor. Neredeyse tüm kanallar hükümetin bakışını yansıtıyor. Tüm bu müdahalelere karşın hala medyada çok seslilikten bahsedilebilir. Devlet destekli televizyon kanalları kadar gazeteler ve haber ajansları da bu bağlamda önemli aktörler... Komsomolskaya Pravda ve Ria Novosti bunlara örnek gösterilebilir. Bu mecralarda yayımlanan bazı haberler Kiev üzerinde ciddi etki oluşturabiliyor. Yanukoviç sonrası Ukrayna hükümeti bu algıyı kırmak için göreve gelir gelmez ülkede Rus yayın organlarını yasakladı. Ukrayna hükümeti Rusya'nın medya saldırılarına karşı siper oluşturdu. bilgi Ancak bu durum Rus kökenlilerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde tepki gördü. Ukrayna krizi aslında bir bilgi savaşı olarak da yorumlanabilir. Ukrayna krizinden önce de Batı karşıtı makaleler Rus medyasında göz çarpıyordu ancak Ukrayna

krizi bu durumu şiddetlendirdi. Batıya karşı ithamlarda bulunurken bir yandan da Rus sosyal hayatı, Rusların nasıl insanlar olduğu ortaya koyuldu."

Çalışmada Rusya hükümetinin Batı'ya karşı üç hedefi olduğuna dikkat çekiliyor. Birincisi Batı'nın dengeleri bozduğuyla ilgili... Irak, Suriye, Libya, Gürcistan ve Ukrayna örnekleri verilerek Batı'nın müdahil olduğu tüm alanlarda düzenin bozulduğuna işaret ediliyor. İkincisi ise Batı'nın diğer ülkelere danışmadan küresel bir baskı kurmaya çalışması... Üçüncüsü ise Rusya ve Avrupa'nın kaçınılmaz işbirliği... Enerji ve ticaret alanlarında ekonomik anlamda iki tarafın birbirine muhtaç olduğu vurgusu yapılıyor. Aslında bir anlamda Rusya kendini Avrupalı bir güç olarak da göstermek istiyor. 2014 yılında Kırım nedeniyle Batı'da Rusya karşıtı bir algı oluştuğu gibi, Rus halkında da Avrupa ve ABD karşıtı bir tutum oluştu. Bu da medya ile körüklendi. Genel olarak denilebilir ki Rusya büyük ulus kurma idealine ulaşmak için Ukrayna ile ilgili makaleleri yönetiyor. (Hutchings ve Szostek, 2015)

5.2.2. Uluslararası İlişkilerde Yeni Medya Kullanımı

Ülkelerdeki resmi twitter hesaplarında 2014 yılı Mart ayından atılan tweetler toplanmış ve ele alınmıştır. Genel olarak söylem analizi üzerinden durulmuştur. Kaç tweet atıldığı, tweetlerin hangilerinde fotoğraf hangilerinde link paylaşıldığı da belirtilmiştir. Son olarak tweetlerin etkileşim sayıları da verilmek istenmiştir. Tweetlerin teker teker etkileşimini burada vermek tezin sayfa sayısı olarak çok uzayacağı anlamına geldiği için tüm tweetlerin etkileşim sayılarının ortalaması alınarak hesabın karşısına yazılmıştır.

Tablo 10. İncelenen Twitter Hesapları

	Kullanıcı Adı	**Hesap Adı**	**Hesap Türü**
1	UN Spokesperson	@UN_Spokesperson	Hükümetlerarası Kuruluş
2	NATO	@NATO	Hükümetlerarası Kuruluş

3	US Department of State	@StateDept	Hükümet Birimi/ABD
4	Morgan Ortagus	@statedeptspox	Hükümet Birimi Sözcüsü
5	U.S. Senate Floor	@SenateFloor	Hükümet Birimi/ABD
6	Treasury Department	@USTreasury	Hükümet Birimi/ABD
7	StateDept Live	@StateDeptLive	Hükümet Birimi/ABD
8	U.S. Senate Floor	@SenateFloor	Hükümet Birimi/ABD
9	Obama NSC- Archived	@NSC44	Hükümet Birimi/ABD
10	US Mission to NATO	@USNATO	Hükümet Birimi/ABD
11	VP Biden _	@VP44	Özel / ABD Başkan Yardımcısı
12	White House Archived	@ObamaWhiteHouse	Hükümet Birimi/ABD
13	Ahmet Davutoğlu	@A_Davutoglu_eng	ÖZEL / Dışişleri bakanı
14	Ahmet Davutoğlu	@Ahmet_Davutoglu	ÖZEL / Dışişleri bakanı
15	Dışişleri Bakanlığı	@TC_Disisleri	Hükümet Birimi/Türkiye
16	Government of Russia	@GovernmentRF	Hükümet Birimi/Rusya
17	President of Russia	@KremlinRussia_E	Hükümet Birimi/Rusya Devlet Başkanlığı
18	Dmitry Medvedev	@MedvedevRussiaE	ÖZEL / Rusya Başbakanı
19	Дмитрий Медведев	@MedvedevRussia	Özel / Rusya Başbakanı
20	МИД России	@MID_RF	Hükümet Birimi/Rusya
21	Дмитрий Рогозин	@Rogozin	Özel / Rusya Başbakan Yardımcısı

5.2.2.1. Türkiye

Türkiye'de incelenen dönemde sadece Dışişleri Bakanlığı'nın resmi hesabından ve Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun resmi Türkçe ve İngilizce hesabından paylaşım yapılmıştır.

Tablo 11. Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun tweet analizi

	Tweet sayısı	Fotoğraf	link	Etkileşim(ort)
Ahmet Davutoğlu @A_Davutoglu_eng	19	3	-	95
Ahmet Davutoğlu @Ahmet_Davutoglu	8	-	1	55
Dışişleri Bakanlığı @TC_Disisleri	13	2	4	50

Dışişleri Bakanlığı resmi hesabından atılan tweetlerde Türkiye'nin Ukrayna'nın toprak bütünlüğünden yana olduğu ve Kırım Tatarlarının yanında olduğu her seferinde vurgulanmıştır. Genel olarak Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun yürüttüğü

diplomasi trafiği yansıtılmıştır. Hesaptan daha çok Kırım Lideri Abdülcemil Kırımoğlu ile Rusya ve Ukrayna Dışişleri Bakanlarıyla yapılan görüşmeler paylaşılmıştır.

Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun İngilizce hesabından en çok paylaşım yapıldığı gözlenmektedir. Görüşmelerden fotoğrafların yanında resmi açıklamalar da link olarak paylaşılmıştır. Ayrıca Davutoğlu'nun açıklamaları da tweet olarak atılmıştır.

Davutoğlu'nun Türkçe hesabından fotoğraf paylaşılmadığı görülmüştür. Genel olarak açıklamalar tweet olarak paylaşılmıştır. Bir de resmi açıklama da link verilerek tweet atılmıştır.

Atılan tweetlerde resmi dil kullanılmıştır. Açık ve net bir şekilde mesaj verilmiştir. Ancak etkileşim kısmına baktığımızda en çok İngilizce tweetlerin etkili olduğu ve paylaşılarak daha çok kişiye ulaştığı görülmüştür.

5.2.2.2. ABD

Amerika Birleşik Devletleri de krizde Ukrayna tarafındadır. Ukrayna'ya destek olan ve Rusya karşıtı pek çok tweet paylaşılmıştır. Hesaplar aşağıda ayrı ayrı ele alınacaktır.

Obama NSC- Archived @NSC44

Dönemin ABD Başkanı Barack Obama da resmi hesabından tweet paylaşımı yapmıştır. Hesaptan genel olarak Obama'nın ziyaretleri, basın toplantıları, yazılı açıklamaları linklerle ve hastaglerle paylaşılmıştır. BU hesaptan atılan tweetlerde #Ukraine hastagi kullanılmıştır. Paylaşılan tweetlerde resmi bir dil kullanılmıştır. Metinler hastag ve ilgili kişinin twitter hesabı kullanılarak hazırlanmıştır. Örneğin; .

"*@VP Biden called Prime Minister Dmitriy Medvedev of #Russia this morning about #Ukraine*:" metninde Biden'ın twitter hesabı ve Russia hastagi de kullanılmıştır.

Tablo 12. Dönemin ABD Başkanı Obama'nın tweet analizi

Tweet sayısı	Fotoğraf	link	Etkileşim(ort)
8	-	4	155

VP Biden _ @VP44

Dönemin ABD Başkan Yardımcısı Joe Biden da diplomasi trafiğinde üzerine düşen rolü oynamış ve twitterda da yaptığı paylaşımlarla kendinden söz ettirmiştir. Tweetlerinde kullandığı fotoğraflarda sempatik göründüğü kareleri seçmesi dikkat çekicidir. Tweet metinlerinde resmi bir dil kullanılmıştır. Metinler üçüncü şahıs üzerinden yazılmıştır.

Tablo 13. Dönemin ABD Başkan Yardımcısı Joe Biden'ın tweet analizi

Tweet sayısı	Fotoğraf	link	Etkileşim(ort)
17	5	-	140

John Kerry @JohnKerry

Dönemin Dışişleri Bakanı John Kerry'nin Twitter hesabından atılan tweetlerde bolca fotoğraf paylaşılması dikkat çekmektedir. Kerry'nin tweetlerinde gayriresmi bir dil kullanılmış, tweetler John Kerry'nin ağzından yazılmıştır. Kerry'nin tweetlerinin etki alanı diğer siyasilere göre daha fazladır. Bu durum etkileşim sayısında görülmektedir.

Tablo 14. Dönemin Dışişleri Bakanı John Kerry'nin tweet analizi

Tweet sayısı	Fotoğraf	link	Etkileşim(ort)
15	9		140000

ABD Dışişleri Bakanlığı hesapları

Tablo 15. ABD Dışişleri Bakanlığı adına paylaşılan tweetlerin analizi

	Tweet sayısı	Fotoğraf	link	Etkileşim(ort)
@StateDeptLive	18	1		35
Morgan Ortagus @statedeptspox	25	3	1	56
@StateDept	8	2	2	144

@StateDeptLive hesabından Dışişleri Bakanı John Kerry'nin tweetleri paylaşılmıştır.

Dışişleri Bakanlığı resmi hesabı @StateDept hesabından resmi açıklamalar ve Kerry'nin diplomatic temasları ve ziyaretleri paylaşılmıştır. #Ukraine ve #UnitedForUkraine hastagleri atılan tweetlerde kullanılmıştır.

ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Morgan Ortagus'un hesabından #UnitedForUkraine yazılı bir pankart tuttuğu fotoğrafını tweet atması dikkat çekicidir. #UnitedForUkraine, #UkraineIsCrimea , #RussiaIsolated, #CostofCrimea hastaglerini tweetlerinde sıklıkla kullanmıştır. Kendi düşüncelerini paylaştığı gibi Dışişleri Bakanı Kerry'nin ziyaretlerini, basın toplantılarını da linklerle birlikte paylaşmaktadır. Metinlerinde gayri resmi bir dil kullanmıştır. Tweetleri haber verme niteliğinde kullanmaktadır.

U.S. Senate Floor @SenateFloor

ABD Senatosunun resmi hesabından Senatoda alınan kararlara ilişkin tweetler paylaşılmaktadır. Resmi bir dil kullanılmaktadır. Paylaşımlar alınan kararların yayımlandığı linkler ile birlikte paylaşılmaktadır.

Tablo 16. ABD Senatosunun resmi hesabından paylaşılan tweetlerin analizi

Tweet sayısı	Fotoğraf	link	Etkileşim(ort)
8		3	5

Department of Defense US @DeptofDefense

ABD Savunma Bakanlığı tarafından Savunma Bakanının Ukrayna ile ilgili temasları resmi bir dille paylaşılmıştır. Ayrıca tweet metinleri linkle desteklenmiştir.

Tablo 17. ABD Savunma Bakanlığı tarafından paylaşılan tweetlerin analizi

Tweet sayısı	Fotoğraf	link	Etkileşim(ort)
2		2	20

Treasury Departmen @USTreasury

ABD Hazine Bakanlığının hesabından hem Ukrayna'ya destek amaçlı hibe olarak açıklanan rakamlar paylaşılmıştır hem de Rusya'ya uygulanan yaptırımlar ve bu yaptırımlarla ilgili atılan her adım tweet atılmıştır. Hatta Rusya'ya karşı alınan yaptırım kararlarının Rusça olarak paylaşılması dikkat çekicidir.

Tablo 18. ABD Hazine Bakanlığının hesabından paylaşılan tweetlerin analizi

Tweet sayısı	Fotoğraf	link	Etkileşim(ort)
32		22	30

NATO @NATO

NATO'nun resmi twitter hesabından alınan kararlara ilişkin bilgiler paylaşılmıştır. Ayrıca tüm tweetlerde link kullanılmış ve açıklamaların metinleri de eklenmiştir. Metinlerde resmi dil kullanılmıştır.

Tablo 19. NATO'nun resmi twitter hesabından paylaşılan tweetlerin analizi

Tweet sayısı	Fotoğraf	link	Etkileşim(ort)
6		6	90

@UN_Spokesperson

Genel olarak BM'nin dönem sekreteri Ban Ki Moon'un aktiviteleri ve açıklamalarının paylaşıldığı twitter hesabından BM'nin Ukrayna ile ilgili faaliyetlerine ilişkin de bilgi paylaşılmıştır. Tweet metinlerinin çoğunluğunda link paylaşıldığı görülmektedir. BU da tweet metinlerinin resmi açıklamalarla desteklendiğini göstermektedir.

Tablo 20. BM resmi hesabından paylaşılan tweetlerin analizi

Tweet sayısı	Fotoğraf	link	Etkileşim(ort)
22		15	55

5.2.2.3. Rusya

Rusya Başbakanı Dimitri Medvedev

Batıya verilmek istenen mesajları içeren tweeetler İngilizce diğerleri rusça paylaşılmıştır. #Crimea ve #Крым hastagleri tweet metinlerinde paylaşılmıştır.

Metinlerde Simferopol ve Sivastopol'e ilişkin fotoğrafların olduğu instagram ve facebook iletileri de paylaşılan hesapta genel olarak gayriresmi bir dil kullanılmıştır.

Tweet metinlerinin propaganda amaçlı kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 21. Rus Başbakan Medvedev'in hesaplarından paylaşılan tweetlerin analizi

	Tweet sayısı	Fotoğraf	link	Etkileşim(ort)
Dmitry Medvedev @MedvedevRussiaE	16		3	
Дмитрий Медведев @MedvedevRussia	13		3	230

Government of Russia @GovernmentRF

Hesaptan Başbakan Medvedev'in açıklamaları ve kabine toplantılarında alınan kararlar paylaşılmaktadır. Resmi bir dil kullanılmıştır. #Ukraine , #Crimea , #Medvedev hastagleri paylaşılan metinlerce kullanılmıştır.

Tablo 22. Rusya hükümeti resmi hesabından paylaşılan tweetlerin analizi

Tweet sayısı	Fotoğraf	link	Etkileşim(ort)
40		4	96

Дмитрий Рогозин @Rogozin

Dönemin Rusya Başbakan Yardımcısı Dimitri Rogozin de Twitter'ı aktif kullanan siyasilerden biridir. Paylaşımları kendisinin yaptığını düşündüren, gayriresmi bir dil ile tweetler pylaşılmaktadır. Youtube, facebook, vkontakte ve haber sitelerinden alıntılar da paylaşmaktadır. Haberlerin linkini kopyalayarak yorumlamakta bazen de siyasilere hatta çoğunlukla da ABD'ye dikkat çekici yanıtlar vermektedir. Değerlendirmelerinde dikkat çekici bir üslup kullanması dikkat çekmiş, hatta haberlerde de Rogozin'in attığı tweetler kullanılmıştır. Sadece Rusya'da değil, Türkiye ve ABD'deki haber sitelerinde de Rogozin'in tweetlerine yer verilmiştir. Etkileşim sayılarına bakıldığında tweetlerin ne kadar etkili olduğu görülmektedir.

Tablo 23. Dönemin Rusya Başbakan Yardımcısı Dimitri Rogozin'in paylaştığı tweetlerin analizi

Tweet sayısı	Fotoğraf	link	Etkileşim(ort)
49		15	303b

МИД России @MID_RF

Rusya Dışişleri Bakanlığı'nın resmi hesabından Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov'un açıklamaları, temasları, görüşmeleri ve fotoğrafları paylaşılmaktadır. Paylaşımlarda diğer sosyal mecralar kadar haber sitelerinden linkler de kullanılmıştır. Ayrıca Dışişleri Bakanı Lavrov'un basına verdiği demeçler de tweet olarak atılmıştır. Diplomatların açıklamaları da tweet olarak paylaşılmıştır. Paylaşımlarda resmi bir dil kullanılmıştır.

Tablo 24. Rus Dışişleri Bakanlığı'nın hesabından paylaşılan tweetlerin analizi

Tweet sayısı	Fotoğraf	link	Etkileşim(ort)
72	7	68	49

5.2.3. Tematik Analiz

Rusya karşıtı Ukrayna yanlısı ABD ve uluslararası kuruluşlarda bahsedilen dönemde atılan tweet sayısı 159'dur.

Rusya'daki resmi hesaplardan 190 tweet atılırken ve Türkiye'den de Ukrayna yanlısı ve özellikle Kırım Tatarlarına yönelik 40 tweet paylaşıldı.

Söz konusu dönem göz önüne alındığında Twitter'da en aktif dışişleri bakanı ABD'ninkidir. Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov'un kişisel twitter hesabı yoktur. Ancak kurumsal olarak en aktif resmi dışişleri bakanlığı hesabı ise Rusya Dışişleri Bakanlığı'nın hesabıdır.

Hesaplardan en fazla tweet atılan gün referandumun ertesi ünü ve aynı zamanda sonucun öğrenildiği gün olan 17 Mart'tır. Tüm hesaplar referandum sonucuna ilişkin

değerlendirmelerini paylaşmıştır. Rusya tarafından 8, ABD tarafından 16, Türkiye'den is 10 tweet atılmıştır.

Tüm tarafların genel olarak propaganda amaçlı kullandıkları görülmektedir. Hatta ABD tarafında Rusya'ya yatırım tweetinin Rusça olarak atılmadı ve Rus tarağının attığı tweetlerde ABD'ye mesaj vermek istediğinde İngilizce olarak tweet atması onun açık kanıtıdır. Türkiye tarafından da en fazla tweet ingilizce hesaptan atılmıştır. Tüm dünyayı ilgilendiren bir durum olduğu için herkese mesaj verme kaygısı taşıdıklarını da söylemek yanlış olmaz. Çok taraflı bir krizdir. Ve ele aldığımız Türkiye, ABD ve Rusya'nın farklı çıkarları söz konusudur.

İncelenen twitter hesapları arasında ABD Dışişleri Bakanı Kerry ve Rusya Başbakan Yardımcısı Rogozin'in hesapları ayrılmaktadır. Bu iki hesapta da diğerlerinin aksine gayri resmi bir dil kullanılmış ve samimi paylaşımlar yapılmıştır. Hatta Rogozin haber linklerini eklediği tweetlerde haberleri yorumlamış, siyasilere özellikle de ABD Başkanı Obama'ya yanıtlar verip mesajlar göndererek gündemin ilk sıralarına oturmuştur.

5.2.4. Bağlam Analizi

Tez çalışmasında uluslararası ilişkilerde yeni medya kullanımı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu nedenle ele alınan siyasi figürleri hesaplarından ne kadar ve hangi nitelikte tweetler atıldığına bakılmıştır. Hani sıklıkta tweet atıldığı da ele alınmıştır. Genel olarak resmi hesaplardan her gün tweet atılmaktadır ancak ele aldığımız zaman diliminde Kırım ile ilgili toplamda 389 tweet atılmıştır. Her güne ortalama 12 tweet düşmektedir. Elbette bazı günler daha az bazı günler de daha çok tweet atılmıştır. BU durum Kırım'ın ne kadar gündemde olması ve Kırım'da yaşananlarla alakalıdır. Referandumun ertesi günü olan 17 Mart'ta en çok tweetin atılmış olması tesadüf değildir. Referandumun resmi sonucu açıklanmış ve bu sonuca göre Kırım

parlamentosu Rusya'ya katılma kararı almıştır. Dünya medyası Kırım'a göç etmiş, Kırım gündemin ilk sırasına oturmuştur. Dolayısıyla taraflar referandumla ilgili değerlendirmeler paylaşma gereği duymuşlardır. Bu noktada akla kamu diplomasisi kavramı da gelmektedir. Başka ülkeleri etkileme ve kendini haklı çıkararak başka tarafı haksız konuma getirme amacı da güdülmektedir. Denilebilir ki; halihazırda olan uzlaşma veya çatışma temelli mücadele pratikleri, eşitsiz güç ilişkileri yeni medya ortamında yeniden üretilmektedir.

SONUÇ

Haberin iktidarı ve uluslararası ilişkilerde yeni medya kavramlarını ele alırken yeni medya ile geleneksel medya arasındaki farkı ortaya koymak araştırmanın temel problematiği olmuştur. Yeni medya ile geleneksel medya arasında bir güç mücadelesi varmış gibi görünse de aslında ikisi iç içe geçmiştir. Sosyal medya paylaşımları haber yapılmakta veya haber yapmak için kullanılmakta, haberler de sosyal medya iletileri olarak paylaşılmakta veya sosyal medya iletilerine dönüşmektedir. Örnek olay olarak ele aldığımız Rusya'nın Kırım'ı ilhak etmesi sürecinde iki mecra fazlasıyla kullanılmıştır.

Çalışma kapsamında elde edilen nicel analiz ile hali hazırda varolan verileri ve temel varsayımları ortaya koymak hedeflenmiştir. Belirli bir yöntem çerçevesinde inceleme yapmaya olanak tanıyan tarih aralığı tespit edilmiştir. Çatışmaların şiddetlenip referandum kararının alındığı, referandumu gerçekleştiği, referandum sonrasında da Kırım'ın Ukrayna'dan ayrılma ve Rusya'ya bağlanma sürecinin yaşandığı 2014 yılının Mart ayında yayımlanan haberler ve paylaşılan iletiler incelenmiştir.

Araştırmada Türkiye'den Hürriyet, ABD'den USA Today ve Rusya'dan İzvestiya gazeteleri mercek altına alınmıştır.

Medya alanında en güçlü ülke şüphe götürmez bir şekilde yıllardır ABD'dir. Diğer ülkelerden daha fazla ve daha gelişmiş bir medya kültürü ve geçmişine sahip oldukları yadsınamaz bir gerçektir. Nicel analize bakıldığında Rusya'dan daha az haber paylaşıldığı ve tweet atıldığı görülmektedir. Ancak bu değerler sonucu değiştirmemiştir. Rusya hem geleneksel hem de yeni medyayı aktif olarak kullanmış olsa da ABD kadar etkili olamamıştır. Kırım, Rusya'ya bağlanmıştır. Kırım halkı çoğunluk olarak Rusya'ya bağlanmaktan memnundur. Rusya istediğini almıştır. Ancak uluslararası toplum bu durumdan memnun değildir ve onlara göre Rusya Kırım'ı ilhak etmiştir. ABD'nin dil ve tarih avantajı vardır ve bu nedenle etki alanı Rusya'ya göre daha geniştir. ABD

Rusya'ya karşı tavrını net bir şekilde ortaya koymuş ve yaptırımlarla bu durumu resmileştirmiştir. NATO ülkeleri de bunu desteklemiştir, bu noktada geçmişte NATO'nun da Rus tehdidine karşı kurulduğu unutulmamalıdır. ABD bu etkisini ortaya koymuş ve genel anlamda dünyada Rusya'ya karşı bir tavır gelişmiştir. Çünkü Rusya geçmişteki eylemlerinde dolayı da zan altındadır. ABD de aldığı tavırla bunu pekiştirmiştir. Diğer ülkeler de ABD'nin yanında yer almıştır. Rusya ise sert tavrını sürdürerek taviz vermemiştir. Ancak yapılan haberler ve atılan tweetlerle yapılanın doğru olduğunu, Kırım halkının Rusya'ya bağlanmayı ne kadar istediğini ortaya koymaya çalışılmıştır. Özellikle referandum sonrası başlayan geçiş döneminde atılan her adıma ilişkin haberler yapılmış ve sokak röportajlarıyla bu haberler desteklenmiştir. Yeni medya ve geleneksel medya etkin olarak bu amaçla kullanılmıştır. Bir yandan da diplomasi trafiğine hız verilmiş ve ülke liderleri ile görüşmeler yapılarak bu konudaki bakış açıları değiştirilmeye çalışılmıştır. Bu dönemde Rusya tarafından yapılan haberler ve atılan tweetler göz önüne alındığında özellikle Türkiye'nin hassas noktası Kırım Tatarlarına ilişkin yapılanların da paylaşıldığı ve Türkiye ile yapılan görüşmelerde bu konuda garanti verildiği görülmektedir. Rusya "Ne kızı vereyim, ne de dünürü küstüreyim" mantığıyla bu krizi yönetmiştir.

Yeni medya ve geleneksel medya kullanımını karşılaştırmak gerekirse:

Tablo 25. Yayımlanan haber ve paylaşılan tweet sayıları

Haber Sayısı	Tweet sayısı
Hürriyet : 131	Türkiye: 40
USA Today : 56	ABD: 133
İzvestiya : 152	Rusya : 190

Türkiye'ye örnek olay bazında baktığımızda haber sayısının tweet sayısında fazla olduğu görülmektedir.

ABD ve Rusya için de bu durumun tam tersi söz konusudur. Ancak Rusya tarafından atılan tweet sayısı fazla olsa da haber sayısının da diğer gazetelerdekinden fazla olduğu da göze çarpmaktadır. Bu da Rusya'nın kamu diplomasisine verdiği önemin kanıtıdır. Ayrıca Rusya'nın medyayı ulusal güvenlik meselesinin bir parçası olarak gördüğünü de ortaya koymaktadır.

Haberlerde de tweetlerde de ülke politikasına göre bir tavır alınmış, mevcut politikayı ortaya koyan metinler oluşturulmuştur.

Haberlerde liderler arasındaki gerginlik ve mesajlaşma da vurgulanmış, hatta tweetler üzerinden girişilen söz dalaşı da haberlere konu olmuştur. Üstelik incelemelerde de ayrıntılı olarak ele aldığımız Rusya Başbakan Yardımcısı Rogozin'in Obama'ya twitter üzerinden verdiği mesaj üç ülkede de haberlerde geniş olarak yer bulmuştur.

Çalışma sonucunda anlaşılmıştır ki, uluslararası ilişkilerde yeni medya, yeni bir iletişim türü olarak karşımıza çıkmaktadır ve aktörler tarafından yaygın olarak kullanılmaktadır. Yeni medya uluslararası ilişkilerin yeni mecralarından birine dönüşmüştür. Liderler artık röportaj vermek veya basın toplantısı düzenlemek yerine Twitter üzerinden mesaj vermeyi ve açıklama yapmayı tercih eder hale gelmiştir.

Tweetlerden yeni medyanın kamu diplomasisin en önemli araçlarından biri haline geldiği anlaşılmıştır. Tweet metinleri bile bu amaçla, sözcükleri özenle seçilerek hazırlanmaktadır. Amaç diğer ülkelerin de bakış açısını değiştirtir. ABD tüm dünyaya hitap ederek Rusya'ya karşı cephe aldığını ilan etmektedir. Türkiye de Kırım Tatarları nedeniyle durumdan hoşnut olmadığını ortaya koymaktadır. Rusya ise Kırım halkının kendi isteğiyle Rusya'ya bağlandığını, Ukrayna'nın Kırım'ı unuttuğu ve üvey evlat muamelesinde bulunduğu, Kırımlıların bu durumdan sıkılarak Rusya'ya bağlanmak istediğini kanıtlamaya çalışmaktadır.

İncelediğimiz hesaplarda gördük ki özellikle Dışişleri Bakanlığının resmi hesapları ve bakanların kişisel hesaplarının sıklıkla paylaşım yapmışlardır. Özellikle diplomatik temaslar ve ziyaretler sırasında, öncesinde ve sonrasında paylaşımlar yapıldığı görülmüştür. Kırım referandumu sırasında ve ertesi günü destek mesajları öne çıkmaktadır. Yani denilebilir ki diplomasi yeni medyayı sıklıkla kullanmakta hatta bazen geleneksel medyadan daha sıklıkla sosyal medya kullanılmaktadır. Sosyal medyadan liderler mesajlarını iletirken, birbirleri ile de iletişim kurdukları ve sosyal medya üzerinden birbirlerine yanıt verdikleri de görülmektedir. Bakanlar tweet üzerinden önemli bir mesaj verdiklerinde o ileti kurumların resmi hesaplarında da retweet edilmektedir.

Türkiye Kırım krizinde Kırım Tatarlarının yanında olduğunu her seferinde dile getirmiştir. Tatarlar ve Türklerin, hem milliyet hem de tarihi bağları vardır. Daha önce sürgüne maruz kalan Kırım Tatarları için Kırım'ın Rusya'ya bağlanması aynı kabusu tekrar görmek gibidir. Bunu ortaya koymak için Türkiye tüm imkanlarını seferber etmiştir. Önce diplomasi devreye sokulmuş liderler arasında yapılan ikili görüşmelerde Türkiye'nin bu durumdan rahatsız olduğu açıkça belirtilmiştir. Ancak Rus liderler Kırım Tatarlarının haklarının korunacağı konusunda garanti vererek Türkiye'ye yanıt vermiştir. Buna karşın Türkiye sürecin yakından izleneceğini belirtmiş, Rusya ile bu konuda araya mesafe koymuştur. Bunun kanıtı olarak da Türk medyasının neredeyse hepsi Kırım'a muhabir göndermiş ve süreci yakından takip etmiştir. Kırım'ın ilhakı sürecinde, referandum öncesi ve sonrasında Kırım; Türkiye'de gündemin ön sıralarında yer almış ve geniş olarak işlenmiştir. Referandumun yapılmasının ardından Kırım'ın Rusya'ya bağlanma süreci de mercek altına alınmıştır. Referandumun tamamlanmasının ardından diğer kanallar muhabirlerini çekse de Anadolu Ajansı ve TRT muhabirlerini bölgede tutarak gelişmeleri yerinden izlemeyi sürdürmüştür. Kırım'da yolların yapılmasından para biriminin değişmesine kadar her türlü ayrıntı takip edilmiş Kırım

Tatarlarının referandum boykotu desteklendiği gibi sonrasında da haklarını aramaları noktasında her türlü yanlarında olunmuştur. Medya bu anlamda görevini yerine getirmiştir. Geleneksel medya yanında yeni medya da bu süreçte oldukça etkindir. Türkiye, Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu aracılığı ile yeni medyada da kamu diplomasisini yürütmüş ve gereken mesajları vermiştir.

Aynı zamanda medya ile ortak amaç birliği de oluşturulabilmektedir. Bu noktada Noam Chomsky'nin medya denetimi, rıza imalatı ve propaganda modeli kavramlarını hatırlamak gerekecektir. Medya ile insanlar belirli bir noktaya kanalize edilebilir, fikirleri değiştirilebilir ve bir tarafı seçmek için ikna edilebilir. Medya bu bağlamda örnek olay olarak ele aldığımız Rusya'nın Kırım'ı ilhakında da bu amaçla kullanılmıştır. Dünya medya güdümündeki faaliyetler neticesinde ABD ile birlikte Rusya'ya karşı Ukrayna'nın yanında yer almıştır. Kırım Tatarları da yürüttükleri medya faaliyetleri ile dünya gündeminde öne çıkmıştır ve Batılı ülkeler de Kırım Tatarlarına destek mesajları vermişlerdir. Öte yandan medya aracılığıyla toplumların etkileşim içinde bulunmaları ve birbirleri hakkında daha fazla bilgi sahibi olmaları mümkün iken, toplumların pek çok alanda iş birliği yapmalarının da medya ile önü açılacaktır. ABD ve AB'nin Rusya'ya karşı ortak hareket etmesi, ardarda Rusya'ya yaptırım açıklamaları yapmaları buna örnek olarak verilebilir. Aynı zamanda sosyal medya üzerinden aynı amaç için toplanan kişilerin gruplar oluşturmaları, paylaşım yapmaları ve etkinlikler düzenlemeleri de bu duruma örnek teşkil etmektdir.

Verilmesi gereken haberlerin çoğu önce sosyal medya üzerinden paylaşılmış ve hızla yayılması sağlanmıştır. Hatta yalan haberler bile sosyal medya üzerinden verilen mesajlarla aktarılmış ve liderlerin mesajlarıyla desteklenmiştir. Bu bağlamda sanal bir inandırma faaliyeti yürütüldüğü de söylenebilir. Twitter üzerinden sadece siyasiler değil halkın da paylaşımlar yapması veya liderlerin paylaşımlarına yanıt vermesi bu mecrada etkileşimi güçlü hale getirmiştir. Örneğin ABD Hazine Bakanlığı, Rusya'ya uygulanan

yaptırımların alınma kararları ile Ukrayna'ya destek paketleri açıklanmasını aşama aşama Twitter'dan paylaşmıştır. Çoğu resmi hesap daha çok diplomasi trafiği ve liderlere verilen mesajları paylaşmaktadır. Rusya tarafından paylaşılan hesaplardan da Kırım'da yapılan olumlu değişiklikler ve Ukrayna'ya bağlı olduğu zamanlardaki sorunların nasıl çözüldüğüne dair iletiler paylaşılmıştır. Tüm bu ayrıntıları göz önüne aldığımızda kamu diplomasisi yeni medya üzerinde daha güçleniyor değil de, daha çok onu araç olarak kullanıyor diyebiliriz. İncelediğimiz iletilere dayanarak yeni medya üzerinden daha güçlü mesajların verildiğine ve bu mesajların hızla yayıldığına şahit oluyoruz.

Tez çalışmasında genel olarak bakıldığında şu bulgulara ulaşılmıştır:

Uluslararası ilişkilerde yeni medya, yeni bir iletişim türü olarak karşımıza çıkmaktadır ve aktörler tarafından yaygın olarak kullanılmaktadır. Yeni medya ortamında devam eden bir söylem mücadelesi vardır ve uluslararası ilişkiler de bu söylem mücadelesinin bir parçası halline gelmiştir.

Yeni medya ortamında diplomatik aktörler arasında eşitsiz ve çoklu güç ilişkileri oluşmuştur. Bu ortamda bürokrasi devreden çıkmakta, mesajlar devreye girmektedir. Ve herkes herkese yanıt verebilmekte, mesaj gönderebilmektedir. Twitter diplomatik aktörler arasında söylem mübadelesine ve anlık ileti akışına izin veren birtakım araçsal olanaklar sunmaktadır.

Diplomasinin aktörleri link/ fotoğraf eklentisi, bildirim (@), etiket (#) açarak yeni medya ortamında karşılıklı söylemsel etkileşime dayalı iletişim akışında bulunmaktadır. Devletler yeni medyayı iç ve dış kamuoyu oluşturmak, gündem belirlemek üzere ikna pratiklerinin birer uzantısı olarak kullanmaktadır. Aynı doğrultuda Twitter'ı siyasal kişi veya kurumlar da kullanmaktadır. Uluslararası hükûmet kuruluşları aldıkları ortak kararları ve yürüttükleri faaliyetleri geniş halk kesimlerine duyurmak üzere Twitter kullanmaktadırlar.

Ancak iktidar yapıları ve sermaye sahipleri tarafından bu temsil pratiği kısıtlanabilmektedir. İktidar, Twitter, Facebook gibi sosyal ağları kapatabilmektedir, amaç bilgi akışını kesmektir. Bu bağlamda sosyal ağların teknik alt yapısını üreten şirketler devletlerle ve istihbarat örgütleri ile işbirliği yapmaktadır. Bu şekilde de kullanıcı hesaplarının kapatılması mümkün olmaktadır.

Genel olarak denilebilir ki, uluslararası ilişkilerin dolayısıyla diplomasinin alanı genişlemiştir. Yeni medyanın da tabloya dahil olması ile aktörler arasındaki iletişim çeşitlenmiştir. Özellikle Twitter üzerinden de diplomasi trafiği yaşanır hale gelmiştir. Basın açıklamaları yanında tweetler de haber yapılmaya başlanmıştır. Mevcut döngü devam etmektedir. Diplomaside haber söz konusu olduğunda yine kaynak devlet elitleridir. Ancak artık denklemde yeni medya da vardır. Değişmeyen tek şey haberin iktidarıdır.

Diplomatik aktörlerin paylaşımlarına bakıldığında; yeni medyada paylaşılan iletilerin sadece bilgi içermediği görülmektedir. Bu iletiler aynı zamanda manipülatif bir özellik taşımaktadır ve propaganda amacı gütmektedir.

İşlevselci-faydacı yaklaşım Uuluslararası ilişkilerde güç kavramını da etkilemiş ve değişime uğratmıştır. Devletin çıkarları, değerleri ve politikalarının desteklenmesi için kamuoyuna yönelik olarak yumuşak gücün yani iletişimsel gücün kullanımı artmaktadır (Tuncer, 2006: 85).

Yeni iletişim teknolojileri ile diplomasi alanında dönüşüm yaşanmıştır ancak söz konusu değişim sadece buna bağlanamaz. Koşullar ve dünya düzeni de değişmiştir. Özellikle "Arap Baharı"ndan sonra değişen dengeler yeni medyanın önemini ortaya koymuş ve diplomatik aktörler de buna kayıtsız kalamamıştır.

Yeni medyanın etkisi şüphe götürmez bir gerçektir. Ancak örnek olay kapsamında Rusya yeni ve geleneksel medyada ne kadar etkin de olsa yılların medya

gücü ABD'ye karşı duramamıştır. Bu değerlendirmeyi yaparken 2014 yılından bahsedildiği unutulmamalıdır.

Arap baharı sonrası etkisi keşfedilen yeni medya, kendi yerini bulmaya çalışmakta, halk da siyasiler de yeni medyanın gücünün farkına adımlar atmaktadır. Bu bağlamda hem geleneksel medya hem de yeni medyanın etkin kullanılması bakımından Rusya'nın Kırım'ı ilhakı da tarihte önemli bir yere sahiptir. Liderler mesaj vermek için de, mesajlara yanıt vermek için de sosyal medyayı kullanır hale gelmiştir, üstelik bunu yaparken halkın desteğini de almıştır. Bu da ilişkilerin bir anlamda yeniden tanımlanmasına neden olmuştur. Sessiz çoğunluk sesini yöneticilere duyurmaya başlamıştır. Bu da siyasileri daha fazla bu mecrayı kullanmaya itmiştir.

Sonuç olarak denilebilir ki yeni medya siyasilerin, kurumların hatta devletlerin gayriresmi sözcüsü haline gelmiştir. Belki de daha farklı bir bakış açısıyla denilebilir ki yeni medya ikinci sözcü görevi görmektedir. Basın toplantıları düzenlenmeye devam etmektedir, önemli ve geniş açıklamalar için sözcüler kameralar karşısına geçerken diğer açıklamalar artık sosyal medya hesapları üzerinden yapılmaktadır. Hatta sosyal medya iletileri artık haber kaynağı olarak da kullanılmakta, haberler bu şekilde hazırlanmaktadır. Yani haberin iktidarı kavramı burada yine karşımıza çıkmaktadır. Haber yeni medyayı da içine almıştır. Devlet elitleri burada da etki edebildiği gibi haber burada da başrolü oynamaktadır. Rusya Başbakan Yardımcısı Dimitri Rogozin'in yaptırımlarla alakalı ABD Başkanı Obama ile dalga geçtiği tweet, ele aldığımız üç ülkede yayımlanan gazetelerdeki haberlerde de geniş olarak işlenmiştir. Bu da yeni medyanın liderler arasındaki mesajlarda ne kadar yaygın ve etkili kullanıldığının kanıtıdır. Aynı zamanda sosyal medya iletilerinin araç olmaktan haberin konusu olmaya dönüştüğünün de kanıtıdır. Dönem de göz önüne alındığında Rogozin'in mesajı twitterda çok kişi tarafından okunmasa bile yapılan haberler ile çok daha fazla kişiye ulaştırılmıştır.

İletişim alt yapısına hükümetler de ihtiyaç duymaktadır. Amaç iç ve dış kamuoyu üzerindeki hâkimiyetini kaybetmemektir. Bu alt yapıyı da gelenekselin boşluk bıraktığı alanlarda yeni medya doldurmuştur. Örneklerde de görüldüğü üzere siyesiler arasındaki atışma da twitter sahnesine taşınmıştır. Siyasiler birbirlerinin ithamlarına sosyal medya üzerinden yanıt verir hale gelmiştir. Hatta daha iler gitti resmi açıklamalar, olaylara yönelik yorumlar ve son dakika gelişmelerine yönelik teyit mesajları bile sosyal medya üzerinden paylaşılır hale gelmiştir.

Gelinen noktada görülmektedir ki sanal diplomasi kavramı yeniden tanımlanmalıdır. Kapitalizm; varlığını sürdürebilme, birikim yapma ve iletişim araçlarını kontrol etme ihtiyacı duyar. Bu da diplomasi alanında gerçekleşen değişimin kaynağıdır.

Yeni medya liberal perspektifin iddia ettiği üzere sınırsız özgürlükler alanı değildir. Burada da sınırlammalar söz konusudur. Yeni medya uzmanlara göre aynı zamanda içinde eşitsiz güç ve iktidar ilişkilerinin sürdürüldüğü bir ekonomi politik mücadele sahasıdır.

Yeni medyanın daha yaygın ve özgür bir alan olması ve tüm kesimleri içine alması, bazı uzmanlar tarafından "Geleneksel medyanın kontrol gücü ve ayrıcalıkları da sona ermiştir" şeklinde yorumlansa da geleneksel medyanın gücü yerinde durmaktadır. (Altunay, 2012) Kırım krizinde yaşananlar bu durumu kanıtlamaktadır. Nicel anlamda ortaya konanlar bir kenara, genel anlamda bir önyargı oluşmuştur, bu da ABD'nin diğer ülkelere göre bariz ileride olan medya gücünün bir sonucudur. Batı Rusya'ya karşı işbirliği yapmış ve genel bir algı oluşturmuştur bu yaptırım açıklamalarıyla ortaya konulmuştur. Geleneksel medya ve yeni medya bu bağlamda araç olarak kullanılmıştır. Haberlerin yanında ABD Hazine Bakanlığının tweetlerle alınan yaptırım kararlarının ayrıntılarını paylaşması buna işaret etmektedir. Yeni medya geleneksel medyanın

destekçisi olarak kullanılmıştır. Medya hem geleneksel hem de yeni şekil ile artık daha güçlü bir dördüncü güç olmuştur.

Ancak haberlerin etkisi de hali hazırda devam etmektedir. Ve haber kaynağı devlet elitleridir, haberi veren oluşturan etki edenler de onlardır. Haberin tahtı sarsılmamakta aksine yani medyayı da yanına alarak daha da güçlenmektedir. Haberin iktidarı hüküm sürmeye devam etmektedir.

KAYNAKÇA

"21. Yüzyıl Dünyası Çok Kutuplu Bir Dünyaya Mı Evriliyor?"(21.05.2017). Stratejik Ortak. Erişim Adresi:https://www.stratejikortak.com/2017/05/21-yuzyil-dunyasi-cok-kutuplu-bir-dunyaya-mi-evriliyor.html

"Birleşmiş Milletler Teşkilatı" Erişim Adresi: http://www.unicankara.org.tr/today/1.html

"Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü – NATO" Dışişleri Bakanlığı websitesi. Erişim Adresi: http://www.mfa.gov.tr/nato-tarihce.tr.mfa

"Lavrov: Çok kutuplu bir dünya düzeni şekilleniyor" (30.06.2018). Sol. Erişim Adresi:http://haber.sol.org.tr/dunya/lavrov-cok-kutuplu-bir-dunya-duzeni-sekilleniyor-241527

"Medya nedir?". Medya Hukuku. Erişim Adresi: http://www.medyahukuku.org/makale/medya-nedir/

"Twitter Nedir? Ne İşe Yarar? Nasıl Kullanılır?" Güncel Makaleler. Erişim Adresi: http://www.guncelmakaleler.com/twitter-nedir-ne-ise-yarar-nasil-kullanilir/

"Uluslararası İlişkiler nedir?". Analiz Portal. Erişim Adresi: https://www.analizportal.com/uluslararasi-iliskiler-nedir/

"VK nedir? Nasıl Kullanılır?" Bilgihanem. Erişim Adresi:https://bilgihanem.com/vk-nedir-nasil-kullanilir/

"What is Public Diplomacy?", The Edward R. Morrow Center of Public Diplomacy, Erişim Adresi: fletcher.tufts.edu/murrow/public-diplomacy.html

"Статистика во ВКонтакте: как посмотреть данные любой страницы" (Blog yazısı) Erişim Adresi: https://popsters.ru/blog/post/analiz-i-statistika-v-vkontakte

Acharya, U. vd. (2012). 2011 National Survey on Nepali Journalists.

Akca, B. E. (2007). Ege'de sular ısındı: Yazılı basın söyleminde Yunanistan'ın ötekileştirilmesi ve Kardak krizi. E. B. Akca (Der.), Kimlik medya ve temsil içinde (s. 3- 45). Ankara: Nobel Yayın.

Akçadağ E. "Dünya'da ve Türkiye'de Kamu Diplomasisi" Kamu Diplomasisi Enstitüsü

Akgün B. (2009). "Türk Dış Politikası ve Uluslararası Örgütler", Akademik Ortadoğu, Cilt 3, Sayı 2, s.4

Akgün, B. (2016). "BM'nin Büyük Bir Reforma İhtiyacı Va"r. Kriter. Erişim Adresi: https://kriterdergi.com/dosya/bmnin-buyuk-bir-reforma-ihtiyaci-var

Aksoy, A. (1996). "İnternet ve Demokrasi", Diyalog Dergisi, Sayı 1, Haziran.

Aktaş C. "Yeni Medyanın Geleneksel Medya ile Karşılaştırılması" Kırıkkale Üniversitesi. Erişim Adresi:http://personel.klu.edu.tr/dosyalar/kullanicilar/suleyman.ozcan/dosyalar/dosya_ve_belgeler/ileti%C5%9Fim/Makale%202%20Yeni%20medya-Geleneksel%20medya.pdf

Aktürk, Ş. (2006). Milliyetçilik 1. etnik kategori ve milliyetçilik: Tek-etnili, çok-etnili ve gayri-etnik rejimler. Doğu Batı Düşünce Dergisi, 38, 23-56.

Alioğlu, N. (2013). Genel İletişim, Sosyal Medya ve Sanat Pazarı. A. Büyükaslan ve A. M. Kınık (Ed.). Sosyal Medya. Konya: Çizgi Kitapevi.

Altındal, A. (2010). Devlet ve kimlik. İstanbul: Destek Yayınevi.

Altunay A. (2015). "Bir Sosyalleşme Aracı Olarak Yeni Medya". Erişim Adresi: http://josc.selcuk.edu.tr/article/view/1075000663

Alver, F. (2009). Kültürel çalışmalarda medya metinlerinin okunması sürecinde izleyicinin konumlandırılması. M. Şeker ve Tülay N. Şeker (Der.), Terör ve haber söylemi içinde (s. 27-60). İstanbul: Literatürk Yayınevi.

Analiz Portal. Uluslararası ilişkiler nedir?. Erişim Adresi http://www.analizportal.com/uluslararasi-iliskiler-nedir/

Anderson, B. (1993). Hayali cemaatler (İ. Savaşır, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Armağan, A. (1999). Kitle İletişim Araçlarının Toplumsal, Siyasal Yaşam Üzerindeki Yönlendirici Etkileri, E.Ü. İletişim Fakültesi Düşünceler Dergisi S. 12: E.Ü. İletişim Fakültesi Yayınları

Asker A. (2014/3) "Kırım: Zorla Statü Değişikliği". EkoAvrasya Dergisi, Yıl:7, Sayı: 27.

Aslan, C. (2004). Birey toplum devlet kavramlaştırma ve ara değişken olarak etnisite. Adana: Karahan Kitabevi.

Avcı, N. (1999). Enformatik Cehalet, İstanbul: Kitabevi Yayınları.

Aydın, O. Ş. (2011). "Teknoloji, Haber, Nesnellik: Yeni Medya Üzerine Tartışma Notları", İletişim ve Teknoloji (Derl: Z. Hepkon), İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınevi

Aydın, O.Ş. (2011). Teknoloji, Haber, Nesnellik –Yeni Medya Üzerine Tartışma Notları. Z. Hepkon (Ed.). İletişim ve Teknoloji. İstanbul: Kırmızı Kedi.

Bal, H. (2013). İletişim Sosyolojisi, Bursa: Sentez Yayıncılık

Balibar, E. (2007). Irk ulus sınıf (4. Baskı) (N. Ökten, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Balle, F. ve Eymery, G. (1991). Yeni Medyalar, İstanbul: İletişim Yayınları.

Barık E. (06.04.2018). "Çok Kutuplu Yeni Dünyada Değişen Küresel Güç Dengeleri ve Türkiye..." Önce Vatan. Erişim Adresi: https://www.oncevatan.com.tr/cok-kutuplu-yeni-dunyada-degisen-kuresel-guc-dengeleri-ve-turkiye-makale,41459.html

Barth, F. (2001). Etnik gruplar ve sınırları (A.Kaya ve S.Gürkan, Çev.). İstanbul: Bağlam Yayınları.

Bauman, G. (2006). Çokkültürlülük bilmecesi (I. Demirakın, Çev.). Ankara: Dost Kitabevi.

Bayrak H. (2019). “2019 İnternet Kullanımı ve Sosyal Medya İstatistikleri” (Makale) Erişim Adresi:

Beer, Max; Sosyalizmin ve Sosyal Mücadelelerin Tarihi, (Çev.Üstün, Galip) May Yayınları, İstanbul.

Behar H. (2013). “Sosyal medya çağında gazetecilik” Şalom gazetesi. Erişim Adresi:http://www.salom.com.tr/haber-85870-sosyal_medya_caginda_gazetecilik_.html

Behar. H. (2013). Sosyal medya çağında gazetecilik. http://blog.radikal.com.tr/Sayfa/sosyal-medya-caginda-gazetecilik-14284

Bekcan U. (2013) “Devrimden Sonra: Bolşeviklerin Zorunlu Dış Politikası 1917-1925”(Makale). Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Cilt 68, No. 4, 2013, s. 73 – 102

Berkman, B., (2010) “Temsile Bir Ara Müdahale: Söylem Savaş Alanı mı?”, Medya Barış ve Savaş, Savaş Ortamında Barış Medyasını Yaratmak, Barış Çoban (Ed.) içinde, İstanbul: Kalkedon Yayınları, s. 215-229.

Berkman, B., (2016). “Yeni Medya Ve Sanal Diplomasi: Gezi Olayları Örneği”(Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bilgin, N. (2007). Kimlik inşası. İzmir: Aşina Kitaplar.

Bollier, D. (2002) The rise of Netpolitik: How the Internet is changing international politics and Diplomacy (Aspen, http://www.aspeninstitute.org/).

Bouthoul, Gaston; Siyaset Sosyolojisi, (Çev.Yazıcı, Ali Türkay) Remzi Kitabevi, İstanbul,1993.

Bozkurt, V. (1999). “Sanal Cemaatler”, Birikim Dergisi, Sayı: 127, Kasım.

Bozkurt, V. (2000). “Gözetim ve İnternet: Özel Yaşamın Sonu mu?”, Birikim Dergisi.

Brown, Sherly J. ve Studemeister, Margarita S., (2003) "Virtual Diplomacy", Encyclopedia of International Media & Communication, Donald Johnston (Ed.) içinde, USA: Academic Press, s. 585-594.

Bull, H. (1977) The Anarchical Society (London)

Butcher, H. vd. (1981). Images of women in the media. S. Cohen ve J. Young (Der.), The manufacture of news (s. 317-325). California: Sage.

Caırncross, F. (1997). The Death of Distance: How the Communications Revolution.

Calhoun, C. (2007). Milliyetçilik (B. Sütçüoğlu, Çev.) İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Canetti, Elias; Kitle ve İktidar, (Çev. Aygen, Gülşat) Ayrıntı Yayınları, Birinci Basım, İstanbul,1998.

Cangöz, İ. (2012). "İletişim Araştırmaları", İletişim Sosyolojisi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları

Carlson, D. (2005). "The News Media's 30-Year Hibernation." Nieman Reports. 59 (3): 68 -71.

Castells, M. (2005). Ağ Toplumunun Yükselişi, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Castells, M. (2013). İsyan ve Umut Ağları, Çev: E. Kılıç, İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları

Cevizci, A. (2000) Felsefe Sözlüğü, İstanbul: Paradigma Yayınları.

Chaffee, H. S. & Metgezer, J. M. (2001). "The End of Mass Communication?" Mass Communication & Society. 4 (4): 365–379.

Chodkowski, W.M (2012). The United States Information Agency, American Security Project, 20.02.2018 tarihinde https://americansecurityproject.org/ASP%20Reports/Ref%200097%20-

%20The%20United%20States%20Information%20Agency.pdf adresinden alınmıştır

Christodoulides, N. (2005) The Internet and Diplomacy. American Diplomacy, March 2005.

Connolly, E. William (1995). Kimlik ve farklılık (F. Lekesizalın, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Cull N. "Public Diplomacy: Lessons from the Past", University of Southern California, s. 12

Cull, Nicholas, "'Public Diplomacy Before Gullion: The Evolution of a Phrase," University of Southern California Center on Public Diplomacy, 18 April, 2006, http://uscpublicdiplomacy.org/pdfs/gullion.pdf [30. 09. 2019 tarihinde alınmıştır]

Cwıek-Karpowıcz, J. (2012). "Limits to Russian Soft Power in the Post-Soviet Area", DGAP Anlayse 8, July, ss.1-16.

Çakır F. (28 Eylül 2014). "Anayasa değişmeden BM değişir mi?" Yeni Asya Gazetesi. Erişim Adresi:http://www.yeniasya.com.tr/faruk-cakir/anayasa-degismeden-bm-degisir-mi_218871

Çakır, M. (2013). Sosyal Medya ve Gösteri. A. Büyükaslan ve A. M. Kınık (Ed.).Sosyal Medya. Konya: Çizgi Kitapevi.

Çelik Ü. (2016) "11 Eylül'ü Yeniden Düşünmek: Paradigma Değişimi ve Uluslararası Sistem" Uluslararası İlişkiler Portalı

Çetin, E. (2016). Sovyetler Birliğinin Çöküşü ve Sovyet Sonrası Rus Politikası (Yeltsin ve Putin)(Blok Yazısı) Erişim Adresi: http://www.emrecetinblog.com/sovyetler-birliginin-cokusu-ve-sovyet-sonrasi-rus-politikasi/

Çiçek M. (2013). SSCB Sonrası Rusya'nın Gücü. Erişim Adresihttp://politikaakademisi.org/2013/03/14/sscb-sonrasi-rusyanin-gucu/

Çildan Cihan, Mustafa Ertemiz, H. Kaan Tumuçin, Evren Küçük, Duygu Albayrak "Sosyal Medyanın Politik Katılım ve Hareketlerdeki Rolü" Akademik Bilişim 2012 Konferansı 1 Şubat 2012 Ankara: Bilkent Üniversitesi(Cumhuriyetin Sekseninci Yılında Türkiye (Tebliğler), Yay. Haz. Mustafa Kahramanyol, Türk Ocakları Yayını, Ankara, 2004, sy.180-196

Çömlekçi, M. F.(2019) ; Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi (ISSN: 2146-3417 / E-ISSN: 2587-2052)Yıl: 2019 – Cilt: 8 – Sayı: 1

Dağtaş, B. (2001). Fordist ve postfordist dönemde tüketim kültürü ve reklamın toplumsal Yeniden Üretim İşlevi. İletişim, 9, 163-179.

Dale, Helle C. (2009) "Public Diplomacy 2.0: Where the US Government Meets New Media", Backgrounder, S. 2346, s. 1-11

Değermenci A. (2018). "Yeni dünya düzeni kuruluyor" Takvim. Erişim Adresi:https://www.takvim.com.tr/guncel/2018/03/26/yeni-dunya-duzeni-kuruluyor

Devran, Y. (2010). Haber söylem ve ideoloji. İstanbul: Başlık Yayın Grubu.

Dışişleri Bakanlığı. Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü_NATO . Erişim Adresi: http://www.mfa.gov.tr/sub.tr.mfa?ad66d2ab-64b7-4bc7-b3a1-eb06097f75c7

Dışişleri Bakanlığı. Türkiye'nin Uluslararası Güvenlik Alanındaki Girişimleri ve Uluslararası (NATO, AB) Barışı Koruma Destekleme Harekatlarına Katkıları . Erişim Adresi :http://www.mfa.gov.tr/turkiye_nin-uluslararasi-guvenlik-alanindaki-girisimleri-ve-uluslararasi-_nato_-bm_-ab_-barisi-koruma-destekleme-harekatlarina-k.tr.mfa

Diplomacy: Canada's International Policy Statement, 'A Role of Pride and Influence in the World', tabled in Parliament, April 2005

Doğan, E. (2012). “Kamu Diplomasisinin sunduğu fırsatlar ve kısıtlar üzerine”. Kamu Diplomasisi (Ed: Abdullah Özkan-Tuğçe Ersoy Öztürk). İstanbul: Tasam Yayınları

Dolgun, U. (2015). Şeffaf Hapishane yahut Gözetim Toplumu, 3. Baskı, İstanbul: Ötüken Yayınları

Dolgun, U. (2016). “Kitle İletişim Araçları ve Yeni Medya” (Makale). Paradigma Akademi. ErişimAdresi:https://www.researchgate.net/publication/322386365_KITLE_ILETISIM_ARACLARI_VE_YENI_MEDYA

Duverger, M. (1986); Siyasal Rejimler, (Çev.Tunçdoğan, Teoman) Sosyal Yayınlar, Birinci Basım, Ankara.

Duverger, M. (1995); Siyaset Sosyolojisi, (Çev.Tekeli, Şirin) Varlık Yayınları, Dördüncü Basım, İstanbul.

Efegil E. “Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi”. Kamu Diplomasi Enstitüsü . Erişim Adresi:http://www.kamudiplomasisi.org/makaleler/makaleler/94-tuerk-di-poltkasi-ve-kamu-dplomass

Ekşi, M. (2015). “Rusya’nın Kamu Diplomasisi: Dış Politika Davranışlarıyla Çelişme Paradoksu”. Karadeniz Araştırmaları Dergisi. Erişim Adresi: arastirmax-rusyanin-kamu-diplomasisi-dis-politika-davranislariyla-celisme-paradoksu.pdf

Erdoğan A. (2014) “Kırım Krizini Nasıl Okumalı” (Rapor). Dübam: 11,12

Erhan Ç. (2004) “ABD’nin Orta Asya Politikaları ve 11 Eylül’ün Etkileri” Uluslararası İlişkiler Dergisi Sayı:1

Erzen, M. (2012). Kamu Diplomasisi. İstanbul: Derin Yayınları

Esgün, Uğur; “Makro İktidar, Mikro İktidar ve Hukuk” Birikim, Şubat, sayı:118 İstanbul,1999.

Fitzpatrick, C. A (2011): The Net Delusion: The Dark Side of Internet Freedom, Foreign Policy , (January 7 2011,)

Foran, J. (2008). "Devrim ve Küreselleşme", Toplumsal Hareketler: Tarih, Teori ve Deneyim, (Edt: D. Çetinkaya), Çev: G. Doğduaslan, İstanbul: İletişim Yayınları

Frıedman, T. L. (2006). Yirmi Birinci Yüzyılın Kısa Tarihi: Dünya Düzdür, İstanbul: Boyner Yayınları.

Fukuyama, F. (1999). Büyük Çözülme, İstanbul: Sabah Yayınları.

Gerbaudo, P. (2014). Twitler ve Sokaklar, Çev.: O. Akınhay, İstanbul: Agora Kitaplığı.

Gezgin, S. (2007). "Türkiye'de Yerel Basın" . İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları

Gıddens A. (2008). Sosyoloji, İstanbul: Kırmızı Yayınları

Giddens, Anthony; Introduction to Sociology, W.W. Norton & Company, Second Edition, New York,1996.

Golding, P. Ve Murdock, G. (1997). Kültür, iletişim ve ekonomi politik. S. İrvan (Der.), Medya kültür siyaset (B. Kejanlığoğlu, Çev.) içinde (s. 59-101). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Gökırmak, M. (2011). "Küreselleşen Dünyada Diplomasi: Kamu Diplomasisi". KüreselleşenDünyada Değişimin Farklı Yüzleri; Disiplinler arası bir yaklaşım (Ed: Neslihan Sam, Ali RızaSam). Bursa: Ezgi Kitabevi

Güz, N. (2004) "Cumhuriyet Döneminde İletişim ve Kitle İletişim Araçları", (Cumhuriyetin Sekseninci Yılında Türkiye (Tebliğler), Yay. Haz. Mustafa Kahramanyol, Türk Ocakları Yayını, Ankara, 2004, sy.180-196

Hall, S. (1994). Kültür, medya ve ideolojik etki. M. Küçük (Der.), Medya, iktidar, ideoloji (M. Küçük, Çev) içinde (s. 169 – 209). Ankara: Ark Yayınevi.

Hall, S. (1999). İdeolojinin yeniden keşfi: Medya çalışmalarında baskı altında tutulanın geri Dönüsü. M. Küçük (Der.), Medya, iktidar, ideoloji (M. Küçük, Çev.) içinde (s. 77 – 127). Ankara: Ark Yayınevi.

Hall, S. (2005). Anlamlandırma, temsil, ideoloji: Althusser ve post-yapısalcı tartışmalar.

Hans N. (1990), Communicating With the World: U.S. Public Diplomacy Overseas, New York, St.Martin's Press, s. 3

Hanson, F. (2012, October 25). Baked in and wired: eDiplomacy@State, Foreign Policy Paper Series, no 30: (pp. 1–41), Washington, DC: Brookings Institution.

Hartmann, P. ve Husband, C. (1981). The mass media and racial conflict. . Cohen ve J. Young (Der.), The manufacture of news içinde (s. 288 – 302). California: Sage.

Hazar, M. (2011). "Sosyal Medya Bağımlılığı-Bir Alan Çalışması", Đletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, Sayı: 32, ss.151-175.

Heiko M. (2018). "Yeni dünya düzeni için planlar yapmak". Takvim. Erişim Adresi:https://www.yenisafak.com/hayat/yeni-dunya-duzeni-icin-planlar-yapmak-3393124

Hepkon, Z. (2011). "Yeni İletişim Teknolojileri Tartışmalarının 'Yeni' Olmayan Boyutu: Teknolojik Determinizm", İletişim ve Teknoloji, İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınevi

Hutchings S. ve Szostek J. (2015). "Dominant Narratives in Russian Political and Media Discourse during the Ukraine Crisis". E-international Relations. Erişim Adresi:https://www.e-ir.info/2015/04/28/dominant-narratives-in-russian-political-and-media-discourse-during-the-crisis/

Huyghe F. B., Diplomatie publique, 8 Kasım 2006 Erişim Adresi:. www.huyghe.fr/actu_296.htm

Is Changing our- Lives, London: Orion Business Book.

İnal, A. (1996). Haberi okumak. İstanbul: Temuçin Yayınları.

İnan, E. (2012). “Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler Ekseni”. Kamu Diplomasisi (Ed:Abdullah Özkan-Tuğçe Ersoy Öztürk). İstanbul: Tasam Yayınları

İskit T. (2018). “Diplomasi Tarihi, Teorisi, Kurumları ve Uygulaması”. İstanbul Bilgi Üniversitesi yayınları

Journalist and Social media-Aggregate report, January 2012; Eurobarometer Qualitative Studies, European Commission.

Kalın, İ. (2010) “Yükselen Değer Türkiye”, Mavi Ofset- MÜSİAD; 2010, s : 49

Kalın, İ. (2012). “Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi”. Kamu Diplomasisi (Ed: Abdullah Özkan-Tuğçe Ersoy Öztürk). İstanbul: Tasam Yayınları

Kampf R., Manor I. ve Segev E., (2015). “Digital Diplomacy 2.0? A cross-national comparison of public engagement in Facebook and Twitter”. Hague Journal of Diplomacy, Volume 10, Issue 4

Kapani, M. (1999); “Politika Bilimine Giriş”, Bilgi Yayınevi, On Birinci Basım, Ankara.

Karaismailoğlu E. (Diplomaside İletişim -İletişimde Diplomasi). Erişim Adresi: https://www.academia.edu/7680667/D%C4%B0PLOMAS%C4%B0DE_%C4%B0LET%C4%B0%C5%9E%C4%B0M_-_%C4%B0LET%C4%B0%C5%9E%C4%B0MDE_D%C4%B0PLOMAS%C4%B0

Kellner, D. (2010). “Medya gösterisi” (: Z. Paşalı, Çev.). İstanbul: Açılım Kitap.

Keskin, E. Zerrin (2004). “Türkiye’de Haber İncelemelerinde Van Dijk Yöntemi”. Ç. Dursun (Der.), Haber hakikat ve iktidar ilişkisi içinde (s. 391-407). Ankara: Kesit Tanıtım

Kınık, A. M. (2013). “Gelişen Web Teknolojileri ve Sosyal Medya Bağımlılığı”. A. Büyükaslan ve A. M. Kınık (Ed.). Sosyal Medya. Konya: Çizgi Kitapevi.

Koçoğlu S. (2018). “Facebook Nedir? Neden Önemlidir? Facebook’un Özellikleri Nelerdir?”. Branding Türkiye. Erişim Adresi: https://www.brandingturkiye.com/facebook-nedir-neden-onemlidir-facebookun-ozellikleri-nelerdir/

Köksoy, E. (2013). Halkla ilişkiler bağlamında kamu diplomasisi yönetimi. (Yayınlanmamış doktora tezi). İstanbul

Kumar, K. (1999). Sanayi Sonrası Toplumdan Post- modern Topluma Çağdaş Dünyanın Yeni Kuramları, Ankara: Dost Kitabevi.

Kurşun Z. (2018). “2018’e Girerken Yeni Dünya Düzeni Arayışları” ORDAF. Erişim Adresi:http://ordaf.org/2018e-girerken-yeni-dunya-duzeni-arayislari/

Kuşay, Z. (2010). Sosyal Medyanın Gücü ve Uygulama Örnekleri. F. Aydoğan ve A. Akyüz (Der.). İkinci Medya Çağında İnternet. İstanbul: Alfa.

Laclau, E. (1995). Siyasal kimliklerin oluşumu (A. Fethi, Çev.). İstanbul: Sarmal Yayınları.

Laclau, E. (2000). Evrensellik, kimlik ve özgürleşme (E. Başer, Çev.). İstanbul: Birikim Yayınları.

Latka N. (2014). “25 Facebook Facts and Statistics You Should Know” . Jeffbulls.com . Erişim Adresi: https://www.jeffbullas.com/25-facebook-facts-and-statistics-you-should-know-in-2014/#targetText=Facebook%20made%20an%20average%20of,times%20per%20day%20on%20Facebook.

Lenin, V.İ.(1998) Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı. Çevirmen: Muzaffer İlhan Erdost, Sol Yayınları

Lester, D. H.(2012). “Social Media: Changing Advertising Education”, Online Journal of Communication and Media Technologies, Vol:2, No:1, pp.116-124

Linsky, A. S. (1981). Theories of behaviour and the image of the alcoholic in popular magazines, 1900-1966. S. Cohen ve J. Young (Der.), The Manufacture of News içinde (s. 197 – 205). California: Sage.

Lipset, S. M. (1986); Siyasal İnsan, (Çev.Tunçay Mete) Teori Yayınları, Birinci Basım, Ankara.

Lull, J. (2001). Medya iletişim kültür (N. Güngör, Çev.). Ankara: Vadi Yayınları.

Manheim J., "Talking Points for Meeting with Staff of Senate Foreign Relations Committee", 18 december 2001, in Christopher Ross, « Public Diplomacy Comes of Age », The Washington Quarterly, printemps, 2002, s. 75

Manor, I., Segev. C. (2015). America's selfie: How the US portrays itself on its social media accounts. In C. Bjola & M. Holmes (Eds.), Digital diplomacy: Theory and practice (pp. 89–108). New York, NY: Routledge.

MarshalL G. (1999). Sosyoloji Sözlüğü, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları

Marx K. – Engels F. (2008). Alman İdeolojisi(O. Geridönmez , T. Ok, Çev.). Kor Kitap

Masuda, Y. (1985). "Computopia", The Information Technology Revolution, In: Forester, Oxford: Basil Blackwell.

McRobbie, A. (1999). Postmodernizm ve popüler kültür (A. Özdek, Çev.). İstanbul: Sarmal Yayınları.

Metcalfe, J. ve Gascoinge, T. (2011). Survey on how Australian journalists use the Internet",
http://www.econnect.com.au/wpcontent/uploads/2011/09/internet_svy.pdf

Meydan Larousse; Büyük Lûgat ve Ansiklopedi, IX.Cilt. SABAH Yayıncılık. İstanbul,1992.

Meydan Larousse; Büyük Lûgat ve Ansiklopedi, IX.Cilt. SABAH Yayıncılık. İstanbul,1992. s.433

Milles, R. (2010). Öteki'nin tanımları. I. Gündüz (Der.), Ulusal kimlik ve etnik açılım içinde (s. 178 – 224). İstanbul: Sarmal Yayınları.

Muradoğlu A. (24.09.2013) "BM'nin oligarşik yapısı değişecek mi?" Yeni Şafak gazetesi. Erişim Adresi:https://www.yenisafak.com/yazarlar/abdullahmuradoglu/bmnin-oligarik-yapisi-degiecek-mi-39718

Mutlu E. (Der.), Kitle iletişim kuramları (s. 359 – 394). Ankara: Ütopya Yayınevi.

Mutlu, E. (1998). İletişim Sözlüğü, 3. Baskı, Ankara: Ark Yayınları

Nagel, T. (2002). "Enformasyon Gettoları: İnternet ve Demokrasi Tartışması", Cogito Dergisi, Sayı: 30, Kış.

Newhagen, J. & Rafaeli, S. (1996). "Why Communication Researchers Should Study the Internet." Journal of Communication. 46 (1): 4–13.

Nunnally, Jum C. (1981). Mental illness: What do media present. S. Cohen ve J. Young (Der.), The manufacture of news içinde (s. 186 – 196). California: Sage.

Nye, J. (2005), Yumuşak Güç, çev. Rayhan İnan Aydın, Ankara: Elips Kitap, Ekim.

Nye, J. S. (2004). Soft Power: the Means to Success in World Politics. Public affairs.

Nye, J. S. (2008). Public diplomacy and soft power. The annals of the American academy of political and social science. 616(1), 94-109.

Oblak, T. (2005). "The Lack of Interactivity and Hypertextuality in Online Media." Gazete: The International Journal for Communication Studies. 67 (1): 87–106.

Osıpova, Y. (2013). "Seeing Beyond the Bear: Selective Processsing and Russian Public Diplomacy in the West", Center on Global Interets August 15, ss.1-15.

Outhwaıte W. (2008). Modern Toplumsal Düşünce Sözlüğü, İstanbul: İletişim Yayınları

Öktem E.(2018). "Yeni Dünya Düzeni Kaosu mu İfade Ediyor?" . Anka Enstitüsü. Erişim Adresi:http://ankaenstitusu.com/yeni-dunya-duzeni-kaosu-mu-ifade-ediyor/

Önder, T. A. (2010). Türkiye'nin etnik yapısı (50. baskı) Ankara: Kripto Kitaplar. Pearce, F. (1981). The British press and the "placing" of male homosexuality. S. Cohen ve J. Young (Der.), The manufacture of news içinde (s. 303 – 316). California: Sage.

Özer, İnan; "Siyasal Kültür, Demokrasi ve Demokratik Değerler" Yayınlanmamış Makale.

Özkan A. (2012) "Kamu Diplomasisi ve Medya" TASAM. Erişim Adresi: http://www.tasam.org/tr-TR/Icerik/4881/kamu_diplomasisi_ve_medya

Özkan Ö. (2016). "Türk Yazılı Basınında "Türkiye'nin Avrupa Birliği Sürecinde Ve Olası Bir Tam Üyelik Halinde Günlük Yaşamda Neler Değişecek" Konusunun Sunumu". Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. Erişim Adresi: http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt9/sayi46_pdf/6iksisat_kamu_isletme/ozkan_ozgehan.pdf

Özkan, A, Öztürk,T. (2012). Kamu Diplomasisi. İstanbul: Tasam Yayınları, no:70, s:5

Özkan, A. (2012). Kamu Diplomasisi. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi ders notları. İstanbul

Özkan, A. (2013) "Ülke Markası İnşasında Kamu Diplomasisinin Rolü ve Türkiye'nin Kamu Diplomasisi İmkanları". Avrupa Sosyal Bilimler Araştırma Konferansı bildirisi. 19 Haziran 2013. İstanbul

Özkoçak B. (2019). "Yeni Medya ve Günümüzde Medyanın İşlevleri". Erişim Adresi: https://www.burakozkocak.com.tr/yeni-medya-ve-gunumuzde-medyanin-islevleri/4

Papıc, M. Ve Noonan, S. (2011). "Sosyal Medya: Bir Protesto Aracı", Çev: Ece Dündar, Türk Kütüphaneciliği 25, 1, ss. 165-172.

Pavlik, J. (1998). New Media Technology: Cultural and Commercial Perspectives. (2nd edn). Boston: Ally and Bacon.

Potter, Edvan H. (Ed.), (2002) “Introduction”, Cyber Diplomacy Managing Foreign Policy in the Twenty-First Century, Canada: McGill-Queen’s University Press, s. 3-26.

Powers, S.; Nov 3, 2017; https://www.uscpublicdiplomacy.org/blog/valuing-public-diplomacy

Rheıngold, H. (1994). The Virtual Community: Homesteading the Electronic Frontier, New York: Harpel Perennial.

Riggind J. (1998) “A Strategic Assessment of Public Diplomacy”, USAF, s. 4

Rogers, E. (1986). Communication Technology: The New Media in Society. New York: The Free Press.

Rogers, M. E. & Allbritton, M. M. (1995). “Interactive Communication Technologies in Business Organizations.” The Journal of Business Communication. 32 (2): 177–195.

Rosenau, J. (1990). Turbulence in World Politics, Brighton: Harvester

Russel, B. (1990); İktidar, (Çev. Ergin, Mete) Cem Yayınevi, Birinci Baskı, İstanbul.

Sanberk Özdem, Hakan Altınay “Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç” Kamu Diplomasisi Enstitüsü

Sancar, A. (2012). Kamu Diplomasisi ve Uluslar arası Halkla İlişkiler. İstanbul: Beta Yayınları

Sander, M. (1993) “Ulus Devletten Sonra: Demokrasiyi Yeniden İcat Etmek”, New Perspectives Quarterly, Sayı: 4, Bahar.

Sandıklı A. (2012) “Teoriler Işığında güvenlik, Savaş ,Barış ve Çatışma Çözümleri”. BİLGESAM. Erişim Adresi: http://www.bilgesam.org/Images/Dokumanlar/0-81-2014021736teorilerisiginda.pdf

Saybaşılı, Kemalî; Siyaset Biliminde Temel Yaklaşımlar, Birey ve Toplum Yayınları, Ankara,1985.

Schlesınger, A. (1993). “Sorun Yönetim, Temsil Değil”, New Perspectives Quarterly, Sayı: 4, Bahar.

Seib, Philip (2003) “Weawing the Web: Internet Effects on international News Coverage And International Relations”, Journal of International Studies, V. 32/ 3, s. 617-641.

Seib, Philip (2012) Real-time Diplomacy, Politics and Power in the Social Media Era, New York: Palgrave Macmillan.

Sennet, R. (1996). Kamusal insanın çöküşü (S. Durak ve A. Yılmaz, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Serdar, S. (1999) “İnternet Demokrasisi”, Bilgi Toplum Dergisi, Sayı: 2, Bahar.

Shoemaker, P. ve Reese, S.D. (1997). İdeolojinin medya içeriği üzerindeki etkisi. S. İrvan (Der.), Medya kültür siyaset (S. İrvan, Çev.) içinde (s. 99 – 138). Ankara: Ark Yayınları.

Smith, D. Anthony (2002). Ulusların etnik kökeni (S.Bayramoğlu ve H.Kendir, Çev.). Ankara: Dost Yayınları.

Soete, L. (2004) “Küreselleşmiş Bir Dünyada Bilgi Temelli Ekonominin İnşası: Güçlükler ve Gelişme Potansiyeli”, Avrupa’nın Yeni Bilgi Ekonomisi, İstanbul: Dışbank Kitapları

Stanworth, M., Webster, A. (2008). Sosyoloji, Ankara: Siyasal Kitabevi

Stone, W. R., (2011) “Institutions, Power and Interdependence”, Power, Interdependence and Nonstate Actors in World Politics, Helen V. Milner ve Andrew Moravcsik (Ed.) içinde, Princeton: Princeton University Press, s. 31-49

Sunsteın, C. R. (2002). “Günlük Gazetemiz- İnternet Demokrasi İçin Gerçekten Bir Nimet mi?” Cogito Dergisi, Sayı: 30, Kış.

Şeker, M. (2003). “Haber söylemi içinde yapılandırılmış örtülü nesnellik halleri”. Selçuk İletişim Dergisi, 2(4), 100-113.

Şöhret M. (2017). "Kırım Sorununun Uluslararası Hukukta Devletlerin Kurulma ve Sona Erme Şekilleri Bakımından İncelenmesi" Karadeniz Araştırmaları. Bahar 2017 . Sayı 53. s.1-27

Tafuro, E. (2014). "Can Russia Exercise Soft Power As Well As Hard Power?" Policy Review, Op-ed, 03/06/2014, ss.1-3, Erişim tarihi: 04.01.2019,Erişim Adresi: http://fride.org/download/03.06.2014_PolicyReview_US_ ET.pdf

Taştan E. (2016). "Güvenlik Politikasının ve Büyük Stratejinin Araçları, Güç Unsurları"(Makale). Medium. Erişim Adresi: https://medium.com/@merentastan/g%C3%BCvenlik-politikas%C4%B1n%C4%B1n-ve-b%C3%BCy%C3%BCk-stratejinin-ara%C3%A7lar%C4%B1-g%C3%BC%C3%A7-unsurlar%C4%B1-a398ee82bcfb

Tatar V. – Toprak N.G. (2015) "Kendi Kaderini Tayin Kavramının Hukuki ve Siyasi Yönleri Üzerine Bir İnceleme (Makale). Bilge Strateji, Cilt 7, Sayı 13, Güz 2015, ss.55-69

Timisi, N. (2003). Yeni İletişim Teknolojileri ve Demokrasi, Ankara: Dost Kitabevi

Törenli, N. (2005). Yeni Medya Yeni İletişim Ortamı, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları

Tuch. H. (1990). Communicating With the World: U.S. Public Diplomacy Overseas, New York, St.Martin's Press, s. 3, 8

Tuchman, G. (1981). The symbolic annihilation of women by the mass media. S. Cohen ve J. Young (Der.), The manufacture of news içinde (s. 169 – 185). California: Sage.

Tuncer, Hüner, (1995) Eski ve Yeni Diplomasi, Ankara: Ümit Yayıncılık.

Tuncer, Hüner, (2006) Küresel Diplomasi, Ankara: Ümit Yayıncılık.

Tunçay, M(1986); Batı'da Siyasal Düşünceler Tarihi, Yakın Çağ, Seçilmiş Yazılar, Cilt III. Teori Yayınları, Birinci Baskı, Ankara,.

Türkçe Sözlük; (1/A-J) Atatürk Kültür, Dil Ve Tarh Yüksek Kurumu. Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara,1988 s.693

Uğur, A. Ve Bilici, M. (1998). "Bilgi Toplumu, İnternet ve Demokrasi: Dijital Alemin Genleşen Kamusal Alanı", Yeni Türkiye, 1 (19), 488-496.

Ülgen P. (2010). "Ortaçağ Avrupası'nda Feodal Sisteme Genel Bir Bakış". Erişim Adresi: http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423909249.pdf

Ülkü, G. (2004). Söylem çözümlemesinde yöntem sorunu ve Van Dijk yöntemi. Ç. Dursun (Der.), Haber hakikat ve iktidar ilişkisi içinde (s. 371 – 391). Ankara: Elips Kitap.

Van Dijk, T. A. (1988). News as discourse. New Jersey: Lawrence Earlbaum Associates Publication.

Van Dijk, T. A. (2003). Söylem ve ideoloji: Çok alanlı bir yaklaşım. B. Çoban ve Z. Özarslan (Der.), Söylem ve ideoloji: mitoloji, din, ideoloji (N. Ateş, Çev.) içinde (s. 13 – 113). İstanbul: Su Yayınları.

Werbowski, M. (2014) "Ukraine and NATO's Eastern Expansion: The "Containment" of Post Soviet Russia", Global Research, Erişim tarihi: 02.09.2019

William P. Eveland, Jr. (2003). "A Mix of Attributes an Approach to the Study of Media Effects and New Communication Technologies." Journal of Communication. September: 395–410.

Williams, F., Rice, R. E. & Rogers, E. M. (1994). "Research Methods and the New Media".New York: Free Press.

Williams, K. (2003). "Understanding Media Theory". London: Oxford University Press.

Williams, R. (1985). Orwell, İstanbul: Afa Yayınları.

Williams, R. (2003). "Televizyon, Teknoloji ve Kültürel Biçim". (çev.) Ahmet Ulvi Türkbağ. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları

Yağmurlu A. (2007) "Halkla İlişkiler Yöntemi Olarak Kamu Diplomasisi"

Yalvar C. "Taurlar'dan Osmanlılar'a Kırım'ın Siyasi Tarihi" Erişim Adresi : https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/264801

Yepsen, E. A.; (2012). "Practıcıng Successful Twıtter Publıc Dıplomacy: A Model And Case Study Of U.S. Efforts In Venezuela" , Figueroa Press, Los Angeles

Yıldırım G. (2014). "Uluslararası Halkla İlişkiler Perspektifinden Kamu Diplomasisi: Türkiye Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Örneği Çerçevesinde Kültürel Diplomasi"(Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yıldırım T, Karafil A.(2017) "Türk Dış Politikasında Yumuşak Güç Unsuru ve T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Örneği" Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi Sayı:1

Yılmaz, A. (1996) Modernden Postmoderne Siyasal Arayışlar, Ankara: Vadi Yayınları View publication stats

Yüksel O. (2010) . "Klasik Medya'nın Bir Propaganda Aracı Olarak Kullanılması ve Yeni Medya". Politik Akademi. Erişim Adresi: http://politikakademi.org/2010/10/klasik-medyanin-bir-propaganda-araci-olarak-kullanilmasi-ve-yeni-medya-2/

Zengin Ö.F. "Uluslararası İlişkiler Sözlüğü" Erişim Adresi: https://www.academia.edu/34124727/Uluslararas%C4%B1_%C4%B0li%C5%9Fkiler_S%C3%B6zl%C3%BC%C4%9F%C3%BC

Zhang, J. (2013). A strategic issue management (SIM) approach to social media use in public diplomacy. American Behavioral Scientist. 57(9), 1312-1331.

ÖZET

Tezin çalışma konusu uluslararası ilişkilerde yeni medya kullanımı ve geleneksel medya ile yeni medya arasındaki ilişki ve pratikleri incelemeye dayanmaktadır. Niteliksel söylem analizinin kullanıldığı tez çalışmasında, yeni medya aracılığıyla dolayımlanan sanal diplomasinin yürütülme biçimi, yöntem ve araçları, aktörleri ve bu aktörler arasındaki güç ilişkileri açığa çıkartılmak istenmiştir. Tezin birinci bölümünde aktörler, bulundukları tarihsel toplumsal süreç içinde siyasal konjonktür ile birlikte tanımlanmıştır. İkinci bölümde diplomaside yeni medya kullanımıyla yeni bir dil oluşup oluşmadığına yönelik bir tartışma ortaya konulmuştur. Üçüncü bölümde diplomasinin geleneksel araç ve ortamlarıyla yeni araç ve ortam karşılaştırılmıştır. Dördüncü bölümde araştırma yöntemi, araştırma evreni, kapsam, sınırlılıklar, veri toplama teknikleri ve bulguların değerlendirilmesi yer almıştır. Beşinci bölümde bulgular ortaya konmuştur. Geleneksel medya ile yeni medya karşılaştırmasında nicel ve nitel inceleme birlikte verilmiştir. Örnek olay olarak ele aldığımız Rusya'nın Kırım'ı İlhakı ile ilgili yayımlanan haberler ve paylaşılan sosyal medya iletileri karşılaştırılmıştır.

Tez çalışmasında yeni medyanın uluslararası ilişkilerde aktörler tarafından geleneksel medya kadar yaygın olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Yeni medya geleneksel medyayı desteklemek amacıyla da kullanılmaktadır. Bu bağlamda geleneksel medya gücünü hala korumaktadır. Yeni medya ile birlikte etki alanı da hızı da büyümektedir. Hem geleneksel medya da hem de geleneksel medyada paylaşılan bilgilerin kaynağı devlet elitleridir. Yeni medya paylaşımları da haberi beslemektedir. Dolayısıyla haberin iktidarı hüküm sürmeye devam etmektedir.

Anahtar Sözcükler: Yeni Medya, Sanal Diplomasi, Yumuşak Güç, Rusya'nın Kırım'ı İlhakı, Haberin İktidarı, Uluslararası İlişkilerde yeni medya, geleneksel medya

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to examine the functions and relations between new media and virtual diplomacy. The thesis that handled with critical approach aims to reveal the actors, tools and the methods of virtual diplomacy. In the first part of the thesis, the actors are defined together with the political conjuncture in the historical social process they are in. In the second part, a discussion about whether a new language has been formed by using new media in diplomacy has been put forward. In the third part, the traditional tools and environments of diplomacy are compared with the new tools and environments of diplomacy. Fourth part includes the research method, the coverage and restraints, data gathering techniques and evidences about case study. In the fifth chapter, the findings are presented. Quantitative and qualitative analysis is given together in the comparison of traditional media with new media. The published news and shared social media messages about Russia's annexation of Crimea, which we take as a case study, are compared.

In his thesis, it was determined that new media is as widely used by actors in international relations as traditional media. New media is used to support traditional media. In this context, the traditional media still retains its power. With the new media, the influence of traditional media is growing at pace. The source of information shared in both traditional media and traditional media is the state elites. New media shares also feed the news. Therefore, the power of the news continues to reign.

Keywords: Media, virtual diplomacy, political conjuncture, new media, social media, Russia's annexation of Crimea